

1884-30

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_188830

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No.

۹۲۲۳۹۶

-Accession No.

۷۵۷۲

Author

ذکر حبیب زین

Title

تاریخ اسلام

This book should be returned on or before the date last marked below.

سلسلہ تاریخ عالم

نمبر ۵

Checked 1978

تاریخ اسلام

جلد پنجم (۱)

(زبدۃ الکلام فی مشاہیر الاسلام)

جس میں

ساتھ تین ہزار سے زیادہ مشاہیر اسلام صحابہ، تابعین، مشائخ صوفیہ، محدثین، مفسرین، فقہاء، شیعہ، اہل سنت، حکماء، اطباء، نوض، طبقات کے علماء، کالمین و ماہرین فنون کے مختصر حالات وطن بسند وفات و تصنیفات وغیرہ ترتیب حروف تہجی نہایت خوش اسلوبی سے درج کئے گئے ہیں۔ شریعہ میں مشہور نام اور آگے اہلی نام لکھا گیا ہے۔ مشہور نام اکثر کنیت یا نسب سے مشہور ہیں۔ اہل خلدون۔ ابو مخاضہ شہرستانی وغیرہ۔ یہ کتاب شریعت (عربی فارسی اردو) علم ادب کے واسطے مشن کشنری کے ایک نیا بیت اعلیٰ اور مفید کتابت فرض کی بنائی گئی ہے۔

(یہ تاریخ اسلام جلد اول کا ضمیمہ ہے)

ایس ڈاکٹر حسین جعفر پور پرائیوٹر و فرائیوٹر اتالیق انگریزی دہلی

۱۳۳۷ھ

جے اینڈ سنز پرنٹنگ ورکس دہلی میں چھاپی گئی

رجسٹرڈ شدہ

- ۴۲ ابن بن قلب (ابن بن قلب بن یحییٰ (ابوسعید) بکری کو فی الفیہ فقہی معنی محدث (۱۴۱) ۱۴۱ م زین العابدین و ابو جعفر کے صحابی تفسیر قرآن کریم کے لغویات
کتاب الفضائل کتاب تفسیر ابن کوفہ جلد ۱ ص ۲۴۱ سے تیس ہزار احادیث خط تھیں۔
- ۴۸ ابن بن سید (ابن بن سید بن عاص بن امیہ) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ
۴۹ ابن بن محمد (ابن بن محمد بن کوفی) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ
- ۵۰ ابراہیم دوم (ابراہیم بن ابراہیم بن ابراہیم بن منصور بن علی بن ابراہیم) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ
- ۵۱ ابراہیم شامی (ابراہیم بن محمد شامی بن علی) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ
- ۵۲ ابراہیم ہمدانی (ابراہیم بن محمد ہمدانی بن علی) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ
- ۵۳ ابراہیم ہمدانی (ابراہیم بن محمد ہمدانی بن علی) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ
- ۵۴ ابراہیم ہمدانی (ابراہیم بن محمد ہمدانی بن علی) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ
- ۵۵ ابراہیم ہمدانی (ابراہیم بن محمد ہمدانی بن علی) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ
- ۵۶ ابراہیم ہمدانی (ابراہیم بن محمد ہمدانی بن علی) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ
- ۵۷ ابراہیم ہمدانی (ابراہیم بن محمد ہمدانی بن علی) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ
- ۵۸ ابراہیم ہمدانی (ابراہیم بن محمد ہمدانی بن علی) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ
- ۵۹ ابراہیم ہمدانی (ابراہیم بن محمد ہمدانی بن علی) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ
- ۶۰ ابراہیم ہمدانی (ابراہیم بن محمد ہمدانی بن علی) (ص ۱۱۳-۱۵) ۱۵۵ م مسند میں مسلمان ہوئے۔ جہد عثمانی میں متولی جن تھیں۔ جنگ خیبر میں یاروں کے ساتھ

checked 1978

- ۵۰ اشہی [شہاب الدین احمد اشہی] (ادیب - ۸۰۰) المستوفی فی کل فن مستوفی
- ۵۱ ابن ابی ابر [ابو جعفر محمد بن محمد ذوالی اشہلی] (شاعر - ۳۳۳) عباد شاہ اشہلیہ کا شاعر - صاحب دیوان
- ۵۲ ابن ابی ابر [ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن ابی بکر بنیسی] (نحوی - ادیب - مؤرخ - فقیہ - ۴۵۸) ولادت ۵۹۵ھ - امام عسکریہ تاریخ اندلس مجلس
- ۵۳ ابن ابی الانبار [محمد بن زبیر بن محمد بن منصور غزالی] (نحوی - ۳۲۵) ما نزل من القرآن فی علی - جبرگ - روایت کیا اور ابو الفرج عسکری
- ۵۴ ابن ابی اسامہ [عاصم بن ابی اسامہ] (محدث - ۲۸۲)
- ۵۵ ابن ابی الاوص [فاطمی ابو علی حسین بن عبد العزیز بن محمد غزالی] (محدث - فقیہ - نحوی) ۴۹۹ غزالی
- ۵۶ ابن ابی الاسود [انام ابو عبد اللہ بن ابی اسحاق حضرمی] (نحوی - ادیب - ۱۱۷) کوکاوول اسی نے مسلط کیا - فرزدق کا اکثر و کثرت تھا
- ۵۷ ابن ابی اسید [احمد بن خاسم بن خلیفہ غزیری دمشق] (طبییب - ۴۶۸) عون الانباء فی طبقات الاطباء - قاهرہ - جھٹکے شفا خانوں میں ملازم رہا - ابن بیطار کے ساتھ دواؤں کی تلاش میں بادشہ شام میں پھرتا تھا۔
- ۵۸ ابن ابی الاصم [عبد العظیم بن عبد الواحد بن خلف مصری] (ادیب - شاعر - ۴۵۳) امام ادب - عمر ۶۰
- ۵۹ ابن ابی جبرہ [ابو جعفر عبد اللہ بن سعد بن ابی جبرہ اندلسی] (محدث - مفسر - ۵۷۵) جمع النہایہ فی بدو الخیر والناہ - بیہ - النفوس فی تصدیق جندی تفسیر
- ۶۰ ابن ابی جبرہ [محمد بن شیعہ بن العین ابو الحسن علی بن ابراہیم جبری احسانی] (نقیہ - حدیث) ہم کافر و غالی السانی - نزل السانی - شرح باب حادی عشر - احادیث الفقیہ - ششہ میں زندہ تھے۔
- ۶۱ ابن ابی حاتم [ابو محمد عبد الرحمن بن ابی حاتم محمد بن حاتم رازی] (محدث - ۳۷۷) ولادت ۲۴۰ تفسیر مسند صحیح - کتاب الزہد - فوائد الکبریٰ - الجرح والتعديل
- ۶۲ ابن ابی محمد [احمد بن علی طسانی حبشی زہلی دمشق وقاهرہ] (ادیب - شاعر - ۷۷۶) سکردان - تجتہ الدواء - دیوان العباد
- ۶۳ ابن ابی الحدید [ابو جعفر الدین محمد بن عبد اللہ مائنی بغدادی مغزلی] (ادیب - شاعر - کتاب ۷۵۵) بغدادی شرح نوح البلاغۃ - فکک لہ الخلیل
- الساہر - ولادت ۵۸۶
- ۶۴ ابن ابی الحدید [عوفی الدین بن عبد اللہ مغزلی مائنی] (ادیب - ۷۵۶) تصنیف نوح البلاغۃ کما یائی - دخی لہ قوم فی حل المنظم واللوت ۵۹۰ فوات بعد بغداد
- ۶۵ ابن ابی حصہ [ابو اسلمہ واثق بن سلیمان بن یحییٰ شامی] (شاعر - ۱۸۱) بغدادی ولادت ۱۰۵
- ۶۶ ابن ابی داؤد [امام ابو عبد اللہ محمد بن ابی داؤد و فرخ بن جریہ مغزلی بغدادی] (فقیہ - شاعر - ۲۴۸) بغدادی یحییٰ بن اکنم کی مغزلی پر بغداد کا قاضی القضاۃ احمد بن حنبل کو مسئلہ خلق و زمان میں مقول کیا کمال فصیح و بلیغ تھا۔
- ۶۷ ابن ابی داؤد [ابو بکر عبد اللہ بن یحییٰ واثق کتانی بغدادی] (محدث - ۲۱۹) بغدادی ولادت ۲۳۰
- ۶۸ ابن ابی الدنیا [ابو بکر عبد اللہ بن محمد بن عبد اسوی بغدادی] (محدث - ۲۸۱) ولادت ۱۸۰ - متقدمہ وغیرہ خلفہ عباسیہ کا نااہل - کتاب مصنف
- ۶۹ ابن ابی الدرم [قاضی شہاب الدین بن ابی الدرم حموی] (فقیہ - مؤرخ - ۹۲۲) تاریخ المغزلی جو کثر الدین مظفر بنیر سلطان مصر کا مہر پر لکھی
- ۷۰ ابن ابی دینار [ابو عبد اللہ بن ابی دینار] (مؤرخ - ۱۰۹۲) الموضع نے تاریخ اذنیقہ و تونس
- ۷۱ ابن ابی ذرع [ابو الحسن علی بن عبد اللہ قرطانی] (مؤرخ - حدیث) متقدم - انظر لہ العرب - نزہۃ البستان فی اخبار الزمان
- ۷۲ ابن ابی ذریہ [محمد بن عبد الرحمن بن ابی ذریہ شامی مدنی] (ابو الحارث) (محدث - ۵۹۰) کوفہ - ولادت ۸۱ - امام مالک کا مصاحب
- نکات ابن ابی احمد [ابو اسلمہ سلیمان بن ابی احمد رازی بصری] (فقیہ - متکلم - ادیب - حدیث دوم) جناب صادق سے روایت کی
- ۷۳ ابن ابی الربیع [شہاب الدین احمد بن محمد بن ابی الربیع] (ادیب - حدیث سوم) متقدم علی کا مصاحب ۲۷۷ میں مرا - صاحب لہ مالک فی تدبیر الممالک
- ۷۵ ابن ابی الربیع [عبد اللہ بن احمد بن عبد اللہ بن ابی شامی اشہلی] (نحوی - ۴۵۸) ولادت ۵۹۹ شلوین کا شاعر و شیخ ایضاً لہ فی الخلیفہ بنیر شیخ سیسہ
- ۷۶ ابن ابی الرکب [ابو بکر محمد بن سعود بن اندلسی] (نحوی - فقیہ - ۵۴۳) ابن ابی العادیہ کا شاعر و دیوبلی حدیث سے روایت کی - شرح کتاب سیبہ

دوت ۵۵۵ جزیره ابن عربی بنو حسن بنو حسن -

۱۰۲ ابن اثیر [عبدالدین مہارک بن محمد بن محمد بن عبدالحکیم جزیری] [محدث لغوی - ۶۰۶ھ (مؤید الاموال - تہذیب فی غریب المعانی) کتاب الاضواء فی التفسیر - ولادت ۵۴۳ھ جزیرہ ابن عمر

۱۰۳ ابن اثیر [ابو الطغنی فیاض الدین نعم الدین محمد بن محمد بن عبدالحکیم جزیری] [ادیب - کتاب - ۶۳۷ھ بغدادی مثل السائر - ولادت ۵۵۸ھ جزیرہ ابن عمر

۱۰۴ ابن آجروم [ابن آجروم منہاجی] [نوی - ۷۳۳ھ] آجرومہ نویس

۱۰۵ ابن الجہلی [ابو اسحاق ابراہیم بن اسماعیل بن احمد طرابلسی] [ادیب - صدی ششم] باپ نویس اور چھٹی صدی ہجری کے درمیان تھا کفایت المحقق

۱۰۶ ابن صہب [ابراہیم بن الاحدب طرابلسی شامی نزہی بیروتی] [ادیب - ح] کشف الاستیعاب ستر الادب - ذیل قرأت اللواتق [ناہل الغریب]

۱۰۷ ابن الاصحاح [ابو الفضل عباس بن احمد بن اسودیمائی] [شاعر عرب - ۱۹۲ھ]

۱۰۸ ابن الاصحاح بنادی [ابو محمد عبد العزیز بن مسعود بن مہارک بغدادی] [محدث - کتاب - ۶۱۱ھ] ولادت ۵۲۴ھ - نو الید البیہت

۱۰۹ ابن ابی العزیز [عبدالدین ابو عبد اللہ محمد بن یحییٰ الدین محمد بن نفیس الدین حامد اصغہانی] [مورخ - ۵۹۷ھ (مؤرخ - ۵۹۷ھ) ولادت ۵۱۹ھ صفہان صلیح اللہ] یوسف کے تھوڑے سے خیرۃ القدر و جریدۃ العصر ذیل جلد - برق الشامی جلد - نصرۃ الفطی - اخبار دولہ سلجوقیہ

۱۱۰ ابن ادیس [ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن ادیس صلی (محل العلماء)] [فقیر - ۵۷۸ھ] مولف محیض کلام - سرائر الحادی فخریہ الفتاوی - ابوی حسن بن طوسی کے شاگرد - عمر ۲۵ سال

۱۱۱ ابن انہر [محمد بن یزید خوافی] [نوی - ۳۲۵ھ] عمر - ۹۰ سے ادب

۱۱۲ ابن اسحاق [ابو بکر محمد بن اسحاق بن سیار مدنی بغدادی] [محدث - مورخ - ۱۵۱ھ بغدادی] [المغازی و البیہر ابن ہشام بن عرق الرسول کی کتاب بھی

۱۱۳ ابن اسحاق صلی [ابو الحسن ہلال بن محمد بن ابراہیم حرانی] [کاتب - ۴۴۸ھ] ولادت ۳۵۹ھ عضد الدولہ کاتبہ آخر عمر بن سلطان ہوا تاجی بن ابی اسحاق

۱۱۴ ابن الحمید [رشید الدین علی بن فیض بن یوسف خرمی مصری] [طیب حکیم - ادیب - ۶۱۶ھ] عمر ۳۰ - مورخ المفید حسابیں کتابا ہدیکۃ الطالب

۱۱۵ ابن الاعرابی [ابو سعید احمد بن محمد مصری] [صوفی - محدث - ۳۴۰ھ] ولادت ۲۴۶ھ

۱۱۶ ابن الاعرابی [ابو عبد اللہ محمد بن زیاد کوئی] [نوی - ۳۳۱ھ (سارہ) ولادت ۱۵۰ھ کوہ کتاب النوادر کتابا طبع انما فی تفسیر الاشال و مضغ کسائی کا شاگرد

۱۱۷ ابن الاعلیٰ [کمال الدین علی بن محمد] [ادیب - شاعر - ۶۹۲ھ] دولت ناصر کے مشہور شاعر و سے

۱۱۸ ابن الاقطس [عمر بن مظفر بن انفس کناہی بظلیوسی] [شاعر - صدی پنجم] شاعر بظلیوس

۱۱۹ ابن ام قاسم [عبد الرحمن بن قاسم بن عبد اللہ رازی مصری] [نوی - لغوی - ۷۴۹ھ]

۱۲۰ ابن ام کثوم [عمر بن ام کثوم عبد اللہ بن قیس بن زائدہ] [صحابی - ۱۳ھ] خدیجہ کے ماموں اور جنگا سید بن شہید ہوئے - قدیم الاسلام بابنا ہود بن

۱۲۱ ابن الانباری [ابو بکر محمد بن قاسم بن محمد بن بشیر رازی] [محدث لغوی - ادیب - ۳۴۸ھ بغدادی عمر ۵۰ھ کتابا منذر کتابا بالاشال بالاضافہ غریب المعانی

۱۲۲ ابن الانباری [کمال الدین ابو الکرکات عبد الرحمن بن محمد بن عبد اللہ رازی] [نوی - ۵۷۷ھ] نزہۃ الالباب فی طبقات الادباء و فیہ فی التفسیر امر الوتر

میزان خوشی - ولادت ۵۱۳ھ

۱۲۳ ابن ایاز [جمال الدین ابو محمد حسین بن بدر بن ایاز بغدادی] [فقیر - ۶۸۱ھ] ابو عثمان مالکی کا شاگرد

۱۲۴ ابن یاس [محمد بن احمد بن ایاس خفی مصری] [مورخ - ۹۰۰ھ] بدارن الزہوری و قدیم الدہور جو مصر کی تاریخ ہے

۱۲۵ ابن باب [ابو عثمان عمر بن عبد بن باب بصری سوتری] [ابو حمید] [ازادہ شکم - ۱۲۴ھ] ولادت ۸۰ھ - ایضہ زمانہ میں مستر ملوک کا شیخ جس نے بصری کا کتاب

کتاب الرد علی القدر بن کتابا التفسیر عمر بن بصری کلام کثیر فی العدل و التوحید

۱۲۶ ابو یزید [ابو الحسن علی بن حسین بن یزید بن بابوی قی] [فقیر - محدث - ۳۲۹ھ] کتابا الامامہ کتابا بشرایع کتابا التفسیر جامع الاغفار کتاب

المصنف علی حدیثی البخاری و علی حدیثی بظلیوس و علی حدیثی الکمال

۱۶۸ ابن بطوطہ (دیکر بحریں میں بھی) سرسختی غلطی (ا) ادیب، شاعر، طبیب، فلسفی، ۳۳۵ھ فاس، آئیشیہ، غرناطہ میں متوطن، مگر فاس میں آیا۔
اندلس میں اول اسی نے فلسفہ ارسطو کو رواج دیا۔

۱۲۹ ابن الباشا [ابو جعفر احمد بن علی بن احمد بن خلف الضاری غزالی] (تقریباً ۵۴۰ھ) ولادت ۴۹۱ھ - الاقلاق قزاقستان میں - ان کے والد ابو الحسن علی ابن الباشا جو جوہریت اور اسماء الرجال کے بڑے عالم تھے۔ ۵۴۸ھ میں مرے۔

۳۰ ابن البارزی [نجم الدین عبدالرحمان بن ابراهیم بن حبیبہ القدیمی شافعی] (نقیحہ - ۶۸۳ھ مدینہ) ولادت ۶۰۸ھ کا قاضی

۱۳۱ ابن ابی (سید علی بن حسین بن حسان بن ابی قرشی) (محدث - محدث) اختیار المصباح ابو جعفر طوسی جو ۴۵۳ھ میں لکھی

۱۳۴۰ ابن بانه غروب محمد بن سلیمان بغدادی [مغنی، شاعوب، ۲۷۸-۲۷۹] متوکل و غیره خلفه عباسیه کاظم [اسحاق بن ابراهیم صلی الله علیه و آله] کاظم
۱۳۴۱ ابن البرک [عبد العزیز بن خنیزر بن حمید العزیز بن براج طرابلسی شامی [ذقیفه، ۴۸۸] المقدمه، الروضه، الجواهر، المعالم، الکامل، عوالم الخفیه]

۱۳۴ ابن بروجان (ابو الحکم عبدالسلام عبدالرحمان بن محمد افريقي شيبلي) (صوفي مفسر- ۵۳۶ ھ/ ۱۱۴۱ ش) تفسیر القرآن - شرح اسماء اللہ الحکیم

۱۳۵ ابن برزویہ [احمد بن یعقوب بن یوسف اصفہانی] (نوی-۳۵۴) نفطیہ کا شاگرد

۱۳۴ ابن برہان (ابوالقاسم عبدالواحد بن علی بن عمر عکبری جنبی حنفی) [نوی-نوی-مورخ-۴۵۶ بغداد] ابن بطہ کی صحبت میں پایہٴ صناییٰ و تحقیق پر گویا

۱۳۵ ابن برهان (ابوالفتح احمد بن علی بن محمد الکیل شافعی بغدادی) [تقریباً ۵۰۰ھ بغداد] کتاب الوصیۃ فی اصول الفقہ - غزالی اور ابو بکر شافعی اور
کیا ہر سنی اور ابواسحاق مروزی کا شاگرد

۱۳۸ ابن بَرّی [ابو محمد عبد الله بن برّی بن عبد الجبار مقدسی مصری] (بخوی - لغوی - ۵۸۶) دیار مصریہ میں اپنا مثل یہ رکھتا تھا

۱۳۵۹ ابن البرزازی [حافظ الدین محمد بن شهاب الدین کروی حنفی] (فقیہ - ۸۶۷) فتاویٰ ہزاریہ

۱۴ ابن البرزنجی، زمین‌الدین جمال الاسلام ابوالقاسم عمر بن محمد بن احمد جزیری شافعی (رافضیه)، ولادت ۵۶۰ھ، جزیرہ ابن عمر، یکم ہجری قمری ۱۰۱۱ھ
کاشانگرد۔ ابوالقاسمی و العلل میں کتاب المذهب ابوالحسنی شریعہ زہوی۔

۱۳ ابن ہشام (ابو الحسن علی بن محمد بن نصر بغدادی) (شماره عرب - ۲۰۳) عمر ۶۰ یا ۵۰ - دوم قبر حسین پر اس نے اشعار میں مثنوی پر اعتراض کیا

١٢٧ ابن بشكو ال (ابو القاسم) خلف بن عبد الملك انصارى ترقطى (أ) محدث - مؤرخ - ٥٤٨ هـ ولدت ٢٩٢ هـ بمعرفة العلماء وحكايات مستغربة صلبة تاريخ ابن الغضنى - الغواض والمبهمات

۱۳۳۲ ابن بطریق (عبد العزیز) ابو الحسن طبرستان بخاری، اصفہانی، فاضل، ۴۲۰ھ بغداد، ملک الکمال کے عہد میں شعر کا کاتب۔ آئین
زمانہ پیر گیارہ۔ بغداد میں آکر۔

۱۴۴ ابن بطریق [شیخ ابو الحسن بن حسین بن بطریق علی] (فقیہ۔ محدث۔ محدث ششم) خصائص امیر المومنین۔ اتفاق صحاح ۱۱۱ اثر فی امامۃ ائمہ اثنا عشر۔ تصنیف العجمی بن خلیل المتعین۔ مسافر ابن ادریس۔ عماد طبری سے روایت کی کہ جو شیخ طوسی سے روایت کی۔

۱۴۷ ابن بطہ [عبد اللہ بن بطہ] (محدث - ۳۸۷)

۱۴ ابن بطہ [ابوجعفر محمد بن جعفر بن احمد بن بطہ قنی] (محدث) محمد بن عبد السمیع بن مطلب کا استاد

۱۲ ابن بطوطہ (ابوعبداللہ شمس الدین محمد بن عبد اللہ بن ابراہیم طنجی) (متولد ۷۶۹ھ - وفات ۸۵۵ھ) تخریص النظار فی غیب الامم خارجہ ابن بطوطہ کے نام سے مشہور ہے۔

۱۴۱ ابن بغدادی [ابن منظور عبد السلام بن عبد الوہاب بن عبد القادر جیلانی حنبلی] (فقہ - ۶۲۱ بغداد)

۱۰ سعد الدین ابوالقاسم قاضی طرابلس - شاگرد سید مرتضیٰ

- ۱۴۹ ابن بقی [ابو بکر یحییٰ بن عبد الرحمن بن یحییٰ انصاری قزلباشی] (شام عرب - ۵۴۰)
- ۱۵۰ ابن بقیہ [ابو عثمان بکر بن محمد بن بقیہ عدوی مصری] (نوی - ۲۳۴) ہمسایہ کا شاگرد و مرید کا استاد کتاب الفوائد والامام کتاب الموضع کتاب التفسیر
- ۱۵۱ ابن بقیہ [ابو طالب احمد بن بکر بن بقیہ عدوی] (نوی - ۳۰۶) شرح کتاب الايضاح - ابو علی فاضل اورستانی اور مصری کا شاگرد
- ۱۵۲ ابن بشار [ابو عبد اللہ دیر بن بشار ابو بکر عبد اللہ بن ابی بکر بن مصعب زبیری] (فقہ - محدث - ۲۵۶) قاضی مکہ - سوفیات نسب قریش - ۸۴
- ۱۵۳ ابن بکر [ابو عبد اللہ حسین بن احمد مصری بغدادی] (محدث - ۳۸۸)
- ۱۵۴ ابن بنت الاثر [عقی الدین ابو القاسم عبد الرحمن بن عبد الوہاب بن خلیفہ شافعی مصری] (فقہ - شام عرب - ۶۹۵) ملک الکامل بن ایوب کا وزیر اور قاضی القضاة - امام فصیح و مناظر
- ۱۵۵ ابن ابیوب [ابو الحسن علی بن بطل] (کاتب - ۴۳۳) خوش نویسی میں متقدمین و متاخرین سے فائق تھا
- ۱۵۶ ابن بشار [ابو محمد ضیاء الدین عبد اللہ بن احمد القلی دمشقی نزہل فابره] (طیب نہائی - ۶۴۶ دمشق) منشی - ادویہ المفردہ - افعال الخیر فی
- ۱۵۷ ابن النعمانی [ابو الفتح محمد بن عبد اللہ بن عبد اللہ بغدادی] (کاتب - شام عرب - ۵۸۴) ولادت ۵۱۹
- ۱۵۸ ابن قزری بردی [ابو الحسن جمال الدین یوسف بن قزری بردی مصری] (مورخ - ۸۰۴) ولادت ۸۱۳ - النجوم الزاہرہ فی اخبار المصر القاہرہ - سورۃ النفاذ فی من ولی السلطۃ و الخلافۃ
- ۱۵۹ ابن التلیہ [ابن الدولہ - ابو الحسن سیدہ اللہ ابو القاسم بن التلیہ بغدادی] (طیب - ۵۶۰ بغداد) سلطان الکمل اور طب میں کوئی اسکے برابر نہیں ہوا۔ ۱۰۰ سال - اصل میں نصرانی تھا - قراہا دین -
- ۱۶۰ ابن تمام احمد بن احمد بن تمام صالحی خیاط] (فاضل - ۷۴۱) ولادت ۶۵۱ - عقی الدین ابن تمام کا بھائی
- ۱۶۱ ابن التیمی [ابن التیمی] (محدث - ۷۴۲) شاگرد و نساہی - طب النبی
- ۱۶۲ ابن تیمیہ [خیر الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابو القاسم خضر بن محمد بنی حرانی] (خلیب - و اعظ فقہ - مفسر - ۶۲۱) ولادت ۵۴۲ - بغداد اکوفہ کو قصص کا کاتب
- ۱۶۳ ابن تیمیہ [نام محمد الدین ابو البرکات عبد السلام بن عبد اللہ بن خضر حرانی ضبی] (محدث - فقہ - ۶۵۲) ولادت ۵۹۰ - عقی الدین ابن تیمیہ کے دادا
- ۱۶۴ ابن تیمیہ [عقی الدین ابو العباس احمد بن عبد الحلیم بن عبد السلام حرانی ضبی] (محدث - فقہ - مشکلم - ۶۷۸) دمشق (منہج السنۃ - فتاوی - جواب المسیح رد نصاری - کتاب لغرفان - ولادت ۶۶۱ - مذہب ظاہری -
- ۱۶۵ ابن الرزہ [علی بن ابراہیم بن علی واسطی بغدادی] (واعظ - شام عرب - ۷۵۰) ولادت ۶۹۰ - کئی مرتبہ دمشق میں بھی وعظ کیا۔
- ۱۶۶ ابن جارد [ابو محمد عبد اللہ بن علی بن جارد و نساہوری] (محدث - ۷۵۰) حجاز مکہ - منشی یعنی مستخرج صحیح ابن خزمیہ
- ۱۶۷ ابن جبر [محمد بن جبر طوسی] (سلاطین صدی) اسے چھی صدی چری کے آخر میں غلبہ و صفیہ تک سفر کے سفرنامہ (صد ابن جبر) لکھا
- ۱۶۸ ابن جریج [ابو خالد عبد الملک بن عبد العزیز بن جریج بنی بغدادی] (محدث متدل - تاجوی - ۱۴۹) ولادت ۸۰ - کچھ نویں سلام میں سب سے پہلے کہیں
- ۱۶۹ ابن جریر طبری [ابو جعفر محمد بن جریر بن زید طبری] (محدث مفسر فقہ - مورخ - ۲۱۰ بغداد) ولادت ۲۲۲ - اہل تاریخ و تاریخ ارسال الملک اور تفسیر جامع البیان سب سے مشہور مانی گئی ہیں۔
- ۱۷۰ ابن الجیرا [ابو الحسن عبد اللہ بن محمد] (نوی - ۳۷۵) شیعین یعنی مرید و شعلہ کا شاگرد
- ۱۷۱ ابن البروری [ابو الخیر شمس الدین محمد بن محمد بن محمد جری دمشقی شیرازی] (محدث - ۸۳۳) حجاز مکہ - ولادت ۵۱۱ دمشق بصرہ حسین - اسمی المطالب فی مناقب علی ابن ابی طالب - الجریہ تجوید میں۔
- ۱۷۲ ابن جزل [ابو علی یحییٰ بن یحییٰ بن جزل بغدادی] (طیب - مورخ - ۴۹۳) تقویم الایان - منہج البیان - مختصر تاریخ بغداد - رد نصاری
- ۱۷۳ ابن جصاص [حسن بن عبد اللہ بن حسین بن جہری] (تاجر - ۴۰۰) انشاء اللہ انکار کہ ایک فخر فقہ و حیا کی کو ایک کسرو ۹۰ لکھ دینا چاہتا دیکر اس کی سب سے

١٤٥- ابن جماعة (بد الدين محمد بن ابراهيم بن محمد بن عبد الحميد شافعي) المحدث. تفييه ٤٤٣هـ [دولت ٧٣٩-٧٤٥هـ] خليف بيت المقدس بحرقه في دمشق بحرقه في الفضاة -

۷۶۔ ابن جملہ (عبداللہ بن محمد بن سید شرف الدین ابو بکر بن عبدالعزیز حموی شافعی مصری) (تکلم فقہ - نئی نقوی ۱۹۰۷ء ولادت ۵۹۰، شرح حج الجوامع مولانا
میں ہزار کتابیں تصنیف کیں۔

١٤٤- ابن جماعة (أبو العز مظفر بن إبراهيم بن جماعة مصري موفق الدين جنبلي) (أديب - شاعر - مؤرخ - ٧٢٣ هـ مصر) ولادته ٥٢٧ هـ مصر

۱۷۸- ابن جمیع (محمد بن احمد بن محمد بن جمیع غسانی) [محدث - ۴۰۲] ولادت ۳۰۵ - بمغ

۱۶۹- ابن حنی (ابو القحطمان بن حنی) موصی بغدادی کلتوی - ۳۹۹ هجری بغدادی ولادت ۳۳۳-۳۳۴ هجری رحلت خصال العربیہ بخیر مصنف تعلیق۔ المذکر والمؤثر۔ القصود والمہود۔ شاگرد ابو علی فاسی۔

[illegible]

۱۸۱۔ ابن جہم (ابو الحسن علی بن جہم بن جہاد قرطبی بغدادی) (شاعر عرب - ۴۴۹ھ صلب) متوکل عباسی کے مخصوصین سے۔ مخالفین علی بن متوکل کے جو پہلے وطن کی گئے۔

[illegible]

۱۳۸۰ھ۔ ابن جہم (نفیہ الدین محمد بن جہم اسدی حلی) (نفیہ۔ حدیثی مکتبہ علامہ حلی کے مُشاوَر۔ حقوقِ اول کے شاگرد۔ معاصر رضی الدین ابن طلاؤس۔

۱۸۴- ابن حاج (ابو العباس احمد بن محمد بن احمد اشبیلی) [نوی- ۶۲۲]

۱۸۵۔ ابن صلح (ابو عبد اللہ محمد عبد رے مالکی) محدث۔ واعظ۔ ۴۷۷ھ فی الدرس فی اصول الدین و آداب الدین۔

۱۰۶- ابن عاصب (رحمہ اللہ) ابو عمرو عثمان بن عفان کی بیوی (انفہ) تھیں۔ ۱۳۹ھ سنہ ۷۵۶ء میں وفات پائی۔ مدفن دمشق میں ہے۔ جامع مسجد میں درج دیکھا۔ ولادت ۵۰ھ۔ الکافیہ میں۔ الشافعیہ میں۔ اصول فقہ۔ المختصر فقہ المالکی۔

۱۸۷۔ ابن حازم (ابو الحسن علی بن حازم الحیانی) (تقوی - تیسری صدی) [معاصر ابن سکیت

۱۸۸- ابن حبان (ابراہیم بن محمد بن حبان بن احمد قمی) نسبی (المحدث - ۳۵۲) شاگرد نسائی - کتاب الصحیح، کتاب الضعفاء، تاریخ الثقات

۸۹. ابن حاتم (ابو محمد حسین بن احمد بن یعقوب ہمدانی) (ادیب - نحوی - لغوی - ۳۳۳)

۱۹۰- ابن حبیش (قاضی ابوالقاسم عبدالرحمان بن محمد بن عبداللہ مرسی) (فقیہ - ۵۸۴ھ)

۱۹۱- ابن الجراح (ابراہیم بن الجراح) [محدث - ۲۳۱]

۱۹- ابن الکحلج ابو عبد اللہ حسین بن احمد بن محمد شمسی بغدادی (ادیب، کاتب، شاعریوب۔ ۳۹۱ ہجری) فرزند نامہ مخبر طالع جدید - سامر سید مرتضیٰ شامی میں ادرا الفیس کے درجہ میں۔

۹۳۳- ابن حجر عسقلانی (د. ۷۶۳) الفاضل شهاب الدین ابن حجر عسقلانی مصری (متوفی ۸۵۲) مؤرخ، فقیه، مورخ، ۸۵۲ م. صاحب: لسان الیزان فی توفیق القهیدی - در الکاسه - نزہۃ العطر - عتبات.

۱۹۳- ابن حجر مکی (ابوالعباس شهاب الدین احمد بن محمد بن عسکری - مکی شافعی) (محدث فقہ - ۷۳۳ھ) [مجاہد رنگ - ولادت ۵۰۹ھ مصر - صواعق محرقہ قطب النہال -

- ۱۵۰۔ ابن نجف الحنفی الدین بن ابی بکر بن علی حموی قمی [ادیب - ۸۳۴ھ] ولادت ۷۷۷ھ - خزائن الادب - ثمرات الوراق۔
 ۱۵۱۔ ابن حجر (ابو جعفر) احمد بن محمد قرطبی لا محضت - نحوی - ۹۲۳ھ [تفسیر اللسان غوث - جمع بین یسعیین - ولادت ۵۶۲ھ۔]
 ۱۵۲۔ ابن الحداد (ابو بکر محمد بن احمد بن محمد شافعی مصری) لا محضت - فقہ - ۳۴۳ھ قاهرہ [قاضی مسر عمر ۷۰۰ھ - الفروع۔]
 ۱۵۳۔ ابن الحداد ابو نعیم عبید اللہ بن حسن بن احمد اصفہانی (لا محضت) - ۵۱۷ھ [ولادت ۴۶۳ھ۔]
 ۱۵۴۔ ابن الحداد محمد بن احمد بن عثمان قیس اندلسی (شاہ عرب - ۸۸۰ھ)
 ۱۵۵۔ ابن الحداد ابو عثمان سعید بن محمد عارف قرطبہ (لغوی - بعد ۴۰۰ھ)
 ۱۵۶۔ ابن الحداد ابو عثمان سعید بن محمد ثقفی قزوینی (لغوی - ۴۰۰ھ) توفیق المثل فی القرآن کتاب الامالی حصۃ النیین۔
 ۱۵۷۔ ابن الحداد (ابو اسحاق) ابراہیم بن احمد بن محمد قرطبہ (لغوی - ۳۹۹ھ)
 ۱۵۸۔ ابن خرم (ابو محمد علی بن احمد بن سعید بن خرم) نوی طبری قرطبی (لا محضت فقہ - حکم - ۴۵۶ھ بلد الفضل فی الملل داخل - الخلق فی الفقہ کتاب الاحکام کتاب الاصلال - سیرۃ النبیز - الجان فی مجمع الحديث - الساج والفسوخ منصور عارف کا وزیر - ولادت ۳۸۴ھ قبلہ
 ۱۵۹۔ ابن حنبلہ (ابو العباس) احمد بن عبد اللہ بن احمد قاضی لا قاری - ادیب - صوفی - فاضل - خوش نویس - ۵۶۰ھ مصر [ولادت ۴۷۸ھ فاس
 ۱۶۰۔ ابن حکیم جزیری (عبد اللہ بن ابراہیم بن عبد اللہ بن صاحب - فضلی - ۴۷۶ھ) شاگرد ابو اسحاق شیرازی - شرح جامعہ - شرح دیوان بحر و غیرہ
 ۱۶۱۔ ابن حلال زعفر اللہ بن الطیب احمد بن محمد بن ابی الوفا موسیٰ لا شاہ عرب - ۶۵۶ھ ولادت ۶۰۳ھ ملازم بدرالدین لولو صاحب موصی
 ۱۶۲۔ ابن حمدون کا فی الکفاہ بہار الدین ابو المعالی محمد بن ابی سعد حسن بن محمد بغدادی - کاتب - ادیب - ۵۶۲ھ بغداد [ولادت ۴۹۵ھ - السجکان ابو نصر
 غوث الدولہ ۵۴۵ھ میں اور والد حسن ۵۴۶ھ میں مرا - تذکرہ۔
 ۱۶۳۔ ابن حمدون ابو عبد اللہ احمد بن ابراہیم بن اسماعیل بن داؤد بن حمدون بغدادی لا کاتب لغوی - نحوی - مورخ تیسری صدی غلب کا استاد امام غزالی
 اور جس ہنسکری کے مخصوصین سے کتاب سارا انجال و انباء والاودیہ - متوکل کا ذمیم و مصاحب۔
 ۱۶۴۔ ابن حمودہ (اسماعیل بن ابراہیم بن حمودہ زندیقی لا شاہ عرب - دوسری صدی) اصحاب بارون رشید
 ۱۶۵۔ ابن حمزہ (حماد الدین ابو جعفر رابع محمد بن علی بن حمزہ طوسی اعلاطوسی) (فقہ - صدی ششم) ابن شہر آشوبک شایخ جو سید - وہب شرائع قدس۔
 ۱۶۶۔ ابن حمویہ (ابو اسحاق صدر الدین ابراہیم بن محمد بن حمویہ جوینی لا محضت) - ۷۲۲ھ [فرائد السطین - جوینی مشہور ہے۔
 ۱۶۷۔ ابن حمید (ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن احمد انصاری حرّی اندلسی) (نحوی - مقری - ۸۶۶ھ مرسیہ [شرح الفيصل شرح الکمل - أستاذ مقری - ولادت ۵۱۳
 ۱۶۸۔ ابن حمیدہ (ابو عبد اللہ محمد بن علی بن احمد لا شاہ نحوی - ۵۰۵ھ) شاگرد ابن الخطاب شرح علیہ - شرح مقالات کتاب الاروض نفوس ولادت ۴۶۸
 ۱۶۹۔ ابن حنین (ابو یعقوب بلحاظ بن حسین بن اسحاق زندیقی طلیعب - مترجم - ۶۸۸ھ بغداد) و نانی طلب کا کوئی ابن مترجم - ہی کام اسکے باپ کا تھا۔
 ۱۷۰۔ ابن حوط البزاز (ابو محمد عبداللہ بن سلیمان بن داؤد اندلی اندلسی) (نحوی لغوی فقہ - ۹۱۳ھ قریباط [ولادت ۵۴۹ھ اندہ
 ۱۷۱۔ ابن جول (ابن حوقل) سیاح - جزائی - چوتھی صدی ۳۶۷ھ میں زندہ تھا تا جاز موسیٰ - ۳۳۱ھ تک بربر - اندلس اور ایران وغیرہ کا
 سفر کیا اور کتاب المناقب والمسالك للحمی۔
 ۱۷۲۔ ابن حیاء (ابو مروان حیاء بن خلف بن حسین بن بیان قرطبہ لا مورخ - ۴۶۶ھ) ولادت ۳۷۷ھ کتاب الیمن یعنی تاریخ اندلس ۶۰ جلدیں۔
 ۱۷۳۔ ابن حیرس صفی الدولہ ابو الفیتان محمد بن سلطان بن محمد بنوحی لا شاہ عرب - ۴۳۳ھ حلب [ولادت ۳۹۴ھ دمشق
 ۱۷۴۔ ابن خاقون (جمال الدین ابو العباس احمد بن شمس الدین محمد بن علی عالمی) (فقہ - ادیب - دسویں صدی) روایت کی ان سے شہید ثانی نے۔
 معاشر شیعہ علی بن عبد العالی کرکی۔
 ۱۷۵۔ ابن خاقون (نعمت اللہ بن احمد بن محمد بن خاقون) (فقہ - دسویں صدی) شاگرد محمد ثانی، شرح فارسی اربعین شیخ بہائی۔

۳۲۱۔ ابن خازن (ابو الفوارس حمید بن علی بن حمید اریلی) (کاتب۔ شاعر عرب۔ ۵۰۲) [علم کتب میں یکتا کے زمانہ
۳۲۲۔ ابن خازن (ابو الفضل احمد بن محمد بن فضل بغدادی) (کاتب۔ شاعر عرب۔ ۵۱۸) [ولادت ۴۸۴ء۔ خوشنویس بھی کیا تھا
۳۲۳۔ ابن خازن (ابو نصر فتح بن خاقان اندلسی) (کاتب۔ ۵۳۵ء مرگش) [ولادت اندلس۔ تلامذہ نقیان۔ سلجق الانفس
۳۲۴۔ ابن خالوید (ابو عبد اللہ حمید بن احمد نیرادی طبری ہمدانی) (تحدث لغوی۔ نحوی۔ ادیب۔ ۵۴۰ء) [کاتب لیس۔ مناقب الال کیا بلا شفا
کتاب الجمل۔ المذکر والمؤنث۔

۲۲۵- ابن خباز (شمس الدین احمد بن حسین بن احمد اربلی موصلی) [نوی - ۴۳۷]

۴۲۶. ابن خراش (ابو محمد عبد الرحمن بن یوسف بن خراش بغدادی)؛ محدث. [مثالب شیعین

۷۲۴- ابن خردادبه (الاصمعی) بن عبد الرحمن بن عبد الله الشیبلی (فتیہ محدث خطیب۔ ۵۸۱) بجایہ میں رہا تھا وہی خطیب و امام رہا۔ حاشی
نوعتہ میں مجمع المکتب السنی کتاب الزہد۔ کتاب العاقبۃ۔

۲۲۸- ابن خروازم (ابوالقاسم علی بن محمد بن عبد الله) [جزائی- مورخ- حدود ۱۰۰۰] تاریخ کبیر- المسالک والممالک- معاصر مقتصد عباسی-

٢٢٩- ابن خرقی (ابو القاسم عمر بن ابی علی حسین بن عبد اللہ ضحلی بغدادی الفقه - ٣٣٢ھ دمشق) المختصر فقه مالکی

۲۳۰۔ ابن خروف (نظام الدین ابوالحسن علی بن محمد بن خروف اشبیلی) (ادیب، نحوی، ۱۰۹۰ھ) امام عربیت۔ شرح کتاب سبویہ، شرح جمل۔

۲۳۱۔ ابن خزمہ (ابو مکرم محمد بن اسحاق بن خزمہ سلمیٰ نیشاپوری) [محدث - ۱۱۸] ولادت ۴۳۳ھ - ۲ صبیح

۳۳۲۔ ابن خشاب (ابو محمد عبد اللہ بن احمد بن عبد اللہ بغدادی) (۱ سنہ ۳۰۰ - ۳۵۷) لغوی - نحوی - مفسر۔ ۵۷۲ بغداد و ولادت ۳۹۲۔ ابن حمید اور ابن خشاب نے معتز مائوریت توفیق کر کے۔ محل فی شرح المحکم شرح لغوی ابن خشاب

۷۳۰- ایر- خطیب اشعری (امام فخر الدین ابو عبد الله محمد بن عمر بن حسن بن مكرم) رازی شافعی

مطالعہ عالمہ محکمہ - نہایت العقول - اربعین - ولادت ۱۳۴۵

۲۳-۲۱: خطبہ ترمذی (۱)؛ ذکر ہاکیم ربیعہ ترمذی (کافعی: ۵۰۶)

۳۳۵- ابن خلیفہ اندلسی (ابو عبد اللہ اسحاق بن محمد بن عبد اللہ بن سعید بن عبد اللہ سلمانی غزنائی) (ادیب - مورخ - ۷۷۹ھ) وزیر غزنوی سلطانہ احاطی
اخبار غزنویہ - احوال المرقوم - تاریخ غزنویہ و التوحید - ۱۰۰۰ سائے و افقہ -

۱۰۳۵-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۷-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۴-۱۲۵-۱۲۶-۱۲۷-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۳۲-۱۳۳-۱۳۴-۱۳۵-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵-۱۴۶-۱۴۷-۱۴۸-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲-۱۶۳-۱۶۴-۱۶۵-۱۶۶-۱۶۷-۱۶۸-۱۶۹-۱۷۰-۱۷۱-۱۷۲-۱۷۳-۱۷۴-۱۷۵-۱۷۶-۱۷۷-۱۷۸-۱۷۹-۱۸۰-۱۸۱-۱۸۲-۱۸۳-۱۸۴-۱۸۵-۱۸۶-۱۸۷-۱۸۸-۱۸۹-۱۹۰-۱۹۱-۱۹۲-۱۹۳-۱۹۴-۱۹۵-۱۹۶-۱۹۷-۱۹۸-۱۹۹-۲۰۰-۲۰۱-۲۰۲-۲۰۳-۲۰۴-۲۰۵-۲۰۶-۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹-۲۱۰-۲۱۱-۲۱۲-۲۱۳-۲۱۴-۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰-۲۲۱-۲۲۲-۲۲۳-۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹-۲۳۰-۲۳۱-۲۳۲-۲۳۳-۲۳۴-۲۳۵-۲۳۶-۲۳۷-۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰-۲۴۱-۲۴۲-۲۴۳-۲۴۴-۲۴۵-۲۴۶-۲۴۷-۲۴۸-۲۴۹-۲۵۰-۲۵۱-۲۵۲-۲۵۳-۲۵۴-۲۵۵-۲۵۶-۲۵۷-۲۵۸-۲۵۹-۲۶۰-۲۶۱-۲۶۲-۲۶۳-۲۶۴-۲۶۵-۲۶۶-۲۶۷-۲۶۸-۲۶۹-۲۷۰-۲۷۱-۲۷۲-۲۷۳-۲۷۴-۲۷۵-۲۷۶-۲۷۷-۲۷۸-۲۷۹-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۲-۲۸۳-۲۸۴-۲۸۵-۲۸۶-۲۸۷-۲۸۸-۲۸۹-۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۳-۲۹۴-۲۹۵-۲۹۶-۲۹۷-۲۹۸-۲۹۹-۳۰۰-۳۰۱-۳۰۲-۳۰۳-۳۰۴-۳۰۵-۳۰۶-۳۰۷-۳۰۸-۳۰۹-۳۱۰-۳۱۱-۳۱۲-۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵-۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸-۳۱۹-۳۲۰-۳۲۱-۳۲۲-۳۲۳-۳۲۴-۳۲۵-۳۲۶-۳۲۷-۳۲۸-۳۲۹-۳۳۰-۳۳۱-۳۳۲-۳۳۳-۳۳۴-۳۳۵-۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹-۳۴۰-۳۴۱-۳۴۲-۳۴۳-۳۴۴-۳۴۵-۳۴۶-۳۴۷-۳۴۸-۳۴۹-۳۵۰-۳۵۱-۳۵۲-۳۵۳-۳۵۴-۳۵۵-۳۵۶-۳۵۷-۳۵۸-۳۵۹-۳۶۰-۳۶۱-۳۶۲-۳۶۳-۳۶۴-۳۶۵-۳۶۶-۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹-۳۷۰-۳۷۱-۳۷۲-۳۷۳-۳۷۴-۳۷۵-۳۷۶-۳۷۷-۳۷۸-۳۷۹-۳۸۰-۳۸۱-۳۸۲-۳۸۳-۳۸۴-۳۸۵-۳۸۶-۳۸۷-۳۸۸-۳۸۹-۳۹۰-۳۹۱-۳۹۲-۳۹۳-۳۹۴-۳۹۵-۳۹۶-۳۹۷-۳۹۸-۳۹۹-۴۰۰-۴۰۱-۴۰۲-۴۰۳-۴۰۴-۴۰۵-۴۰۶-۴۰۷-۴۰۸-۴۰۹-۴۱۰-۴۱۱-۴۱۲-۴۱۳-۴۱۴-۴۱۵-۴۱۶-۴۱۷-۴۱۸-۴۱۹-۴۲۰-۴۲۱-۴۲۲-۴۲۳-۴۲۴-۴۲۵-۴۲۶-۴۲۷-۴۲۸-۴۲۹-۴۳۰-۴۳۱-۴۳۲-۴۳۳-۴۳۴-۴۳۵-۴۳۶-۴۳۷-۴۳۸-۴۳۹-۴۴۰-۴۴۱-۴۴۲-۴۴۳-۴۴۴-۴۴۵-۴۴۶-۴۴۷-۴۴۸-۴۴۹-۴۵۰-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴-۴۵۵-۴۵۶-۴۵۷-۴۵۸-۴۵۹-۴۶۰-۴۶۱-۴۶۲-۴۶۳-۴۶۴-۴۶۵-۴۶۶-۴۶۷-۴۶۸-۴۶۹-۴۷۰-۴۷۱-۴۷۲-۴۷۳-۴۷۴-۴۷۵-۴۷۶-۴۷۷-۴۷۸-۴۷۹-۴۸۰-۴۸۱-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۴-۴۸۵-۴۸۶-۴۸۷-۴۸۸-۴۸۹-۴۹۰-۴۹۱-۴۹۲-۴۹۳-۴۹۴-۴۹۵-۴۹۶-۴۹۷-۴۹۸-۴۹۹-۵۰۰-۵۰۱-۵۰۲-۵۰۳-۵۰۴-۵۰۵-۵۰۶-۵۰۷-۵۰۸-۵۰۹-۵۱۰-۵۱۱-۵۱۲-۵۱۳-۵۱۴-۵۱۵-۵۱۶-۵۱۷-۵۱۸-۵۱۹-۵۲۰-۵۲۱-۵۲۲-۵۲۳-۵۲۴-۵۲۵-۵۲۶-۵۲۷-۵۲۸-۵۲۹-۵۳۰-۵۳۱-۵۳۲-۵۳۳-۵۳۴-۵۳۵-۵۳۶-۵۳۷-۵۳۸-۵۳۹-۵۴۰-۵۴۱-۵۴۲-۵۴۳-۵۴۴-۵۴۵-۵۴۶-۵۴۷-۵۴۸-۵۴۹-۵۵۰-۵۵۱-۵۵۲-۵۵۳-۵۵۴-۵۵۵-۵۵۶-۵۵۷-۵۵۸-۵۵۹-۵۶۰-۵۶۱-۵۶۲-۵۶۳-۵۶۴-۵۶۵-۵۶۶-۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹-۵۷۰-۵۷۱-۵۷۲-۵۷۳-۵۷۴-۵۷۵-۵۷۶-۵۷۷-۵۷۸-۵۷۹-۵۸۰-۵۸۱-۵۸۲-۵۸۳-۵۸۴-۵۸۵-۵۸۶-۵۸۷-۵۸۸-۵۸۹-۵۹۰-۵۹۱-۵۹۲-۵۹۳-۵۹۴-۵۹۵-۵۹۶-۵۹۷-۵۹۸-۵۹۹-۶۰۰-۶۰۱-۶۰۲-۶۰۳-۶۰۴-۶۰۵-۶۰۶-۶۰۷-۶۰۸-۶۰۹-۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳-۶۱۴-۶۱۵-۶۱۶-۶۱۷-۶۱۸-۶۱۹-۶۲۰-۶۲۱-۶۲۲-۶۲۳-۶۲۴-۶۲۵-۶۲۶-

[illegible][illegible]

۳۳۹- ابن خلدون دقاضي ولي الدين ابو زيد عبد الرحمن بن محمد بن خلدون مغربي المكي الفقيه - مورخ - ۸۰۶ قاهره اولاد ۱۳۲۰ - سكوت تونس المدينه
فاطمه بنت خلدون

۲۵۰- از خاک کمانه در اواسط شمس الداره - احمد بن ابی اسیر - اما که شافعی از امام فقه - مورخ - ۴۸۱ هـ - در شمس - آملات - ۴۰۸ هـ - از ط - وفیات الاعیان -

[illegible]

۲۴۲- ابن الخلی (قاضی شهاب الدین ابو عبد الله محمد بن شمس الدین احمد بن خلیل خلی خانی) فقهه - نوی - ۶۹۳۰ و ولادت ۶۲۲۰ دمشق - نظر کر فیض

شرح فصول ابن معنی و توضیح و علوم ابن الصلاح وغیرہ۔
۲۳۴۱۔ ابن خطاط ابو عبد اللہ محمد بن علی دمشقی [کاتب۔ شاعری۔ ۵۱۴] ولادت ۴۵۰۔ سیاحت کی مجلس بھی آیا تھا۔

۱۔ ایک فوج ابن خاقان متوکل و عباسی کا وزیر بھی تھا جو ۲۴۴ھ میں متوکل کے ساتھ مارا گیا۔

- ۲۴۵- ابن خیاط (ابوبکر محمد بن احمد بن منصور سمرقندی - بغدادی) لغوی - ۳۲۰ [ابو اسحاق بن علی] کا حاصر صفائی القرآن مفتوح ہو کر
 ۲۴۶- ابن خیران (ابو علی حسین بن علی بن خیران بغدادی شافعی) فقہیہ - محدث - حکم - ۳۲۰ [۳۲۰]
 ۲۴۷- ابن داؤد ظاہری (ابوبکر محمد بن داؤد بن علی بن خلف اصغہانی) فقہیہ - ادیب - شاعری - آخر تیسری صدی [زہرہ ادیب] - کتاب الاصول
 ۲۴۸- ابن داؤد شیعہ فقیہ الدین حسن بن علی بن داؤد علی (ادیب فقہیہ - رجالی - معاصر علامہ علی) ولادت ۴۴۷ - شاگرد محقق اول - الرجال مجتہد اصفہانی
 ۲۴۹- ابن الداعی (رضی الدین محمد بن محمد بن زین الدین بن الداعی) ادبی (فقہیہ - محدث - صدی ہفتم یا آٹھواں) ارباب - انوار الاخیار بیہداری
 ۲۵۰- ابن الداعی (رضی الدین سید مرتضیٰ بن الداعی بن القاسم حسن رازی) محدث - ادب (صدی ہفتم یا آٹھواں) امام غزالی کے معاصر فقہیہ اہل سنت
 ۲۵۱- ابن واس (ابو الکرم مبارک بن فخر بن محمد بغدادی) لغوی - ۵۰۰ یا ۵۰۵ [ولادت ۴۴۲ یا ۴۴۱] کتاب علم خویش شیخ خطیب ادب الکاتب
 ۲۵۲- ابن دباغ (ابو الولید یوسف بن عبد العزیز بن یوسف اندلسی) محدث - ۵۴۶ [ولادت ۴۸۱]
 ۲۵۳- ابن دبیغی (ابو عبد اللہ محمد بن سعید بن یحییٰ شافعی واسطی بغدادی) فقہیہ - مؤرخ - ۴۳۷ بغداد [ولادت ۵۵۸] واسطی بن یحییٰ کو والدین
 ۲۵۴- ابن دجید (ابو الخطاب عمر بن حسن بن علی بن محمد علی اندلسی) لغوی - ۴۳۳ یا ۴۳۴ [ولادت ۵۴۴] - دیکھو یہ کیسے نسل سے آئی
 والدہ امام حسین کی نسل سے تھیں اس سبب اپنے کو والدین کہتے تھے - اندلس کے علماء سے تعلق کر کے مراکش - افریقیہ اور مصر کے علماء سے تعلق کیا
 شام بغداد - واسطی عراق فتح خراسان - مازندران وغیرہ میں طلب حدیث میں مغل کیا کتاب التلوین فی تولد سراج المیزان شرح اسماء اللہ الحسنیہ
 ۲۵۵- ابن دراج (ابو الحسین ابوبکر بن دراج غنی کوئی) فقہیہ - تیسری صدی [امام ابوالحسن ثالث اور ابوجعفر کے وکیل] - قاضی کوثر کتاب النوادر
 (نیز دیکھو جمل)
 ۲۵۶- ابن دراج (ابو عمر احمد بن محمد بن عاصی قسطلی) کاتب - شاعری - ۴۲۱ [ولادت ۳۴۷] منصور بن عمار کا کاتب و شاعر - اندلس کا قاضی
 ۲۵۷- ابن درستویہ (ابو محمد عبد اللہ بن جعفر بن درستویہ فارسی سوی) لغوی - ۴۴۷ [ولادت ۲۵۸] - مدبر کا صحبت یافتہ - دارقطنی کا استاد -
 ارشاد خویش - کتاب الہدایہ - کتاب المقصور
 ۲۵۸- ابن الدری (یوسف بن درہ موصلی) شاعری - ۴۴۵ [۴۴۵]
 ۲۵۹- ابن درید (ابوبکر محمد بن حسن بن درید مصری شافعی) لغوی - شاعری - ۳۲۱ بغداد [ولادت ۲۴۳] بصرہ - عمان بغداد فارس میں بہت رہا -
 ادب الکاتب جہزۃ اللغۃ - کتاب الاشتقاق - کتاب اللغات - کتاب الجہزۃ و شاعر
 ۲۶۰- ابن درعاش (شیخ ابوبکر بن عمر بن ابراہیم فارسی غنی زیدی) لغوی - شاعری - ۴۶۶ [۴۶۶]
 ۲۶۱- ابن درق (امام ابو الفتح الدین محمد بن علی بن وہب قشیری مصری مالکی شافعی) فقہیہ - ادیب - شاعری - ۴۰۲ [قاضی القضاۃ مصر - مشرح
 حوۃ الاسکام - کتاب الامام - علوم الحدیث - ولادت ۴۲۵]
 ۲۶۲- ابن دکن (ابو یحییٰ فضل بن عمرو دکن بن حماد کوئی) محدث - ۴۱۹ [ولادت ۱۳۰]
 ۲۶۳- ابن دکن (احمد بن یحییٰ بن فضل بن عمرو دکن کوئی) فقہیہ - تیسری صدی [کتاب لایزال کتاب المسند کتاب النوادر کتاب الکلام کتاب الشرا و ادب
 ۲۶۴- ابو یحییٰ (عبد الدین محمد بن ابوبکر بن محمد اسلمہ رافضی) فقہیہ - لغوی - ۸۲۷ [مفتی الزہب حاشیہ منی السیب - ولادت ۴۶۴] (دیکھو مائینی)
 ۲۶۵- ابن درستویہ (عبد الرحمن بن محمد بن محمد فراسی) ادیب - شاعری - ۴۳۱ [خراسان میں امام عیسیٰ
 ۲۶۶- ابن دہان (ابو محمد حسن بن محمد بن علی معتزل) لغوی - ۴۴۷ [یوسف بن علی کا شاگرد
 ۲۶۷- ابن دہان (ابو محمد ناصر الدین سعید بن مبارک بن علی انصاری بغدادی موصلی) لغوی - ۵۶۹ [ولادت ۴۹۴] - شرح الايضاح و الکملہ ۴۳ جلد اصول الفرائض

۲۶۶۔ ابن الساعاتی (محقق الدین) ابن علی بن تغلب بن ابی بکر بن خنیف بن اداوی (فقہیہ - ۶۹۷ھ) جامع البحرین لغہ میں۔ کتاب البدیع الصول میں۔
۲۶۷۔ ابن الساعاتی (جہاد الدین) ابو الحسن علی ابن رستم بن ہرود و سوزنی (شاعریہ) ۶۰۴ھ قاہرہ اولاد۔ ۵۵۲ھ دمشق
۲۶۸۔ ابن سہیم (عبد الحق بن ابراہیم بن محمد مرسی) (صوفی - فلسفی) ۶۸۰ھ مکہ [لا بد لغات و لغت] کتاب الاطالع - مرعیوں کے ساتھ
مصر سے نکال گیا۔ ۵۰۶ھ۔

۳۹۹- ابن السیوطی صاحب الدین عبد الوہاب بن ابی الفتح شاعری و ادب میں جامع ہے۔ اس نے اپنی اہل عقد طریقات الشافعیہ
۴۰۰- ابن سکون (محمد الدین عبد الوہاب بن احمد بن سکون حنفی) خطیب، حکیم، شاعر و ادیب۔ ۶۸۴ھ (۱۲۸۵ء) میں کابل کے سیرستان کا طیب
۴۰۱- ابن السیرا (شیخ صفی الدین عبدالعزیز بن علی بن حسین علی الماعلی) دیب، شاعر و عالم۔ ۷۵۰ھ (۱۳۵۰ء) ولادت۔ ۷۸۰ھ (۱۳۸۰ء) میں اہلبیت
۴۰۲- ابن سراج (ابو یوسف محمد بن سری)۔ (۱۰۷۰ھ) کتاب الاموال، کمال الاموال، ہوز مغیر، شرح کتاب یسویہ، کتاب الاشواق، شاد
میر و استاد و مانی و سیرانی۔

۳۰۴- ابن سحر (ابو العباس احمد بن محمد بن عمرو بن شيرازي شافعي) - تقيمه ۳۰۴ بغداد - شيراز کا قاضی - شافعی مذہب بیت ایضاً
 ۳۰۵- ابن السعاده (قاضي القضاة شهاب الدين) محمد بن احمد بن خليل خوي شافعي - تقيہ ۳۰۵ دمشق - ولادت ۶۶۶ دمشق - قاضی دمشق
 ۳۰۶- ابن سعد (ابو عبد اللہ محمد بن سعد بن منیع) - مدنی - کتاب و تفسیر (تجدید) - مورخ - ۳۰۶ - ۶۴۲ - طبعات النصارى و التابعین
 ۳۰۷- ابن سعدون (صاحب الدین) ابو بکر یحییٰ بن سعد بن تمام قرطبی (تجدید) - نحوی - لغوی - ۵۶۷ - مصر میں سکونت رہی
 ۳۰۸- ابن سید مغری (دفتر الدین علی بن موسیٰ بن علی المدنی جتائی مغربی) - ادیب - مورخ - ۳۰۸ - ۶۷۷ دمشق - عماریہ سرکاری سس سے المغرب
 فی اخبار المغرب - المشترق فی اخبار المشترق۔

۳۰۸۔ ابن السکر (ابو الحسن محمد بن عبد الله بن محمد عباسی کوفی بغدادی) (اشعر عرب۔ ۳۸۵ [ولادت ۶۳۳
 ۳۰۹۔ ابن السکون (ابو علی سعید بن عثمان بن سعید بغدادی مصری) (محدث۔ ۳۵۳ [ولادت ۲۹۳ صحیح المنطق
 ۳۱۰۔ ابن سکیس (ابو یوسف یعقوب بن اسحاق بن سکیس کوفی بغدادی) (سراج الدین) (نوی۔ ۴۴۴ [کتاب الالفاظ و اصلاح المنطق
 القلب والایمال۔ المقصود الممدود۔ کتاب الفرق۔ کتاب الاستئصال۔ متوکل عباسی کے لڑکوں کا معلم۔ عمر ۵۸
 ۳۱۱۔ ابن سکین (نصیر الدین ابو جعفر احمد بن سکین بن جعفر) (فقیر۔ اوائل صدی دوم [امام رضا کے بھائی۔ فقہ الرضا۔
 ۳۱۲۔ ابن السلاسل (ملک الحامل سیف الدین ابو الحسن علی) (وزیر مصر۔ ۵۴۸ [

۱۳۱- ابن سلوم (دھراجہ) ابن نصر (مذہب علی) (طیب) ۱۰۸۰-۱۰۸۱ سلاطین کیہاں رئیس الاطبا رہا۔ غایت الاقناع فی تفسیر لسان
۱۳۲- ابن سلیم (تاج الدین محمد بن محمد بن علی مصری) (شاہ عرب) ۷۰۷-۷۱۰ ہجرت ۱۳۲۰-۱۳۲۱ بیت زمانہ میں شاہی کتب خانہ میں
۱۳۳- ابن السہاک (ابو العباس محمد بن یحییٰ کو فی بغدادی) (زہاد) ۷۰۷-۷۱۰ ہجرت ۱۳۲۰-۱۳۲۱ مدینہ بغداد میں رہا۔ ہشتاد میں عہد اور دانش
کا شاگرد۔ احمد بن حنبل کا شاگرد۔

۱۶۱- ابن السماک (ابو عمرو عثمان بن احمد بن یزید بغدادی شافعی (وفات) [محدث- ۳۴۴ هـ] شاگرد ربیع
۱۶۲- ابن السماک (عبد بن احمد بن محمد ابودهری انصاری مالکی) [محدث- ۳۴۴ هـ] ولادت ۳۵۵

۱۰ روضات الجنات میں محقق اول (الموتوی ۶۶۶) کا شمار دکھایا ہے تو سال ولادت ۶۶۶ سے بہت پہلے ہونا چاہیے۔

رباعی حدیث میں سنیۃ النجاة امامت میں مصباح عبادات میں منزل نوح میں الفجر وعظ میں سید مرتضیٰ رازی نے تفسیر علیہ السلام بن احمد بن پوری ان سے روایت کی۔

۳۱۹۔ ابن سہول (ابو الحسن محمد بن احمد بن اسماعیل بغدادی) (واعظ۔ ۳۸۷ بعد از آن وعظ میں یکتا کے زمانہ۔ ابو بکر شیلی وغیرہ کو روایت کیا۔
۳۲۰۔ ابن اسکک (احمد بن اسماعیل بن سہیل بن عبد اللہ (ابو علی علی) قمی عالم۔ فاضل۔ ادیب۔ مورخ۔ اوائل صدی چہارم) ابن العبد کا استاد۔
انکے والد اسماعیل ابو جعفر بن علی کے شاگرد تھے۔ کتاب العباسی یعنی تاریخ بنی عباس کتاب الاشراف۔

۳۲۱۔ ابن السندی (ابو بکر محمد بن محمد بن رجاو اسمعائلی) (محدث۔ ۲۸۲ھ [۸۰۰-۸۰۱ھ] صبح

۳۲۲۔ ابن السنی (ابو بکر احمد بن محمد بن اسحاق بن یحییٰ) (محدث۔ ۳۶۳ھ [۹۷۰-۹۷۱ھ] علی الیوم واللیلہ

۳۲۳۔ ابن السودی (ابو اسمعائیل بن محمد بن طغان دمشقی (ابن الطغان) (طیب۔ صدی ہفتم) [ولادت ۹۰۰ھ۔ تذکرۃ الاطباء

۳۲۴۔ ابن سہل (ابو اسمعائیل بن سہیل اسرائیلی) (شاعر عرب۔ ۴۸۹ھ [دیوان اشعار جسکی شرح حسن بن محمد قطار القنوی ۶۵۰ھ لکھی۔

۳۲۵۔ ابن سہل (ابو العباس احمد بن محمد بن عبد الکرم بغدادی) (کاتب۔ ۲۷۰ھ [کتاب الخراج

۳۲۶۔ ابن السید (نام احمد بن ابان بن السید اندلسی) (لغوی۔ ادیب۔ ۳۳۳ھ [معلم لغت میں۔ شرح کتاب افخش

۳۲۷۔ ابن الشیخ (ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن سید بنسی بلیسی) (لغوی۔ نحوی۔ ۵۲۱ھ [ولادت ۴۴۴ھ

۳۲۸۔ ابن السیسی (ابو محمد عبد العزیز بن احمد بن سید اندلسی مصری) (لغوی۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۴۷۷ھ [مصر] اندلس سے آکر مصر کی حکومت بنیاد کی۔

۳۲۹۔ ابن سیدہ (ابو الحسن علی بن اسماعیل بن سیدہ فریر مصری) (اندلسی) (لغوی۔ ادیب۔ حکیم۔ ۵۵۸ھ [دانیہ] [الحکم والحدیث الاعظم اور قصص دونوں لغت میں کتابہ الاثنین شرح حاشیہ۔ ۶۰۰ھ

۳۳۰۔ ابن سید الناس (ابو بکر محمد بن احمد بن عبد اللہ اشیلی مری ظاہری) (محدث۔ ۶۵۹ھ [ولادت ۵۵۷ھ بشیلیہ۔ عالم المغرب مشہور ہے۔

۳۳۱۔ ابن سید الناس (نام ابو الفتح فتح الدین محمد بن محمد بن محمد بن سیدی) (محدث۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۴۳۴ھ [ولادت ۶۶۱ھ اشیلیہ

۶۹۰ھ میں دمشق آیا۔ عیون الاثر یعنی سیرۃ رسول فقیرہ شرح ترمذی۔ سمر اللیب

۳۳۲۔ ابن السیرانی (ابو محمد یوسف بن حسن بن عبد اللہ سیرانی) (لغوی۔ نحوی۔ اخباری۔ ۳۸۵ھ [ولادت ۳۳۰ھ

۳۳۳۔ ابن سیرین (ابو بکر محمد بن سیرین بصری) (آہنی فقیر۔ معتبر۔ ۱۱۰ھ [ولادت ۳۳۳ھ حسن بصری کی صحبت میں بہت رہا۔ آثار الیہ صحبت منقطع

۳۳۴۔ ابن سینا الشیخ رئیس ابو علی حسین بن عبد اللہ بن سینا بخاری) (طیب فلسفی حکیم۔ ۴۲۸ھ [ولادت ۳۷۰ھ یا ۳۷۱ھ۔ فاضل

میں کتاب الشفاء حکمت میں۔ اشارات۔ کتاب الاوسط جس میں یقظان مختلف ایرانی ادشاپوں کا نظام اور شمس اللہ وچ کا وزیر رہا۔

۳۳۵۔ ابن شاذان (ابو الحسن محمد بن احمد بن علی بن حسن بن شاذان قمی) (فقیر۔ اوائل صدی پنجم) [میتا وکرا جلی۔ شاگرد صدوق۔ ابن قولیہ

کی بیانی کا مکیا۔ مناقب علی۔ ایشاد الدقائق

۳۳۶۔ ابن شاذان (قاضی ابو الفضل علی بن حسن بن شاذان) (محدث۔ - - -) [سجہ۔ مناقب

۳۳۷۔ ابن الشاذ (ابن الشاذ مالکی) (فقیر۔ ۴۲۳ھ [ادراء الشروق علی انوار الفرق اصول فقہ میں

۳۳۸۔ ابن شاکر (ابو عبد اللہ محمد بن یوسف بن شاکر کنتی طبری) (مورخ۔ ۴۶۴ھ [فوات الویات ذیل ویات الامیاء ابن خلکان

۳۳۹۔ ابن شاکر (ابو عبد اللہ محمد بن یوسف بن شاکر) (مفسر۔ ۲۵۹ھ [میتا وکرا اور اسکے بھائی احمد اور حسن علوم ہند سے میل۔ حرکات عربیہ

اور نجوم میں ماہر تھے۔ ۱۰۰۰ھ رشید کے ملازم تھے

۳۴۰۔ ابن شامہ (ابو بکر محمد بن احمد بن علی فارسی۔ شافعی۔ میتا پوری) (فقیر۔ ۴۶۲ھ [میتا پوری] فارسی کا قاضی

۳۴۱۔ ابن شامہ (ابو حفص عمر بن احمد بن عثمان بغدادی) (مفسر۔ محدث۔ ۳۸۵ھ [فقیر۔ مسند تلخیص۔ سجہ۔ الترغیب

٣٣٣- ابن شحنة (عبد الدين محمد بن محمد بن محمود حلبى دمشقى) (القيقة - مورخ - ٥٠٥ (هـ حلب) [روضة المناظر تاريخ - سيرة النبى

٣٣٥- ابن الشَّجَاء (أبو علي حسين بن عبد الصمد بن الشَّجَاء عسقلاني) [خطيب - نثر - شاعر عرب - ٣٨٢ قاهره] خطب مشهوره

٣٣٤- ابن الشاذلي، زهاد الدين أبو الحسن يوسف بن رافع بن تميم أسد قاضي (تقريباً ٤٣٢ هـ) غلب [أو لأهل الأحكام - حجة الباهر فقهين -
لمحاكم الأحكام - سيرة صلاح الدين - قاضي غلب ووزير صلاح الدين -

۳۴۷- ابن شبنو، ابوالحسن محمد بن احمد بن ابوب مقری بغدادی (قاری- ۳۲۸ بعد از اسلام) یقیناً بہت تھا۔ قرأت شاذہ سوزان کو کڑھا تھا۔

۳۴۸. ابن شہاب زہری، ابوبکر محمد بن مسلم بن عبد اللہ بن زشامی (المحدث - فقہ - ۱۲۴) ولادت ۱۵۰ ہجری، بیعت عبد الملک اور شام شاہان دمشق کے قتل

۳۴۰ ابن شهر آشوب (راشد الدین ابو عبد الله محمد بن علی بن شهر آشوب سرودی، زادرازی فی لام حشر - ۵۰۰ هـ) حلب آمدن قبایل اهل طایفه، سعالم العلماء و مہاجرات
مشارکت الزواصب - اسباب النزول - مثنیٰ القرآن *

۳۵۰. ابن اشیخ (ابو اسماعیل) خواجہ عبد اللہ انصاری بن ابی منصور محمد [اصوفی بقیہ] ۴۸۱ ہجرات [دیکھو عبد اللہ انصاری شیخ الاسلام ابو یوسف انصاری کے

۳۵۱۔ ابن اشج (ابو الحجاج یوسف بن محمد بلوی اندلسی) (محدث۔ ادیب۔ ۴۵۳ھ) (دیگر ابو الحجاج اندلسی)

۳۵۲۔ ابن شیرویہ (ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن عبد الرحمن قرشی نیشاپوری) محدث - ۱۳۵ھ [عمر ۸۰ سے اوپر

۳۵۳. ابن الصائغ (ابن الحسن بن محمد بن عبد الرحمن بن علی مصری حنفی) (محدث - نویسنده) ، القاهرة (مجمع الفوائد - شرح مشرق الانوار - در الثمن - عقد الاول).

۴۵- ابن الصلح (سید علی بن حسین مدرّغ صمیم، عالمی برّی، فقہ، محدث، آخر صدی دہم) شارح شہدائے شریعت، شرح شریع، شرح ارشاد

۳۵۵۔ ابن الصلاح (ابو محمد بن مہدی شافعی) فیلسوف، شاعر، عابد و ۵۴۳ قاسم (دیکھو اس نام پر مقدمہ) قرآن کا تفسیر کرتا تھا

٣٥٦- ابن الصلح لم يمتد له العلم بالقبائل بعيش بن علي بن يعيش بن علي بن غوي - ٣٣٣ هـ طلب أولاد ٥٥٦ هـ

۳۵۷. ابن القادری (محمد بن احمد بن صالح) از اشبیل، (از سنہ - شاع - ۶۰۵ سکنہ) [

۳۵- ابن عباس (ابو محمد بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب) - ۳۱ھ [وفات ۶۸ھ]

[illegible][illegible]

٤٠- ابن الصبغ الجعفی بن عبد یمن الحارثی مصری - ۹۱۶

۲۱- ابن القسطنطین ابو نصر محمد بن عبد الوارث بغدادی سنی الاصل - ۷۸۵ھ بمطابق ۱۳۸۴ء - ۸۶۰ھ بمطابق ۱۴۵۹ء

۳۴۳- ابن الصلاح قتی الدین ابو عمرو عثمان بن عبد الرحمان صلاح بن عثمان شهر ذری و دمشق شافعی (محدثات - فقیه - ۶۴۴ هـ و دمشق) کتاب علم الدین - الدار الفکر

٣٥٨ - تاريخ الملاح (في سنة ١٢١٢ هـ) - تاريخ الملاح (في سنة ١٢١٢ هـ) - تاريخ الملاح (في سنة ١٢١٢ هـ)

٢٩١- ابن الصلي (محمد بن اسحاق بن علي بن عيسى) ولد في سنة ١١٨٢ هـ في رومة الهندية شرح قصيدة علوية

۳۶۶- ابن طاووس (سید جمال الدین ابو الفضائل احمد بن موسیٰ بن جعفر بن طاووس رضی علیہ السلام) - فقہیہ ۶۴۰ھ [۱۲۳۸ء] کتاب المسائل

۱۳۷۹. ابن طبرزد [موفق الدین ابو حفص عمر بن ابی بکر محمد بن معمر بغدادی] [محدث - ۶۰۷] ولادت ۵۱۶

۳۷۰۔ ابن طے [شیخ ابو القاسم علی بن علی بن جمال الدین محمد بن طے عالمی] (فقیہ - ۸۵۵) کتاب المسائل

٣٤١- ابن الطيب [اسحاق بن خلف] [شاعر عرب - ٢٣٠] لاذهب بها

۳۷۲۔ ابن الطیب [عبدالرحمان بن علی بن حاد] [طیب۔ ۴۲۷] ولادت ۵۴۵۔ دمشق کا رئیس الاطباء۔ اختصار الحامی۔

۳۶۳۔ ابن الطشتہ (ادب المکشوح زبد بن سلمہ بن مہر) شاعر عرب۔ ۱۲۹۰ ہجری ۱۸۷۴ء میں بغداد میں مقیم تھا۔

۱۳۴۰ء میں حجاز میں پیدا ہوا، الفرج صافی بن زکریا بن یحییٰ نیروانی جری (نقشبۃ - ادیب - ۳۹۰ھ) نے جلیس النیس ابن بریطری کے مذہب پر پڑھا۔
 بعد ازاں قاضی - ولادت ۳۰۰ھ

۳۷۵۔ ابن الطرّاق (ابو الحسین سلیمان بن محمد بن عبد اللہ سبائی مالقی اندلسی) (تقریباً - ۵۲۸ھ)

۱۹۷۳ء۔ ابن طفیل (او کو محمد بن عبد الملک بن طفیل قیس بن اندلس) طبیب فلسفی۔ ۵۸۱ھ مرگش [ولادت ۴۹۴ھ قاس۔ بہت میں تعلیم سے فائق۔

سلاطین موحدین اسکی بڑی قدر و منزلت کرتے تھے۔ جی بن یقطان - اسرار الحکمتہ - فارابی اور ابن ماجہ کے مذہب پر

الطغف (نحو الدوس) من الحظوظ الطاهية، مورخ عدي شتر، الغزفي في آداب السلطنة والدول الاسلاميه بونشته معيين كشي.

٣٤٨ - ظ (دكا، ۱۳۰۲ م) محمد بن علي بن حسين بن احمد بن محمد بن الحسين بن عبد الله بن أبي طالب بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصي بن كلاب بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان بن آد بن شمس بن قحطان بن عابر بن يافث بن نوح عليه السلام.

١٠٠٩- ابن خلفون (شمس الدين ابو شامة)، تحت المتن اوردانه (مفسر- اوب- ٥٢٥) تفسير فبوع كيات بلوان المطاع

۱۳۰۰ - (م) احمد بن محمد بن علی بن جعفر (فتیحه ۲۵۷ - ۱۲۸۴ ش) [رد المحتار مشهوره شامی

[illegible]

۳۸- ابن خلدون، بؤسوس عربی فی الدین و الدنیا، ج ۱، ص ۲۴۰ [دکھو ابراہیم کوئی] کتب الغارات - کتاب الحجازی - کتاب الم

۱۰۶- ابن عاصم بن ابی طالبی از ائمه بن عبد بن سید می نویسد که

جامع البیہ کتاب التکامیل کتاب الامان کتاب المعرفۃ فی ساجدہ

۳۸۲- ابن عامر بن محمد بن عامر الجعفی - نویسنده کتاب الفرائد فی معرفة احوال العرب و الفرائد فی معرفة احوال العرب و الفرائد فی معرفة احوال العرب

۳۸۴ ابن کثیر و صاحب السیاسة الاموال و صاحب السیاسة الحربية و صاحب السیاسة المدنية و صاحب السیاسة الخ

میں ان کا پیڑاں میں۔ کتاب الکائنات، کتاب الخیر، کتاب الامجاد، ولادت ۱۹۲۲ء۔ سحر، سرمد، دہلی، ۱۹۲۲ء۔

۳۸۵- ابن عبد البر ابو عمر يوسف بن عبد البر

كتاب الهند كتاب الهند

۳۸۹- ابن عبد البر، ابو عمر سراج الدين محمد بن محمد ربه الحلي قزويني، ائمه عربيون - حوزی - ۱۲۳۸ و ۱۲۴۶ - سنه ۷۳۹

٣٨٦- ابن عبدون ابو عبد الله احمد بن عبد الواحد بن احمد البربري القاسمي - مولى - ١٢١٢ هـ - صاحب المصنفات - سيرته

۳۸۸- ابن عسکون (ابو محمد عبد المجید بن عبدون کهری اندلسی) - ادیب - کاتب - شاعر - عربی - فارسی - دربار بنی امیہ

- ۳۴۴- ابن القطن [ابن الحسن علی بن محمد بن عبد الملک حمیری فاسی] (محدث - ۴۲۸) سلجوق کا قاضی .
- ۳۴۵- ابن اقلشی [قاضی الاکرم جمال الدین ابو الحسن علی بن یوسف بن ابراہیم قفلی کنی مصری] (کاتب - ۴۳۴) یا قوت حموی کا دوست . مصر طلب میں کاتب و وزیر رہا . تاریخ النصار - اخبار مصر - اخبار المغنین - اخبار النعمین - اخبار المغرب - نزہۃ الناظر - ولادت ۵۶۰
- ۳۴۶- ابن القوطی [ابو بکر محمد بن محمد بن عبد العزیز شیلی زلی] (محدث فقہیہ - لغوی - ادیب - ۳۶۴ قریب) تقریب الفاعل - کتاب المقصور والحدود
- ۳۴۷- ابن قویہ [ابو القاسم محمد بن محمد بن موسیٰ بن قویہ بغدادی] (فقہیہ - ۳۶۵) عداوات احمد - کتاب الصفوہ - کتاب الجود - کمال ازبک - شیخ مفید کا شاگرد
- ۳۴۸- ابن القیسری [ابو الفضل محمد بن محمد بن طاہر بن علی بن علی شیبانی مقدسی] (صوفی - محدث - ۵۰۷ بغداد) ولادت ۴۲۸ بیت المقدس سکونت یہاں کتابت کلام اللہ و الکتاب الشریعہ - الکلمات الشریعہ
- ۳۴۹- ابن القیسری [شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن نصر بن صفیر غروی طبری] (شاعر - ادیب - سیب و ابن - ۵۲۸ دمشق) ولادت ۴۷۸ عکا . ازسل خالد بن لید یہ ادیب بن سیر اس زمانہ کے شاعر تھے .
- ۳۵۰- ابن القیم [شیخ الاسلام شمس الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابی بکر جوزیہ دمشقی قفلی] (محدث - ۵۱۷ زاد المعاد - کتاب القواعد - ابن تیمیہ کا شاگرد و حاشیہ اول
- ۳۵۱- ابن الکلبی [ابو یوسف بن اسماعیل بن الیاس جوینی بغدادی شافعی] (طیب - صدی ششم ابن الکلبی بھی کہلاتا ہے - ۵۱۸) اللیس الطیب - جہد مغوات طلیح بن یونس
- ۳۵۲- ابن کثیر [ابو محمد عبد اللہ بن کثیر] (حدادی - ۱۲۰ کمر) مشہور قاریوں میں سے
- ۳۵۳- ابن کثیر بغدادی ابو عبد اللہ شافعی [محدث - مفسر - مورخ - ۵۲۳] تلخیص جامع المساجد - شرح تجریدی تفسیر
- ۳۵۴- ابن کثیر [قاضی یوسف بن احمد بن یوسف کجی دیوبند شافعی] (فقہیہ - ۴۵۵ دہلی) قاضی دیوبند
- ۳۵۵- ابن الکلبی [ابن الکلبی] (محدث - کتابہ ۲۰۵)
- ۳۵۶- ابن الکثیرانی [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن ثابت مصری شافعی] (صوفی - شاعر - ادیب - ۵۶۶)
- ۳۵۷- ابن کلیب [ابو سعید بن کلیب شافعی] (محدث - ۳۳۵) مسند کبیر
- ۳۵۸- ابن کیسان [ابو الحسن محمد بن احمد بن ابراہیم بن کیسان بغدادی] (نحوی - ۲۹۹) غلب و مبرور کا شاگرد - جہد بنحویس - شرح سبلہ حلفہ
- ۳۵۹- ابن کثیر [شیخ ابو محمد ابن بن عبد اللہ کجی دھنپانی بغدادی] (نحوی - صدی سوم) معاصر مشہور علماء و شہر
- ۳۶۰- ابن العبادہ [ابو بکر محمد بن حسین بن محمد بنی اندلسی کاشغری] (۵۰۷ ہجری) نظم السلوک فی وظائف الملک
- ۳۶۱- ابن ماجہ [امام ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن یزید قزوینی] (محدث - ۲۷۳) السنن - تفسیر تاریخ - ولادت ۲۰۹
- ۳۶۲- ابن جاثقون [ابو مروان عبد الملک بن عبد العزیز بن عبد اللہ مالکی] (فقہیہ - ۴۱۳) امام مالک کا شاگرد - گائانتے کا شوقین
- ۳۶۳- ابن ماسویہ [یوحنا بن ماسویہ ہریری دمشقی بغدادی نصرانی] (طیب - ۴۳۳ سامرہ) ہارون سے متعلق ایک خلفہ کا کلام - نوادر الطب - ادب و تاریخ
- ۳۶۴- ابن ماکولا [امیر مسجد الملک ابو الفضل علی بن بیتہ ابن بن جعفر بغدادی جرانی] (نحوی - محدث - رجال - ۸۶۶) مسند الادام - کتاب الخلفاء و الخلفاء
- کتاب النوادر - الاکمال - اس کا بچاں جلال الدولہ بوسی کا وزیر تھا اور جچا ابو عبد اللہ حسن بن عبد اکا قاضی الفقہاء - ولادت ۴۲۲ عکبار
- ۳۶۵- ابن مالک [جمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن عبد اللہ بن مالک طائی شافعی حیرانی اندلسی مصری] (نحوی - ۶۷۲) ولادت ۶۰۰ حیران - اللیہ عرف و نحویس -
- لامیۃ الافعال - الکافیہ - الشافیہ

- ۳۶۶- ابن المارون [قاضی احمد بن علی بن بیتہ احمد] (نحوی - فقہیہ - ۵۸۶) ولادت ۵۰۹ - شرح الفقیہ - اسرار الحروف - الاسال کی تفسیر - ۸۰ کتاب
- ۳۶۷- ابن المامونی [ابو طالب عبد السلام بن حسین] (شاعر - ادیب - ۴۶۸) کچھ دوسں صاحب ابن عبد الوہاب سے رو کر خراسان چلا گیا مامون بن ہشام کے اہل
- ۳۶۸- ابن المہدی [شیخ فخر الدین احمد بن عبد اللہ بن سعید بن مروج بلوانی] (فقہیہ - صدی ششم) کتاب الیسیۃ تفسیر القرآن - التاج و المنسوخ - کتاب المناہج
- فی نیات الاحکام - شرح الفقیہ - انوار الطوبی - کتاب المقادیر - تحفۃ الطالبین - کتاب الرانی - ابن فہد علی کے متعلق - شہید السنن ۸۲۷ اور فخر المحققین لکھتی

۸۰۰ کا شمار در شیدہ۔ اُنکے والد عبداللہ بھی جوڑے فاضل تھے ابن المثنیٰ کے نام سے مشہور ہیں۔

۴۸۹۔ ابن الجدی (شہاب الدین احمد بن جب بن طباطبائی شافعی) (فقہیہ۔ نحوی۔ ۸۵۰)

۴۹۰۔ ابن مردودہ (ابو بکر احمد بن موسیٰ بن مردودہ اصفہانی (طراز) محدث۔ مورخ۔ مفسر۔ ۴۱۶) تفسیر تاریخ المناقب۔ مخرج علیہ فی الطبقات۔

۴۹۱۔ ابن مسعود (یونس بن یوسف بن مسعود شیبانی قتیبی) (صوفی۔ مجذوب۔ ۱۱۹ تفسیر۔ ۹۰) فرقہ یونسیہ کا بانی قتیبی علاؤ الدار کا ایک قریبی۔

۴۹۲۔ ابن مستنیر (شیخ ابو علی محمد بن ستیر مصری) (نحوی۔ ۲۰۶) دیکھو قطرب

۴۹۳۔ ابن المثنیٰ (مشرق الدین ابو البرکات مہارک بن ابو الفتح احمد بن مہارک اربلی) (محدث۔ رجالی۔ لغوی۔ ادیب۔ ۶۳۶ مولد) ولادت ۵۶۲۔ وزیر ارکان

سازمغ ذیل جلد کتاب النظام شرح مقبلی والی تمام اجلہ کتاب الحاصل شرح ابیات مفصل زخشری

۴۹۴۔ ابن السیف (عبد الرحمن عبدالرحمن بن ابو القاسم بن غانم عسقلانی) (ادیب۔ شاعر۔ ۶۳۵) ولادت ۵۸۳

۴۹۵۔ ابن مسعود (ابو عبد الرحمن عبداللہ بن مسعود بن علی) (صحابی۔ ۳۲) والدہ کا نام ام عبد۔ قدیم الاسلام۔ عمر ۶۰

۴۹۶۔ ابن مسعود (احمد بن علی بن مسعود) (عربی۔ ۱۰۰) فرائع الارواح

۴۹۷۔ ابن سکویہ (ابو علی احمد بن محمد بن یعقوب بن سکویہ رازی اصفہانی) (کاتب طبیب فلسفی۔ ۴۲۱) عقد الدولہ کا صاحب خزینہ و کاتب السر۔

تہذیب الاخلاق۔ تجارب الامم یعنی تاریخ بنی عباس تا ۳۵۲ھ

۴۹۸۔ ابن مہر (مہذب الدین ابو الحسن علی بن سعد بن علی موسیٰ) (شاعریہ۔ ۵۳۳) عمر ۹۰ سے زیادہ

۴۹۹۔ ابن المشطوب (ابو العباس محمد بن احمد بن احمد بن احمد بن علی بن ابی الہیجا ہکری) (ایر۔ ۶۱۹) ازمائے دولت صلاحیہ۔ ولادت

۵۰۰۔ ابو الحسن (ابو العباس قاضی الجماعت احمد بن عبد الرحمن بن محمد قرطبی) (فقہیہ۔ نحوی۔ شاعریہ۔ ۵۹۲) ابو جعفر شیبانی مشہور ہے۔ ولادت ۵۱۳۔

مشرق نحویں۔ تزیین القرآن۔

۵۰۱۔ ابن مطرف (ابو الفتح احمد بن مطرف عسقلانی) (ادیب۔ لغوی۔ شاعریہ۔ ۴۱۳) قاضی دیلا۔ عمر قریب ۹۰

۵۰۲۔ ابن مطروح (احمد الدین ابو الحسن یحییٰ بن یحییٰ بن ابراہیم مصری) (شاعریہ۔ ۴۶۶) مصر۔ ولادت ۵۹۲۔ سید شاہ مصر کی طرف دشن کا گدہ

۵۰۳۔ ابن المشرق (ابو العباس عبداللہ بن المتز بن عبد اللہ بن متز بن عیسیٰ بغدادی) (ادیب۔ شاعریہ۔ ۲۹۶) بغداد۔ ولادت ۶۲۳۔ تبریز و غلب کا شاگرد۔

الزہر والرائض و کتاب البدیع۔ اشعار الملوک۔ کتاب الآداب

۵۰۴۔ ابن المظنی (شیخ ابو الحسن بن الدین یحییٰ بن معنی بن عبد النور زواہی مغربی شافعی) (نحوی۔ ۶۲۸) قاہرہ (الغیرہ)۔ جمعی اور ادیب صاحب کلام

حقون دشن و مصر میں رہا۔ ولادت ۵۶۴

۵۰۵۔ ابن المظلم (نجم الدین ابو الحسن علی بن فاس واسطی) (شاعریہ۔ ۵۹۲) ولادت ۵۰۱

۵۰۶۔ ابن العلم (ابو عبداللہ محمد بن نعمان بن عبد السلام بغدادی (شیخ مفید) (فقہیہ۔ منکر۔ ۱۳۱) بغداد) دیکھو شیخ مفید

۵۰۷۔ ابن حمید (تاج الدین ابو عبداللہ محمد بن سید ابو جعفر قاسم بن حسین بن حمید حسنی علی) (فقہیہ۔ شاعر۔ ادیب۔ شاعریہ۔ حدیث) شاگرد علامہ

علی بن اُستاد و شہید اول۔ معرفۃ الرجال۔ نہایت اہتمام فی نسب آل ابیطالب۔ الفلک الشحون۔ اخبار الامم۔ سبک المذہب۔ منہاج العمال۔

۵۰۸۔ ابن مقاتل (علی بن محمد طالی) (محدث۔ ۸۳۳) المناقب

۵۰۹۔ ابن مفرغ (ابو عثمان یزید بن یزید بن یزید حمیری) (شاعریہ۔ ۶۹) سید اسماعیل حمیری اسی کا نسل سے تھا

۵۱۰۔ ابن مفتاح (عبد الدین ابو اسحاق ابراہیم بن شیخ نور الدین علی بن عبد العالی عالی) (فقہیہ۔ محدث۔ ۱۳۲) اصفہان) محقق۔ حق۔ علامہ و زاہد

ان کے بیٹے حسن اور عبد اللہ بھی مشہور عالم تھے۔

۵۱۱۔ ابن مفتاح (ابو بکر محمد بن حسن بن یعقوب بن حسن خطار مرقی) (نحوی۔ ۳۵۴) غلب کا شاگرد

- ۵۱۳- ابن شافع (عبد اللہ بن شافع بغدادی) [مترجم کتاب - ۱۵۸] ترجمہ عربی ایسا حنفی، از نانی ترجمہ عربی کیلیدہ دمنہ از فارسی۔ درہ التفسیر
- ۵۱۳- ابن مقلد (ابو علی محمد بن علی بن حسین بن مقلد بغدادی) [کتاب - ۳۲۸] ولادت ۲۶۲ ہجری بغداد مقتدر عباسی کا وزیر۔ کوئی خط سے حال کو عربی خط کا موجود نہیں خطیج کا۔
- ۵۱۴- ابن مقلد (ابو عبد اللہ حسن بن علی بن حسین بن مقلد بغدادی) [کتاب - ادیب - ۳۳۸] ولادت ۲۶۸
- ۵۱۵- ابن کتوم [تاج الدین ابو محمد احمد بن عبد القادر بن احمد قسطنطنیہ] [فقہ - لغوی - لغوی - ۴۲۹] ولادت ۶۸۲ ہجری جمیع بین العیاد الحکومتہ شرح وایقہ
- ۵۱۶- ابن الملا (احمد بن محمد بن علی بن احمد) [نوی - ۹۷۱] شرح منی اللیب
- ۵۱۷- ابن الحنفی (شرف الدین ابو المکارم احمد بن ابی سعید بن حنفی مصری) [ادیب - ۶۰۶] حلب) وزیر مصر۔ القوانين والدواہین
- ۵۱۸- ابن بحر (ابو احمد یحییٰ بن علی بن ابی شافع) [یچہ معترلی] [ادیب شکر شاعر عرب - ۳۰۰] مشہور بکچہ النذیم۔ ولادت ۲۴۱- ۲۴۲ ہجری صفاق صولی کا شاگرد۔ ابو بکر صولی کا استاد صوفی وکتبی عباسی کا ندیم۔ کتاب الباہر۔
- ۵۱۹- ابن منہ (ابو عبد اللہ محمد بن یحییٰ بن منہ اصغہانی) [حدث - ۳۰۱] تاریخ اصغہانی
- ۵۲۰- ابن منہ (ابو عبد اللہ محمد بن احماق اصغہانی) [حدث - ۳۹۵] ولادت ۳۱۶- معرفہ الصحابہ
- ۵۲۱- ابن منہ (ابو الفاسم عبد الرحمن بن محمد بن احماق) [حدث - ۴۰۰] اصغہانی) کبیر الشان حلیل القدر
- ۵۲۲- ابن المنذر (ابو بکر محمد بن ابراہیم بن المنذر نیشاپوری شافعی) [فقہ - محدث - ۳۰۹] شیخ الحرم۔ کتاب التفسیر۔ کتاب السنن۔ کتاب دیلمہ وکتاب الاجماع۔ کتاب الاشراف (شاگرد یحییٰ بن سلیمان)
- ۵۲۳- ابن مفسور (جمال الدین محمد بن جلال الدین ابو الفکر محمد بن علی خوزجی افریقی مصری) [ادیب - لغوی - ۷۱۱] لسان العرب لغت میں ۲۰ جلد
- نثار الازہار مصر کے دیوان انشاء کا لازم
- ۵۲۴- ابن منہ (کمال الدین ابو الفتح موسے بن یونس بن محمد صلی شافعی) [فقہ - ۶۳۹] ولادت ۵۵۱ مقل
- ۵۲۵- ابن منہ (مذہب الدین عین الزمان ابوالکسین احمد بن منہ بن احمد البیسی الشافعی) [شاعر عرب - ۶۳۸] حلب) ولادت ۴۷۳ م طرابلس الشام
- ۵۲۶- ابن منہ (قاضی ناصر الدین احمد بن محمد بن منصور ہالی) [نوی ادیب فقہ - ۶۸۳] ولادت ۶۲۰- قاضی اسکندریہ
- ۵۲۷- ابن منہ (احمد بن منہج ابو جعفر بغدادی) [حدث - ۶۴۴] عمر ۸۰ سنہ (نیز دیکھو ابن سعد)
- ۵۲۸- ابن منہ (ابو مسلم عبد الرحمن بن ہرمان بغدادی) [حدث - ۳۷۵]
- ۵۲۹- ابن منہ (ابو عمران موسے بن یحییٰ بن یوسف اسمراسی قرطبی یہودی) [طیب فلسفی - ۶۰۵] ولادت ۵۲۹ قریہ۔ عرب اس کو علامۃ العبری کہتے ہیں۔ ابن طفیل اور ابن رشد کا شاگرد۔ اندلس سے مصر میں آکر صلاح الدین یوسف کا ملازم ہوا۔ ولادت الحکامین۔ کتاب فصول۔ تدبیر النسخہ۔
- ۵۳۰- ابن منہ (ابو ظفر الدین محمد بن جمال الدین محمد بن مالک حنفی شافعی) [نوی - ۶۸۶] دمشق) ابن مالک صاحب الفیہ کا بیٹا۔ شرح الفیہ شرح الکافیہ۔ کتاب المعیاد حقہ محتاج۔
- ۵۳۱- ابن منہ (شمس الدین محمد بن محمد بن حسن بن نباتہ جدامی فارسی مصری) [شاعر عرب - محدث - خطیب - ۶۷۸] قاہرہ) دیوان اشعار برج الفنون شرح رسالہ ابن زید بن۔ عمر ۷۹۔
- ۵۳۲- ابن منہ (فانی) [ابو یحییٰ عبد الرزاق بن محمد بن اسماعیل بن نباتہ] [خطیب - ادیب - ۳۷۴] ولادت ۳۳۵ خطب مشہور۔ سیف الدولہ کے زمانہ میں طلب کا خطیب۔ حاضر شمس۔
- ۵۳۳- ابن منہ (سعدی) [ابو نصر عبد العزیز بن عمر بن محمد بن سعدی] [شاعر عرب - ۴۰۵] بغداد) ولادت ۳۷۷ سیف الدولہ حمدان اور ابو الفضل محمد بن عبد

- ۵۳۴۔ ابن النبیہ [کمال الدین ابوالحسن علی بن محمد بن حسن مصری] [ادیب۔ شاعری۔ ۴۱۹ نصیبین] ملک الاشرف شاہ مصر کا کاتب
- ۵۳۵۔ ابن النجار [عبد الدین ابو عبد اللہ محمد بن محمود بن حسن بغدادی شافعی] [محدث۔ مورخ۔ ۴۲۳ ولادت ۵۷۸۔ تاریخ مدینۃ السلام ذیل تاریخ خلیفہ ۳۰ جلد۔ مستدرک تاریخ خلیفہ۔ خیرۃ السائقین۔ کنز اللام فی السنن والاحکام۔ قرۃ العین فی المسند الکبیر۔ کتاب الکیال فی الرجال۔ سیم
- ۵۳۶۔ ابن بغداد [ابراہیم بن سلیمان بن حمزہ [الحال مدنی] [محدث۔ ۴۵۱] سکندریہ کا نقیب شراف۔ ولادت ۵۹۔ حلب و بغداد کا سفر کیا
- ۵۳۷۔ ابن النجار [ابو یونس محمد بن جعفر بن محمد کوفی] [مورخ۔ ۴۰۲] تاریخ کوفہ مختصر جو میں کتاب الملع والموادر۔ ولادت ۳۰ کوفہ
- ۵۳۸۔ ابن نجید [ابو عمرو اسماعیل بن نجید بن احمد سلمی نیشاپوری] [محدث۔ ۳۶۵] عمر ۹
- ۵۳۹۔ ابن نجیم [زین العابدین بن نجیم صفری] [فقہ۔ ۹۰۰] مصر [الاشیاء والنفاذ] (جسکی شرح احمد بن محمد حموی المتوفی ۱۰۸۹ لکھی) بحر الرائق شرح کنز الدقائق۔ فتح القضا شرح النصار
- ۵۴۰۔ ابن کاس [ابو العباس احمد بن محمد مصری نیشاپوری] [محدث۔ ۳۷۶]
- ۵۴۱۔ ابن کاس [فتح المدنی] [شاعری۔ ۵۲۰] امریہ
- ۵۴۲۔ ابن کاس [ابو الدین محمد بن ابراہیم بن محمد علی] [نوی۔ شاعری۔ ۴۹۶] قاہرہ [شیخ العربیہ فتح العرب۔ ولادت ۴۷۷۔ حلب۔ ذہبی کا استاد
- ۵۴۳۔ ابن الذہبی [ابو محمد اسحاق بن ابراہیم بن ہمام موصلی] [محدث۔ فقہ۔ شکم مفتی۔ نوی۔ شاعر۔ ۲۳۵] ولادت ۱۵۰۔ امون رشید کا کاتب دیار گ مفتی نہ پڑا تو میں اسے قاضی بنا دیا۔
- ۵۴۴۔ ابن الذہبی [محمد بن ابی یعقوب اسحاق] [مورخ۔ صدی چہارم] ۳۷۷ھ میں زندہ تھا۔ کتاب الغبرست
- ۵۴۵۔ ابن النطوی [ابو الفضل عبدالنعم بن عبدالعزیز بن ابی بکر سکندری مالکی] [فقہ۔ ادیب۔ شاعری۔ ۴۰۳]
- ۵۴۶۔ ابن النفیس [علاء الدین علی بن ابی اکرم قرشی مصری شافعی] [طیب۔ ۴۸۷] طب میں ابن سینا سے دوسرے درجہ پر۔ شرح کلیات قانون بوجز افعال
- ۵۴۷۔ ابن نقد [عسین الدین ابوبکر محمد بن علی بن ابی بکر بن شجاع بغدادی حنفی] [محدث۔ ۴۲۹] بغداد [ذیل کیال ابن کولہ] کتاب الناسب فی تفسیر الارواء
- ۵۴۸۔ ابن النقیب [امام جمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن سلیمان بن حسن غنی مقدسی حنفی] [مفسر۔ زام۔ ۴۹۸] ولادت ۴۱۱۔ فقیر ۵۰ جلد
- ۵۴۹۔ ابن نفاذ [شیخ نجیب الدین ابراہیم محمد بن جعفر بن محمد بن ناضی] [فقہ۔ ۴۴۵] ابن ادیس سے روایت کرتے ہیں
- ۵۵۰۔ ابن نفاذ [شیخ نجم الدین جعفر بن محمد بن جعفر بن محمد بن ناضی] [فقہ۔ صدی ہفتم] شیراز احزان۔ اخذ الآثار فی احوال النصار۔ علامہ علی ابن ک
- ۵۵۱۔ ابن فیر [عبد اللہ بن فیر مدنی] [محدث۔ ۱۹۹]
- ۵۵۲۔ ابن نوخت [ابوالحسن علی بن احمد بن نوخت] [شاعری۔ ۴۱۶] ۴۱۶ھ میں
- ۵۵۳۔ ابن واصل [یعقوب] [مورخ۔ جزائی۔ ۲۹۳] متشیخ۔ کتاب الملباق۔ تاریخ العالم ۲۵۵ تک
- ۵۵۴۔ ابن وحید [ابوبکر احمد بن وحید] [مترجم۔ صدی چہارم] ۳۱۸ھ میں کتاب فلاحۃ النبط کا ترجمہ کھانی سے عربی میں کیا۔
- ۵۵۵۔ ابن الوردی [زین الدین ابو یوسف محمد بن محمد قرشی بکری مصری حنفی شافعی] [ادیب۔ نوی۔ فقہ۔ شاعری۔ ۴۹۰] حلب۔ خیرۃ العجاہب۔ تحفۃ الوردیہ۔ انکار الافکار تبتہ المختصر فی اخبار البشر
- ۵۵۶۔ ابن الورق [ابوبکر محمد بن عبد اللہ بن محمد اودنی بخاری شافعی] [فقہ۔ ۳۸۵] بخارا [حقوق نیشاپوریں رہا۔
- ۵۵۷۔ ابن الزمان [شیخ ابوالقاسم ابراہیم بن عثمان قزوانی] [نوی۔ لغوی۔ ۳۴۶]
- ۵۵۸۔ ابن الوضی [ہشام بن احمد بن ہشام کثانی طبری] [فقہ۔ نسائی۔ نوی۔ لغوی۔ شاعری۔ ۴۰۰] دانہ
- ۵۵۹۔ ابن ربیع [ابو محمد حسن بن علی بن احمد بن خلف صفری بغدادی] [شاعری۔ ۳۹۳] دمشق [کچ اسکے پر داد احمد کا لقب ہے] فقہ۔ نوی۔ فاضل فصیح تھا جو کچھ میں مرا اور کتاباں میں اب اس کا کتاب العربی وغیرہ کا مصنف ہے۔

- ۵۶۰- ابن الکلبی (امام علامہ صدر الدین محمد بن عمر بن علی بن عثمان مصری شافعی) (محدث۔ ۴۱۶ قہارہ) ولادت ۴۶۵ و میاٹ
- ۵۶۱- ابن الکلبی (شہاب الدین احمد بن موسیٰ بن علی بن ابی نعیم) (نوی۔ ۴۹۱) شرح الدرریدہ۔ شرح المحرر۔ ابن عبد الحلیم اور کانی کا شاگرد
- ۵۶۲- ابن ولید (ابو عبد اللہ حسین بن علی بن ولید) (نوی۔ شاعر عرب۔ ۳۸۵) مداح عبداللہ اور
- ۵۶۳- ابن ہارون (ابو عمر سلیمان بن ہارون بن راہون بن تیسانی) (کیم فقیع شاعر عرب۔ حدی دوم) مامون رشید کے خزانہ کلکتہ کا متولی شہولی مذہب کا متولی
- ۵۶۴- ابن ہارون (ابو الحسن علی بن ہارون بن علی بغدادی) (ذہبی۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۳۵۲ بغداد) ولادت ۲۷۶۔ ابو الحسن نجم کا پوتا
- ۵۶۵- ابن ہارون (ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن ہارون قوزلی) (نوی ۳۸۳) کتاب الخلیل۔ کتاب الاشغال۔ کتاب الاعتقاد
- ۵۶۶- ابن ہارون (ابو القاسم محمد بن ابی ازدی اندلسی) (شاعر عرب۔ ۳۶۲ قہارہ) اسکا باپ عبدیہ کا مشہور شاعر تھا۔ حدیث ابن ابی جہر سے پہلا کہ کس سے
- ۵۶۷- ابن ابی زید (ابو علی حسن بن ابی عبد اللہ اول بصری) (شاعر عرب۔ ۱۹۶ بغداد) دیکھو ابو نواس علی
- ۵۶۸- ابن ہاشم (شہاب الدین احمد بن محمد بن عمر مصری مقدسی) (راوی۔ ۱۱۵ اور شہر) ملط علم حساب میں۔ فایۃ السوال جبرقا بدیں۔ وشد الطالب سنی الطالب
- ۵۶۹- ابن ہبیرہ (غلام الدین شریف ابو علی محمد بن محمد بن صالح بن حمزہ بغدادی) (شاعر عرب۔ ۵۰۴ کرمان) صادق والباخرج سیف الدولہ صدر قدس بدیں علی
- کے لئے دس سال میں لکھی۔
- ۵۷۰- ابن ہبیرہ (ذریعہ بن الدین ابو الطغرئی بن ہبیرہ بن محمد شیبانی صقلی) (محدث۔ فقیہ۔ نوی۔ ۵۶۰ بغداد) معقل عباسی کا وزیر۔ شرح جمع بین المعیین۔ کتاب المقصد۔ کتاب العبادات۔ کتاب الافصاح
- ۵۷۱- ابن ہشام (ابو محمد عبد الملک بن ہشام بن ابی حمزہ معافری بصری) (محدث۔ نساب۔ مورخ۔ ۲۱۸ قسطاط) سیرۃ النبی
- ۵۷۲- ابن ہشام (شمس الدین عبد اللہ بن یوسف بن ہشام انصاری مصری) (نوی۔ ۷۶۱) سنی الملیب۔ شہد الزمریب۔ قطر النبی۔ توضیح المسائل کثرہ العید
- ۵۷۳- ابن ہشام (ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ہشام بن ابی اندلسی) (نوی۔ حدیث شہر المدخل انت تقویم اللسان۔ تعلیم البیان۔ لحن العاد۔ شرح المفتح۔ شرح مقصدہ ابن دریم۔ ۵۵۷ حدیث مذہب تھا۔
- ۵۷۴- ابن ہشام (کمال الدین محمد بن عبد الواحد سیسی مصری مخفی) (فقیہ۔ ۸۶۱) فتح القدر شرح الہدایہ۔ المسایرہ
- ۵۷۵- ابن ہوازن (احمد الرحمن بن عبد الحکم بن محمد الحاکم بن شعیب بن شاپوری) (فقیہ۔ محدث۔ واخذ۔ ۵۱۳) امام الحکیم بن کاشانگر۔ بغدادی و عطا کشتا تھا۔ لوگوں کی دشمنی سے وطن واپس آیا۔
- ۵۷۶- ابن ہشیم (ابو علی محمد بن حسن بن ہشیم بصری) (راوی بیہیت ۳۹۰) وزیر مصر۔ پیر حکم خلیفہ مصر نے بلایا۔ کتاب الارصاد والحلیہ کتاب السادۃ کتاب
- ۵۷۷- ابن ہشیم (ابو محمد عبد اللہ بن ہشیم) (راوی بیہیت ۹۰۰) ارجوزۃ الیاسینیہ جبرو مقابریس
- ۵۷۸- ابن ہشیم (دیکھو ابن الہاشم علی) (نوی۔ ۶۳۳)
- ۵۷۹- ابن یونس (احمد الدین ابوجامہ یونس بن محمد ابی موسیٰ شافعی) (فتیہ۔ ۶۰۸) مول ۵۳۵ میل۔ مول کا قاضی
- ۵۸۰- ابن یونس (ابو الحسن علی بن ابی سعید بن ابراہیم بن احمد بن یونس صری مغربی) (راوی بیہیت ۷۰۰) ۳۹۹ قہارہ امام خلیفہ مصر کا نائب۔ قہار میں رہنے والی۔ زنج کا حکم۔ قہار کا حکم۔
- ۵۸۱- ابن یونس (ابو سعید عبد الرحمن بن احمد بن یونس مصری) (محدث۔ ۳۴۷) ولادت ۲۸۱
- ۵۸۲- ابن زبیری (ابو عبد الرحمن عبد اللہ بن محمد عدی) (نوی۔ تیسری حدی) وزیر اکاشاگر۔ وزیر یافقران۔ المختصر فیہ۔ الوقت والابتداء
- ۵۸۳- ابو احمد زبیری (طالب بن عثمان بن محمد زبیری) (نوی۔ ۳۹۶) ولادت ۳۹۱۔ ابو بکر اناری کا شاگرد
- ۵۸۴- ابو احمد علی (ابو احمد محمد بن ابی یزید یزید بن یحییٰ بغدادی) (محدث۔ تیسری حدی) اصحاب موسیٰ کاظم رضادو سے
- ۵۸۵- ابو احمد بصری (عبد السلام بن حسین بن محمد) (نوی۔ ۴۰۵) ولادت ۳۲۹

- ۵۸۶۔ ابو احمد زبیری [محمد بن عبداللہ زبیری] (محدث - ۲۰۳)
- ۵۸۷۔ ابو احمد شہر زوری [قاسم بن مظہر بن علی] (فقید - ۴۸۹ مومل، قاضی اربل۔ ان کا بیٹا ابو بکر محمد قاضی خافقین ابو اسحاق شیرازی کا شاگرد ۴۵۳ھ میں پیدا ہوا اور ۵۳۸ھ میں بغداد میں فوت ہوا
- ۵۸۸۔ ابو احمد عسکری [حسن بن عبداللہ بن سعید عسکری] اہوازی [ادیب - ۳۸۲] ولادت ۲۹۳ھ۔ شاگرد ابن زید کتاب الاخبار والنوادر کتاب المختص والمؤلف کتاب الحکم والامثال کتاب ازواج کتاب التبعیث۔
- ۵۸۹۔ ابو احمد علی بن محمد حسن متقی مکتہ [محدث - ۲۰] کتاب المعرفۃ بفضل المومن۔ تاریخ الرجال کتاب الوصایا
- ۵۹۰۔ ابو الاحوص [محمد بن کریم بن حماد بغدادی] (محدث - ۲۷۹) قاضی عکبراد
- ۵۹۱۔ ابو الاضحیٰ [احساک بن سلمان بن سالم نحلی] (نحوی - نحوی - شاعر عرب)
- ۵۹۲۔ ابو اسامہ [حامد بن اسامہ کوفی] (محدث - ۲۰۱)
- ۵۹۳۔ ابو اسامہ [شیخ شاہد بن محمد زبیری] (نحوی - ۳۹۹) حاکم خلیفہ مصر نے اس اور اسکے دوست ابو الحسن علی بن سلیمان انطاکی نحوی کو ایک فن قتل کر لیا۔
- ۵۹۴۔ ابو اسماعیل زدی [حامد بن دریم بصری] (محدث - ۱۷۹)
- ۵۹۵۔ ابو اسحاق اسفرغانی [رکن الدین ابراہیم بن محمد بن ابراہیم اسفرغانی شافعی] (فقید - اصولی جیکم - ۴۱۸ اسفرغان) جامع الحلی۔ ارد علی المحدثین۔ قرالین فی شہد الحسنین۔ ابو اسحاق قشیری کا مصاحب۔
- ۵۹۶۔ ابو اسحاق اصطخری [ابو اسحاق فارسی اصطخری یا صخری اٹھویں [افغانی] سیاح۔ صدی چہارم] ۳۴۰ھ میں عسک بنہدہ افریقہ میں تخریفات کا سفر کیا۔ کتاب الاقالیم۔ المسالك والممالك۔
- ۵۹۷۔ ابو اسحاق اصفہانی [دیکھو ابن عامر] (محدث - ۲۸۳)
- ۵۹۸۔ ابو اسحاق بنی [ابراہیم سیار بنی بصری المعروف بہ نظام منتری] (شکلم - صدی دوم) حاکم کا استاد۔ معاصر ہارون رشید [دیکھو نظام منتری]
- ۵۹۹۔ ابو اسحاق تیرق [ابراہیم بن محمد بن محمد] (نحوی - صدی چہارم) ابو عمر زاہد غلام ثعلب کا شاگرد
- ۶۰۰۔ ابو اسحاق ثعلبی [امام احمد بن محمد بن ابراہیم بن شافعی] (مفسر - محدث - ۲۷۷) تفسیر کشف البیان۔ عرانیہ لمجالس۔ ابو طہر بن فرید اور ابن ہشام کا شاگرد
- ۶۰۱۔ ابو اسحاق جوی [صدر الدین ابراہیم بن سعد الدین محمد بن یوہ ابو بکر جوی جوینی] (محدث - ۷۲۲) دیکھو ابن حمویہ صاحب فرائد اسمطین
- ۶۰۲۔ ابو اسحاق حرلی [ابراہیم بن اسحاق بن ابراہیم مروزی مالکی] (فقید - ۲۸۵) ولادت ۱۹۸ھ احمد بن فضل کا شاگرد مساند خلفائے اربہ دیگر صحابہ کبار کا شاگرد
- ۶۰۳۔ ابو اسحاق زجاج [ابراہیم بن سری بن سہل بصری] (نحوی - ۳۱۱) مبرز دکان شاگرد
- ۶۰۴۔ ابو اسحاق زبیری [ابراہیم بن عبدالرحمان بن عوف] (تألیف - ۹۶) عمر ۷۵
- ۶۰۵۔ ابو اسحاق بسیمی [عمر بن عبداللہ ہمدانی کوفی] (تألیف - ۱۲۷) ولادت ۵۳۳ھ
- ۶۰۶۔ ابو اسحاق شیرازی [جمال الدین ابراہیم بن علی بن یوسف شیرازی شافعی اشعری] (اصوفی - شکلم - فقید - ۴۷۷ بغداد) ولادت ۳۹۳ھ۔ تصنیف: قاسم مہذب۔ التنبیہ۔ معہ طبقات الفقہاء
- ۶۰۷۔ ابو اسحاق غری [ابراہیم بن یحییٰ بن عثمان بن محمد کلبی غری شافعی اشعری] (نحوی - شاعر عرب - ۴۲۷) ولادت ۴۴۳ھ غزہ۔ دیوان اشعار
- ۶۰۸۔ ابو اسحاق زبیری [ابراہیم بن محمد کوفی] (محدث - ۱۸۵)
- ۶۰۹۔ ابو اسحاق قمی [ابو اسحاق ابراہیم بن ہاشم کوفی قمی] (محدث - دوسری صدی) امام رضا علیہ السلام کے صحابی۔ کتاب النوادر۔ کتاب القضاء۔ قضا یا ابراہیم بن عثمان
- ۶۱۰۔ ابو اسحاق بن محمد [ابو اسحاق بن محمد] (شاعر عرب - ۴۴۱) شرح دیوان سنہی
- ۶۱۱۔ ابو اسحاق مدنی [ابراہیم بن محمد بن ابی بکر مدنی] (محدث - دوسری صدی) کتاب الحلال والکواحہ کہتے ہیں انہی کی ذرا کراہی تصنیفات کو انہوں نے نام لگا دیا

- ۶۱۳۔ ابواسحاق مروزی [ابراہیم بن احمد بن اسحاق مروزی بغدادی شافعی] (فقہیہ - ۳۴۰ قہارہ) سکونت بغداد مصر فقہیں ابن سیرین کا شاگرد شیخ
 ۶۱۴۔ ابواسحاق مصری عراقی [ابراہیم بن منصور بن مسلم مصری شافعی] (فقہیہ - ۵۹۹ م) خطیب مصر عراق میں ابواسحاق شیرازی کا صاحب ہاتھ لگا
 ۵۱۰۔ شرح مجتہب - انکیا ابو عبد اللہ محمد بن فضل جلیل القدر قہارہ ۵۶۳ میں پیدا اور ۶۱۳ میں فوت ہوا۔ اچھا شاعر و خطیب تھا۔
 ۶۱۴۔ ابواسحاق موصلی [طبریز علی بن ابراہیم بن عمر موصلی شافعی] (فقہیہ - شاعر عرب - ۶۱۰ سلطانیہ) مول کے قریب سلطانیہ کا شافعی
 ۶۱۵۔ ابواسحاق نیم [ابراہیم بن یامان بن یحییٰ رحمانی موصلی] (مفتی مصر عرب - ۱۸۸ بغداد) ولادت ۱۲۵ کوئہ۔ اسکا گانا اول ہمدی بن منصور طبریزی شافعی
 ۶۱۶۔ ابواسامعیل کوئی [ابراہیم بن ابوالعباس یحییٰ بن سلیم کوئی] (لاذیب - قہارہ - دوسری صدی) معاصر امام جعفر کلازم و رضا علیہم السلام
 ۶۱۷۔ ابواسامعیل اندلی [محمد بن دہریم بصری] (حدیث - ۱۷۹)
 ۶۱۸۔ ابوالاسود [غلام بن عمر بن شعیان دہلی مصر کشی] [تاہی - ۹۹۰ م] مدینہ صفین میں جناب علی کے ہمراہ - حضرت علی کی تعلیم کو بخوبی تدوین کی بلکہ حدیث
 ۶۱۹۔ ابواسید [عالم اندلسی] (صحابی - حدیث - ۹۰۰ م) کل جنگوں میں رسول اللہ کے ساتھ رہے۔
 ۶۲۰۔ ابونامدہ مہلبی [صدی بن جلال] (صحابی - محدث - ۱۸۱ م) مصر میں رہتے تھے پھر مصر میں آ رہے۔
 ۶۲۱۔ ابوالمرادی [سید بن مسلم بن ضیف اندلسی اوس] (صحابی - ۱۰۰ م) مدینہ ۹۲
 ۶۲۲۔ ابوالوہب خزازی [ابراہیم بن عثمان] (حدیث - دوسری صدی) جناب صادق و کاکلم سے روایت کی [ابو ابوالفضل بن زید] (دیکھو خالد بن زید)
 ۶۲۳۔ ابوالوہب [جعفر بن محمد بن یحییٰ] (فاضل شاعر عرب - ۱۰۲۸) دیوان ابن کاہت مشہور ہے۔ شاگرد شیخ بہائی
 ۶۲۴۔ ابوالبحری [دوب] (دوب بن سبب بن عبد اللہ اسدی مدنی بغدادی) (فقہیہ - محدث - ۲۰۰ بغداد) ہون کی طرف مشرقی بغداد کا شافعی کٹر پارو یا تھا بلکہ
 ۶۱۵۔ ابوالبدیع [ابو البدر بن عامر بن علی] (صحابی - ۱۱۷)
 ۶۲۶۔ ابوبردہ [عامر بن ابومعنے عبد اللہ بن یحییٰ اشجری] (تابعی - فقہیہ - ۱۰۳) ابومعنے اشجری کا شہید شریح کے بعد کوفہ کا شافعی
 ۶۲۷۔ ابوبردہ [ابوبردہ] (مذہبی - ۱۰۳) ابومعنے اشجری کا شہید شریح کے بعد کوفہ کا شافعی
 ۶۲۸۔ ابوبرزہ [فضل بن عبد اللہ] (صحابی - محدث - ۹۰۰ م) سکونت بصرہ
 ۶۲۹۔ ابوالبرکات انباری [کمال الدین عبد الرحمن بن ابی الوفا محمد بن یحییٰ بغدادی شافعی] (نحوی - ۵۷۷) ولادت ۵۱۱ - اسرار العربیہ - نزہۃ الالہام فی طبقات
 الادباء و میزان نحویں -
 ۶۳۰۔ ابوالبرکات سیبی [احمد بن عبد الوہاب سیبی] (ادیب - ۵۱۴) مودب خلفاء و عباسیہ
 ۶۳۱۔ ابوالبرکات عبد السلام [عبد الدین عبد السلام] (محدث - ۵۰۰) متفق الاخبار
 ۶۳۲۔ ابوالبرکات کوئی [شریف بن ابراہیم بن محمد کوئی حنفی] (نحوی - محدث - ۵۳۹) ولادت ۴۲۲ کوئہ
 ۶۳۳۔ ابوالبرکات سنونی [شریف الدین مبارک بن احمد بن مبارک اربلی] (محدث - رجالی - ادیب - ۴۳۷ موصلی)
 ۶۳۴۔ ابوبکر بن ابی احمد بن احمد بن حماد بن ابی راضی دہلی [محدث - مورخ - ۳۴۰ عرج] (دولاب دے کا ایک قریب چرچایہ العلماء
 ۶۳۵۔ ابوبکر بن احمد بن ابراہیم بن احمد بن علی قی [نحوی - مورخ - ۵۰۰] تاریخ الکبریٰ متاثر میرزا لوشین اخبار صاحب الذیج کتا بغیر غزالی
 ۶۳۶۔ ابوبصیر [ابوبصیر عتبہ بن سید ثقفی] (صحابی - ۵۰۰) وفات عبد رسول میں۔ نیز دیکھو عبد اللہ بن محمد اسدی
 ۶۳۷۔ ابوالقاسم کوئی [ابو القاسم جسی کوئی حنفی] (نحوی - ۵۰۰) مورخ۔ ابواخرہ صدی یا زدم الکلیات فی النحوی واللغۃ والاصطلاح مصطفیٰ پاشا زید دوم المونی
 ۶۳۸۔ ابوالقاسم عکبری [عبد الدین عبد الرحمن بن عبد اللہ حبلی] (نحوی - ادیب - ۶۱۶ بغداد) اقواب القرآن - شرح مفصل - شرح شفاء بن جریج
 ۶۳۹۔ ابوالقاسم حبلی [عیش بن علی بن عیش حبلی] (ابن الصانع) (نحوی - ۶۳۳ م) حبلی ولادت ۵۳۷ - شاگرد ابن خثاب

۶۳۴۔ ابوبکر بن احمد بن ابراہیم بن احمد بن علی قی [نحوی - مورخ - ۵۰۰] تاریخ الکبریٰ متاثر میرزا لوشین اخبار صاحب الذیج کتا بغیر غزالی

- ۴۲۰۔ ابو عبد اللہ ناہسی [زین الدین خالد بن یوسف بن سعد ناہسی دمشقی] (نوی۔ لنوی۔ ۴۶۳) ولادت ۵۸۵
 ۴۲۱۔ ابو بکر بن ابی شیبہ (عبد اللہ بن محمد بن ابی شیبہ کوئی) (محدث۔ ۲۳۵) مسند مصنف۔ سنیان بن عیینہ اور عبد اللہ بن مبارک کا شاگرد۔ بخاری مسلم۔
 ابوداؤد اور ابن ماجہ کا استاد
 ۴۲۲۔ ابو بکر بن ابراہیم (ابو بکر بن ابراہیم) (محدث۔ ۳۸۱) حکیم کبیر ہندوستانی حنفیہ۔ اربعین۔
 ۴۲۳۔ ابو بکر بن ابوقحافہ (عبد اللہ بن عثمان) (صحابی۔ ۱۳۰ مدینہ) عمر ۶۳۔ چاریار اور قشیر و مشرہ سے
 ۴۲۴۔ ابو بکر بن ابی (محمد بن قاسم بن محمد بن ابی انباری) (نوی۔ محدث۔ ۳۷۸ بغداد) کتاب شکل۔ نویل حدیث۔ کتاب الاضداد۔ انصاف۔ کتاب الزاہر
 والکافی خوص۔ ولادت ۲۷۱۔ شاگرد قطب۔
 ۴۲۵۔ ابو بکر بن قلائی (قاضی ابو بکر محمد بن طیب بن محمد بصری اشعری۔ ہندوئی) (حکیم۔ ۴۰۳ بغداد) اپنے زمانہ میں علم کلام میں گناہ
 ۴۲۶۔ ابو بکر جاردی (محمد بن نصر بن طبر بن جارد خیشاپوری) (محدث۔ ۲۹۱)
 ۴۲۷۔ ابو بکر بن خاضہ (امام ابو بکر محمد بن محمد بن عبد اللہ بن ہندوئی) (محدث۔ ادیب۔ ۴۸۹)
 ۴۲۸۔ ابو بکر بن خضی (شخص الدین محمد بن ابی بکر بن محمد خضی) (نوی۔) موشع شرح کافہ حاجیہ۔ خضیص کرمان کا ایک گانہ ہے
 ۴۲۹۔ ابو بکر خوارزمی (محمد بن عباس خوارزمی نیشاپوری) (ادیب۔ لنوی۔ شاعر۔ ۳۸۳) ابو جعفر بن رستم طبری کا بھانجہ۔ لغتہ و انساب میں امام۔ مدت
 حکم حنب میں پھر نیشاپور میں رہا
 ۴۳۰۔ ابو بکر رازی (احمد بن علی بن حسین نیشاپوری) (محدث۔ ۳۱۵) عمر ۵۴
 ۴۳۱۔ ابو بکر رازی (محمد بن ابی بکر رازی) (طیب۔ ۳۱۱) کتاب الحادی ۲۰ جلد۔ کتاب الجامع۔ کفایہ نصوری جو منصور بن روح سامانی کے نام پر لکھی گئی ہے
 زمانہ کا امام الاطباء
 ۴۳۲۔ ابو بکر زبیدی (محمد بن حسن بن عبد اللہ زبیدی) (شیلی زبیدی) (نوی۔ فقیدہ۔ ۳۷۹ اشبیلیہ) ولادت ۳۱۴۔ قاضی اشبیلیہ۔ مختصر کتاب المین۔ کتاب البیاض
 کتاب لایہ نوخس۔ طبقات الخوین واللوین
 ۴۳۳۔ ابو بکر زبید (احمد بن حسین) (نوی۔ صدی چہارم) مطبع ہندہ فیلڈ عباسی کا معاصر
 ۴۳۴۔ ابو بکر بختانی (محمد بن عزیز بختانی) (ادیب۔ لنوی۔ ۳۴۰) ابو بکر رازی کا شاگرد۔ خوب القرآن جس کا نام زمرہ القلوب ہے
 ۴۳۵۔ ابو بکر خیشانی (ابو بکر بن ابی تمیمہ کیسان بصری) (تاجی۔ ۱۳۱)
 ۴۳۶۔ ابو بکر راج (محمد بن سری ہندوئی) (نوی۔ ۳۱۶) کتاب الاصول شرح کتاب سیبویہ
 ۴۳۷۔ ابو بکر شافعی (ابو طالب محمد بن محمد) (محدث۔ ۳۵۵) غیلانیات
 ۴۳۸۔ ابو بکر شیبانی (یونس بن بکر بن واصل کوئی) (محدث۔ ۱۹۹) مغازی
 ۴۳۹۔ ابو بکر شیرازی (احمد بن عبد الرحمن فارسی شیرازی) (محدث۔ ۴۰۵) کتاب الاقواب
 ۴۴۰۔ ابو بکر صلی شطرنجی (محمد بن یحییٰ بن عبد اللہ صلی شطرنجی) (ادیب۔ لنوی۔ ۳۳۶) کتاب لوزراء۔ کتاب لہرقاء۔ کتاب دیب لکاتب۔ تیمم راضی ہندہ
 ۴۴۱۔ ابو بکر صلی میرنی (محمد بن عبد اللہ ہندوئی شافعی) (فقیدہ۔ ۳۳۰) ابن سرنج کا شاگرد
 ۴۴۲۔ ابو بکر طروش (ابو بکر محمد بن ولید بن محمد طروش اندلسی مالکی) (صوفی۔ مورخ۔ ۵۲۰ سکندریہ) دیکھو ابن ابی رندہ
 ۴۴۳۔ ابو بکر عیاش (ابو بکر بن عیاش اسدی کتابی۔ ۱۵۳) عمر ۹۶
 ۴۴۴۔ ابو بکر قفال (محمد بن علی بن اسماعیل شافعی شافعی) (فقیدہ۔ محدث۔ لنوی۔ اصولی۔ شاعر۔ ۳۶۵) ولادت ۲۹۱۔ شاگرد ابن سرنج۔ یا ابن سرنج
 سے اور حاکم ابو عبد اللہ اس سے روایت کرتا ہے۔

- ۶۹۱۔ ابو جعفر کلینی [نقۃ الاسلام محمد بن یعقوب کلینی] (محدث - ۳۲۹) وکلیجو کلینی
- ۶۹۲۔ ابو جعفر کوئی [محمد بن عثمان لاغوی تیسری صدی] ابن المقر کا موب
- ۶۹۳۔ ابو جعفر مقری [محمد بن یوسف بن علی بن یوسف تھری بلی تونس] (نوی - ۶۹۱)
- ۶۹۴۔ ابو جعفر بن ناصح [محمد بن عبید اللہ بن ناصح دیلی کوئی] (ادیب - تیسری صدی) یزید بن ہارون اور اموی کا شاگرد
- ۶۹۵۔ ابو الجوزاء [اوس بن عبد اللہ زادی بصری] (تابعی - ۸۳)
- ۶۹۶۔ ابو الجوزاء [حسن بن علی بن محمد] (ادیب - شاعری - ۴۶۰) دقوس بغداد میں رہا۔ ولادت ۳۸۲
- ۶۹۷۔ ابو جعفر ہارانی [محمد بن ادریس بن منذر] (محدث - ۱۹۵)
- ۶۹۸۔ ابو جعفر ہشامی [اسلم بن محمد بن عثمان ہشامی بصری بغدادی] (نوی - محدث - شاعری - ۲۴۸)
- ۶۹۹۔ ابو جعفر ہروی [ابو عمر عبد الواحد بن محمد بن ابوالقاسم بن محمد ہروی] (نوی - محدث - ۴۳)
- ۷۰۰۔ ابو جعفر اسفہانی [محمد بن ابوطاہر محمد بن احمد اسفہانی شافعی بغدادی] (افقیہ - ۴۰۶) بغدادی حلیفہ الکبریٰ کتاب البشاش - ولادت ۳۴۴ مہاجر ہا
- دارک اور ابو الحسن بن مرزبان کا شاگرد۔
- ۷۰۱۔ ابو جعفر غازی [زین الدین محمد بن محمد بن طائوس احمد غازی طوسی اشعری شافعی] (افقیہ - محدث - حکیم - متکلم - ۵۰۵)
- ۷۰۲۔ ابو جعفر مروزی [قاضی محمد بن عمار بن بشر شافعی بصری] (افقیہ - ۳۶۲) ابوالساق مروزی کا شاگرد۔ الجان غازی میں شرح مختصر مروزی
- ۷۰۳۔ ابو الجاج اندلسی [یوسف بن محمد بن ابراہیم طوسی مالکی انصاری سیاسی اندلسی] (ادیب - ۴۵۳) تونس - ولادت ۵۷۳ - کتاب الف باء نقۃ اولاد
- ۷۰۴۔ ابو جعفر اندلسی [اسماعیل مدنی بغدادی] (محدث - ۲۵۹) (عمر - ۱۰۰)
- ۷۰۵۔ ابو حنیفہ [ابو حنیفہ بن عقیب بن یحییٰ] (صحابی - محدث - ۱۷۰) جنگ یمامہ میں شہید ہوئے۔ عمر ۵
- ۷۰۶۔ ابو الحسن اشعری [علی بن اسحاق بن اسحاق اشعری بصری بغدادی] (متکلم - ۳۳۰) ولادت ۲۶۰ بصرہ کتاب التبيين على اصول الدين في حرمين کتابا بشرح و تفہیل - کتاب الموجز - ایضاً البرهان - رد المذاہب - معترضی مذہب چھوڑ کر عدل خدا و خلق و ان کو اعتقاد سے نائب ہوا فقہ میں ابوحنبل مروزی کا شاگرد۔ ابوہریرہ اشعری کی نسل سے۔
- ۷۰۷۔ ابو الحسن انصاری [علی بن براہیم بن محمد بن یحییٰ] (ادیب - شاعری - ۶۷۱) جذوۃ البیان - فزیدۃ الحقیق - الحلال فی شرح الجبل
- ۷۰۸۔ ابو الحسن انصاری [علی بن موسیٰ بن علی بن یحییٰ بن زبیل فاس] (حکیم - شاعری - ۵۹۳) فاس کا خلیفہ - شد و المذہب فی ضائعہ کیمیاء نظمیں
- ۷۰۹۔ ابو الحسن بغدادی [قاسم ابون عمر بن محمد بن یوسف بغدادی] (نوی - نوی - فقیہ - محدث - ۳۲۸) الفرج بعد اللہ - مسند
- ۷۱۰۔ ابو الحسن بکری [احمد البکری الصدیق البصری] (مدرخ - ۹۵۰) خلیفہ اول کی نسل سے - فتوح الیمن - درۃ المکملہ فی فتح مکہ البعلبہ
- ۷۱۱۔ ابو الحسن بنی [علی بن محمد بن سلمہ غزو بنی] (نوی - ادیب - شاعری - ۶۲۲)
- ۷۱۲۔ ابو الحسن بن جعفر [محمد بن جعفر بن موسیٰ بن داؤد] (شاعری - محکم - ۳۶۶) ولادت ۲۲۴
- ۷۱۳۔ ابو الحسن حلی [علی بن یحییٰ بن فرج شیرازی بغدادی] (نوی - ۲۰۰) بغدادی - شرح الفضل - ولادت ۳۲۸
- ۷۱۴۔ ابو الحسن حمیری [علی بن حسین بن منصور حرانی] (شاعری - ۶۵۰) سکونت دمشق - زہد فی حق
- ۷۱۵۔ ابو الحسن حماد [علی بن عبد اللہ وصیف] (شاعری - متکلم - ۳۶۶) بغدادی
- ۷۱۶۔ ابو الحسن خرقانی [خواجہ علی خرقانی حرانی] (صوفی - ۲۲۴) خرقان خرقان علاقہ جرجان میں ہے
- ۷۱۷۔ ابو الحسن ہشامی [علی بن عبد اللہ بن ہشام] (نوی - ۴۱۵)
- ۷۱۸۔ ابو الحسن سکنی [ابو الحسن علی بن محمد بن علی سکنی قلی نامی] (نوی - نوی - ۶۰۶)

۴۵۔ ابو الحسن راوندی [احمد بن یحییٰ بن اسحاق بن زبیدی] (فاضل - عالم - مجتہد - ۲۴۵) ولادت ۲۰۵۔ مقالہ در علم کلام تفسیر المستدرک کتاب اللہ کتاب الفکر کتاب القصب (راوند کا شان کا قریب)

۴۶۔ ابو الحسن شیبی [ابو الحسن احمد بن ابراہیم بن سید شیبی] (مجتہد - تفسیری - حدیثی) ابو عمر زاہد صاحب ثقل کا صاحب۔

۴۷۔ ابو الحسن بن عبد الوارث [ابو الحسن بن عبد الوارث بن محمد بن جسی بن محمد] (نوی - حدیثی - جامع) ابو علی فاسی کا بھانجہ عبد القادر جہان کا استاد

۴۸۔ ابو الحسن کاتب [احمد بن سعد اصفہانی] (نوی - منطق) - بعد ۴۲۳) کتاب منطق کتاب البصائر کتاب الرسائل

۴۹۔ ابو الحسن بن کاتب [احمد بن علی] (کاتب - ۴۵۰)

۵۰۔ ابو جعفر بن زیات [عمر بن محمد بن علی بغدادی] (محدث - ۳۷۵)

۵۱۔ ابو جعفر المنسی [یحییٰ بن محمد بن محمد بن احمد بن علی تھامی ہنسی] (نوی - مفسر - محدث - ۵۳۸) ولادت ۴۶۲۔ تفسیر لفظ و حدیث میں قریب سو کتابوں کے تصنیف کیں۔

۵۲۔ ابو جعفر ربیع [ربیع بن صلیح بن دینا بصری] (محدث - دوسری صدی) محمد بن قاسم ثقفی کے نوادہ ہیں یا کم از کم یہ اسلام میں اول مصنف ہے۔

۵۳۔ ابو جعفر ثمالی [ثابت بن ابی صفیہ و ثمالی ازبکی کوئی] (تابعی - محدث - ۱۵۰) امام زین العابدینؑ کے بھائی و جعفر صادقؑ کے روایت کی نیز

۵۴۔ ابو جعفر دینوری [احمد بن داؤد دینوری] (مجتہد - نوی - مہندس - ۲۸۱) اصطلاح المنطق - جواہر العلم - الجہر المقابلہ کتاب الفصاحۃ -

کتاب البیانات - اخبار الطوال۔

۵۵۔ ابو صفیہ کوئی [عثمان بن ثابت بن زوطی کوئی] (امام عظیم) (فقہ - ۱۵۰) ولادت ۸۰ کوثر - قصیدۃ الغنایہ - فقہ الکبر - المقصود صرف میں - حدیث

سلیمان سے فقہ ہے - قیاس کے ساتھ فقہ کی تدوین اول انہوں نے ہی کی۔

۵۶۔ ابو صفیہ مغزی [عثمان بن عبد اللہ بن محمد بن منصور مالکی] (امام مغربی مصری) (فقہ - ۳۳۳ قہرہ) و عالم الاسلام - اختلاف اصول المذہبات کتاب الفرائض

فقہین - ردائہ اجزاء المست - کتاب التائب و القائب - کتاب الاقتضار - اساس التاویل۔

۵۷۔ ابو حاتم توحید [علی بن محمد بن عباس شیرازی معتزلی] (نوی - نویب - فقہ - ۳۸۰) مقابسات - الصدق و التصدیق - وصف العرف و انوار العباد

کتاب الحیارات و المناہات کتاب الاستماع و الموائفہ - ابو عید کا استاد - ابن عیاد اور ابن عیاد کا صاحب۔

۵۸۔ ابو حاتم نحوی [امام ابی الدین محمد بن یوسف بن علی خزاعی مصری] (شاعر - نحوی - مفسر - محدث - ۴۴۵) مرآۃ النجوم تفسیر بحر محمد - شرح کتاب سببہ - صرف نو کا امام الدین - ولادت ۶۵ غزاطہ

۵۹۔ ابو خالد کابلی [ابو خالد کابلی] (محدث - اول صدی) اصحاب امام زین العابدین سے

۶۰۔ ابو خالد سلمی [زید بن ہادون بن زلوی ازبکی] (محدث - ۲۰۶) ولادت ۱۱۸

۶۱۔ ابو الخطاب [عمر بن عبد اللہ بن ابی ربیع خزرجی] (شاعر - عرب - ۴۳) ولادت ۲۳

۶۲۔ ابو الخطاب باجی [علاء الدین علی بن محمد بن خطاب باجی مصری] (فقہ - ۷۱۳) ولادت ۶۳۱

۶۳۔ ابو الخیر دبلوی [ابو الخیر دبلوی] (صوفی - ح) [نیز و کبیر طاہری زاہد]

۶۴۔ ابو داؤد اعرج [عبد الرحمن بن ہریر بن اعرج] (نوی - ۱۰۷ سکندریہ)

۶۵۔ ابو داؤد سجستانی [سلیمان بن شافعی بن اسحاق بن ازبکی سجستانی] (محدث - ۲۷۵) ولادت ۲۰۲ بصرہ - الحسن - النافع و المنسوخ۔

۶۶۔ ابو داؤد طبرستانی [محمد بن سلیمان بن داؤد بن جاد و فارسی بصری] (محدث - ۲۰۴) عمر ۸۰ سنہ

۶۷۔ ابو داؤد کوئی [یحییٰ بن عارث کوئی] (تابعی - محدث - ۵۱)

۶۸۔ ابو داؤد نحوی [حسن بن محمد] (نوی - شاعر - عرب - حدیثی - جامع) مرویہ سیف الدولہ محمد بن کتاب المذکر الموش

- ۶۹- ابو داؤد مروزی [سیکان بن سعید] (نوی - ۲۵۷) نفر بن شہیل اور صحنی کا شاگرد
 ۷۰- ابو داؤد جانی [ساک بن خرشد] (صحابی - ۵۰)
 ۷۱- ابو داؤد [عمر بن عامر انصاری خزرجی] (صحابی - محدث - ۲۲۲ دمشق) عالم اہل شام - قاضی دمشق
 ۷۲- ابو داؤد [زہد بن جون] (ادیب - شاعر عرب - ۱۶۱)
 ۷۳- ابو داؤد [قاسم بن یحییٰ بن ادریس علی] (قائد - ۲۲۲ بغداد) مامون کا سپہ سالار - کتاب السلاح - سیاست الملوک - کتاب النزه
 ۷۴- ابو داؤد [جندب بن جنادہ] (صحابی - محدث - ۳۲۲ رندہ) حضرت عثمان نے رندہ میں جلاوطن کر دیا تھا۔
 ۷۵- ابو داؤد ہمدانی [قاضی عمر بن زہد بن عبد اللہ ہمدانی کوفی مرجی] (فقہ - ۱۵۴)
 ۷۶- ابو داؤد [اسلم ابراہیم قطیفی] (صحابی - محدث - ۴۵) کتاب السنن والاحکام والفتاویٰ - رسول اللہ اعلیٰ مرتبے کی تمام جنگوں میں ساتھ رہے
 ۵ سال کی عمر میں علی کے ساتھ کود گئے پھر امام حسن کے ساتھ مدینہ واپس آئے۔ ابن خلکان نے قتل عثمان سے چند روز پہلے شہر میں وفات لکھی ہے جو احادیث شیعہ کے خلاف ہے۔
 ۷۷- ابو داؤد [عمر بن یحییٰ عطاری] (تابعی - ۱۰۰) حیات نبی میں مسلمان ہوئے تھے
 ۷۸- ابو یوسف [ابو حامد احمد بن محمد انصاری مصری] (شاعر عرب - ۳۹۹ مصر) متوفی مصر اور اسکے وزیر ابن کلس کا داماد
 ۷۹- ابو داؤد [عبد اللہ بن عبد السلام بن عبد اللہ بصری] (مؤلف - ۲۰۹) [ابو یوسف - منافق بن عبد الرحمن]
 ۸۰- ابو یحییٰ [محمد بن احمد بن محمد بن علی غازی] (حکیم فیلسوف - ریاضی - ۴۲۹) عجائب الہند - آثار الباقیہ - کتاب الارشاد بتایغ الامم الشرقیہ
 نیز قانون المسعودی - کتاب العیال - ولادت ۳۶۲
 ۸۱- ابو الزبیر [محمد بن سلمی] (تابعی - ۱۲۵)
 ۸۲- ابو زہرہ [حجۃ بن شریح مصری] (محدث - ۱۵۸)
 ۸۳- ابو زہرہ غزالی [عبد اللہ بن عبد اللہ بن محمد بن زید غزالی] (محدث - ۱۶۴)
 ۸۴- ابو زہرہ دمشقی [محمد بن عثمان دمشقی] (محدث - ۳۰۲)
 ۸۵- ابو زکریا تبریزی [یحییٰ بن علی تبریزی] (نوی فطیب - ۵۰۲) ولادت ۴۲۱ - شرح دیوان شہنشاہ تہذیب الاعطاف - الوافی فی العروض والقوافی
 ۸۶- ابو زید بصری [سعید بن اوس بن ثابت خزرجی بصری قدسی] (نوی - نوی - ادیب - ۲۱۵) بصری کتاب اللغات - کتاب الفوائد - کتاب الفرق - کتاب الجمع والتشبیہ - ابو عمرو شیبانی کا شاگرد - ابو عبد اللہ اور ابو حامد سجستانی کا استاد - عمر ۹۵
 ۸۷- ابو زید غفلی [احمد بن سہیل] (نوی - نوی - ادیب - ۳۲۲)
 ۸۸- ابو زید [ابو زید خارج بن زہد بن ثابت صحابی] (فقہ - ۹۹ مدینہ) مدینہ کے فقیہوں سے
 ۸۹- ابو زید جادی [امام ابو زہرہ بن حسین بن اسحاق جادی] (طیب - ۴۰۰) اقلیدس اور کتب طب و حکمہ کا یونانی سے عربی میں ترجمہ کیا
 ۹۰- ابو زید قرشی [محمد بن ابی الخطاب قرشی] (شاعر عرب - ۱۰۰) جہرۃ اشعر عرب۔
 ۹۱- ابو زید مروزی [محمد بن احمد بن عبد اللہ مروزی کاشانی شافعی] (فقہ - ۳۷۰) ابو اسحاق مروزی کا شاگرد قتال مروزی کا استاد۔
 ۹۲- ابو زید نعیمی [ابو زید عمر بن شہر بن عبد اللہ نعیمی بصری] (محدث - مورخ - ۲۶۲) اخبار المدینہ بتایغ بصرہ - ولادت ۱۰۳ - [ابو سعید]
 ۹۳- ابو یوسف صحابی [امام الاسلام عبد اللہ بن محمد بن منصور مروزی شافعی] (محدث - نسابہ - ۵۰۲) کتاب الاشیاب - جلد - ولادت ۵۰۹
 میں خراسان - عاتق بن - شام اور حجاز کا سفر کیا۔
 ۹۴- ابو یوسف مروزی [آدم بن احمد بن اسد مروزی بخاری] (ادیب - نوی - ۵۳۶)

- ۸۲۳۔ ابو الشیخ [احمد شافعی، اصفہانی] (فقہیہ - ۵۹۳ھ) ولادت ۴۳۳ھ - تقریباً یعنی مختصر فقہ شافعی
- ۸۲۴۔ ابو یوسف [ابو محمد عبد اللہ بن یحییٰ بن جعفر بن حیان انصاری] (حدیث - مغیرہ - ۲۷۹ھ) ولادت ۲۷۹ھ - تفسیر - الخط والوصایا - تفسیر القرآن
- ۸۲۵۔ ابو اسحق [محمد بن عبد اللہ بن ربیع] (شاعری - ۱۹۶ھ) وکیل خراسانی کا علم
- ۸۲۶۔ ابو صالح [ابو صالح کسان] (ذکر انسانی) (تاجی - محدث - ۱۰۱ھ)
- ۸۲۷۔ ابو عبد اللہ کنانی [ابراہیم بن یحییٰ عسقلانی] (حدیث - صدی دوم) جناب صادق کے صحابی
- ۸۲۸۔ ابو الصلاح [نقی الدین بن یحییٰ بن عبید اللہ عسقلانی] (فقہیہ - محدث - صدی پنجم) ابن البراء کے ان سے روایت کی۔ شاگرد شیخ طوسی، سید مرتضیٰ، تقریباً لغات - الکافی، در الہدایہ فی فہم - عمدۃ الثانیہ والکافیہ
- ۸۲۹۔ ابو اضیاء [ابو اضیاء ویدی قطیب - برجی، اورخ - ادیب - ۹۶۳ھ] تراجم الاعیان فی انباء الزمان - شرح دیوان عمر بن قاصد
- ۸۳۰۔ ابو طالب [عمر بن عبد الملک بن ہاشمی] (صحابی - ۸ھ) حبشت - عمر وحی رسول
- ۸۳۱۔ ابو طالب اصفہانی [قاضی محمود بن علی بن ابی طالب نسبی اصفہانی] (وحدہ خطیب - ۵۵۵ھ اصفہان)
- ۸۳۲۔ ابو طالب عالی [رضی الدین ابو طالب محمد بن محمد بن علی عالمی البرجی] (افعیہ - محدث - حکم - اوغزہری شہید اول کے بیٹے شیخ رسالہ شاعر شہر
- ۸۳۳۔ ابو طالب عسقلانی [احمد بن عبد اللہ] (نوی - صدی چہارم) شرح الصلاح - سیرانی عمالی اور ابو علی ناسی کا شاگرد
- ۸۳۴۔ ابو طالب کوفی [ابو طالب کوفی] (نوی - صدی دوم) کسائی کا شاگرد
- ۸۳۵۔ ابو طالب فضل [منفل بن سہرکونی] (نوی - تیسری صدی) معانی القرآن - کتاب الباریع - کتاب الاستقناع - کتاب البطل - المقصور والممدود
- ۸۳۶۔ ابو طالب کئی [محمد بن علی بن علیہ عسقلانی] (وحدہ عسقلانی - ۲۸۶ھ) قوت القلوب فی معارف المحبوب
- ۸۳۷۔ ابو طاہر اصفہانی [اسماعیل بن محمد بن عثمان اصفہانی] (ادیب - ۵۳۳ھ)
- ۸۳۸۔ ابو طاہر انباری [محمد بن محمد بن انباری مصری] (ادیب - کتاب - ۵۹۶ھ) تفسیر القرآن - کتاب المظہر والمنثور
- ۸۳۹۔ ابو طاہر قسطلی [اسماعیل بن خلف بن سید انصاری] (نوی - ادیب - ۴۵۵ھ)
- ۸۴۰۔ ابو طاہر قسطلی [اسماعیل بن خلف بن سید انصاری] (نوی - ادیب - ۵۵۵ھ)
- ۸۴۱۔ ابو الطیلس [عاصم بن واثق بن ابی شیبہ کنانی] (صحابی - ۲۰ھ) عمر - تمام معرکوں میں علیؑ کے ساتھ اور اشقام خون حسینؑ میں مختار کے ساتھ رہے
- ۸۴۲۔ ابو طلحہ [زید ابن سہل انصاری] (صحابی - ۳۱ھ) عمر
- ۸۴۳۔ ابو الطیب بکلی [سہل بن محمد بن سلیمان شافعی نیشاپوری] (فقہیہ - ادیب - حکم - ۳۸۷ھ) مفتی نیشاپور
- ۸۴۴۔ ابو الطیب طبری [طاهر بن محمد بن عبد اللہ بن طاهر طبری بغدادی شافعی] (فقہیہ - ۴۵۰ھ)
- ۸۴۵۔ ابو الطیب عسقلانی [محمد بن منفل بن سہرکونی شافعی] (فقہیہ - نوی - ۳۰۸ھ) ابن سیرین کا شاگرد، ضیاء القلوب فی معانی القرآن کے کتاب الاستقناع - مثل اسے ابو الفرج عسقلانی نے انسان - ان کے والد منفل بن سہرکونی اور کوفی نے تاجی کی تصنیف کتاب الباریع لکھی ہے۔
- ۸۴۶۔ ابو الطیب بن واثق [محمد بن محمد بن اسحاق] (نوی - ادیب - تیسری صدی) اغلب و دیگر کا شاگرد
- ۸۴۷۔ ابو العلاء [مسروق بن احمد ہمدانی کوفی] (تاجی - محدث - ۶۳ھ)
- ۸۴۸۔ ابو العاصم [ابو العاصم بن الازج] (صحابی - ۱۲ھ) زینب بنت خدیجہ کے شوہر
- ۸۴۹۔ ابو العالیہ [یحییٰ بن مرہان ریاضی بصری] (تاجی - محدث - ۹۳ھ)
- ۸۵۰۔ ابو النابیہ [حسن بن مالک شامی] (ادیب - شاعر - ۲۴۰ھ)
- ۸۵۱۔ ابو عامر بن شہید [احمد بن ابی مراد بن عبد الملک بن ابی زید احمد شامی قرطبی] (علم - شاعر - ۲۷۶ھ) ولادت ۲۷۶ھ - تفسیر - کشف الکلی فی تفسیر القرآن

- ۸۵۳- ابو العباس اول (محمد بن حسن بن دینار) (نوی - صدی سوم) ابن الاوزاعی کا شاگرد۔ غلطیہ کا استاد۔ کتاب الایمان وای کتاب الاشباح - کتاب السراج
- ۸۵۳- ابو العباس بنوی (ولید بن مسلم کوشتی) (حدث - ۱۹۵) ولادت ۱۱۹ [ابو العباس اشجلی = ابن حجاج - نوی - ۴۲۲]
- ۸۵۴- ابو العباس بن جهم (عبد اللہ بن محمد بن جهم بن کثیر بن عیین) (ادیب - شاعر و بیہوشی صمدی) ابو کبر بن الانباری کا شاگرد
- ۸۵۵- ابو العباس خضراوی (احمد بن علی بن احمد خضراوی) (نوی - ۵۴۲) دیکھو ابن زرقون
- ۸۵۶- ابو العباس بن خلف (احمد بن عبد العزیز بن ہشام بن خلف نهری شتیری) (نوی - شاعر و بیہوشی صمدی ششم) شرح شہاد الایضاح - ارچوزہ نوی
- ارچوزہ قرأت میں - ۵۵۳ میں زندہ تھا
- ۸۵۷- ابو العباس عسکری (احمد بن سعد بن محمد شقی) (صوفی - نوی - ۷۵۰) شرح تہذیب الکمال - ولادت بعد ۴۹۰
- ۸۵۸- ابو العباس قسقی (احمد بن عبد المؤمن بن سوتہ شیشی) (نوی - ادیب - ۶۱۹) شرح مقامات حریری (دیکھو شیشی)
- ۸۵۹- ابو العباس مرسی (ابو العباس مرسی اسکندری) (مفسر - ۶۸۶)
- ۸۶۰- ابو العباس حرسی (احمد بن محمد بن احمد مرسی) (ابو العباس بن بلال) (نوی - ۴۶۰)
- ۸۶۱- ابو العباس نامی (احمد بن محمد داری مہمسی) (شاعر و بیہوشی صمدی - ۹۰۰) سیف الدولہ حمدان کا مداح متبیین سے اسکی چوتھی قسقی
- ۸۶۲- ابو عبد اللہ آمدی (حسین بن علی بن عبد اللہ آمدی) (ادیب - نوی - ۴۶۶)
- ۸۶۳- ابو عبد اللہ اودی (عزیز بن یونس مدحی یانی کوئی) (آداب - محدث - ۷۵)
- ۸۶۴- ابو عبد اللہ طوائی (سلمان بن عبد اللہ بن فیتی بغدادی اصفہانی) (نوی - ادیب - بعد ۳۳۰)
- ۸۶۵- ابو عبد اللہ سعدی (امام ضیاء الدین محمد بن عبد الوہاب احمد مقدسی دمشقی (ضیاء مقدسی) (حدث - ۶۳۳) ولادت ۵۶۹ کتاب الکلام
- ۸۶۶- ابو عبد اللہ طبیبی (سعد الدین حسین بن علی بن احمد طبیبی) (کاتب - شاعر و بیہوشی صمدی - ۵۸۰) بغدادی ولادت ۵۰۰ - مستحق عباسی کا ذمہ
- ۸۶۷- ابو عبد اللہ عامری (مطرف بن عبد اللہ عامری حرشی لصری) (آداب - محدث - ۹۵)
- ۸۶۸- ابو عبد اللہ قحانی (محمد بن یونس) (ادیب - اوائل صدی چہارم) شاگرد و حجاج
- ۸۶۹- ابو عبد اللہ قرشی (محمد بن احمد بن ابراہیم) (نوی - ۵۹۹) (صوفی - ۵۹۹) قسوس بجزیرہ انحراف - ملک مغرب مصر شام و یاسا
- ۸۷۰- ابو عبد اللہ غری (زید بن اسلم غری مدنی) (کندت ابو اسامہ) (آداب - محدث - ۱۳۶)
- ۸۷۱- ابو عبد اللہ قرطبی (محمد بن عبد الملک) (حدث - ۳۳۰) ولادت ۲۵۲
- ۸۷۲- ابو عبد اللہ قضاوی (محمد بن سلامہ بن جعفر شافعی) (فقہیہ - ۴۵۳) مصر کتاب الشہادۃ - کتاب الابنا عن الانبیاء - تاریخ الخلفاء کتاب الشہادۃ
- ۸۷۳- ابو عبد اللہ قزوینی (حسین بن محمد بنی غبرری دارونی قزوینی) (امام لغت - ۳۴۳)
- ۸۷۴- ابو عبد اللہ کوئی (احمد بن حسن بن اسحاق بن شعیب بن میر شہین عبد اللہ ناکوئی) (حدث - صدی دوم) کتاب النہادر - اصحاب الیام کا نظم و ضامی -
- ۸۷۵- ابو عبد اللہ کوئی (احمد بن ابراہیم بن ابی رافع بن عبید بن عازب انصاری کوئی بغدادی) (حدث - ...) کتاب الکشف فی ضامی عن السقیفہ کتاب الاشباح
- کتاب الفضائل کتاب الایضاح تاریخ الامم کتاب التالیف کتاب السرار و دین و لکھنؤ ہشام الطبری
- ۸۷۶- ابو عبد اللہ دہلی (عبد اللہ بن عبد اللہ بن عتبہ بن مسودہ دہلی مدنی) (آداب - محدث - ۹۸۰) عمر بن عبد العزیز بن مروان کو موب - مدنی کو بغدادی
- ۸۷۷- ابو عبد اللہ دہری (مکمل بن محمد بن خربز بن محمد دہری) (فاضل - ظریف - ۵۷۵) (مشتق)
- ۸۷۸- ابو عبد اللہ زیدی (محمد بن عباس بن محمد) (نوی - ۳۱۰) بغدادی (شوبہ زیدی بن منصور عباسی - مقدس کے لڑکے کا معلم - عمر ۸۲ - بغدادی) بغدادی
- کتاب النحل مناقب ابن عباس
- ۸۷۹- ابو عبد اللہ الحاصل (عبد اللہ بن بیدہ بن عقبہ نهری مصری) (حدث - ۱۶۴) مصر ۱۵۵ میں غلیظہ کی طرف سے اول قاضی مصر کا مقرر ہوا - عمر ۸۱

- ۸۸۰- ابو عبد الرحمن [تقی الدین شیب بن حمدان] ادیب طیب. شاعر. فاضل. ۴۷۵ هـ. سکونت قاهره. شیخ فخر الدین شیخ ابن بکا بعلی. ولادت بغداد.
- ۸۸۱- ابویونس [عبد الرحمن بن جبر انصاری] اصحابی. ۳۳۰ هـ. مدینه.
- ۸۸۲- ابوعبید [ابوعبید بن مسعود] اصحابی. ۱۳۰ هـ. جنگ جسر میں شہید ہوئے۔
- ۸۸۳- ابوعبید ہودی [احمد بن محمد بن ابوعبید ہودی فاضلی] ادیب. نحوی. ۱۰۱۰ هـ. کتاب لغویین. ابوالمقدور انوری کا مصاحب
- ۸۸۴- ابوعبید [قاسم بن سلام بغدادی] ادیب. فقیہ۔ ۲۲۴ هـ. غریب الحیث والشاہد (نیز دیکھو ابن باب)
- ۸۸۵- ابوعبید احمد بکری [عبد الدین عبد العزیز بن ابی صعب بکری اندلسی] [جزائری. نحوی. ۸۰۷ هـ. ولادت ۳۳۰ هـ. حجاز کا تعلق۔ وصف ذوقہ انسانیت۔ شرح نوادر قالی. شرح انشال ابی عبید۔
- ۸۸۶- ابوعبید بن الجراح [عاصم بن عبد اللہ بن الجراح قری] اصحابی. محدث۔ ۱۸۰ هـ. واس (عشرہ بنشرہ سے۔ امین الائمہ۔ قدیم الاسلام
- ۸۸۷- ابوعبید [محمد بن شعیب بنی بصری غازی] [مورخ. نحوی. ادیب. نحوی۔ ۲۱۰ هـ. ولادت ۱۰۰ هـ. یارون رشید کا استاد۔ کتاب الجمل والحقین۔
- نجد العرقان۔ غریب القرآن۔ غریب الحديث۔ کتاب النجاشی۔ کتاب اللغات۔ کتاب الاعداد
- ۸۸۸- ابوالنعمان [ابو اسحاق اسلم بن قاسم بن سواد غفری کوئی بغدادی] شاعر عرب۔ ۲۱۱ هـ. ولادت ۱۳۱ هـ. ابن افر کونہ میں پیشکش کیا۔
- سکونت بغداد۔ دیوان اشعار
- ۸۸۹- ابو عثمان اشنادانی [ابو عثمان اشنادانی] [نحوی۔ اوائل صدی چہارم] مصاحب ابن دؤید و دیوانم جہستان
- ۸۹۰- ابو عثمان یحییٰ [ربیع بن ابی عبد الرحمن فروغ مدنی] [تاجی. محدث۔ ۱۳۴ هـ]
- ۸۹۱- ابو عثمان غسانی [اساد سعد بن محمد بن صبیح غسانی قیرانی] [نحوی۔ ۴۰۰ هـ]
- ۸۹۲- ابو عثمان مازی [ابن محمد بن عثمان بصری] ادیب۔ ۲۳۹ هـ. بصرہ) سر و کما استاد۔ اصحابی و ابو زید کا شاگرد۔ ماتحن فیہ العادہ کتاب لافانہ
- کتاب التقریظ۔ کتاب النور و ص۔ کتاب القوافی۔
- ۸۹۳- ابو عثمان مالکی [سعد بن احمد بن عبد اللہ تائی اندلسی] [نحوی۔ حدیثی] ۴۵۰ هـ. حدیث بغداد آیا
- ۸۹۴- ابو عثمان حروری [ابو عثمان سعید بن منصور حروری] [محدث۔ ۲۲۹ هـ. عمر ۸۵۔ یح اور کتب میں بہت رہی۔ بسن
- ۸۹۵- ابو عثمان مصری [سعید بن عفیر مصری] [محدث۔ ۲۳۱ هـ. امام مالک اور لیث بن سعد کا شاگرد
- ۸۹۶- ابو عثمان ہندی [عبد الرحمن بن مل بصری] [تاجی. محدث۔ ۹۵ هـ. عمر ۱۳۰
- ۸۹۷- ابوعوبہ [محمد بن راشد ہندی بصری] [عالم یمن۔ ۱۵۳ هـ]
- ۸۹۸- ابوعوبہ [حسین بن محمد بن ابی حشر سلمی حرانی] [مورخ۔ ۳۱۸ هـ]
- ۸۹۹- ابو العزیز [محمد بن محمد بن واصل خراسانی بغدادی] [شاعر عرب۔ ۵۹۴ هـ. دیوان اشعار ۱۵ جلد
- ۹۰۰- ابوعبیدہ [ابو جعفر احمد بن عبید بن ناخ دلمی کوئی] [نحوی تیسری صدی] دیکھو ابو جعفر بن ناخ
- ۹۰۱- ابویونس [یحییٰ بن متوکل مدنی کوئی] [محدث۔ ۱۷۷ هـ]
- ۹۰۲- ابو العلاء [میر ابو العلاء اکبر آبادی] [صوفی۔ ۱۰۶۱-۱۰۶۲ هـ]

- ۹۰۳- ابو العلاء مصری [احمد بن عبد اللہ بن سلیمان قضاعی مصری توفیقی حرانی] [فلسفی. نحوی. شاعر عرب۔ ۴۴۰ هـ. یحییٰ بن جویک سی بنیامیر کا طلبہ
- علماء و روزنامہ اسکی خدمت میں حاضر ہوئے تھے۔ اپنے گھر میں رہتا تھا۔ ولادت ۳۴۹ هـ. زعم ملاطیم۔ مسقط الزند۔ کتاب الایک والاضواء علی الخیر
- ۹۰۴- ابو العلاء ہندی [فضال الدین حسن بن احمد بن علی ہندی] [محدث. نحوی. نحوی۔ ۵۹۹ هـ. کتاب الہادی فی معرفۃ القاطع والہادی۔
- ۹۰۵- ابویونس [حسن بن عبد اللہ المعروف بآکر] [نحوی. ادیب۔ تیسری صدی] باطنی صاحب علمی و مکرانی صاحب خیر کثرت کا شاگرد بلجی

جانب
میں

- ۹۰۶۔ ابوعلی بغدادی [محمد بن حسن بن عبد اللہ (مطهر) حاتم] [شاعر عرب۔ لغوی۔ ادب حکیم۔ ۴۷۳ھ]
- ۹۰۷۔ ابوعلی جبائی [محمد بن عبد الوہاب بن سلام معتزل] [حکیم۔ ۳۰۳ھ۔ ولادت ۲۳۵ھ۔ ابو الحسن اشعری کا استاد۔ ابو یوسف یعقوب شحام مصری کا شاگرد]
- ۹۰۸۔ ابوعلی رباعی [ابوعلی بن محمد بن اسماعیل حارثی] [رباعی۔ ۱۲۱۶ھ (مخت) منتہی المقال در علم رجال۔ زیر الید من۔ عقد الفانی المہیب]
- ۹۰۹۔ ابوعلی رودباری [احمد بن محمد بغدادی مصری] [صوفی نقیہ۔ ۳۶۲ھ]
- ۹۱۰۔ ابوعلی سینا [دیکھو شیخ الرئیس] [طیب حکیم۔ ۳۶۸ھ]
- ۹۱۱۔ ابوعلی طبری [شیخ امین الدین فضل بن حسن بن فضل طبری شندی] [محدث۔ مفسر فقہ۔ ۵۴۸ھ] تفسیر مجمع البیان۔ جامع الجائع۔ اعلام الورع۔ ان کے بیٹے رضی الدین حسن صاحب مکالم الاطلاق بھی بڑے عالم تھے۔
- ۹۱۲۔ ابوعلی طبری [ابوعلی حسن بن قاسم شافعی بغدادی] [فقہ۔ ۳۵۰ھ] بیداد [کتاب الافصح ففہم کتاب البحر فی التفسیر الفقه۔ اصول الفقہ۔
- ۹۱۳۔ ابوعلی طوسی [ابو الحسن بن محمد طوسی] [فقہ۔ آذرہدی نجم] شیخ الطائفہ ابو جعفر طوسی کے بیٹے کتاب المجالس۔ شرح نہایہ۔ الملی۔
- ۹۱۴۔ ابوعلی فارسی [حسن بن احمد بن عبد الغفار فارسی] [نوی۔ ۴۷۵ھ بغداد] ولادت ۲۸۸ھ۔ زحلج کا شاگرد۔ سیرانی ورمانی کا استاد۔ ایضاً کتاب التذکرہ
- ۹۱۵۔ ابوعلی قاری [حسن بن ابراہیم بن علی قاری شافعی] [فقہ۔ ۴۸۷ھ] میا فائقین
- ۹۱۶۔ ابوعلی قتال [محمد بن حسن بن علی بن احمد فارسی نیشاپوری] [فقہ۔ وانطہ۔ صدی نجم] روضۃ الواعظین تنویر فی صفاتی التفسیر۔ ابوعلی طوسی کے اہل کما
- ۹۱۷۔ ابوعلی قرطبی [حسن بن احمد بن ابی سعید ثمالی] [شاعر عرب۔ ۳۹۹ھ رطب] سر دار قرطط
- ۹۱۸۔ ابوعلی قتی [احمد بن اسحاق بن عبد اللہ اشعری قتی] [محدث۔ .. حلوان] شیخ القیسین۔ امام حسن عسکری کے خصوصین و علی انصوم مسائل الرجال [حسن
- ۹۱۹۔ ابوعلی قتی [احمد بن ادیس اشعری قتی] [محدث۔ ۳۰۹ھ] کتاب النوادر کبیر
- ۹۲۰۔ ابوعلی کاتب [محمد بن ابی بکر بن ہمام بن ہبیل کاتب اسکافی] [فقہ۔ محدث۔ ۳۳۳ھ] ولادت ۲۵۸ھ کتاب التخصیص۔ کتاب اللانوار
- ۹۲۱۔ ابوعلی کربلائی [احمد بن ابراہیم انصاری] [نوی۔ تیسری صدی] اسمی وغیرہ کے ہم نشینوں جو کتاب الحشرات۔ کتاب ابو حوش۔ کتاب البساتین۔ بن یحییٰ بن یونس
- ۹۲۲۔ ابوعلی کوفی [حسن بن داؤد بن حسن اموی مرقی کوفی] [المعروف بقنار] [نوی ۳۵۴ھ] اصول نویر کتاب الفقہ
- ۹۲۳۔ ابوعلی کوفی [ابوعلی محمد بن محمد بن اشعث بن محمد کوفی مصری] [فقہ۔ مدی چہارم] کتاب البجریات نفیس ۳۱۵ھ میں لکھی۔
- ۹۲۴۔ ابوعلی کوفی [احمد بن محمد بن حاکم کوفی] [محدث۔ ۳۴۴ھ] کتاب العلل [اجار النبی۔ تفسیر۔ ایمان ایطالاب فضل القرآن۔ کتاب الحمدین والمذموبین۔
- ۹۲۵۔ ابوعلی مسکوی [احمد بن محمد بن یعقوب بن مسکوی خازن رازی] [حکیم۔ محدث۔ سورج۔ ۴۱۱ھ] قنارب الامم۔ تہذیب لاعلاق جکاز ترجمہ اطلاق ناصری جو۔
- ۹۲۶۔ ابوعلی نیشاپوری [حسین بن علی بن زید نیشاپوری] [محدث۔ ۴۴۹ھ]
- ۹۲۷۔ ابوعلی واسطی [حسن بن مہلب بن محمد واسطی] [محدث۔ ۴۴۹ھ]
- ۹۲۸۔ ابو غزالی [محمد بن عبد الوہاب بن ابی ہاشم بغدادی] [نوی۔ ۴۲۵ھ] ولادت ۲۶۱ھ
- ۹۲۹۔ ابو عمر جریری [صالح بن اسحاق جریری بصری] [نوی۔ ادیب۔ ۲۲۵ھ] مہر کا استاد۔ اخفش کا شاگرد
- ۹۳۰۔ ابو عمرو شیبانی یا ابو عمرو الاحمر [اسحاق بن مراد شیبانی کوفی بغدادی۔ محدث۔ نوی۔ لغوی۔ شاعر عرب] ۳۱۱ھ بغداد عمر ۱۱۰ھ کتاب الفاتح۔ غریب الحیرت
- کتاب النوادر۔ کتاب النحل۔ کتاب الفخذ۔ وابعدہ و احمد بن فضل و ابن سکیت کا استاد
- ۹۳۱۔ ابو عمر قرطبی [ابو عمرو یوسف بن عبد اللہ بن محمد بن عبد الرزق قرطبی] [محدث۔ ۴۶۳ھ] دیکھو ابن عبد البر
- ۹۳۲۔ ابو عمر قتیبی [شیخ جمیل بن عبد اللہ بن معمر بن مہلب قتیبی] [شاعر عرب] ۸۲ھ عک کے شہور عاشقوں سے۔ دیوان اشعار اسکی مشہور ہے ہاشم بن عفا
- ۹۳۳۔ ابو عمران عمری [موت بن یحییٰ بن یوسف عمری انصاری مصری] [خلفی۔ طیب۔ ۴۰۵ھ خطاط] ولادت ۵۲۹ھ قرطبہ۔ ولادت الکاکر بن کتاب التفسیر امام
- تدویر الصحفہ۔ فضول طب میں۔

- ۹۳۲۔ ابو عمران فاسی [ابو عمران فاسی] (محدث مغرب - ۴۰۳)
- ۹۳۵۔ ابو عمران بن سلمہ (موتے بن سلمہ [نحوی- تیسری صدی] جمعی کا شاگرد
- ۹۳۶۔ ابو عمرو بصری [بصری بن عمرو قنقی بصری] [قاری- نحوی - ۱۴۹] الکاتب غوث۔ کہتے ہیں کہ سیرت پیشانی کی کتاب کو درست کر کے ان پر نام منسوب کیا۔
- ۹۳۷۔ ابو عمرو بصری [شعوب حمودہ ہری بغدادی] [نحوی ۲۵۵] ابن الاعرابی کا شاگرد
- ۹۳۸۔ ابو عمرو دانی [عثمان بن سعید بن عثمان مصری قرطبی] [قاری- حدود - ۴۵۰] کتب التفسیر قرآن میں۔ الساطع النوری فی جمیع الامور طبقات القراء
- ۹۳۹۔ ابو عمرو ذوقی [عبد الملک بن کثیر بن سوبہ کوئی] [نحوی - ۱۳۶] شعبی کے بعد کو فکا قاضی۔ مگر ۱۰۰ حضرت علی کو دیکھا تھا
- ۹۴۰۔ ابو عمرو داری [ضیاء الدین عثمان بن عیسیٰ بن ربیع شافعی] [نقیہ - ۹۰۲ قاهرہ] عمر ۹۰
- ۹۴۱۔ ابو عمرو دمازی [ابو عمرو علاء بن عبد رازق بصری] [قاری- نحوی- نحوی - ۱۵۴ کوئٹہ] مشہور قاریوں میں سے۔
- ۹۴۲۔ ابو ابرہیش [عبد اللہ بن علیہ رازی] [ادیب- شاعری - ۲۴۰] کچھ حصہ کو فہم و ہذا میں رہا کتاب التفسیر۔ ابیات السائرہ معانی الشعر
- ۹۴۳۔ ابو یونس [یعقوب بن اسحاق بن ابراہیم شافعی] [محدث - ۳۰۶] شاگرد امام مسلم مسند یصحیح
- ۹۴۴۔ ابو یونس [عبد اللہ محمد بن قاسم بن خلاد] [شاعر عرب - ادیب - ۲۸۳] ولادت ۱۹۱ ہجری۔ ابو عبیدہ جمعی اور ابو زید کا شاگرد
- ۹۴۵۔ ابو غالب زراعی [احمد بن محمد بن محمد بن سلیمان شیبانی کوئی] [محدث - نقیہ - ۳۹۸] ولادت ۲۸۵۔ ان کے پوتے ابو ہاشم محمد بن عبد اللہ بن ابو غالب بصری فاضل و محدث دست الاموال تھے۔ تاریخ کتاب الافعال کتاب الکلیں۔
- ۹۴۶۔ ابو غالب [دیکھو تانی] [نحوی - ۴۳۶] الموعظ لغیر میں
- ۹۴۷۔ ابو الفتح بستی [علی بن محمد] [کاتب- شاعر عرب - ۴۰۰] بخارا
- ۹۴۸۔ ابو الفتح بلی [عثمان بن عیسیٰ بن یحییٰ بن یحییٰ بن موسیٰ] [ادیب- نحوی- شاعر عرب - ۵۹۹] مصر میں صلاح الدین یوسف کے طرف سے مدرسہ دینی و علمی
- کتاب النیر۔ کتاب المعیض و الترفیع۔
- ۹۴۹۔ ابو الفتح جرج [عبد اللہ بن احمد بن محمد] [نحوی- لغوی - ۳۵۸]
- ۹۵۰۔ ابو الفتح رازی [سلیم بن ابوبکر بن سلیم شافعی رازی] [نقیہ - ادیب - ۴۴۰] عمر ۸۰۔ ابو حامد مسطور کا شاگرد۔ کتاب الادب و غریب الحدیث
- ۹۵۱۔ ابو الفتح شہرستانی [محمد بن عبد اللہ بن محمد بن احمد شافعی شہرستانی] [نقیہ - متکلم - ۵۴۸] الملل والنحل۔ نہایت الاقدام منہاج۔ بیان ولادت ۴۷۷
- ۹۵۲۔ ابو الفتح بن شیطا [عبد الواحد بن حسین بن احمد] [ادیب - ۴۵۰] ولادت ۳۷۰
- ۹۵۳۔ ابو الفتح گیلانی [ابو الفتح گیلانی] [طیب - ۹۴۰ اگرہ]
- [ابو الفتح طبریزی - دیکھو طبریزی]
- ۹۵۴۔ ابو الفتح ہمدانی [محمد بن جعفر بن محمد ہمدانی مراغی] [نحوی - ادیب - ۴۷۱] کتاب الاستدراک علی التعلیل۔ کتاب البیجہ شمل کامل متروکے
- ۹۵۵۔ ابو الفتح علی اصغری [مشتاق بن لیلین اسعد بن ابی الفضل محمود بن خلف اصغری شافعی] [واحد - نقیہ - ۴۰۰] اصغریان ولادت ۵۱۳۔ شرح مشکلات الوسیطہ والوجہ للفرغی۔
- ۹۵۶۔ ابو الفتح رازی [جمال الدین حسین بن علی بن محمد بن احمد خزاعی نیشاپوری رازی] [مفسر متکلم - نقیہ - صدی ششم اصغریان معاصر مغربی نقیہ روح الکفان فارسی جس میں خود رازی نے بہت سرفراہی کی ہے۔ مختار یہ تفسیر۔ رسالہ پودنا۔ تبصرۃ العوام۔ مشائخ ابن شہر آشوب سے۔
- ۹۵۷۔ ابو الفتح خزاعی [محمد الدین احمد بن محمد بن محمد شافعی بغدادی] [صوفی - نقیہ - واحد - ۵۱۷] قزوین، ابرو دار نام خزاعی، لبالب لایا و فیہ فی علم اصغیر
- ۹۵۸۔ ابو الفتح حموی [علاء الدین محمد بن اسماعیل بن علی بن شاذی شافعی حموی] [نقیہ - ادیب - مورخ - ۴۳۲] حمہ کا بادشاہ۔ تاریخ الخلفاء فی اخبار البشر۔ تقویم البلدان۔ کتاب الموازین۔ ولادت ۶۷۲
- ۹۵۹۔ ابو الفتح وشتی [اسماعیل بن عمر بن کثیر قرطبی وشتی شافعی] [مفسر - ۷۷۴] دیکھو ابن کثیر

- ۹۶۰۔ ابو فراس حمدانی طبری (حدث بن ابی العلاء سعید بن حران طبری) [ادیب - فیض - طبع - شاعر ع۔ ۳۵۰] ابن عمر اصر الدولہ وسیف الدولہ حمدانی وانی
- ۹۶۱۔ ابو فراس موصلی (محمد العرب علی بن محمد بن غالب عامری موصلی) [شاعر عرب۔ ۵۳۰] (۵۵۳)
- ۹۶۲۔ ابو الفرج اصفہانی (علی بن حسین بن محمد اموی اصفہانی بغدادی ششی) [ادیب - شاعر - مورخ۔ ۵۶۰] بغدادی ولادت ۲۸۴۔ مروان ثانی کی نسل کو اغانی۔ ۳۰ مجلد۔ مقالہ العالین۔ الامار الشواعر کتاب الدیارات۔ جہرۃ النصب۔ کتاب الحانات۔ ادیب الغزوات۔ ابن اثیر لکھا ہے کہ یہ اموی ہو کر شیعوں تک و درمیابی کے ساتھ رہتا تھا۔ بعض کتابیں بھی اندلس کے خلفاء بنی امیہ کو بھیج کر انعام پاتا۔
- ۹۶۳۔ ابو الفرج رازی (علی بن حسین بن ہندو رازی) [کاتب - ادیب - شاعر عرب۔ ہندی چارم] عقد الدولہ کا کاتب۔ مفتح الطب حکم الرواحینہ دین
- ۹۶۴۔ ابو الفرج سجری (ابو الفرج سجری) [شاعر فارسی - ہندی چارم] آشتا و عنصری
- ۹۶۵۔ ابو الفرج سمانی (قاضی سمان بن کرکریا بن یحییٰ خروانی) [فقہ - نحوی - لغوی - ادیب۔ ۳۹۰] ولادت ۳۰۳
- ۹۶۶۔ ابو الفرج طلی (جمال الدین غریزہ بن علی نصرانی) [طیب - مورخ۔ ۶۸۵] مختصر الدولہ شرح قانون وغیرہ۔ (دیکھو ابن العبری)
- ۹۶۷۔ ابو الفرج ہرانی (شریف الدین سلیمان بن قیمان اربلی) [ادیب - شاعر عرب۔ ۶۸۶] عمر ۷۰ سے زیادہ
- ۹۶۸۔ ابو الفرج خروانی (شمس الدین عبد المنعم بن عبد الوہاب بن سعد خروانی بغدادی ضلی) [حدث۔ ۵۹۶] بغدادی ولادت ۵۰۵
- ۹۶۹۔ ابو الفضل افشکی (ابو شامہ بن محمد بن قاسم خلیجی) [ادیب - نحوی - لغوی۔ ۸۰۰]
- ۹۷۰۔ ابو الفضل استرابادی (رکن الدین حسن بن محمد بن شرف شامی استرابادی) [نحوی۔ ۶۱۸] ۴۴۶ مراد۔ المتوسط علی کایتہ ابن حاجب بغیر الدین
- ۹۷۱۔ ابو الفضل ابن خاضع (ابو بکر بن خاضع) [حدث۔ لغوی۔ ۵۲۶] ولادت ۴۸۴
- ۹۷۲۔ ابو الفضل دہلوی (سعد الدین دہلوی) [فقہ - لغوی۔ ۷۹۱] شرح کفر القانق۔ شرح منار
- ۹۷۳۔ ابو الفضل مینانی (احمد بن محمد بن احمد مینانی نیشاپوری) [ادیب - نحوی - لغوی۔ ۵۱۸] تہ شپور (مماصر و عشری۔ واحدی کا شاگرد۔ السامی فی الامامیہ
- نثرۃ الطرف۔ ہادی لشادری۔
- ۹۷۴۔ ابو الفضل بغدادی (محمد الدین عبد اللہ بن محمود) [حدث - فقہ۔ ۶۸۳] مختار
- ۹۷۵۔ ابو الفضل عیاش (عباس بن فرج ریاشی) [لغوی - حدیث (سوم) میرزا وراہن دریدہ کا استاد۔ اجمعی کا شاگرد
- ۹۷۶۔ ابو الفضل بن مبارک (ابو الفضل بن مبارک گوری اکبر آبادی) [ادیب و شاعر فارسی۔ ۱۰۱۱] اکبر اعظم شاہ ہند کا وزیر۔ آئین اکبری۔ انشاء۔ اکبر آباد۔ عیار دانش۔ ولادت ۹۵۸۔
- ۹۷۷۔ ابو الفضل ہمدانی (امام قلی الدین سلیمان بن محمد بن محمد مقدسی دمشقی ضلی) [فقہ - لغوی۔ ۷۱۵] ولادت ۴۲۸۔ ۲۰ سال قاضی رہا
- ۹۷۸۔ ابو الفضل بن ہلال (امام صدر الدین سلیمان بن ہلال بن اسید قرشی خروانی شامی) [صوفی - فقہ - مفتی - خلیفہ۔ ۷۲۵] ولادت ۶۴۲ بصرہ
- ۹۷۹۔ ابو الفتح (عبد الحی بن عاصم ضلی) [مورخ۔ ۱۰۸۹] شذرات الذهب فی اخبار من ذهب سلسلہ سے مستندہ تک کے حالات
- ۹۸۰۔ ابو الفوارد محمد امین بغدادی (آستاد۔ حدیث سیر و دم) مبارک الذهب فی معرفۃ قبائل العرب بوفسکہ ۱۸۳ میں لکھی
- ۹۸۱۔ ابو الفیض فیضی (ابو الفیض فیضی بن مبارک ناگوری اکبر آبادی) [عالم - شاعر فارسی۔ ۱۰۰۴] تفسیر سوانح الامام بے نقط۔ دیوان اشعار فارسی۔ ترجمہ رامین۔ ترجمہ نیا وانی۔ ولادت ۹۵۴۔
- ۹۸۲۔ ابو القاسم ازدی (عبد اللہ بن محمد بن محمد ازدی) [نحوی۔ ۳۲۸] ابن قتیبہ کا شاگرد
- ۹۸۳۔ ابو القاسم غفری (عبد اللہ بن احمد بن محمد بن محمد بن غفری) [مستطلم۔ ۳۱۰]
- ۹۸۴۔ ابو القاسم حسانی (عبد اللہ بن احمد بن محمد بن حسان عامری شاپوری شفی) [مفسر۔ حدث۔ بعد ۹۰۴] تصنیف خبر خردوس تفسیر شواہد الترتیل۔ دعاۃ اہلۃ عبد اللہ بن عامر بن کرزلی نس سے

۹۸۵- ابو القاسم دارکی (عبد العزیز بن عبد اللہ بن محمد شافعی دارکی نیشاپوری بغدادی) [فقہ - ۳۷۵] اُستاد ابو جابر اسفہانی شاگرد ابو اسحاق مردزی عمر ۷۰ سے اوپر - دارک قرۃ الصفا کا۔

۹۸۶- ابو القاسم قتی (عبد اللہ بن علی بن عبد اللہ) [نوی - ادیب - فاضل - ۳۷۵] ولادت (۳۷۵)۔

۹۸۷- ابو القاسم نیشاپوری (خلف بن عباس نیشاپوری قزلباشی) [طیب - ۵۰۰] قزلباشی (تقریباً لمن عجز عن التالیف - نہر اقلیہ کے قریب ایک مقام ہے۔

۹۸۸- ابو القاسم بن طایب (احمد بن محمد بن اسماعیل بن ابراہیم طایب مصری) [شاعری - ۳۷۵] مصر (غیب طابین - ۶۳۴)۔

۹۸۹- ابو القاسم صہبانی (فضل بن محمد) [ادیب - نوی - ۳۷۵] خطیب تبریزی اور حیری کا استاد

۹۹۰- ابو القاسم قشیری (عبد الکریم بن ابی ازن بن عبد اللہ قشیری نیشاپوری شافعی) [فقہ - محدث - صوفی - مفسر - ۷۵] نیشاپور (تفسیر تیسرے سال قشیریہ لطائف الاشارات - ولادت ۳۷۶ - ۷۵۰ قبل بغداد میں رہا۔

۹۹۱- ابو القاسم قتی (جعفر بن محمد بن جعفر بن موسیٰ بن قویہ) [محدث - فقہ - ۳۷۹] دیکھو ابن قویہ قتی بغدادی

۹۹۲- ابو القاسم گرگانی (خواجه ابو القاسم گرگانی) [صدیقی - ۳۸۵] جرجان

۹۹۳- ابو القاسم لاہوری (سید ابو القاسم بن حسین بن قتی رضوی قتی لاہوری) [مفسر - فقہ - ۳۷۴] تفسیر لوائح التنبیل - خیر خیر پوری ناصر القریۃ -

۹۹۴- ابو القاسم ہامی (عبد الرحمن بن خطیب عبد اللہ بن احمد ہامی) [شاعری - ۵۸۱] حرا کش - ولادت ۵۰۸ھ

۹۹۵- ابو القاسم مقری (موفق الدین بن علی بن عبد العزیز بن علی مقری اسکندری) [نوی - صدیقی - غایۃ الامینیہ - ملحۃ المغنیہ - بیان شعبہ القرآن - تخریج لابل المعصیہ - ولادت ۵۰۵

۹۹۶- ابو القاسم موسوی (سید جعفر بن الحسن بن قاسم صہبانی) [فقہ - ۱۱۵۸] ولادت ۱۱۰۰ (سراج المعارف اصول دین میں صاحب مصنفات الحجاز کا دارا

۹۹۷- ابو القاسم نیشاپوری (عبد اللہ بن محمد نیشاپوری) [محدث - ۳۱۷] نجم الصحاب

۹۹۸- ابو القاسم نیشاپوری (حسن بن محمد بن حبیب بن ابوب نیشاپوری) [مفسر - ادیب - واعظ - ۴۰۷] تفسیر قرآن

۹۹۹- ابو القاسم (سید ابو القاسم) (الملقب بفاضل قتی) [فقہ - ۱۲۳۱] قوانین الاصول - سراج فقہ میں - حرث العوام - شاگرد امیر سید حسین دھماقہ

یہ سبانی - ولادت ۱۱۵۲۔

۱۰۰۰- ابو قتادہ (حاتم بن ربیع النضاری) [صحابی - محدث - ۵۴۰] مدینہ (بعض کہتے ہیں قتادہ حضرت علی بن ابی طالب سے تھے۔

۱۰۰۱- ابو قتادہ (عثمان بن عامر بن ابی) [صحابی - ۱۴۲] اسلام فتح مکہ کے دن - عمر ۷۰ - حضرت ابو بکر کے والد - وفات ابو بکر سے ۶ ماہ بعد۔

۱۰۰۲- ابو قتادہ (عبد الملک بن محمد بن عبد اللہ رقاشی بصری) [محدث - ۲۷۶] ولادت ۹۰

۱۰۰۳- ابو قتادہ (عبد اللہ بن یحییٰ بن عمر بن عمر بن شامی) [تابعی - محدث - ۱۰۶] ولایت

۱۰۰۴- ابو کریب (محمد بن علاء الدیوانی کوئی) [محدث - سورج - ۲۳۸]

۱۰۰۵- ابو یوسف (رفاعہ بن عبد المنذر النضاری) [تابعی - ۱۰۰] خلافت علی بن ابی طالب سے پہلے

۱۰۰۶- ابو الیثم حرقلی (نضر بن محمد بن احمد حرقلی حقی) [نام (ابن) [فقہ - ۳۷۵] ہاشم بن العارفین - تنبیہ النافین - نوادر الفقہ - قزلباشی

۱۰۰۷- ابو الحسن (ابو الحسن جمال الدین یوسف بن قویہ بردی) [دیکھو بن قزلباشی] [محدث - سورج - ۸۴] ولادت ۸۱۲ - سورۃ اللطافہ - نجوم الزمرہ

فی اعتبار المصروف القادر۔

۱۰۰۸- ابو حامد حسن دہلی (عبد الوہاب بن یحییٰ بن احمد دہلی شافعی) [فقہ - ۵۰۲] ولادت ۴۱۵ - بحر المذہب کتاب الکافی علیہ المومنین

۱۰۰۹- ابو یوسف (محمد بن ہشام بن عوف صدیقی ابواسری) [محدث - نوی - ۲۳۵] کتاب المناوہ - کتاب النجیل - کتاب خلق الانسان

۱۰۱۰- ابو یوسف (عبد اللہ بن قاسم بن محمد بن ہشام شافعی شافعی دمشقی) [محدث - سورج - ۴۳۹] ولادت ۷۶۵ - حلیہ طیب میں بھی وہ ایک بار

ملک دیکھو دیوانی۔

- ۱۰۶۵۔ ابو نصر طوسی [محمد بن محمد بن یوسف طوسی شافعی] (محدث۔ ۳۴۲ھ)
- ۱۰۶۶۔ ابو نصر عینی [محمد بن عبد الجبار] (مورخ۔ ادیب۔ ۴۰۹ھ) تاریخ البیہی
- ۱۰۶۷۔ ابو نصر قشیری [عبد الرحیم بن ابوالقاسم قشیری] (صوفی۔ حدیثی۔ ہر بات میں مشایخ و ائمہ سے۔ ۴۰۹ھ)
- ۱۰۶۸۔ ابو نصر واسطی [فتح ابن خاقان مراکشی] (مورخ۔ ادیب۔ ۵۳۵ھ مرکش) تلذذ العیاض مطلع الانفس
- ۱۰۶۹۔ ابو نصر مصری [علی المصری] (شاعر۔ ۱۲۹۰ھ) دیوان اشعار
- ۱۰۷۰۔ ابو نعیم اصفہانی [احمد بن عبد العزیز احمد بن مراد اصفہانی] (صوفی۔ محدث۔ ۳۰۰ھ) ولادت ۳۳۴ھ حلیۃ الاولیاء۔ دلائل النبوة۔ معرزة الصحابة فضائل الصحابة۔ مجمع مستخرج۔ ما نزل فی القرآن فی علی تاریخ اصفہان۔
- ۱۰۷۱۔ ابو نعیم بصری [علی بن حمزہ] (نوی۔ ۳۷۵ھ)
- ۱۰۷۲۔ ابو واسطی بغدادی [ابو علی حسن بن ابی بن عبد الاول ابواری بصری بغدادی] (نوی۔ شاعر۔ ۱۹۶ھ بغداد) ولادت ۱۳۶ھ بصرہ شریب اور امین و مامون کا ندیم۔ دیوان اشعار۔ النوادر۔
- ۱۰۷۳۔ ابو واقد [عاصم بن عوف لیثی] (صحابی۔ محدث۔ ۶۸ھ مکہ) قدیم الاسلام۔ عمر ۷۵
- ۱۰۷۴۔ ابو الوفاء [محمد بن محمد بن عباس بوزجانی بغدادی] (ریاضی۔ حساب۔ ماہر سیت۔ ۳۷۶ھ) علم ہند میں جدید اختراعات کے محب۔ بوزجانی مقام ہے ہرات و نیشاپور کے درمیان۔
- ۱۰۷۵۔ ابو الوثری سجری [عبد الاول بن یحییٰ بن شعیب حنفی کجستانی بغدادی] (محدث۔ ۵۵۳ھ بغداد) ولادت ۴۵۸ھ ہرات۔
- ۱۰۷۶۔ ابو الولید اندلسی [اسلم بن خلف بن سعد قشیری حاجی مالکی] (فقیہ۔ محدث۔ ۴۰۹ھ) سکونت بطلیوس۔ مرید۔ مکہ بغداد۔ ابن عبد البر اگلا۔
- ۱۰۷۷۔ ابو الولید حموی [سری الدین اسماعیل بن محمد بن محمد غزالی حموی مالکی] (فقیہ۔ ۷۱۱ھ)
- ۱۰۷۸۔ ابو الولید شافعی [فخر الدین محمد بن سعید بن ہشام شافعی مالکی حنفی شامی] (ادیب۔ شاعر۔ ۶۷۵ھ) ولادت ۶۱۵ھ شاطیہ
- ۱۰۷۹۔ ابو یوسف محمد بن عبد السلام بن ابوالحسن محمد بن ابی بن عبد الوہاب معتزلی بغدادی [متکلم۔ ۳۲۱ھ بغداد] ولادت ۲۴۴ھ عالم ابن کلام کے مشہور۔
- ۱۰۸۰۔ ابو الہذیل علاء [محمد بن ہذیل بن عبد اللہ معتزلی بصری] (فقیہ۔ متکلم۔ ۲۳۵ھ یا ۲۷۷ھ سامرا) ولادت ۱۳۱ھ یا ۱۳۵ھ
- ۱۰۸۱۔ ابو ہریرہ [عبد الرحمن بن محمد دوسی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۷ھ مدینہ) سید عین سمانی بولے۔ عمر ۷۵
- ۱۰۸۲۔ ابو یوسفان [عبد اللہ بن احمد بن حرب خزمی] (شاعر۔ ۴۰۹ھ) (حدیثی۔ موسیٰ کا شاگرد۔ یثرب کا استاد)
- ۱۰۸۳۔ ابو یوسف عسکری [حسن بن عبد اللہ بن یحییٰ بن سعید عسکری] (ادیب۔ ۳۹۵ھ) ابو احمد عسکری کا شاگرد۔ کتاب الاولیاء و حاشیہ میں لکھی
- ۱۰۸۴۔ ابو یوسف انصاری [ابو الیمن بن الیمان انصاری] (صحابی۔ ۲۰ھ مدینہ) بعض کہتے ہیں کہ ۲۴ھ میں جنگ یمن میں شہید ہوئے۔ فقیہوں میں سے تھے۔
- ۱۰۸۵۔ ابو الیمن بغدادی [خالد بن یزید بغدادی] (کاتب۔ شاعر۔ ۲۷۰ھ)
- ۱۰۸۶۔ ابو الیمن رازی [ابو الیمن رازی] (نوی۔ ۲۲۶ھ)
- ۱۰۸۷۔ ابو یحییٰ انجمی [صہب بن یحییٰ مدنی] (محدث۔ ۱۹۸ھ)
- ۱۰۸۸۔ ابو یحییٰ انصاری [ذکر بن احمد بن محمد یحییٰ بن یحییٰ بن توفی] (فقیہ۔ ادیب۔ ۷۲۷ھ) والی تونس
- ۱۰۸۹۔ ابو یحییٰ جرجانی [احمد بن داؤد بن سعید خراسانی] (محدث۔ متکلم۔) کتاب خلافت عمر۔ تدویر الحشویہ۔ مجملۃ التائبہ۔ مغاخرۃ البکرۃ و الحمرۃ۔ مناظرۃ الشیخ و المرءۃ فی مسج علی الخنفس۔ کتاب النفا۔ کتاب السنۃ بطلاق الرجب۔ فضائل الحشویہ۔ کتاب التوفیق۔ کتاب لادائل۔ الرکعۃ الخبلی۔ الرکعۃ الخبلی۔
- ۱۰۹۰۔ ابو یحییٰ بزاز [عبد الرحمن بن محمد بن مسلم] (محدث۔ ۲۹۱ھ) تفسیر۔ مسند
- ۱۰۹۱۔ ابو یحییٰ بن سحر [ابو یحییٰ بن سحر] (شاعر۔ ۶۳۲ھ) دیوان اشعار

- ۱۱۲۰۔ احمد جام (شیخ احمد جام (زنده ییل) [صوفی - ۵۳۷ جام (ولادت ۳۳۱
 ۱۱۲۱۔ احمد جامی (شیخ احمد بن اسماعیل جزائری بکلی) [فاضل محقق - برحق - ۱۱۵۰ (تلف) آیات الاحکام - رسالہ فی ارتداد - اقامۃ المسافر فی البلدان -
 ۱۱۲۲۔ احمد بن حنبل (ابو عبد اللہ احمد بن حنبل بڑھل شیبانی مروزی بغدادی) [محدث - ۲۴۱ بغداد (ولادت ۶۴۲ بغداد - یزید بن ہارون احمد بن حنبل کے
 شاگرد و مسند - کتاب المناقب
 ۱۱۲۳۔ احمد بن خالد (احمد بن خالد بغدادی شیبانی) [لغوی - ادیب - تیسری صدی) سامع ابو عمرو شیبانی وابن الاواہی
 ۱۱۲۴۔ احمد خان (سید) (سید احمد خان دہلوی علی گڑھی) [بانی مذہب نچریہ - ۱۳۱۳ (تفسیر احمدی - ولادت ۱۲۳۱
 ۱۱۲۵۔ احمد خضر دی (احمد خضر دی) [صوفی - ۲۲۰ (تاریخ حاتم اہم کے مرتب
 ۱۱۲۶۔ احمد بن عبدی (شیخ احمد بن عبدی الدین شانی دیوبندی) [مکمل - حدود ۱۳۱۷ (انوار الہدیٰ تبارخ الایات و شمس المصطفیٰ - اعلان الہدے -
 ۱۱۲۷۔ احمد رضا خان (احمد رضا خان بریلوی تفتی) [فقیر - جی (ولادت ۱۲۷۲
 ۱۱۲۸۔ احمد رضا فی (سید احمد رضا فی) [صوفی - ۵۷۸ (صوفی - ۵۷۸)
 ۱۱۲۹۔ احمد سرہندی (شیخ احمد بن عبد اللہ خاوارو سرہندی (احمد العفثانی) [صوفی - ۱۴۳۳ (کتوبات - مکاشفات غیبیہ - اثبات نبوت - رسالہ روایت
 ۱۱۳۰۔ احمد سید (احمد سید دہلوی) [صوفی - ۱۲۷۷ (کتب)
 ۱۱۳۱۔ احمد سیرانی (احمد بن علی بن عباس بن نوح حیرانی نزل بصرہ) [محدث - فقیر - صدی دہم) کتاب المسبلج بحکمہ افاضی بن الحدیث غفرلین - اخبار
 و کلام الاربعہ - اُستاد نجاشی
 ۱۱۳۲۔ احمد علی (سید نظام الدین احمد بن زین العابدین علی) [فقیر - صدی یازدہم) صاف الہدیہ - کشف الحقائق - مفتاح الشفا - عودۃ الوفقہ - نفحات
 ۱۱۳۳۔ احمد علی (احمد بن عبد اللہ اسماعیلی (ابن بکلی) [مکمل - ۵۳۰ سالہ - اخوان الصفا
 ۱۱۳۴۔ احمد علی (شیخ احمد بن حسین بن محمد بن احمد بن سلیمان علی) [محدث - ۱۰۷۹ (کتب) شاگرد بزرگ الدین علی
 ۱۱۳۵۔ احمد علی (شیخ احمد بن حسن بن علی اطر علی) [فقیر - ۱۰۰۰) برادر صاحب وسائل - تفسیر القرآن - تاریخ کبیرہ تاریخ صغیر
 ۱۱۳۶۔ احمد عرب (شیخ احمد عرب بن محمد بن شروانی) [ادیب شاعر عرب - ۱۲۵۶ (تقریر الیس - انشا وحب العجاہ - مناقب نصیر الدین حیدر شاہ کھنڈ
 ۱۱۳۷۔ احمد بن منصور (احمد بن ابراہیم بن احمد بن صالح بن احمد بن منصور طبعی بکری) [فقیر - ۱۱۳۱ (تصانیف مختلفہ - متعل جبین -
 ۱۱۳۸۔ احمد علی (احمد علی سند بلوی) [عالم - ۱۱۹۴
 ۱۱۳۹۔ احمد سلطان (احمد سلطان بن رزا مظفر خٹہ بن رزا محمد شہر رخ بن ابو ظفر بہادر شاہ بادشاہ دہلی (صوفی جہشی) [مکمل جی) تزیینہ و کتاب - الامت
 عینیہ خاور - مقاصد حیرت - فکر برائے فکرہ -
 ۱۱۳۹۔ احمد علی (احمد علی سہان پوری) [محدث - ۱۲۹۶ (دہلی میں ان کا مطبع احمدی تھا - دلیل القولہ حواشی فقہ
 ۱۱۴۰۔ احمد غزالی (ابو الفرج ابو الفتح احمد بن محمد بن محمد بن احمد غزالی) [صوفی - ۵۱۷ (دیگر ابو الفتح غزالی
 ۱۱۴۱۔ احمد بن فارس (ابو الحسن احمد بن فارس بن زکریا ہمدانی رازی شافعی مالکی) [لغوی - ادیب - ۳۹۰ (کتاب المحاسن والکسب مجل اللغۃ العربیہ
 کتاب اللمیہ - حلیۃ القضاۃ - موت و حیات ہمدانی و دیگر کتب فارسی
 ۱۱۴۲۔ احمد فارس شیبانی (ابو فارس الشیبانی) [ادیب - لغوی - لغوی - ۳۳۰ (تفسیر اللہ فی القلوب والایمان - فقیر الطالبا و منیۃ الراغب
 الکاموس علی القاموس - اخبار الجواب کا ذکر
 ۱۱۴۳۔ احمد قزوینی (قاضی احمد غفاری قزوینی) [محدث - صدی دہم) تاریخ حاکمات جو ۹۷۵ء میں لکھی۔
 ۱۱۴۴۔ احمد فی (احمد بن محمد بن قتی) [محدث - فقیر - ۳۵۰ (کتاب الجواہر فی توحید میں کتابہ البطلان - کتاب السنن - کتاب العمل کتاب الفقہ کتاب الایمان
 لے شاگرد شیخ ہالی۔

۱۱۷۲۔ اربعی [ابو الحسن علی بن عیسیٰ بن فرج بغدادی] (غوی۔ ۴۲۰ھ بغداد) ولادت ۳۳۸ھ۔ سیرانی اور ابوعلی کاشانگرد۔ شرح الاصلح، شہرچہ مختصر الحزمی

۱۱۷۴ھ ازرقی [حکیم ابو بکر ازرقی مروزی نیشاپوری] (شاعر فارسی - صدی پنجم) معاصر طغرل بیگ سلجوقی و طفلقان شاه والی مینا پور

۱۱۷۴ھ از قی [حکیم ابو بکر از قی مروزی نیشاپوری] (شاعر فارسی - صدی پنجم) معاصر طغرل بیگ سلجوقی و طفیل شاه والی میثاق پور

۱۱۴۵- اوشد [عبدالغنی شاهزاده دہلوی] (شعبار دو- ۱۳۲۳) مناقب مشکل کشا

۱۱۶- اربعانی [ابو اسحاق مسلم بن احمد بن علی اربعانی ساسانی] (تبعید - ۴۹۹) قاضی سنین حرور و در قضا کارد. مملوای (از اجداد) سید شجره یاس

[illegible]

پیشانی، کمر اور ہوی صاحب مطالعہ منظر آں

۱۱۰۹. انجری [۱] منصور محمد بن احمد بن انجری شافعی [۲] (فقیه - لغوی - ۳۶۸ هرات) ولادت ۲۸۲ - تہذیب اللغة - کتاب التفسیر

۱۱۸۰- انہری [خالد بن عبداللہ انہری جرجادی] [نوی۔ ۹۰۵ قاہرہ] المصنف بمضمون التوضیح۔ تمرین الطلاب۔ موصول الطلاب۔ انہریہ

۸۱۔ اُسامہ [اُسامہ بن زید بن حارثہ قضاعی] (صحابی۔ ۵۴ھ مدینہ) ام المین برکہ کے تسلیم سے جو عبد اللہ پد رسول کی کنیز تھی

۱۱۸۲۔ اُسامہ بن سقذ شامی] (مروج - ۴۸۸ تیزر) تمام کا ایک امیر تھا۔ ایسی سوانح عمری الاعتبار تھی۔

۱۳۵۸ - اساساً بجزالدین ابوالفتح ساسانی بن محمد بن علی بن محمد شیرازی [ادیب ساووجب ۸۴۴ هجری قمری] مؤید، مدون و مستحکم

اسمیتز [اسمیتز، علی] (شاعری - ۱۳۳۸) دیوان، اشعار - زیر الآداب

۱۸۶۔ اسحاق بن سلیمان [اسحاق بن سلیمان اسرائیلی معری] (طہیب کمال۔ ۲۰۰۰ء)

١١- اسحاق بن محمد عبد المطلب بن ابو الفتح بن احمد اسحاق بن صنفوني مصري [(مؤرخ - صدي يازدهم) اخبار الاول فيمن تعرف في مصر من ليا باب الدول -

مقام سلطان مراد رومی جو ۱۰۳۲ھ میں تخت نشین ہوا۔

۱۸۸۸۔ اسد اللہ بروجردی (حاجی اسد اللہ بن حاجی عبداللہ بروجردی) (فقہ - ۱۲۶۰) مرزا ابوالقاسم صاحب قوانین کے شاگرد

۱۱۸۹۔ (اسد اللہ کاظمی) حاجی اسلم کاظمی (وفات ۱۲۲۰ھ) صاحب الاورنگزیہ۔ سلف الصانع۔ بیچ احمیں

۱۹۰- اسدی (اسدی طوسی) (اسدقاری - چوکی صدی) (اسدقروی - قاسم مودودی)

۱۱۹۲- اسیرِ اسلمی [ابراہیم بن سہیل اسیرِ اسلمی، اشبیلہ] (شاعر عرب، ۶۴۹) دیوان

۱۱۹۳- اسعد بن زرارہ [اسعد بن زرارہ خزرجی (ابو امامہ) صحابی. ایک ہجری مدینہ) فقہ

۱۱۹۴۰ - یسعد اصفہانی [ابو السعادات اسعد بن عبد القادر بن اسعد اصفہانی] (فقہیہ - صدی ہفتم) - محقق اول

روح الوفاء۔ توجیہ السوالات۔ (نیز سیم بحرائی وابن طاووس کے مشارک سے)۔

۱۱۹۵۔ اسعد مائی [قاضی ابوالکلام سعد بن خطیر ابی سعید مہذب بن مینا عالمی مصری

۱۹۶- السعدی علی الامام عبداللہ بن ابی اسحق السعیدی فی التصریح فی الأصل فی ساحتها (تفسیر) ۵۲۸ جلد اول، بیردیکو اوابا استون استنباطی

۱۱۹۸. اسکندرانی (محمد بن احمد حسینی اسکندرانی) (طبيب - هندی سرودوم) کشف الاسرار والنور

١١٩٩-اسماعيل بن قاضي اسمعيل (محدث ٢٨٢) فضل الصلوة على النبي.

له ابو الفضل بن المنندي وابن درميا لفظه و ابن سراج كاشكرد شيخ محمد

الکھود والذین

کل و حقیقت

۱۲۲۹۔ اشرف جنگلگیری [سید اشرف جہانگیر سیمائی ہندی] (صوفی۔ ۸۰۸) مخدوم جہانیاں کے مرید۔ لطائف اشرفی، کچھچھوڑا (اودھ) میں مزاحیہ۔
 ۱۲۳۰۔ اشرف علی [اشرف علی حکیم سلطانپوری بالندہ ہری] (طیب۔ ج) حکیم صادق علی دہلوی حکیم محمد جان دہلوی مولوی عبداللہ ٹوکی اور مولوی میر
 دہلوی کے شاگرد۔ ولادت ۱۲۶۸ھ

۱۲۳۱۔ اشرف علی تھانی [اشرف علی مولوی تھانی دہلوی دہندی] (فقہ۔ ج) ولادت ۱۲۸۰۔ تھانویوں۔ ہشتی زبور، ہشتی گوہر تفسیر
 ۱۲۳۲۔ اشعب [اشعب بن جبریل] (طالع۔ ۱۵۳) ولادت ۱۲۵۹۔ حضرت عثمان کا غلام۔ طبع میں مرزب المل
 ۱۲۳۳۔ اشعث [اشعث بن قیس بن معد کرب کندی] (صحابی۔ ۴۰) شہید بن سلمان ہوئے۔ عبدالوہید میں مرتب ہوئے۔ پھر سلمان ہوئے۔ ابو بکر نے
 اپنی بی بی ام فروہ سے بیاہ دی۔

۱۲۳۴۔ اشوشی [علی بن محمد اشوشی شافعی] (نوی۔ ۵۰۰) منہج السالک شرح الغنیہ ابن مالک

۱۲۳۵۔ اشہب [ابو عبد اللہ اشہب بن عبد العزیز داؤد مالکی مصری] (فقہ۔ ۲۰۴) ولادت ۱۵۰ مصر۔ امام مالک کا شاگرد۔ مصر میں لکھنوی کا شاگرد

۱۲۳۶۔ اصحاب بن فرج [ابو عبد اللہ اصحاب بن فرج بن سعید مالکی مصری] (فقہ۔ ۲۲۵) مصر۔ ابن قاسم و اشہب و ابن وہب کا شاگرد

۱۲۳۷۔ اصبح بن نباتہ [اصبح بن نباتہ جیشی کوفی] (تألیفی۔ محدث۔ ۱۰۰) خواص امیر المومنین سے

۱۲۳۸۔ اصطوری [ابو سعید حسن بن احمد بن زید شافعی] (فقہ۔ ۳۳۸) ولادت ۲۳۴۔ کتاب الاغنیہ۔ قاضی قمر پور بغداد کا محاسب (نیز دیکھو ابو اسحاق صطوری)

۱۲۳۹۔ اصغری [محمود بن حسن اصغری] (مورخ۔ جو تعلق صدی) سنی لوگ الارض والانبیاء و دوسری صدی عجم کے آخر میں لکھی

۱۲۴۰۔ اصغری [شمس الدین ابو اسحاق محمود بن عبد الرحمن بن احمد اصغری] (حکیم اصولی۔ ۱۰۰) تفسیر شرح قرطوبہ و مختصر الاصول و منہاج بیضاوی و

طوابع۔ ولادت ۶۷۳۔

۱۲۴۱۔ اصغری [احمد الدین اصغری] (کاتب۔ ۵۹۷) تاریخ السبلو قین فی العراق

۱۲۴۲۔ اصغری خانی [شمس الدین محمد بن محمد بن عبد اللہ خانی] (اصولی۔ ادب۔ ۶۷۸) تھانویہ (شرح محمول رازی۔ ولادت ۶۱۶

۱۲۴۳۔ اصغری [ابو سعید عبد الملک بن قریب بن محمود بن عبد الملک باجلی بصری بغدادی] (ادب۔ لغوی۔ ۶۱۶) بصرہ (کتاب الوحش خلق الانسان۔

کتاب الانشاء، کتاب الاثقال و النواذر، کتاب النبات، کتاب الفرق فی الفتن، کتاب الاعتقاد، خوب الحدیث، کتاب القلب الابدال، ولادت ۶۳۳) طبع میں

۱۲۴۴۔ اصیل الدین [سید عبداللہ بن عبد الرحمن شیرازی] (محدث۔ ۸۸۳) روح الدرد

۱۲۴۵۔ اطروش [ناہجی ابو محمد حسن بن علی بن حسن بن عمر بن امام زین العابدین طبری] (مفسر۔ عالم کبیر۔ ۳۰۴) تفسیر کبیر۔ کتاب الامامة، کتاب فہرک۔

موالید المائتہ۔ عمر ۷۹۔

۱۲۴۶۔ اعظم کوفی [محمد بن علی بن اعظم کوفی] (مورخ۔ تیسری صدی) فتوحات جو کتبہ میں لکھی اور ۵۹۹ھ میں احمد بن محمد سنونی بڑی فارسی میں ترجمہ کی۔

۱۲۴۷۔ اعرج [نظام الدین حسن بن محمد بن حسین قشیری] (مفسر۔ اشعری) تفسیر غرر المصابغ و در فایہ لغزاق جو ۶۸۸ھ میں لکھی۔ روشنائی

۱۲۴۸۔ اعلم اندلسی [ابو الکجج یوسف بن سلیمان بن یوسف اندلسی] (نوی۔ ۶۷۸) تفسیر تیرہ گاہا شہدہ۔ مدقون قرطیب میں رہا

۱۲۴۹۔ اعلم طلیس [ابراہیم بن قاسم طلیس] (نوی۔ ادب۔ شاعر۔ ۶۳۲) طلیس (نویس ذیل کا شاگرد

۱۲۵۰۔ اعمش [ابو محمد سلیمان بن ہرمان دماوندی کوفی] (تألیفی۔ محدث۔ ۱۳۸) کوفہ (ولادت عاشور ۶۷۸ھ

۱۲۵۱۔ افسوس [امیر شری علی بن مظفر علی خاں خانی نادر کوفی] (شاعر۔ ۱۲۲۳) آرائش محفل نثر ترجمہ گشتاں نظم

۱۲۵۲۔ افضل مہابادی [افضل الدین حسن بن علی بن احمد مہابادی] (فقہ۔ ۱۰۰) شرح پنج۔ شرح طبع۔ شرح شہاب

۱۲۵۳۔ افطی [ابو القاسم اسماعیل بن محمد بن زکریا افطی قرطبی] (نوی۔ ۴۴۱) قرطیبہ (کتاب طلیغ اندلس کا وزیر۔ ولادت ۳۵۲ھ قرطیبہ

۱۲۵۴۔ اقصرانی [جمال الدین محمد بن محمد اقصرانی قرطبی] (طیب۔ ۷۰۰) شرح موجز۔ شرح بیضاوی

ایہ کتاب جامعہ ہے جس میں مختلف موضوعات پر تصانیف جمع کی گئی ہیں۔

- ۱۳۵۵۔ اکمل الدین [شیخ اکمل الدین محمد بن محمود بن احمد تاجی حنفی] [نوحی فقید۔ ۷۵۶ھ] شاگرد ابو جہان فقیر شرح مشرقی۔ شرح مختصر ابن حجاب۔ شرح تجرید فی حق ملاسی۔ شرح باب۔ شرح الغنی ابن مطی۔ شرح منار۔ شرح بزودی۔ شرح تلخیص المعانی۔
- ۱۳۵۶۔ ابی الحسن الدین حسین بن خواجہ شرف الدین عبدالحق اردبیلی [عالم۔ شاعر۔ ہمدی دوم] مخار شاہ اسماعیل صفوی و جلال و آذانی۔
- ۱۳۵۷۔ الطاف حسین حالی [الطاف حسین حالی بیانی] [شاہ اردو۔ ۱۳۳۳ھ]
- ۱۳۵۸۔ الف بیگ [الف بیگ بن شاعر بن تیمور] [ماہر علم سنیہ۔ ۸۵۳ھ] ولادت ۷۹۶ھ۔ زریچ سلطانی۔
- ۱۳۵۹۔ الفت حسین [مولوی الفت حسین شکار پوری دہلوی] [عالم و متکلم۔ ۱۳۰۶ھ] نصار کے مناظرہ میں رسالے لکھے۔
- ۱۳۶۰۔ ابیداد [الابداد جو نوری] [صوفی۔ عالم۔ دسویں ہمدی] شاگرد عبد اللہ تلمیسی۔
- ۱۳۶۱۔ ام الحدیث [زین الدین علی بن سلیمان بن حسن قدسی بحرانی] [فقید۔ محدث۔ ۱۰۶۴ھ] جواز فقید۔ حاشی برہتیار و تہذیب و قیو و فوائد۔
- ۱۳۶۲۔ امین [برکے] [صحابیہ۔ ۱۱] جانب خاطر کے ایک ماہ بعد انتقال کیا۔ اسامی والدہ۔ زید کی بیوی۔
- ۱۳۶۳۔ ام الفضل [ابا بنیت احکامت بلادیہ] [صحابیہ۔ محدثہ۔ ۱۰] زوجہ عباس بن عبد المطلب۔ خواہر یمونہ زوجہ رسول۔
- ۱۳۶۴۔ ام حبیبہ [رطبہ بنت ابی سفیان بن حرب] [صحابیہ۔ محدثہ۔ ۴۴ھ] زوجہ رسول۔
- ۱۳۶۵۔ ام کلثوم [ام کلثوم بنت حذیفہ] [صحابیہ۔ ۹] پہلے قدیم بن ابی بکر کھاج میں تھیں پھر عثمان سے نکاح ہوا بعد وفات دتہ۔
- ۱۳۶۶۔ ام کلثوم [ام کلثوم بنت علی] [صحابیہ۔ محدثہ۔ ہمدی اول] محمد بن جعفر سے اور بعد زینب عبد اللہ بن جعفر سے نکاح ہوا۔
- ۱۳۶۷۔ ام کلثوم [ام کلثوم بنت عقبہ بن ابی ہشام] [صحابیہ۔ ۱۰] مان کا نام اردی بنت کریم بن ربیعہ۔ عثمان کی مادی بن علی کا شوکر اور خواہر نکاح کیا۔
- ۱۳۶۸۔ ام رومان [ام رومان بنت عامر بن خویر] [صحابیہ۔ ۴۲] والدہ عائشہ۔
- ۱۳۶۹۔ ام ایمنہ [ام ایمنہ بنت صفور بن عامر] [صحابیہ۔ ۱۱۳] والدہ ابوبکر۔ ابوبکر کے بعد اوتھا فاس سے پہلے انتقال ہوا۔
- ۱۳۷۰۔ ام جمیل [ام جمیل بنت جمل بن عبد فرہ] [صحابیہ۔ ۱۰] قدیم الاسلام۔ زوجہ خطاب بن حارث بعدہ زوجہ زید بن ثابت بن مہاک۔
- ۱۳۷۱۔ ام سلمہ [ہند] [صحابیہ۔ محدثہ۔ ۶۲] زوجہ رسول۔
- ۱۳۷۲۔ امام الحرمین [فضی الدین ابوالمعالی عبد الملک بن ابو محمد عبد اللہ شافعی] [فقید۔ ۴۷۸ھ] دیکھو ابوالمعالی جوینی۔
- ۱۳۷۳۔ امام المغنی [امام بدر الدین ابوالمیر محمد بن محمد بن عبد القادر الشافعی] [فقید۔ ۴۹۹ھ] دمشق) خلیفہ قدس۔ عز الدین ابن صالح کا بیٹا۔ قاضی القضاۃ بننا منظور کیا۔
- ۱۳۷۴۔ امام الدین [مولوی امام الدین ٹوٹکی] [فقید۔ حنفی] قاضی القضاۃ ڈونک۔
- ۱۳۷۵۔ امام المزعنی [ابو علی احمد بن محمد بن حسن اصفہانی] [ادیب۔ ۷۸۱ھ]
- ۱۳۷۶۔ امامہ [امامہ بنت ابی العاص بن ربیع] [صحابیہ۔ ۱۰] زینب بنت حذیفہ کی بیٹی۔ بعد وفات فاطمہ علی نے ان سے نکاح کیا۔ بعد ازاں میرہ بن نوفل بن حارث۔
- ۱۳۷۷۔ امام السنہ [امام السنہ بن فورانہ بناریس کھنوی] [فقید۔ ۴۳۳ھ] کتاب الفیفسر حاشی مختلفہ۔
- ۱۳۷۸۔ امامت [امانت کھنوی] [شاہ اردو۔ ہمدی سیز دوم] واسوخت۔
- ۱۳۷۹۔ امام الدائمہ [حاجی امداد اللہ تھانوی مبارک] [فقید۔ متکلم۔ ہمدی سیز دوم] ولادت ۱۲۳۳ھ۔ استاد محمد قاسم نانوتوی و رشید احمد گنگوہی و مولوی اشرف علی۔ قدس ۱۳۵۵ھ سے کہ کی طرف ہجرت کر گئے۔
- ۱۳۸۰۔ اماد علی [حمید امداد علی کیراوی] [عالم۔ ہمدی سیز دوم] بحر المہد امیب۔
- ۱۳۸۱۔ امرا القیس بن عابین کندی [شاعر و عربی سہیل] [شاعر و شاعر سکونت کوفہ۔
- ۱۳۸۲۔ امیر میثاقی [امیر احمد میثاقی کھنوی و رامپوری] [شاعر اردو۔ ۱۹۰۰ھ] حیدر آباد اکمل علی خاں ابی امیر کے استاد و تلمیذ خاں میر کا شاگرد۔

۱۲۸۳۔ ابن ستر آبادی [محمد بن محمد شریف اخباری استرآبادی] (فقہ - محدث - ۱۰۳۰ھ) فوائد الدینیہ - فوائد کبیرہ - شرح اصول کافی - شرح تہذیب الاحکام - دانشنامہ شاہی۔

۱۲۸۴۔ ابن نقد [ابن احمد فرخی کلمی] (فقہ - ۱۲۵۳ھ تک)

۱۲۸۵۔ ابن الدین طائی [ابن الدین علی بن عثمان بن علی اربلی مصری شافعی] (صوفی شاعر - ۶۵۰ھ قمر) ملک الامراء کے شہزادے

۱۲۸۶۔ ابائی [ابائی] (فقہ - ادیب - ۱۳۱۳ھ) شیخ جامع ازہر معر تعلیقات بر فتح الکبیل فی شرح شہادین عقل السجائی

۱۲۸۷۔ انس بن مالک [انس بن مالک بن نضر خزرجی] (صحابی - محدث - ۹۱ھ - ۹۹ھ) دس سال کی عمر سے دس سال رسول اللہ کے خادم رہے مکنت دینہ
۱۲۸۸۔ انس بن مالک [ابو امیہ انس بن مالک کعبی] (صحابی - ۵۰ھ) نازل بصرہ۔

۱۲۸۹۔ انس بن نضر [انس بن نضر انصاری (صحابی - ۲۰ھ) انس بن مالک خدیج کے چچا جنگ احد میں شہید ہوئے۔

۱۲۹۰۔ انشاد [سیر انشاء اللہ خان دہلوی کلمی] (شاعر اردو - ۱۲۶۱ھ تا ۱۲۶۳ھ)

۱۲۹۱۔ انطالی [داؤد انطالی نزیل قاهرہ] (طیب - ۱۰۵۰ھ) تذکرہ - نزہۃ المبتغی - کتاب المفید - الجان للحب العجائب

۱۲۹۲۔ انفرادی [محمد بن حسین انفرادی صنفی] (فقہ - ۱۰۹۸ھ) فتاویٰ

۱۲۹۳۔ انطالی [ابو اسحاق ابراہیم بن اسحاق نیشاپوری] (محدث - مفسر - ۳۰۳ھ) تفسیر

۱۲۹۴۔ انطالی [ابو البرکات عبدالوہاب بن مبارک بن احمد بغدادی] (محدث - ۵۳۸ھ) ولادت ۴۶۳ھ۔

۱۲۹۵۔ انطالی [ابوالقاسم عثمان بن سعید بن بشار انطالی شافعی بغدادی] (فقہ - ۲۸۸ھ بغداد) اقتصاد و ادب الفقہاء جو مہذب کی شرح ہے۔
شرح لغوی اصول الفقہ۔

۱۲۹۶۔ انوری [حکیم اودالدین ابو بردی] (شاعر فارسی - ۵۹۲ھ) ملک الشعرائے سنجری

۱۲۹۷۔ انیس [میر علی دہلوی کلمی] (شاعر اردو - ۱۲۹۱ھ تک)

۱۲۹۸۔ اویح [مرزا محمد جعفر بن مرزا سلامت علی دیر کلمی] (شاعر اردو - ۱۳۳۵ھ)

۱۲۹۹۔ اودادی [اودالدین مرغی] (صوفی - شاعر - ۶۷۷ھ) انصاف

۱۳۰۰۔ اودادی [علی بن عبیدہ ریحانی] (لغوی - فقہ - تیسری صدی) بلاغت میں حاجضے افضل - مامون رشید کے خصوصیت سے

۱۳۰۱۔ اودالدین بلکلی [اودالدین بلکلی] (لغوی - ۷۵۳ھ) نفائس اللغات

۱۳۰۲۔ اوزاعی [عبدالرحمان بن عمر بن محمد ابو جرح و شافعی] (محدث - فقہ - ۱۵۷ھ) بیروت ولادت ۸۸ھ بلبلک

۱۳۰۳۔ اوس [اوس بن جعفر نائی] (شاعر عرب - ۶۱۵ھ)

۱۳۰۴۔ اوس قرنی [اوس بن عامر قرنی] (تاجی - ۷۷ھ) بعض روایتوں کے جنگ جمل میں اودبض سے جنگ صفین میں اگر حضرت علی کی میت کو نہ
نہایت توجہ۔ جنگ صفین میں حضرت علی کی طرف سے لڑ کر شہید ہوئے۔

۱۳۰۵۔ ابی بکر میر محمد حسن سامانی [شاعر فارسی - ۱۱۳۳ھ] طالع فرخ سیر بادشاہ دہلی

۱۳۰۶۔ ابی [قاضی خضہ الدین ابی اشرفی] (شاعر - ۷۵۴ھ) کتاب المواعظ توحید میں کتاب العقائد

۱۳۰۷۔ ایدمر [ایدمر حلبی] (کیلیائی - ۷۵۰ یا ۷۶۲ھ) سکوت و شش وقاہرہ مصباح فی علم الفتح کی کیا فلسفہ و تعلیمات میں

۱۳۰۸۔ امین [امین بن آدم امین] (صحابی - ۸۰ھ) عید صحتی کے بیٹے۔ جنگ صفین میں شہید ہوئے۔

۱۳۰۹۔ ابی [سید علی محمد شیرازی] (محدث - ۱۲۶۵ھ) (تذکرہ بایکابائی - نامہ الدین شاہ ایران نے مراد کیا

۱۳۱۰۔ ابی طلی [سید الدین عبدالملک ابی طلی] (صوفی - ...) نزہۃ النافین فی الکتاب البیین تفسیر حدیث احمد روا غفیس۔

۱۳۳۳۔ باکتر (احمد بن فضل بن محمد علی) (محدث۔ ۱۰۴۷)

۱۳۳۵۔ بایزید (طیور بن حبیب بن آدم بن سرور شان بیظامی) (صوفی۔ ۲۶۱ بسطام) سقائے امام رضا

۱۳۳۶۔ بانی (ابو عبد اللہ محمد بن جعفر خراسانی صابی) (ریاضی فنی۔ ۱۳۱ صاحب) ولادت ۲۳۰ بتان عینی باطنہ پنج۔ رتدو افغان کیس رعد بنانی

۱۳۳۷۔ بکری (ابو عیادہ ولید بن عبد بکری طائی) (شاعر عرب۔ ۲۸۴ ولادت ۲۰۶ بیج نجد امیر رکن خطا کی مدح کی۔ دیوان اشعار مجاہد ثانیہ

۱۳۳۸۔ بخرانی (توفیق الدین ابو عبد اللہ محمد بن یوسف بن محمد ارباب بخرانی) (شاعر عرب۔ ۵۸۵ میل) امام عریبہ عروض وقافیہ میں اعلم الناس

۱۳۳۹۔ بخرانی (اعلام ربیعہ یاشم بن سلطان بن اسماعیل بخرانی) (محدث۔ مفسر۔ ۱۱۰۹) تفسیر ربان۔ غایۃ المرام۔ معالم الزلفی۔ مدنیہ ملحوظات۔ تبصرۃ الولی

در المغنیہ۔ تقضیل الامم۔ نزهۃ الارباب۔ سلاسل المجدید۔ کتاب الاحتجاج۔ ترتیب التہذیب۔ ایضاح۔ حلیۃ الارباب۔ مجمع المرفیہ۔ مناقب الشیعہ۔

نسب علم رینا الافکار۔ کتاب الحجۃ۔ روضۃ العارفین۔

۱۳۴۰۔ بحر العلوم (سید محمد علی بن مرتضیٰ بن محمد باطنی) (فقید۔ شاعر عرب۔ ۱۲۱۲ ہجرت) مواہب لیسنیہ۔ کتاب المصابیح۔ کتاب الہدایہ شرح وافیہ۔

۱۳۴۱۔ بحر العلوم (عبد اللہ بن نظام الدین سہابی لکھنوی) (شکلم۔ فقید۔ ۱۲۶۶) فوارح الحیوت شرح مسلم الثبوت۔ شرح منہوی مولوی روم

۱۳۴۲۔ بحر حق (محمد بن عمر حق حسینی) (نوی۔ ادیب۔ ۸۶۹) تحفۃ الانساب۔ طوطی الاغواب۔ شرح لامیۃ الافعال۔ نذر العلم شرح لامیۃ البیہم

۱۳۴۳۔ بخاری (امام ابو عبد اللہ محمد بن اسماعیل بن ابراہیم بخاری) (محدث۔ ۲۵۶ خرتنگ) ولادت ۱۴۴ بخارا۔ جامع التعلیج۔ تاریخ۔ کتاب الادب۔ شیاد

۱۳۴۴۔ بختیشوع (عبد اللہ بن جبریل بن بختیشوع بن جابر بن نصرانی) (طیب۔ دوسری صدی) جابر بن منصور عباسی کا طیب۔ فاسی علی کا ترجمہ کا

بختیشوع۔ دون کا طیب۔ آگے کا شاہ جبریل رشید امین اور مامون کا طیب جو ۲۱۳ھ میں مرا۔ اسی خاندان کی بختیشوع بن یحییٰ مقتدر کا طیب ۳۳۹ھ

میں مرا۔ اس خاندان کے طیب ۵۴۵ھ تک بنی عباس اور بنی بویہ کے ملازم رہے۔

۱۳۴۵۔ بدر جاجری (بدر جاجری اصغری) (شاعر فارسی۔ آخری صدی) (مراخ بہاء الدین ولد خواجہ شمس الدین صاحب دیوان

۱۳۴۶۔ بدر چاچی (بدر چاچی دہلوی) (شاعر فارسی۔ ۷۲۵) مجمع فہرست کمال۔ تصانیف و دیوان اشعار

۱۳۴۷۔ بدر خلج (حاج محمد ابراہیم کرپاسی) (فقید۔ محقق۔ ۱۲۶۲) دیکھو ابراہیم کرپاسی۔

۱۳۴۸۔ بدر الدین (شیخ بدر الدین ارجوسی) (صوفی۔ ۶۹۰ پاک چین) اسرار الاولیاء

۱۳۴۹۔ بدر الدین طوسی (قید الدین بن احمد بن علی طوسی) (فقید۔ محدث۔ ادیب۔ شاعر۔ صدی یازدوم) اشعار و شعر بہائی۔ شرح زید بہائی۔ شرح اشعار

فی الصلوۃ جو ۱۰۲۵ھ میں لکھی۔ حاشیہ اصول کافی۔

۱۳۵۰۔ بدر الدین علی (بدر الدین حسن بن سید جعفر حسینی عالی) (فقید۔ ۱۳۳۵) شہید ثانی کے استاد۔ حجت البیضاء عمدۃ الحلیہ۔ مقنن الطلاب

۱۳۵۱۔ بدیع بنظر لالی (ابو القاسم بہت الدین حسین بن یوسف بغدادی) (ادیب۔ فاضل۔ شاعر عرب۔ ۵۳۳ بغدادی) آلات فلیک بنائیں کیا تھا ہندۃ التاج

۱۳۵۲۔ بدیع بنظر لالی (ابو فاضل طراویں علی بن عبد العزیز بن علی دمشقی) (کاتب۔ ۲۴۴ قاہرہ) نظم و نثر میں بے نظیر تھا۔

۱۳۵۳۔ بدیع بنظر لالی (ابو فاضل طراویں علی بن عبد العزیز بن علی دمشقی) (کاتب۔ ۲۴۴ قاہرہ) نظم و نثر میں بے نظیر تھا۔

۱۳۵۴۔ بدیع الدین (بدر الدین علی شاہ مداح صوفی۔ ۸۴۸ مکن پس) علاء الدین کاکور۔ عمر ۲۵۰۔ اوشل ابو ہریرہ

۱۳۵۵۔ بدیع الزمان (ابو الفضل احمد بن حسین بن یحییٰ بہرائی) (مہذب الدین) (فاضل۔ ادیب۔ شاعر عرب۔ ۳۹۵ تا ۳۹۸ ہرت) مقامات رسائل دیوان اشعار

ابن فارس کا شاگرد۔ اسی کی اصل پر جبریل نے اپنے مقامات لکھے۔

۱۳۵۶۔ بدیع الزمان (ابو عبد اللہ عبد بن یوسف خراسانی) (صوفی۔ ۳۷۰ میل اور الکتاب عبد اللہ اور حکیم بن حزام وقت فتح مکر سلطان ہوئے۔

۱۳۵۷۔ براد (براد بن غازی ابو ہریرہ انصاری خرمی نزل کوٹہ) (صوفی۔ محدث۔ ۷۲) محل صفین اور ہمدان میں علی کا کچھ ملاصوب بن سیر کا زمانہ میر کا

۱۳۵۸۔ براد (براد بن مالک بن نصر انصاری) (صوفی۔ ۲۰) مقامات ستر میں شہید ہوئے۔

لے جنگ صفین میں علی کی طرف سے شہید ہوئے۔ بعض کہتے ہیں عہد نبی میں شہید ہوئے۔

فکر الاولیاء

کتاب الادب

۱۳۵۹۔ براہ [برادین سرحدین صحرانفساری خزرجی] (صحابی - ایک بچہ) رسول اللہ کے نقیبوں میں سے تھی۔ رسول اللہ کو مدینہ میں پہنچنے کو ایسا بہشتیہ قوت ہو۔

۱۳۹۰۔ برجندی [عبد العلی بن محمد] [حکیم، متکلم، صدی دہم] شرح عقدیہ۔ شرح شمسیہ۔ شرح مجسطی جو ۹۲۱ھ میں لکھی۔

۱۳۶۱۔ برزنجی [سید محمد بن عبدالرسول مدنی] (محدث۔ ۱۱۳۰)

۱۳۶۲۔ ہجری [یعنی الدین رجب بن محمد بن رجب علی] (فقہیہ - نویں صدی) مشارق الانوار۔ مشارق الامان جوشنہ مدین لکھی۔ ہجری ۱۳۶۲۔

۱۳۶- برنجی [الحی الدین ابو عبد الله محمد بن سلیمان بن سعید برنجی جعفر] [مفسر فقیه. محدث. ۸۷۹] و ولادت ۷۸۸- استاد سیوطی شرح شریف

۱۳۴۴. برقانی [ابوبکر احمد بن محمد بن احمد خوارزمی بغدادی شافعی] (محدث. ۴۲۵) شیخ بغداد

۱۳۶۵- برکلی [تقی الدین محمد بن پیر علی برکلی] (فقیہ- ادیب- ۹۸۱) اظہار الاسرار غفرلہ - مائتہ عامل - طریقۃ النجیۃ - درالستیعہ تجوید میں۔

۱۳۶۶-میرزا جان الدین [برهان الدین علی حلی] (محدث-مورخ-۱۰۴۴) ولادت ۹۷۵-سیرۃ الکلبیہ

۱۳۶۷- جبرہان الدین [برہان الدین خدا نما گو پاموی] (صوفی - ۱۱۶۱)

۱۳۶۸- [برهان الدین] برهان الدین جید شیرازی [رومی حنفی] (فقیه - ادیب - ۸۲۰) لغت‌آزانی کا شاگرد - شرح الیضاح قزوینی

۱۳۶۹- برہان الدین [برہان الدین غیب دولت آبادی] (صوفی - ۷۴۱) منتخب الدین کے بھائی

١٣٤٠. برهان الدين [برهان الدين ابو الوفا ابراهيم بن محمد بن فرحون يعمرى مالكي] (فتية - ٤٩٩) تبصرة الاحكام

۱۳۷۱: ابرہان الشریعہ (محمد بن صدر الشریعہ لکبر خفی) [فقہہ -۰۰] وقایہ جو اپنے پوتے صدر الشریعہ اصغر کیواسطے لکھا، فتاویٰ شرح ہادیہ۔

۱۳۶۲-برید [ابوالقاسم برید بن معاویہ علی کوفی] (محدث فقیہ- دوسری صدی) امام محمد باقر اور امام جعفر صادق کے حواری

۱۳۴۳۔ بریدہ [بریدہ بن الحکیب اسلمی مدنی بصری] (صحابی - محدث - ۶۲ مرو) سابقین میں سے ہیں جنہوں نے علی سے رجوع کی

۳۸۵- بزار [ابو الحسن علی بن معروف] (محدث - ۳۸۵) فضائل الطبیب

۱۳۷۵- بزار [ابوبکر احمد بن عمرو بن عبد الخالق بصری شافعی] (محدث- ۲۹۲ رطه) شاگرد بخاری- مسند

۶۳۷-۱۔ بزاد [ابو عمران موسیٰ بن ہارون بن عبداللہ بغدادی] (محدث - ۲۹۴) ولادت ۲۱۴

۱۳۷۷- برآز [ابوبکر محمد بن عبداللہ بن ابراہیم بغدادی شافعی] (محدث ۳۵۴ھ) ولادت ۲۶۰- مسند

۱۳۷۸- بزازی [محمد بن محمد بن شہاب] (فقیہ - ۸۶۷) سکونت ماوراء النہر۔ فتاویٰ بزازیہ

۱۳۶۹- بزودی [فخر الاسلام علی بن محمد بزودی سمرقندی] (متکمّل - ۱۴۸۲) تفسیر اصول الدین - اصول الفقه

۱۳۸۰. بسا سیری [ابوالخارث ارسلان بن عبدالقدس با سیری] (سردار اترک بغداد - ۴۵۱) قائم کو بغداد سے شکر لکھ مستنصر مصری کا خطبہ پڑھا۔

طغریٰ نے بغداد فتح کر کے قتل کرادیا۔

۱۳۸۱۔ بساطی [قاضی القضاۃ ابو عبد اللہ شمس الدین محمد بن احمد مالی مصری] (تقریباً ۸۴۲ھ) ولادت۔ ۹۰۷ھ میں فقہ میں شفاء العلیل سے

محضر خلیل۔ استاد امام شہنی۔

۱۳۸۲۔ بساطی [بساطی سمرقندی] (شاعر فارسی۔ نویں صدی) مداح سلطان یسویں بن میران سواد۔ معاصر لکھنؤ

۱۳۸۲-بستی [ابوالفتح علی بن محمد بستی] (کاتب-شاعر عرب-۴۰۰م. بخارا)

۱۳۸۴ - بسم بن ارطاة [بسم بن ارطاة عامری مرسی شامی] (سکابی --) ولادت ۸۸ ہجری - پائل پور کرا ویدیا عید اعلیٰ رما میں شام لیا

۱۳۸۵- [بشارت بر دین بروج علیی صریح] (محدث، شاعر عرب - ۱۴۶) و حسن محارسان - سکونت بصره و بعد از آن امانگاه تاریخ مهدی.

۸۶-۱۳۸۶- [ابوعلی بسترین موسیٰ بعدادی] (تولد - ۲۸۸۰) ولادت ۸۹۰

۱۳۸۶: بشر حافی [ابو نصر بشر بن حارث بن عبد الرحمن مروزی بغدادی] (اصول - ۱۲۶۴ هجری قمری) و کتاب: الحشریه - ل بن یحییٰ

۱۰ خلیفہ عباسی ۱۱ خلیفہ فاطمی ۱۲ سبجوتی بادشاہ کے بن عثمان طائی بساطی ۱۳ ۱۴ ۱۵

عہدِ مہیاں ہی۔

۱۳۸۸- بشر مری (ابو عبد الرحمن بشر بن غیاث بن ابی کریم مریخی مری) [فقیہ متکلم ۲۱۸ بغداد] قاضی ابو یوسف کاشاگرد
 ۱۳۸۹- بشیر بن سعد (بشیر بن سعد خزرجی ابوالنعمان مدنی) [اصحابی ۱۱۳ھ] سفید میں سب سے پہلے ابو بکر کی میت کی۔ ابو بکر کو کہہ میں میں انور میں
 ۱۳۹۰- بغال (محمد بن احمد بن محمد کسی تہمی) [نوی۔ بحر۔ ۷۳۰ھ]
 ۱۳۹۱- بطرس (بطرس بستانی نصرانی ہروی) [نوی۔ ادیب ۸۸۴ھ] بیروت) محیط الحید۔ قطر محیط مفتاح المعاصر۔ دائرة المعارف
 ۱۳۹۲- بطریق بن ثانی (ابو علی بن البیہم طبیب یطیسوس ثانی اسکندری) [مکرم۔ ریاضی۔ اوائل صدی پنجم] معاصر فلیطہ مصر
 ۱۳۹۳- بطریق بن ابی محمد عبد اللہ بن محمد بن سید یعقوبی [نوی۔ ۵۲۱ھ] فلسفہ) کتاب لائقصاب فی شرح لوب الکتاب۔ شرح المواعظ۔ کتاب المثلث۔
 حلی فی شرح ابیات الجمل۔

۱۳۹۴- بغدادی (عبد القادر بن محمد بغدادی) [ادیب۔ ۱۰۹۳ھ] زمیل قاهرہ۔ خفای کاشاگرد۔ خزائن الادب جو شرح صفی کی شواہد کی شرح ہے۔
 ۱۳۹۵- بغدادی (موفق الدین عبد اللطیف بغدادی) [مورخ۔ طبیب۔ ادیب۔ ۷۲۹ھ] بغداد) مدرس جامع الزہر۔ دوق مشیت المقدس۔ قاهرہ
 ۱۳۹۶- بوی (نام ابو محمد حسین بن مسعود بن محمد بوی شافعی) [محدث۔ مفسر۔ ۵۱۶ھ] مروزی) تفسیر عالم الترتیل۔ معارج السنہ۔ شرح السنہ۔ تہذیب۔
 مجمع۔ جمع بین السبعین۔ قاضی حسین بن محمد کاشاگرد۔

۱۳۹۷- بھائی (ابراہیم بن عربی حسن) [مفسر۔ ۸۵۵ھ] تفسیر
 ۱۳۹۸- بھار (قاضی ابوبکر بھار بن قتیبہ بن ابی بزرگ عقی) [فقیہ۔ ۲۷۰ھ] مصر) ولادت ۱۸۲ھ بصرہ
 ۱۳۹۹- بکر بن عیین (بکر بن عیین بن حسن شیبانی) [محدث۔ دوسری صدی] وفات بعد صاوت۔ ۶۔ حدیث فقہ اور تاریخ میں بہت سی کتابیں لکھی
 ۱۴۰۰- بلاذری (احمد بن یحییٰ بغدادی) [مورخ۔ محدث۔ ۲۷۹ھ] فتوح البلدان کی کتاب الانساب۔ فتوح البلدان مختصر
 ۱۴۰۱- بلال (بلال بن رباح حبشی) [اصحابی۔ محدث۔ ۲۰ھ] دمشق) غلام دو وزن رسول۔ رسول اللہ کے بعد شام میں رہنے لگے۔ عمر ۷۳ھ
 ۱۴۰۲- بلال (بلال بن حارث ابو عبد الرحمن مزی) [اصحابی۔ ۷۰ھ] عمر ۸۰ھ

۱۴۰۳- بلطینی (ابو یحییٰ بن رسلان) [محدث۔ ۸۰۵ھ] خرچ بغدادی۔ شرح ترمذی۔ محاسن الاصطلاح
 ۱۴۰۴- بلخی (امام محمد بن عثمان بن محمد بلخی شافعی) [فقیہ۔ ۷۰۰ھ] عین العلم خلاصہ اجداد العلوم
 ۱۴۰۵- بلخینی (علم الدین صالح بن سراج الدین عمر بلخینی شافعی) [محدث۔ ۸۹۸ھ] ابن حجر عسقلانی اور انیسامی کاشاگرد
 ۱۴۰۶- بلوی (ابو الحجاج یوسف بن محمد بلوی المدنی مالکی) [نوی۔ ادیب۔ ۷۵۳ھ] کتاب التباہ و دکیو ابو الحجاج
 ۱۴۰۷- بلوہی (شمس الدین ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ابی بکر مقدسی) [محدث۔ ۸۹۸ھ] ابن حجر عسقلانی اور انیسامی کاشاگرد
 ۱۴۰۸- بلوہی (عبد الرحمن بنانی مغربی شافعی) [فقیہ۔ ۱۱۹۸ھ] شرح جلال المحلی علی جامع الجوامع فی اصول الفقہ بلخی
 ۱۴۰۹- بلوہی (بلوہی بنانی ہروی) [شاعر فارسی۔ ۹۲۸ھ] معاصر حامی و سلطان حسین و وزیر علی شہر

۱۴۱۰- بندار (ابو بکر محمد بن یحییٰ بن عثمان بصری) [محدث۔ ۲۵۲ھ]
 ۱۴۱۱- بندار (بندار بن محمد بن عبد اللہ امی مقدم) [محدث۔ فقیہ۔ ۷۰۰ھ] کتاب الطہارت۔ کتاب الصلوٰۃ۔ کتاب الصوم۔ کتاب الزکوٰۃ۔ کتاب الحج۔ کتاب البیات
 ۱۴۱۲- بندار (کمال الدین رازی) [شاعر فارسی۔ ۳۳۱ھ] عبد اللہ ولدی کا حاح

۱۴۱۳- بنو موسیٰ (ابو عبد اللہ محمد بن موسیٰ بن شاکر) [ریاضی۔ ۷۵۹ھ] تین بھائی تھے محمد۔ احمد اور حسین۔ تینوں نامی ریاضی دان ہوئے۔
 ۱۴۱۴- بوشنجی (ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن سعید مالکی بوشنجی) [محدث۔ ۲۹۰ھ] ولادت ۲۰۴ھ
 ۱۴۱۵- بویہ (ابو القاسم بہتہ الدین علی بن مسعود خزرجی سنی مصری) [ادیب۔ کاتب۔ ۵۹۸ھ] ولادت ۵۰۶ھ
 ۱۴۱۶- بویہ (امام شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بن حماد صنهاجی بویہ مصری) [شاعر عرب۔ ۷۹۴ھ] قصیدہ حمزہ۔ قصیدہ بردہ۔ ولادت ۶۰۸ھ
 ۱۴۱۷- بویہ (بویہ بنانی ہروی) [شاعر فارسی۔ ۹۲۸ھ] معاصر حامی و سلطان حسین و وزیر علی شہر

۱۴۱۸- بویہ (بویہ بنانی ہروی) [شاعر فارسی۔ ۹۲۸ھ] معاصر حامی و سلطان حسین و وزیر علی شہر

- ۱۳۱۷- بہاولی تلمذہ شرف الدین [اصوفی - ۴۴۰ ہجری] (پانی پت) اختیار کا کی کے مرید۔
- ۱۳۱۸- ہجری [شہاب الدین بن ابی بکر] (محدث - ۸۴۰) زوالہ سن ابن ماجہ و سنن بیہقی
- ۱۳۱۹- بہاولی [ابو یعقوب یوسف بن یحییٰ مصری بہاولی] (محدث - فقہ - ۴۳۱ ہجری) امام شافعی کے اصحاب سے
- ۱۳۲۰- ہجری [عجب اللہ بہاری حیدر آبادی عرف خانہ] (اصول کی شکل - ۱۱۹۰) سلم العلوم منطق میں مسلم الثبوت اصول میں - جواہر
- ۱۳۲۱- بہاء [ابو البعادات اسعد بن یحییٰ بن موسیٰ شجاری حبی] (فقہ - شاعری - ۶۲۲) ولادت ۵۳۳
- ۱۳۲۲- بہاء و زہر [بہاء الدین ابو الفضل زہیر بن محمد بن علی بہلی مصری] (فاضل رشاعوب - شمار - ۶۵۶ قہرہ) دیوان اشعار - فی الصالح الخیر الدین
- ابوب کا وزیر - ولادت ۵۸۱ -
- ۱۳۲۳- بہاء الدین اصفہانی [بہاء الدین محمد بن تاج الدین اصفہانی (فاضل ہندی)] (فقہ - ۱۱۳۳) کشف الکفای میں بہاویں شرح تحقیق میں
- زبدۃ الاصول - خود کلامیہ - شرح القواعد - شرح عقائد نسفیہ - تفسیر القرآن -
- ۱۳۲۴- بہاء الدین زکریا [بہاء الدین زکریا طائی] (اصوفی - ۶۹۱ ہجری) شہاب الدین سہروردی کے مرید
- ۱۳۲۵- بہاء الدین شافعی [ابو القاسم سید بہا الدین سید القاسمی الشافعی مصری] (فقہ - ریاضی - ۶۹۰) تصانیف المغرہ فی فضائل الخیر
- شرح ہادی - شرح عمدہ - شرح مختصر فی شمع - ولادت ۶۰۰
- ۱۳۲۶- بہاء الدین گنج بخش [بہاء الدین گنج بخش] (اصوفی - ۸۴۵) کشتیر
- ۱۳۲۷- بہاء الدین عاملی [بہاء الدین محمد بن حسین بن عبد الصمد عاملی اصفہانی] (فقہ - ادیب - شاعر - ۱۰۳۰) شیخ بہائی مشہور میں جبل التین عودۃ الوثقی
- زبدۃ الاصول خلاصۃ الحساب - جامع عباسی - مختصر البین - کشتول - فوائد صمدیہ - مختصر الفلاح - شرح رسائل اثنا عشر - تشریح الافلاک - سیرت
- محکمہ کلام - حدائق الصالحین -
- ۱۳۲۸- بہاء الدین نقشبند [بہاء الدین محمد نقشبند] (اصوفی - ۹۱۰) تضرعات
- ۱۳۲۹- بہاء الدین مختاری [سید بہاء الدین محمد بن سید محمد قرطبی تاجی مختاری سہروردی اصفہانی] (محدث - فقہ - ادیب - حکم - ۱۱۳۵) شرح فی المکتب
- شرح بدایہ النبایہ - شرح زیارۃ جہانگیر - زوایر الجواہر فی الزیادۃ والزوار - حدائق المعارف - امان الامان -
- ۱۳۳۰- بہاء الدین نسائی [سید بہاء الدین علی بن عیاض الدین عبد الکریم بن عبد الحکیم حسینی نیلی بخی] (فقہ - رجالی - آغاز صدی ہجری) انساب ابن فہر -
- انوار الالہیہ - در النقص - سرور اہل الامان - البیاض المصباح -
- ۱۳۳۱- بہاء الدین ولد [خواجہ بہاء الدین ولد] (اصوفی - ۶۲۸) توبہ
- ۱۳۳۲- بہائی غزونی [علاء الدین علی بن عبد اللہ البہائی غزونی و شافعی] (ادیب - ۸۱۵) مطلع البدر فی منازل السیرۃ و نور خانہ داری میں
- ۱۳۳۳- بہلول واما [یوسف بن عمرو کوفی بہلول بنون] (اصوفی - حدود - ۱۹۰ ہجری) حصار ہارون رشید - ہارون رشید کی بی بی اعلم شہزادہ جعفر صادق
- ۱۳۳۴- بہمنیار [ابو الحسن بہمنیار بن مرزبان فارسی آذربائیجانی] (فلسفی - ۴۵۸) ابن سینا کا شاگرد عقلیات میں درسا لکھے۔
- ۱۳۳۵- بہیاضی [شیخ فواد الدین علی بن محمد بن یونس عاملی] (عالم - ۸۰۰) مراد المستقیم
- ۱۳۳۶- بہیجر [عزیمت اللہ دہلوی] (شاعر - ۱۱۴۲)
- ۱۳۳۷- بہیل [مرزا عبد القادر عظیم آبادی دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۱۳۳) اعظم شاہ بن اورنگ زیب کی طاعت چھوڑ کر دہلی میں رہا۔
- ۱۳۳۸- بیرونی [ابوریکان محمد بن احمد خوارزمی بیرونی] (جغرافی - فلسفی - ریاضی - ۴۲۹) دیکھو ابوریکان بیرونی
- ۱۳۳۹- بیضاوی [قاسم ناصر الدین ابوالخیر عبد اللہ بن محمد بن محمد فارسی بیضاوی شافعی] (نفس - ۶۸۵) تفسیر انوار التذیبل
- ۱۳۴۰- بیہقی [ابوبکر احمد بن حسین بن علی بیہقی تمشاہوری شافعی] (محدث - سورج - ۵۸۰ ہجری) سنن الکبریٰ سنن الصغیر - السنن و الاثر شعب الایمان -

دلائل النبوة - الاسماء والصفات - کتاب التواضع - فضائل صحابہ اور عین بسند - ولادت ۳۸۴ھ۔

۱۳۴۳ھ۔ تاج الدین [میر عبدالحی دہلوی] (شاعر دو۔ بارہویں صدی) جاننا نالی کا شاگرد شاہ حاتم اور محمد علی حشت کا شاگرد۔

۱۳۴۲ھ۔ تاج الدین بنسدادی [ابوالحسن زید بن حسن بن زید کندی] (نوی۔ ادیب۔ ۱۱۳۳ھ و ۵۲۰

۱۳۴۳ھ۔ تاج الدین بنسدادی [تاج الدین ابوالفتح عثمان بن عیسیٰ بن منصور بطنی] (نوی۔ شاعر۔ ۰۰)

۱۳۴۳ھ۔ تاج الدین بنسدادی [تاج الدین بن علی بن احمد بن علی] (محدث۔ فقیہ۔ صدی یازدہم) تاریخ جو ۱۰۱۸ھ میں لکھی

۱۳۴۵ھ۔ تاج الدین فاکھی [تاج الدین عمر بن علی بن سالم اسکندری فاکھی] (نوی۔ ۰۰)

۱۳۴۶ھ۔ تاج الدین فراری [امام عبدالرحمان بن ابراہیم بن سباع مصری و شافعی] (فقیہ۔ ۶۹۰ھ) ولادت ۶۲۲ھ۔ تقلید شریعہ شیعہ کشف الغطاء فی اصول

۱۳۴۷ھ۔ تاج السیدی [ابوالفتح محمد بن بادی جسی عراقی] (ریاضی۔ ۹۵۰ھ) حاشیہ پر شرح اشکال المائیس ہند میں۔

۱۳۴۸ھ۔ تاج العارفین [ابوجعفر حسن بن عدی بن ابی البرکات بن خورشید الدین کردی موصلی] (صوفی۔ ادیب۔ شاعر۔ ۴۴۴ھ موصل) اکثر کردوں کا عقیدہ ہے کہ وہ پھر دنیا میں آئے گا۔

۱۳۴۹ھ۔ تاج الدین [شیخ اکل الدین محمد بن محمود بن احمد تاجری حنفی] (نوی۔ ۷۸۶ھ) دیکھو اکل الدین

۱۳۵۰ھ۔ تاج العلماء [سید علی محمد بن سلطان العلماء سید محمد بن سید الدار علی لکھنوی] (فقیہ۔ واعظ۔ آغا نصرت چار دہم) لقب بحر العلوم

۱۳۵۱ھ۔ تاجی [شیخ جلال الدین بن احمد بن یوسف تیزی حنفی] (فقیہ۔ ۷۹۳ھ قاہرہ) دیکھو جلال تاجی

۱۳۵۲ھ۔ تاجی [ابوجعفر محمد بن احمد بن نصر شافعی بغدادی] (فقیہ۔ ۲۹۵ھ) ولادت ۲۰۰

۱۳۵۳ھ۔ تاجی [ابوعیسیٰ محمد بن عیسیٰ بن سورہ سلمی ترمذی فاری] (محدث۔ ۲۷۹ھ ترمذ) جامع التلخیص۔ شافعی۔ کتاب اللعل۔ شاگرد بخاری۔ ولادت ۲۰۹

۱۳۵۴ھ۔ ترمذی [عبدالقادر بن علی بن محمد الحوادی ترمذی] (صوفی۔ شاعر۔ ۱۱۳۲ھ) دیوان در المعقوف

۱۳۵۵ھ۔ تفتازانی [مسجد الدین عمر بن مسعود شافعی خراسانی] (متکلم۔ فقیہ منطق۔ ۷۹۲ھ) شرح مقاصد۔ شرح عقائد نسفی۔ مطول۔ تلویح مختصر الطی تہذیب المنطق۔ شرح شیعہ۔ شرح زیجانی۔ نتیجہ الاصول۔

۱۳۵۶ھ۔ تفریسی [سید مصطفیٰ بن حسن تفریسی] (ربانی۔ صدی یازدہم) معاصر علامہ خراسانی و مرزا محمد ربانی۔ صاحب نقد الرجال

۱۳۵۷ھ۔ تفریسی [ابریض بن محمد بن عبدالقادر تفریسی] (فقیہ۔ مجتہد) معاصر صاحب معالم۔ انوار القمریہ شرح شافعی تہذیب۔ شرح مختلف علامہ۔

۱۳۵۸ھ۔ تفضل حسین [علامہ تفضل حسین خان شیری] (ریاضی۔ ہندس۔ ۱۲۱۵ھ بنارس) صاحب تصانیف مختلف

۱۳۵۹ھ۔ تقی الدین بنسدادی [ابوالفتح محمد بن تاج الدین محمد بن علی مصری] (محدث۔ ۷۴۵ھ) متشابہ القرآن۔ صلاح المؤمن۔ ولادت ۶۷۷

۱۳۶۰ھ۔ تقی الدین نصیری [ابوالعباس احمد بن مبارک بن نوفل نصیری شافعی] (فقیہ۔ نوی۔ ۶۶۴ھ) سکونت موصل و سنجہ

۱۳۶۱ھ۔ تقیہ [امام تقیہ بنت ابوالقرع فیت بن علی سلمی صوری] (فاضلہ۔ شاعر۔ ۵۷۹ھ) اسکندریہ میں مدت تک سلمی کی صحبت میں رہی

۱۳۶۲ھ۔ تملط حسین [ملط حسین عظیم آبادی دہلوی] (محدث۔ ۱۳۳۳ھ) عبدالحی لکھنوی اور زید بن حسن دہلوی کا شاگرد۔ ولادت ۱۳۶۴ھ۔

۱۳۶۳ھ۔ تملسانی [محمد بن حفیف الدین سلیمان تملسانی] (شاعر۔ ۶۸۸ھ و ۶۹۱ھ قاہرہ) لقب شاب الظریف۔

۱۳۶۴ھ۔ تمام [تمام بن عباس بن عبدالمطلب] (صوفی۔ ۱۰۰ھ) علی کی طرف سے مدینہ کا گورنر جبکہ جگمگل کو مقرر ہوا۔ مہمل بن حفیف کو اپنے پاس بلایا تھا۔

۱۳۶۵ھ۔ تمام ہارانی [ابوالقاسم تمام بن محمد بن جعفر رازی حنفی] (محدث۔ ۴۱۴ھ) ولادت ۳۰۳ھ۔ کتاب القوائد

۱۳۶۶ھ۔ تیمم داری [تیمم داری] (صوفی۔ اول صدی) ۹ھ میں عیسیٰ سے مسلمان ہوئے۔ سکونت مدینہ۔ نقل عثمان کو بدشام میں بچو گئے۔

۱۳۶۷ھ۔ تیمم [ابو تیمم بن مغیرہ منصور فاطمی] (فاضل۔ شاعر۔ ۳۷۷ھ) مغیرہ مصر کا بیٹا

۱۳۶۸ھ۔ توحی [ابوالقاسم علی بن محمد بن داؤد توحی اٹلی مہتری حنفی] (محدث۔ فقیہ۔ ۲۰۴ھ بمصر) ولادت ۲۷۸ھ افغانیہ۔ وزیر پولی کو مقرر کیا تھا۔

- ۱۳۴۹۔ توحفی [قاضی ابوعلی حسن بن ابوالقاسم علی بن محمد توحفی بغدادی] (فقہ - شاعری - ۳۴۸ھ بغداد) ولادت ۲۷۷ھ - کمال لغز بعد از شہادت
- ۱۳۵۰۔ توحفی [قاضی ابوالقاسم علی بن حسن بن علی شمس منزلی بغدادی] (فقہ - محدث - ۴۲۷ھ) ولادت ۳۵۵ھ - مدین و آذربایجان و دیگر کافقادی را
- ۱۳۵۱۔ توحفی [عماد التوحفی] (نوی - ۲۳۳ھ) تہذیب التہذیب
- ۱۳۵۲۔ تورشقی [شہاب الدین فضل الدین ابی سعید تورشقی] (محدث - مورخ - ۴۶۱ھ) السیر - مطلب التاسک
- ۱۳۵۳۔ توری [ابو محمد عبد اللہ بن محمد توری] (نوی - ۲۳۸ھ)
- ۱۳۵۴۔ توری [یوسف بن محمد بن یوسف توری (توسی)] (تاجر - شاعر - ۵۱۳ھ) باشندہ تونس - قصیدہ فرج بعد از شدہ
- ۱۳۵۵۔ تومانی [ابو العباس خضر بن خردان بن احمد تعلی تومانی فاروقی] (نوی - فقہ - حدیث - ۵۰۵ھ) سکونت میافاقین و بغداد
- ۱۳۵۶۔ توسی [ابوالشامی و قباد و توسی] (شاعر - ۱۲۸۸ھ) دیوان شعر - نابذ افریقی کے نام سے مشہور ہے
- ۱۳۵۷۔ توسی [خیر الدین پشاشا توسی] (وزیر - ادیب - فلسفی - حدیث سیر و دیم) اقوام المسالک فی معرفۃ اصول الممالک جو ۱۲۸۴ھ ہجری میں لکھی
- ۱۳۵۸۔ توسی [ابو محمد عبد الرحمن بن علی توسی] (نوی - ۱۱۹۹ھ) خواہر الکواکب برابر الکواکب بنویں
- ۱۳۵۹۔ تھامی [ابو الحسن علی بن محمد] (شاعر - ۴۱۶ھ قاهرہ)
- ۱۳۶۰۔ تھانی [محمد بن علی تھانی ہندی] (نوی - بارہویں صدی) کشف اصطلاحات الفنون جو ۱۱۵۸ھ میں لکھی
- ۱۳۸۱۔ تیمانی [امام ابو غالب تہامی بن غالب بن عمر قرطبی اندلسی] (نوی - ۳۳۶ھ مرہ) سکونت مرسیہ - تلخیص العین - جم الاقادہ
- ۱۳۸۲۔ تیمی [ابوالقاسم اسماعیل بن محمد بن فضل طلی اصفہانی] (محدث - ۵۳۵ھ) تفسیر - ترغیب و ترہیب - سیرۃ السلف و کتاب السنۃ - رائل البیرونی
- مغازی - لقب قوام السنۃ - ولادت ۵۴۷ھ -
- ۱۳۸۳۔ ثابت بن اسلم [ابو محمد تیمانی ثابت بن اسلم بصری] (تابعی - ۱۲۳ھ)
- ۱۳۸۴۔ ثابت الدی [میر محمد افضل الدی آبادی] (شاعر - فارسی - ۱۱۵۰ھ) واقعات کر بلا نظم میں
- ۱۳۸۵۔ ثابت حملی [شیخ ابو الحسن ثابت بن اسلم بن محمد الوباب بن علی شمس] (نوی - ۵۲۰ھ)
- ۱۳۸۶۔ ثابت بن دینار [ثابت بن ابی صفیہ دینار ثمالی ازدی کوئی] (تابعی - محدث - ۱۳۸ھ یا ۱۵۰ھ) دیکھو ابو حمزہ ثمالی
- ۱۳۸۷۔ ثابت بن زید [ثابت بن زید مالک اوسی] (صحابی - --) بدری
- ۱۳۸۸۔ ثابت بن ضحاک [ثابت بن ضحاک بن طفیلہ اشعری] (صحابی - ۴۵ھ) شام میں رہتے تھے پھر بصرہ میں آ رہے تھے
- ۱۳۸۹۔ ثابت بن قرق [ابو الحسن ثابت بن قرق بن ہارون حبابی حرانی بغدادی] (طبیعی - فلسفی - مهندس - ۲۸۸ھ بغداد) ولادت ۲۲۱ھ حران - یہ خاندان بنی ہویہ کے مشہور علماء میں سے تھا
- ۱۳۹۰۔ ثابت بن قیس [ثابت بن قیس بن شماس خزرجی] (صحابی - ۱۲ھ) جنگ بامرین شہید ہوئے
- ۱۳۹۱۔ ثابت ثوی [شیخ عبدالعزیز ابو محمد ثابت بن ابی ثابت کوئی] (نوی - تیسری صدی) خلق الانسان - کتاب الفرق - کتاب الوجوش - معارف بن - کتاب
- د ابو حیدر قسم - ابو حیدر مشہور ہے
- ۱۳۹۲۔ ثمالی [ابو منصور عبد الملک بن محمد بن اسماعیل ثمالی نیشاپوری] (نوی - ادیب - شاعر - ۲۲۹ھ نیشاپور) ولادت ۳۵۰ھ نیشاپور - تذکرہ تحفۃ الدہر - نقد الغر - النہای فی التریض والکفایہ - لطائف المعارف - مونس الوحد - سحر البلاغہ - من غایۃ المطرب
- ۱۳۹۳۔ ثعلب [ابو العباس احمد بن یحییٰ بن زید شیبانی کوئی بغدادی] (نوی - ۲۹۱ھ بغداد) انفعیۃ لغت میں کتاب المعصون اختلاف النوی
- اعاب القرآن - معانی القرآن - کتاب الاثنال - امام الکونین - شاگرد ابن الاعرابی و خطوہ
- ۱۳۹۴۔ ثعلبی [امام ابو اسحاق احمد بن محمد شافعی ثعلبی نیشاپوری] (مفسر - محدث - ۲۲۷ھ) تفسیر کشف البیان - عائن الحیال

۱۴۹۵۔ ثقفی [ابو عیسیٰ بن عرقلی] (نوی۔ ۱۴۹)

۱۴۹۶۔ ثنائینی [ابوالقاسم ثرب ثابت بغدادی] (نوی۔ ۴۴۲) بغدادی شاعر ابن جی۔ استاد شریف ابوالمعری علیہ السلامی التوفی ۷۴۴ھ۔ شرح لمع ابن جی۔

۱۴۹۷۔ شاعر اللہ [شاعر بانی قیام] مشکلم نقیہ۔ صوفی۔ (۱۲۲۵) تفسیر نظمہری۔ سیف السلول۔ مالا بدین۔ تذکرۃ المونی تذکرۃ القبور۔ مریدانی نالی۔

۱۴۹۸۔ ثوبان [ثوبان] (صحابی۔ ۱۲) حصص [رسول اللہ کے غلام

۱۴۹۹۔ ثوری [ابو جھوہ غیاث ثوری] (صوفی۔ محدث۔ ۱۶۱)

۱۵۰۰۔ جابر [شیخ جابر بن عباس نخعی] (فقہیہ۔ صدی یازدہم) شیخ حسین بن شہید ثانی سے اور شیخ طریقی ان سے روایت کرتے ہیں

۱۵۰۱۔ جابر جعفی [جابر بن زید الجعفی کوئی] (تابعی۔ محدث۔ ۱۳۸) امام محمد باقر و جعفر صادق کے صحابی

۱۵۰۲۔ جابر حیات [ابو موسیٰ جابر بن قیام بن عبد اللہ طری] (صوفی۔ حکیم۔ ۱۶۱) شاعر امام جعفر صادق۔ ولادت آٹھویں صدی مسیحی کو ف

۱۵۰۳۔ جابر بن ابی سبرہ [جابر بن ابی سبرہ] (صحابی۔ ---)

۱۵۰۴۔ جابر بن عمر [جابر بن عمر عامری] (صحابی۔ محدث۔ ۴) کو ف سعد بن ابی وقاص کے بعد بنے

۱۵۰۵۔ جابر بن عبد اللہ [جابر بن عبد اللہ بن عمرو بن حزام انصاری] (صحابی۔ محدث۔ ۴) یا ۷۸ھ مدینہ ۹۴ھ میں شام میں بھی رہے۔ آخر میں نابینا ہو گئے تھے۔

۱۵۰۶۔ جابر بن شیک [جابر بن شیک انصاری] (صحابی۔ ۶۱) عمر ۹۱

۱۵۰۷۔ جاجری [عین الدین ابو حامد محمد بن ابراہیم بن ابو الفضل پہلی شافعی] (فقہیہ۔ ۶۱۳) نیشاپور کتاب لکھیہ ایضاح الوجیز

۱۵۰۸۔ جاجا [ابو عثمان عمرو بن یزید بن محبوب کتانی بصری مشہور] (نوی۔ نوی۔ ادیب۔ ۲۵۵) بصرہ) البیان والتبیین۔ کتاب الجوانات۔

شاعر نظام۔ عمر ۹۰

۱۵۰۹۔ جابر دی [احمد بن حسن] (ادیب۔ ۴۶) شرح شافعیہ۔ حاشیہ کشف

۱۵۱۰۔ جارد [ابن شریک عمر عبدی] (صحابی۔ ۲۱) فارس کی لڑائی میں مارے گئے

۱۵۱۱۔ جارد دی [ابو الفضل محمد بن احمد بن محمد ہروی] (محدث۔ ۳۱۴)

۱۵۱۲۔ جارد دی [ابو جعفر بن علی بن محمد بن جارد اصمعیانی] (محدث۔ ۲۹۹)

۱۵۱۳۔ جارد بن قدامہ [جارد بن قدامہ شیبی سعدی بصری] (صحابی۔ ---) علی کے تمام سرکوں میں ساتھ رہے

۱۵۱۴۔ جامع الباقول [شیخ ابو الحسن علی بن حسین بن علی تائیا] (نوی۔ ---)

۱۵۱۵۔ جامی [نور الدین عبدالرحمان بن نظام الدین احمد جامی ہروی] (صوفی۔ شاعر۔ ۸۹۸) ہرات) نوادہ ضیائے شرح کاغیہ۔ پوربغا

نظم فارسی۔ شواہم النبوة۔ وزیر میر علی شیران کامر مدققا۔

۱۵۱۶۔ جاجانجان [شمس الدین بن مرزا حبیب اللہ مظہر جاجانجان دہلوی] (صوفی۔ شاعر۔ ۱۱۹۵)

۱۵۱۷۔ جان صاحب [یا علی گھنوی] (شاعر۔ اردو۔ اواخر صدی سیزدہم)

۱۵۱۸۔ جادی [محمد نووی جادی مصری] (صوفی۔ جی) مرانی العبودیہ شرح بدایۃ الہدایہ غزالی۔ نفوس الیاقوتیہ

۱۵۱۹۔ جانی [ملک محمد جانی گھنوی] (شاعر ہندی۔ ۱۰۴۹) شہنوی پداوت ہندی نظم میں

۱۵۲۰۔ جرنی [عبدالرحمان جرنی حنفی] (نورخ۔ ۱۲۳۷) عجائب الآثار جو مہر کی تاریخ ہے

۱۵۲۱۔ جبر بن معلم [جبر بن معلم بن فضل بن عبد مناف قرظی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۴) مدینہ

۱۵۲۲۔ جرات [شیخ قلندر بخش دہلوی گھنوی] (شاعر۔ اردو۔ ۱۲۲۵)

۱۵۲۴ء جرجاوی [عبدالمغصم جرجاوی - مصری] (نحوی - صدی سیزدہم) شرح شواہد ابن عقیل ج ۱۲۷۱ میں لکھی

۱۵۶۶۔ چرخى [خواجہ یعقوب چرخى] (مفسر۔ ۸۵۱) تفسیر

۱۵۲۴- جرمی [ابو عمر صالح ابن اسحاق جرمی بصری بغدادی] [فقیه - نجوی - لنوی - ۲۲۵) ابو عبیده امی ابو زید اور اخفش کاشغر کی کتاب

۱۵۲۸۔ جریر بکلی [جریر بن عبد اللہ بکلی] (صحابی۔ ۱۱ قریباً) وفات رسول سے ۴۰ دن پہلے مسلمان ہوئے۔ کچھ دنوں کو ذہن بھر قریبیا میں ہو کر

۱۵۲۹۔ جریر بن عطیہ (ابو جرحہ جریر بن عطیہ بن حدادیہ غنوی لخمی) (شاعر عب۔ ۱۱۰ مائید) جریر فروق اور اخطل اسلام کے سب سے بڑے شاعر
 کہے جاتے ہیں۔ فروق کا قصاص اور شاعری میں اُس سے فائق عمر کچھ اور۔

۱۵۳۰ء جزولی [امام ابو موسیٰ بن عبد الغفر جزولی مصری] (نحوی: ۶۱۰ھ / کشت) مصر اکبر بن بڑی سے پڑھا۔ القانون نحویں

۱۵۳۱۔ جزوی [ابو عبد اللہ محمد بن سلیمان بن ابی بکر حسنی جزوی] (صوفی۔۔۔ مہر اکش) دلائل الخیرات۔

۱۵۳۲- جزینی [حافظ محمد بن محمد بن حسن بن قاسم حسینی عالمی مشہدی] (فقہ حکیم شجاع عرب۔ صدی یازدہم) (شاعری فی المواقف العدد ۷)

۶۸۔ امیں لکھی۔ حقائق الابراج ۱۰۸۔ امیں لکھی۔ شہید ثانی کی نواسی کے بیٹے

۱۵۳۳۔ جسر [حسین جسر طرابلسی شامی] (شکل نمبر ۱۰) (۱۹۵۰ء) رسالہ تحمیدیہ فی دیانۃ الاسلامیہ

۱۵۳۴۔ اجصاص [ابوبکر احمد بن علی بغدادی نیشاپوری] (فقہیہ - ۳۷۰) احکام القرآن - اصول فقہ

۱۵۳۵ جعدہ [جعدہ بن پیسر بن ابی وہب مخزومی] (صحابی - -) انکی والدہ اُمّ ہانی حضرت علی کی بہن تھیں۔ علی کی طرف سے خراسان کے گورنر

۱۵۳۶۔ جعفر بن احمد [مؤید ابو محمد جعفر بن احمد بن علی قتی خزیمہ رس] [فتیہ - معاصر صدق] مشہور بہ ابن الرازی - ادب الانام والماسوم۔

سلسلات الاخبار كتاب الغايات.

۱۵۳۰ جعفر استرآبادی [حاجی ملا جعفر استرآبادی طبرانی] (فقیہ - ۱۲۶۳ طبران) انیس الراغبین - انیس الزاہدین - شفاء الصدور - مشال القرآن

مذايین العلوم - مصباح الہدایہ - فلک المشحون وغیرہ - عمر ۶۶

دوسرا جعفر بڑکی (ابوالفضل جعفر بن یحییٰ بن خالد بن برمک) (وزیر یاروں - ۸۶۸ء) سب سے پہلے اس کا دادا خالد جو ۱۶۴ھ میں مراہوط ملہ خلافت کے

قتل پر سفاک کا پھر منصب کا وزیر ہوا۔ کمال سختی۔ [جعفر بن بشیر - دیکھو ابو محمد کلی]

۱۵۳۹- جعفر بغدادی [شیخ ابو محمد جعفر بن احمد بن حسین بغدادی] (قاری- شاعری- ... ه بغداد) معروف به قاری- مصارع العشاق- هالون

۱۵۴۰۔ جعفر علی [جعفر بن حسن بن یحییٰ علی] (نقیۃ منکلم۔ ۶۷۶) دیکھو محقق اول یا محقق علی

۱۵۴۔ جعفر حوزی (شیخ قوام الدین جعفر بن عبداللہ بن ابراہیم حوزی الصہبانی) (فقہیہ - ۱۱۱۵ ہجری) محدثی مجلسی، محقق سبزواری اور آقا حسین خونساری کے شاگرد۔ شریعتیہ - وفاء العقیقہ۔

۱۵۴۲ جعفر دوربستی [ابو محمد محمد جعفر بن محمد بن احمد علی دوربستی] (فقہ - صدی پنجم) معاصر شیخ طوسی، کتاب الکفایہ، کتاب الاعتقادات۔

الرد علی الزیدیه۔ شیخ مفید اور سید مرتضیٰ کے شاگرد۔ دوریت رس کے قریب ایک مقام ہے

۳۳۰۔ جعفر صادق (جعفر بن محمد بن علی بن حسین بن علی بن ابیطالب مدنی) [تالیفی - محدث - ۱۳۸ ہجری] المکاشفہ عشرین سرچشمے امام ولایت

۱۵۴۴۔ جعفر طیار [جعفرن ابی طالب ذوالجناہین] (صحافی - ۸۰)۔ جنگ موتہ میں شہید ہوئے

۱۵۴۵۔ حضرت عبداللہ زاس المذاہری از نسل محمد بن حنفیہ (محدث۔ فقیہ۔ صدی سوم) حسن بن محبوب اور ابن جبہ وغیرہ کے

- ۱۵۴۹۔ جعفر علی [قاری حافظ جعفر علی جاردی] [فقہ - قاری - اول صدی چہارم]
 ۱۵۴۷۔ جعفر بن کمال [شیخ جعفر بن کمال الدین خراسانی] [فقہ - محدث - ۸۰۸۔ احیدر آباد دکن] سید علی خاں مدنی کے استاد
 ۱۵۴۸۔ جعفر بن محمد [جعفر بن محمد بن جعفر حسنی] [محدث - ۳۰۸۔] کتاب التاریخ العلوی - کتاب المعزۃ والبر - ۹۰۷۔ اوپر
 ۱۵۴۹۔ جعفر بن محمد [شیخ جعفر بن محمد علی بن محمد] [فقہ - ۱۲۴۲۔] بحث کشف الظہار
 ۱۵۵۰۔ جعفر بن ابی سفیان [جعفر بن ابی سفیان بن عمار بن عبد المطلب] [صحابی - عہد معاویہ] اپنے والد کے ساتھ رسول اللہ کے ملازم رہے۔
 عہد معاویہ میں فوت ہوئے۔
 ۱۵۵۱۔ جمینی [محمد بن محمد بن عمر جمینی خوارزمی] [ماہر سنیٹ - نویں صدی] رسالہ علم سنیٹ ۸۰۸ء میں لکھا
 ۱۵۵۲۔ جلال بخاری [سید جلال بخاری] [صوفی - ۱۰۵۷۔] اوپر [مقام میں مزید ہے]
 ۱۵۵۳۔ جلال تباتی [شیخ جلال الدین بن احمد تباتی تبریزی حنفی] [فقہ - ۹۰۳۔] قاہرہ
 ۱۵۵۴۔ جلال حسینی [سید جلال الدین حسین موسوی مخدوم جانیان جہانگشت بن سید احمد کبیر] [صوفی - ۸۵۵۔] عربیہ دکن الدین بن صدر الدین
 بن بہار الدین زکریا - اوپر [مقام] میں مزید ہے۔ ولادت ۷۰۷۔
 ۱۵۵۵۔ جلال دانی [جلال الدین محمد بن اسعد دانی گزرونی] [مستطعم حکیم - ۹۰۸۔] اخلاق جلالی
 ۱۵۵۶۔ جلال روی [جلال الدین محمد بن بہار الدین ولد روی] [صوفی - ۷۷۲۔] قزوین شہر شہر شمس تبریز کے مرید۔ ولادت ۷۰۴۔
 ۱۵۵۷۔ جلال سیوطی [جلال الدین ابو الفضل عبدالرحمن بن کمال الدین ابو بکر سیوطی شافعی] [مفسر - ۹۱۱۔] ولادت ۸۴۹۔ فقہ (تفہیم) ولادت
 اول نصف تفسیر حاکم بن محمد البواص - تاریخ الخلفاء - مزہر - حبیب المراجع - جامع العیض اب اللہ - حسن الحافظ - طبقات مفسرین۔
 ۱۵۵۸۔ جلال علی [جلال الدین محمد بن احمد بن محمد علی شافعی مصری] [مفسر - ۸۶۴۔] نقد آخر تفسیر طبرانی - شاگرد ابن جریر عسقلانی۔ ولادت ۷۹۱۔
 ۱۵۵۹۔ علی [حسن بن شمس الدین محمد شاہ ازبکی] [فقہ - مستطعم - ۸۷۰۔] حاشیہ تفسیر و شرح وقایہ و شرح مواہب
 ۱۵۶۰۔ شمس الدین ابو عبد اللہ حسین بن موسیٰ بن ہبہ الدین دیویری [نویں - ۱۰۴۰۔] سکونت تیشاپور و سرگند
 ۱۵۶۱۔ جامع علی [ابو شمس الدین عبدالرحمن بن محمد بن احمد مقدسی حنبلی] [فقہ - ۹۸۲۔] دمشق - شیخ الاسلام - ولادت ۵۹۷۔ دمشق
 ۱۵۶۲۔ جامع علی [امام عبداللہ بن احمد بن محمد دمشقی حنبلی] [فقہ - نویں - ۹۲۰۔] البرکان - اعتقاد - ذم القادری - منہج تفسیر - کافی
 ۱۵۶۳۔ جمال افغانی [جمال الدین افغانی] [صوفی - ۱۰۱۳۔] قسطنطنیہ - تہذیب الیاس فی تاریخ افغان (عربی) - ابطال دہرین (فارسی)
 ۱۵۶۴۔ جمال جرجانی [امیر جمال الدین بن عبد اللہ بن محمد بن حسن جرجانی استرآبادی حنبلی] [فقہ - ۹۷۰۔] شرح تہذیب الاصول علامہ ۹۴۹ میں
 لکھی۔ شاگرد شیخ علی کرکی و دوانی۔

- ۱۵۶۵۔ جمال علی [جمال الدین ابو نصر حسن بن سید الدین یوسف بن علی علی] [فقہ - مستطعم - ۷۲۷۔] حلب - ولادت ۷۴۶۔ علامہ علی۔
 ۱۵۶۶۔ جمال علی [جمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن ابوالعلی علی] [نویں - ۹۴۶۔] شرح مفصل زمرہ شری
 ۱۵۶۷۔ جمال خوشنویس [آقا جمال الدین بن آقا حسین بن جمال الدین محمد خوشنویس اصفہانی] [فقہ - ۱۱۲۵۔] اصفہان
 ۱۵۶۸۔ جمال شیرازی [امیر جمال الدین علامہ بن فضل اللہ حسنی شیرازی ہروی] [محدث - ۹۳۰۔] روضۃ الاعاجب - اربعین۔
 ۱۵۶۹۔ جمال طری [جمال الدین بن طری بن محمد] [فقہ - ہنوی -] بحث - معاصر جعفر علی - فقہ قرآن - شرح فوائد صمدیہ - شرح فہرہ - شرح مبلوی الاصول۔
 ۱۵۷۰۔ جمال بن کامل [قاضی جمال الدین بن دہل محمد بن سالم توی شافعی] [مورخ - ۹۹۷۔] مغربہ - الکروبی فی اخباری الیہ۔
 ۱۵۷۱۔ جمال توشی [شیخ جمال الدین ابو الفضل محمد بن عمر خالد کاشغری] [نویں - - -] مراہج ترجمہ صحیح اللغات
 ۱۵۷۲۔ جمال حاجی [جمال الدین بن سید نور الدین علی بن ابوالحسن علی حاجی] [ادیب - شاعر - عالم - فاضل - آخر صدی ہجری] کچھ نون کہ اور شہد میں پھر

لے شیخ الاسلام موفق الدین ابو محمد احمد جامع علی کاشغری - ولادت ۱۱۵۵ء جامع علی کچھ معاصر جعفر علی۔

- ۱۵۷۳۔ جمالی [جمال دہلوی] [شاعر فارسی۔ عالم۔ ۱۹۴۲ء) معاصر ہمایوں بادشاہ ہند
- ۱۵۷۴۔ جمالی مصری [جمال الدین ابو محمد عبدالرحیم بن حسن بن علی انوی شافعی مصری] [فقیہ۔ (۔)
- ۱۵۷۵۔ جمالی مرغانا [جمال الدین بن حسام الدین دہلوی] [شاعر فارسی۔ صدی ہجرت] [مراج محمد تعلق
- ۱۵۷۶۔ جمالی [سلیمان انجل] [مفسر۔ ۱۲۴۰ھ) فتوحات الاپیہ جو حاشیہ جمل علی الجلالین مشہور ہے
- ۱۵۷۷۔ جمالی [ابو عمر جمالی بن عبدالمنہ بن سحر بن صہبان قضاوی] [شاعر عرب۔ ۸۷۰ھ) ساکن وادی القریۃ۔ مبینہ پر عاشق تھا
- ۱۵۷۸۔ جمالی جمالی بن دراج [جمالی بن ابی الصبح دراج بن ابی علی عبداللہ بنجی] [فقیہ۔ محدث۔ صدی دوم) ان کا چچو بھائی نوح بن دراج کوذ کا قاضی دونوں فقیہ کرتے تھے۔
- ۱۵۷۹۔ جذب [جذب بن جنادہ (ابو زرعاری)] [صحابی۔ محدث۔ ۳۲۰ھ) دیکھو ابو زرع
- ۱۵۸۰۔ جنید بغدادی [ابو القاسم جنید بن محمد بن جنید الخزاز بغدادی] [صوفی۔ ۲۹۷ھ) بغداد) سری سقلی کے بھائی۔ سید الطائفة لقب۔ مرثیہ بیان نور کا
- ۱۵۸۱۔ جواد [امام محمد تقی بن امام علی رضا بن موسیٰ بن جعفر صادق] [امام ہجرت۔ ۲۲۰ھ)
- ۱۵۸۲۔ جواد سابلانی [محمد جواد سابلانی] [شاعر فارسی۔ عالم۔ تیرھویں صدی) براہین سابلانیہ۔ ۱۲۲۲ھ میں کلکتہ میں احمد علی ملاقات ہوئی
- ۱۵۸۳۔ جواد علی [سید جواد بن سید محمد حسن حسینی علی] [فقیہ۔ ریاضی حکیم۔ ۱۲۲۶ھ) شاگرد بحر العلوم و بہبائی۔ مفتاح الکرامہ شرح قواعد علامہ
- ۱۵۸۴۔ جواد کاظمی [محمد جواد بن سعد اللہ بن جواد بغدادی کاظمی] [فقیہ۔ ریاضی علم۔ صدی یازدہم ہجرت) شاگرد بہبائی۔ غایۃ المامول شرح زیچۃ الاصول۔ شرح دروس۔
- ۱۵۸۵۔ جوالیقی [ابو محمد عبداللہ بن عبدان بن احمد بن موسیٰ اہوازی] [محدث۔ ۳۰۶ھ) ۹۰ھ (نیز دیکھو ابو منصور جوالیقی و ابو محمد جوالیقی)
- ۱۵۸۶۔ جوہری [طاحم جواد قزوینی] [ادیب حکیم۔ ۱۰۶۲ھ) شمس المازنہ علم طبیعیات و عقلیات میں۔ فرائد المجدوبہ سغانی میں۔ استاد الملک محمد فیضی جوہری کے شاگرد
- ۱۵۸۷۔ جوہری [ابو الحسن جوہری بن عبداللہ روی مولیٰ] [کاتب سپہ سالار۔ ۳۸۱ھ) سیلا درم قاضی۔ قاہرہ لبایا مصر و شام میں شیعہ مذہب پیچلایا
- ۱۵۸۸۔ جوہری [ابو نصر اسماعیل بن حامد جوہری فارابی] [نوی۔ ۳۹۳ھ) صحاح اللغة
- ۱۵۸۹۔ جوہری [ابو البرکات احمد بن عبدالعزیز جوہری] [مورخ۔ چوتھی صدی) کتاب السقیفہ۔ ۳۲۳ھ میں زندہ تھا
- ۱۵۹۰۔ جوہریہ [جوہریہ] [صحابیہ۔ محدثہ۔ ۵۰ھ) زید رسول اللہ
- ۱۵۹۱۔ جوینی [ابو الحسنی امام الحرمین شافعی نیشاپوری] [فقیہ۔ مفسر۔ ۴۷۸ھ) ان کے والد ابو محمد عبداللہ بن یوسف مفسر و فقیہ شاگرد قتال مروزی صاحب تفسیر کبیر و تبصرہ و تذکرہ ۳۳۸ھ میں فوت ہوئے۔
- ۱۵۹۲۔ جیلانی [شیخ محی الدین عبدالقادر جیلانی] [صوفی۔ ۵۶۱ھ) غنیۃ الطالبین۔ فتوح الغیب
- ۱۵۹۳۔ جیلانی [عبد الکرم بن ابراہیم جیلانی] [صوفی۔ صدی ہجرت) ولادت ۷۶۷ھ۔ انسان الکامل
- ۱۵۹۴۔ جین [طاشیخ احمد بن ابی سعید بن عبد اللہ مدیق امیوی] [مستحکم۔ ۱۱۳۰ھ) نور الانوار شرح المنار
- ۱۵۹۵۔ حاتم ارم [شیخ ابو عبد الرحمن حاتم بن عثمان بنجی] [صوفی۔ ۷۳۷ھ) شیخ بنجی کے مرید
- ۱۵۹۶۔ حاتم دہلوی [شاہ ظہود الدین دہلوی] [شاعر اردو۔ ۱۲۰۷ھ) سورا کا استاد۔ نواب محمد الملک امیر خان کا مصاحب
- ۱۵۹۷۔ حاتم طائی [حاتم طائی نصرانی] [شاعر عرب۔ فیاض۔ ۴۰۵ھ عیسوی) اسکاتیا مسلمان ہو کر علی کے شیعہوں میں ہوا
- ۱۵۹۸۔ حامی [ابو علی محمد بن حسن بن مظفر بغدادی] [کاتب۔ نوی۔ ۳۸۸ھ) شاگرد ابو عمرو زاهد۔ استاد ابو القاسم تنوخی۔ مروجہ حلیۃ الخضر
- ۱۵۹۹۔ حاجی خلیفہ [مصطفیٰ بن عبد اللہ کاتب شلبی] [مورخ۔ ۱۰۷۷ھ) تفسیر الخلیفہ کشف الطغیان عن اسامی الکتب الغزوان۔ تقویم التواریخ
- ۱۶۰۰۔ حادث [حدث بن اسامہ] [محدث۔ ۲۸۵ھ) مسند۔ ۹۷ھ

- ۱۶۳۸۔ حرشی [ابو الحسن علی بن سراج حرشی بصری] (محدث ۳۰۸)
 ۱۶۳۹۔ حرعالی [شیخ محمد بن حسن بن علی بن محمد الحاکم علی] (محدث فقیہ - رجالی - بعد ۹۰۴ھ - ۹۰۵ھ) (محدث) جواہر المسیئہ صفحہ ثانیہ - وسائل الشیخہ - اصل الاصل - حایۃ الامہ - اثبات الہدایہ - ہدایۃ الہدایہ - فضول المہمہ - فوائد قدسیہ - ار جوزہ - ولادت ۱۰۳۳
 ۱۶۴۰۔ حرغوسی [شیخ محمد بن علی بن محمد غوسی عاملی اصفہانی] (فقیہ - ادیب - ۱۰۵۹ھ) لالی سند شرح زبدۃ الاصول - شرح صدیہ - طرائف النفاک - شرح قواعد شیعہ - شرح تہذیب النہج -
 ۱۶۴۱۔ حرطہ نجی [ابو عبد اللہ حرطہ بن یحییٰ بن عبد اللہ بصری] (محدث - فقیہ - ۲۳۳ھ) ولادت ۱۶۹ھ - شافعی کا صاحب - المبسوط - المختصر
 ۱۶۴۲۔ حرث [حرث بن زید انصاری خرزجی بصری] (صحابی -) کہتے ہیں اول اذان کی ترکیب انہوں نے خوب میں دیکھی
 ۱۶۴۳۔ حریری [ابو محمد قاسم بن علی بن محمد عثمان بصری] (شاعر - ادیب - ۵۱۷ھ بصرہ) ولادت ۴۴۴ھ - مقالات - مختار الاعراب - درۃ النواہل
 ۱۶۴۴۔ حرز بن [شیخ محمد علی بن ابوطالب بن عبد اللہ جلائی اصفہانی بخاری] (علامہ - شاعر فارسی - ۱۱۸۰ھ) انارک - البطل تاریخ - حدیث عالم - روائع الجنان - عالم الدین - انیس النوار - روح المعقول - کشف التلبیس - سیف اللہ المسلول - مراد السوی - جامع الکمل - روائع الکمل
 ۱۶۴۵۔ حسام الدین [حسام الدین حسین بن علی سفیانی حنفی] (فقیہ - نحوی - ساتویں صدی) شاگرد عبد الجلیل بن عبد الکریم صاحب ہدایۃ النہج جاریہ - شرح مختصر - ۵۴۹ھ میں حافظ الدین بخاری سے پڑھا -
 ۱۶۴۶۔ حسام الدین [حسام الدین بن جمال الدین بن علی بن علی] (فقیہ - شاعر عرب - صدی یازدہم) شرح حموی بہائی - شرح ہادی الوصول - علامہ تفسیر شرح
 ۱۶۴۷۔ حسام الدین [محمد صالح بن احمد ذرانی] (فقیہ - صدی یازدہم) شرح اصول کافی شرح من لا یحضرہ شرح معالم الوصول - شرح زبدۃ الاول
 ۱۶۴۸۔ حسام الدین [حسام الدین حسن بن علی بن محمد ابوبکر شافعی نزہی لکھنؤ] (ادیب - حکیم - آٹھویں صدی) شاگرد تفتازانی - بیچ الجنان فی المعانی و البیان
 ۱۶۴۹۔ حسام الدین [ابو الولید حسام بن ثابت بن منذر انصاری خرزجی مدنی] (صحابی - شاعر - ادیب - ۱۰۴۰ھ - ۱۱۲۰ھ) سال اسلام میں ۹۰ جاہلیت میں گزرتے - شاعر رسول اللہ
 ۱۶۵۰۔ حسام الدین [حسن بن قیس] (ابو علی نابزۃ الجندی] (صحابی - شاعر - ادیب - ۷۱)
 ۱۶۵۱۔ حسام الدین [امیر سید حسن بن امیر سید علی بن امیر محمد قریحینی اصفہانی] (دواعظ - فقیہ - آخر تیرہویں صدی اصفہان) جامع الکمل اصل فقہیں - معاصر محمد و قضاہات الجنات - شاگرد سید شریعت -
 ۱۶۵۲۔ حسن اہل [شیخ حسن بن عبد الباری اہل حسینی] (محدث - صدی سیزدہم)
 ۱۶۵۳۔ حسن بصری [ابو سعید حسن بن یسار بصری سیستانی] (صوفی - محدث - فقیہ - مفسر - ۱۱۰ھ) ولادت ۴۲۱ھ
 ۱۶۵۴۔ حسن بصری [حسن بصری] (عالم - فقیہ - ۸۶۶ھ) حواشی مختلفہ
 ۱۶۵۵۔ حسن حرانی [شیخ ابو محمد حسن بن علی بن حسین بن شعبہ حرانی علمی] (فقیہ -) تھیں العقول کتاب التعمیص (علامہ مجلسی سے مقدم تھے)
 ۱۶۵۶۔ حسن حلی [ابن داؤد حلی الدین حسن بن علی بن داؤد حلی] (فقیہ - رجالی - ساتویں صدی) (محدث) و لکھو ابن داؤد - (یزید کچھ علامہ مرقی)
 ۱۶۵۷۔ حسن حلی [حسن بن سلیمان بن خالد حلی] (فقیہ - آٹھویں صدی) شاگرد دشیدہ اولیٰ بن شعبہ بھارتی لدرجات سعد بن عبد اللہ حلی
 ۱۶۵۸۔ حسن دجلوی [علاء الدین حسن بن علی بن علی بن علی] (شاعر - ۱۲۰۱ھ) شوی در میریہ ریحان
 ۱۶۵۹۔ حسن بن راشد [ابو علی حسن بن راشد بغدادی] (محدث - صدی دوم) امام ابو جعفر جاد سے روایت کی
 ۱۶۶۰۔ حسن الزمان [سید حسن الزمان حیدر آبادی] (صوفی - محدث - ۱۳۳۵ھ) قول المستحسن علوم الجمعیت ۱۹ جلد میں -
 ۱۶۶۱۔ حسن بن زید [حسن بن زید و السطاسطی طائلی] (محدث - صدی دوم) امام ابو جعفر سے روایت کی
 ۱۶۶۲۔ حسن بن زید [ابو محمد حسن بن زید بن امام حسن ہاشمی حلی] (محدث - ۱۶۸ھ) منصور دوانیقی کی طرف سے مدینہ کے والی
 ۱۶۶۳۔ حسن بن زید [ابو محمد حسن بن زید بن امام حسن ہاشمی حلی] (محدث - ۱۶۸ھ) منصور دوانیقی کی طرف سے مدینہ کے والی

لے ایران سے آکر دہلی میں اور پھر بنارس میں رہے - ولادت ۱۱۰۶ھ کے شاگرد ابو محمد حنفی -

۱۶۵۳۔ حسن سہروردی (ابوسعید حسن بن حسین المعروف بشیخ سہروردی) (شکلم۔ واصل۔ آٹھویں صدی) مصباح القلوب۔ مجہد المسایح۔ راحة الاطراح۔
فیہ المرام۔ ترجمہ فارسی کشف الغمہ۔

۱۶۵۴۔ حسن بن سید (ابو محمد حسن بن سعید بن حماد بن محمد بن کوئی ابو ازی) (محدث۔ فقہ۔ دوسری صدی) انوں نے اور ان کے بھائی حسین نے
ملک تیس یا چار کس کتب لکھیں۔ صفائی امام رضاء

۱۶۵۵۔ حسن بن سہیل (ابو محمد حسن بن سہیل بن عبد اللہ شری) (وزیر مامون عباسی۔ ۲۳۶ سرخس) اپنے بھائی ذوال یاسین فضل بن سہیل
کے بعد وزیر ہوا۔ ۲۰۳ھ میں اسے سودا ہوا تو احمد بن ابو خالد وزیر بنایا گیا۔

۱۶۵۶۔ حسن شرامی (محمد بن عبد اللہ شیرازی نجفی) (فقہ۔ آغاز صدی چہارم) نخبۃ المسائل

۱۶۵۷۔ حسن صفائی (رضی اللہ عنہ) الفضائل حسن بن محمد بن حسن غری خنجر لاہوری بغدادی (لغوی۔ نحوی۔ محدث۔ ۶۵۰ بغداد) مشرق الاقواء
غیاث لغز میں۔ ولادت ۵۷۷ لاہور۔

۱۶۵۸۔ حسن طبری (حسن بن محمد بن عبد اللہ طبری) (مفسر۔ امام معانی و بیان۔ ۷۴۳)

۱۶۵۹۔ حسن طبری (عماد الدین حسن بن علی طبرسی شیخ) (شکلم۔ صدی ہفتم) کامل بہائی۔ یکے از عمالہ در بار بہاء الدین صاحب المصنفات۔

۱۶۶۰۔ حسن عالمی (عبد اللہ بن حسن بن سید جعفر بن محمد بن عبد اللہ بن اعرجی حسی عالمی کرکی) (فقہ۔ ۹۳۳ھ) شہید ثنائی کے استاد (دیکھو عبد اللہ عالمی)

۱۶۶۱۔ حسن عالمی (جمال الدین ابو شہر حسن بن زین الدین شہید ثنائی) (فقہ۔ ۱۰۱۱) شاگرد ابن حجاج و مقدس اردبیلی۔ یہ بھی حق مشہور ہیں
مسائل الدین۔ مستغنی الجمل۔ مستوفی القول السدید۔ معالم الاصول۔ رسائل شاعر شریہ۔

۱۶۶۲۔ حسن عالمی (شیخ حسن بن علی عالمی) (فقہ۔ گیارہویں صدی) دراک شرح شرائع الاسلام حقیقۃ الاخبار۔ نظم الجمان۔ فرقۃ الغوا۔

۱۶۶۳۔ حسن طبری (حسن بن ابو علی طبری) (فقہ۔ محدث۔ ساتویں صدی) صاحب مجمع البیان کے بیٹے

۱۶۶۴۔ حسن عباسی (حسن بن عبد اللہ عباسی) (ادیب۔ مورخ۔ آٹھویں صدی) ۷۰۸ھ میں زندہ تھا۔ آثار الاولیٰ فی ترتیب الدول

۱۶۶۵۔ حسن عدوی (حسن بن محمد بن حسن عدوی رضی اللہ عنہما عالمی حنفی) (محدث۔ فقہ۔ نحوی۔ ۳۵۰)

۱۶۶۶۔ حسن عسکری (حسن عسکری بن علی النعمانی بن محمد تقی بن امام رضاء) (امام یازدہم۔ ۲۶۰ سالہ) ولادت ۲۳۲

۱۶۶۷۔ حسن عسکری (ابو ہلال حسن بن عبد اللہ عسکری) (لغوی۔ ۳۹۵) جہرۃ الامثال۔ (دیکھو ابو ہلال عسکری)

۱۶۶۸۔ حسن بن عطیہ (حسن بن عطیہ خاٹھاری کوئی) (محدث۔ دوسری صدی) یہ اور ان کے بھائی محمد و علی ابو جعفر صادق سے روایت کرتے ہیں۔

۱۶۶۹۔ حسن بن علوان (حسن بن علوان علی کوئی) (محدث۔ دوسری صدی) یہ اور ان کے بھائی حسین جو حسن تھا امام جعفر صادق سے روایت کرتے ہیں۔

۱۶۷۰۔ حسن علی (امیر حسن علی بن علی الدین۔ بلوی لغوی) (فقہ۔ شکلم۔ ۱۲۵۰) شاگرد عبد العزیز دہلوی۔ برہان الخلافہ۔

۱۶۷۱۔ حسن علی (حسن علی بن عبد اللہ شری) (فقہ۔ ۱۰۶۹) شاگرد بہائی

۱۶۷۲۔ حسن بن علی (حسن بن علی بن ابی طالب ہاشمی) (صفائی۔ دوسرے امام۔ ۴۹ھ) سید اکبر۔ ولادت ۱۵ رمضان سنہ ۱۵۔ ۱۵ جمادی الاول ۱۵
کوفہ ائمہ ظاہری مہادیو کو کوالہ کی

۱۶۷۳۔ حسن بن علی (سید حسن بن سید ولد علی لکھنوی) (ادیب۔ ۱۲۶۰) تذکرۃ المشوخی و الشبان

۱۶۷۴۔ حسن بن علی (حسن بن علی بن زیاد الرشید علی کوئی) (محدث۔ اوائل صدی سوم) امام رضا سے روایت کی

۱۶۷۵۔ حسن بن علی (ابو محمد حسن بن علی بن فضل علی کوئی) (محدث۔ ۲۲۳) امام رضا کے خصوص میں سے۔ الزیارات۔ البشارات۔ الزواجر علی الخلیفۃ

الشاہد میں کتاب اللہ۔ المہد۔ النسخ و المنسوخ۔ الملام

۱۶۷۶۔ حسن بن علوان (حسن بن علوان شہید ثنائی حنفی) (فقہ۔ ۱۰۶۹) نور الاصلح اور اسکی شرح مرآۃ العقول۔

- ۱۶۷۷۔ حسن زوی (حاجی شیخ محمد حسن بن محمد مصمم زوی) [فقہ - حدود ۱۲۲۵ ہجرت] ریاض الشہادہ - تنبیح المقاصد - تفتیش الخواہر
- ۱۶۷۸۔ حسن زوی (حسن قویدار) [عالم - شاعر - ۱۲۶۲] نیل الارباب فی ثلاثات العرب
- ۱۶۷۹۔ حسن کاشانی (ملاح حسن کاشانی) [شاعر کاشانی - صدی ہفتم] معاصر علامہ علی و سلطان محمد خدا بندہ - بہت بندہ صاحب می
- ۱۶۸۰۔ حسن لاجبی (مزا حسن بن عبدالرزاق لاجبی) [فقہ - متکلم - صدی یازدہم قمر] جمال العالکین - شمع الیقین - اصول خمسہ و غیرہ
- معاصر علی حزیں -
- ۱۶۸۱۔ حسن بن محبوب کوئی (ابوعلی حسن ابن محبوب السہار) [محدث - فقہ - مفسر - ۲۲۴] عمر ۷۵۔ کتاب التبیخ - کتاب الحدود - کتاب النکاح - کتاب الزنا - فقہ وغیرہ - اصحاب ۱۱۴ رضاع سے
- ۱۶۸۲۔ حسن درغشی (ابو محمد حسن بن حمزہ بن علی بن عبید اللہ حسینی طبری (درغشی) [فقہ - ادیب - ۳۵۸] کتاب المیسوط - کتاب الاشغیہ - کتاب المغنہ - مباحث الشریعہ -
- ۱۶۸۳۔ حسن بن مظفر (حسن بن مظفر شہنشاہ پوری منزہ) [نوی - ۳۲۲] زنجبیری کا شاد
- ۱۶۸۴۔ حسن زنجبیری (ابو محمد حسن بن سوسے زنجبیری) [متکلم - فیلسوف - صدی چہارم] کتاب الاداء والذیات - فرق الشیعہ - الرکلی ذوق الشیعہ
- الامامیہ - کتاب جامع فی الامامہ - کتاب التوحید - رد ابوعلی جہانی - رد النجین - رد ابن ابی الہذیل وغیرہ - ابو یوسف زنجبیری کے بھائی
- ۱۶۸۵۔ حسن زنجبیری (شیخ محمد حسن بن شیخ باقر زنجبیری) [فقہ - صدی سیزدہم قمر] جوار الکلام شرح شریع الاسلام - ثلاثہ اھل بیت علیہم السلام - کتب قرآنیہ
- ۱۶۸۶۔ حسن زنجبیری (شیخ حسن بن شیخ جعفر زنجبیری) [فقہ - ۱۲۶۲ ہجرت]
- ۱۶۸۷۔ حسن بن ہارون (ابو محمد حسن بن محمد بن ہارون بن ابراہیم پہلی بغدادی) [عالم - وزیر - ۳۵۲] معز الدولہ دہلی کا وزیر - ولادت ۲۹۱ -
- مہلب بن ابی صفروہ نسل سے -
- ۱۶۸۸۔ حسن زری (احمد الحسن زری) [بلاتی] [فقہ - صدی سیزدہم قمر] شاگرد آقا سید محمد میرج الاخوان - معاصر فتح علی شاہ بادشاہ ایران
- ۱۶۸۹۔ حسین (اصفہانی) (ابو اسحاق حسین بن علی بن محمد قطب بن یوسف الدین اصفہانی) [شاعر - ۵۱۳] (نیز دیکھو خلیفہ سلطان)
- ۱۶۹۰۔ حسین بن ابویہ (ابو عبید اللہ حسین بن علی بن حسین ابویہ النعمی) [فقہ - محدث - صدی چہارم] برادر صدوق - ابوعلی الواقفہ معاصر قطب بن عباس
- ۱۶۹۱۔ حسین بن بردان (حسین بن بردان بن داؤد بصری) [فقہ - محدث - نوی - ۷۴۹] ولادت ۶۱۲
- ۱۶۹۲۔ حسین بن بسطام (حسین بن بسطام بن سابق الزبیری) [محدث - چوتھی صدی] طب الکلام - ابن قویہ اور کلینی کے معاصرین سے
- ۱۶۹۳۔ حسین بغدادی (ابو جعفر حسین بن عبد اللہ بغدادی) [محدث - ۳۶۰] بغدادی
- ۱۶۹۴۔ حسین حارثی (شیخ حسین بن زین العابدین مازندرانی حارثی) [فقہ - حنہ]
- ۱۶۹۵۔ حسین دیار بکری (حسین بن محمد بن حسن دیار بکری مالکی نزیل مکہ) [مورخ - ۹۶۶] تاریخ الخلفاء
- ۱۶۹۶۔ حسین رمی (حسین بن علی بن یونس رمی) [نوی - پانچویں صدی] ابو الکلام مبارک بن فاجر کے شاگرد سے
- ۱۶۹۷۔ حسین بن سید (حسین بن سید بن حماد بن ہرمان ابو اوزی کوئی) [فقہ - متکلم - دوسری صدی قمر] تیس کتابیں نام ابوب قعس سے کتاب فقہ
- کتاب المناقب - کتاب المثالب - کتاب التفسیر - کتاب اللام - کتاب الرد علی الغالیہ - اصحاب رضاع سے -
- ۱۶۹۸۔ حسین بنی (ابوعلی حسین بن شعیب بن محمد بنی شافعی مروزی) [فقہ - محد - ۳۳۳] ابو بکر قتال مروزی کا شاگرد - شرح فروع ابو بکر حداد - شرح تخلص - کتاب المجموع -
- ۱۶۹۹۔ حسین (سید) عالمی (حسین بن سید ضیاء الدین ابو تراب حسن بن ابو جعفر محمد موسوی کربلائی) [فقہ - ۱۰۰۱] اندلیں المعروف بہ محمد
- ۱۷۰۰۔ حسین (سید) حسین بن امیر ابراہیم زوی (فقہ - ۱۱۹۶) سراج الاحکام شرح ساک لافہام - تحقیق الاحیاء - شیخ زعفرانہ المعروف بہ

۱۰۱۔ حسین اسید (سید حسین بن سید دلا علی نصیر آبادی لکھنوی) [فقہیہ - معکم - ۱۲۴۳] حدیقہ سلطانیہ - مجالس مغیرہ طرہ الحافظین -

روضۃ الاحکام - سید العلماء اور مرید صاحب کے نام سے مشہور ہیں - عمر ۶۱

۱۰۲۔ حسین (سید) لکھنوی حسین بن سید محمد بن سید علی خاں [ادبیہ - فقہیہ - ۱۰۶۹] صاحب دارک کے بیٹے - شوہر اہل انظم طشیہ بلوچستان

۱۰۳۔ حسین شاہ (سید حسین شاہ خانا بڑا پٹواری) [صوفی - ۹۱۵] بربانپور

۱۰۴۔ حسین بن شہاب (حسین بن شہاب الدین خاں دارین حسین خاں) [فقہیہ - ادبیہ - ۱۰۶۶] حیدر آباد - شرح بیج البلاغہ حقوق الدار - ایہ الہامی

۱۰۵۔ حسین بن روح [ابوالقاسم حسین بن روح] [فقہیہ - ۳۲۶] تیسویں وکیل امام صاحب العصر کے

۱۰۶۔ حسین خاں [عبداللہ بن عبداللہ حسین بن سید حیدر بن کرکری خاں] [فقہیہ - آخر صدی دہم] المعروف بجمہد

۱۰۷۔ حسین بن عبد اللطیف (حسین بن عبد اللطیف بن ابوجاٹ خاں) [فقہیہ - صدی یازدہم] ساحر حرم علی - شرح قواعد الاحکام کتبہ

۱۰۸۔ حسین عرب (شیخ حسین عرب بوبالی) [حدیث - علامہ - صدی چہارم] اہل اور احسن محدثوں کا شاگرد - آستانہ مدینہ حسن خان بھٹو ۱۳۴۵

۱۰۹۔ حسین بن علی (حسین بن علی بن ابی طالب الشافعی) [اصحابی - تیسرے امام - ارعوم ۱۱۶۱] ولادت ۵ شعبان ۸۵۰ھ - زیر نگین بلا میں سے اعزاز و اقبال نقل کروایا - امام حسن سبط اکبر میں یہ سبط اصغر

۱۱۰۔ حسین بن علی (حسین بن علی بن محمد بن حسن بن شیدائی) [فقہیہ - ۱۰۷۸] اصفہان (شیخ علی صاحب دار المشور کے بیٹے -

۱۱۱۔ حسین قزوینی (حسین بن ابراہیم بن ابیر محمد مصمم حسینی قزوینی) [فقہیہ - ۱۱۹۶] صاحب الاحکام شرح مساک الامام شافعی الاجتہاد و شرح ذوق

۱۱۲۔ حسین قزوینی (حسین بن محمد بن کرکری قزوینی) [فقہیہ - ۱۱۹۳] فصول الاصول

۱۱۳۔ حسین قزوینی (حسین بن محمد بن قزوینی) [فقہیہ - صدی چہارم] ساحر شیخ صدوق - معتمد الراغب

۱۱۴۔ حسین کاشفی (کمال الدین حسین بن علی) [حدیث - علامہ - صدی چہارم] اہل اور احسن محدثوں کا شاگرد - آستانہ مدینہ حسن خان بھٹو ۱۳۴۵

افغانی - دوشنبہ - رشتات -

۱۱۵۔ حسین لبنانی (آقا حسین بن مولانا حسن دہلوی حیاتی اصفہانی) [حدیث - فقہیہ - حکیم - ۱۱۲۹] اصفہان (شرح کبیر محمّد سعادی - شرح

مفتاح کاشانی - شاگرد محمد باقر مجلسی - لبنان اصفہان کا ایک محلہ ہے -

۱۱۶۔ حسین مروزی (حسین بن محمد مروزی) [حدیث - ۲۱۳]

۱۱۷۔ حسین مہمانی (ابیر حسین بن محمد حسینی شاپوری) [اصحابی - شاعر فارسی - ۹۱۳]

۱۱۸۔ حسین بن مغلیہ (حسین بن مغلیہ صیری) [حدیث - ۹۳۳] کتاب المناک - عمر ۸۰ -

۱۱۹۔ حسین بن ہرمان (ابو نصر حسین بن ہرمان بن محمد بن داؤد بن ہرمان) [حدیث - دوسری صدی] امام موسی کاظم در فاس سے روایت کی

۱۲۰۔ حسین زوی (آقا حسین زوی بخاری) [فقہیہ - ۱۱۳۵] ابوہریرہ و العرجان سے روایت کی کہ لکھنوی صاحب - ایک بیٹے بزرگ زوی بھی

۱۲۱۔ حسین ہمدانی (عزالدین حسین بن شمس الدین محمد بن علی حاضی ہمدانی خاں) [فقہیہ - ۹۸۸] شرح القواعد - اربعین - شرح الفیہ - قزوینی

شیخ الاسلام ہے - والد شیخ ہمدانی - شاگرد شہید شافعی - ولادت ۹۱۸ -

۱۲۲۔ حسری (ابو اسحاق ابراہیم بن علی بن تیم نزاری قزوینی) [ادبیہ - شاعر عرب - ۱۱۳۳] تیرہ لڑکے اور ۱۱۳۳ -

۱۲۳۔ حسری (ابو محمد حسری) [اصحابی - شاعر عرب - ۱۱۳۳] تیرہ لڑکے اور ۱۱۳۳ -

۱۲۴۔ حسینی (عزالدین محمد بن علی بن محمد دیا بکری حسینی حسینی) [فقہیہ - ۱۰۸۸] راجا شری تھریہ لالہ - شرح مفتی الاکر - شرح منار -

۱۲۵۔ حسینی (عزالدین محمد بن علی بن محمد دیا بکری حسینی حسینی) [فقہیہ - ۱۰۸۸] راجا شری تھریہ لالہ - شرح مفتی الاکر - شرح منار -

۱۲۶۔ حسینی (عزالدین محمد بن علی بن محمد دیا بکری حسینی حسینی) [فقہیہ - ۱۰۸۸] راجا شری تھریہ لالہ - شرح مفتی الاکر - شرح منار -

۱۲۷۔ حسینی (عزالدین محمد بن علی بن محمد دیا بکری حسینی حسینی) [فقہیہ - ۱۰۸۸] راجا شری تھریہ لالہ - شرح مفتی الاکر - شرح منار -

۱۶۲۷ء حنفہ [محمد الدین ابو منصور محمد بن اسعد بن محمد طوسی نیشاپوری شافعی] (فقہ - ۵۷۱ تہذیب) محمد بن منصور صفائی - قاضی حسین اور بادل بن حنفی کا شاگرد۔

۱۶۲۸ء حنفی [ابو عمر حفص بن سلیمان اسدی] (تاجی - ۱۱۸۰) عمر - ۹

۱۶۲۹ء حفص بن غیاث [ابو عمر حفص بن غیاث بن طلح بن صاویہ بخاری] (قاضی کوثر) (فقہ - ۱۹۸۴) قسٹی ہے گرام جعفر صادق سے روایت کی ہے۔
۱۶۳۰ء حفصہ [حفصہ بنت عمر بن الخطاب] (صحابیہ - محدث - ۴۵۵) مدینہ

۱۶۳۱ء حنفی [محمد بن سالم] (ادیب - ۱۱۸۱) نفس نفائس الدرر و شرح جزیرہ کا حاشیہ ہے۔

۱۶۳۲ء حکم بن سعید [حکم بن سعید بن عاص بن امیہ] (صحابی - ۱۲ یا ۹) جنگ موتہ میں مسلمہ میں جنگ یمامہ میں مسلمہ میں شہید ہوئے۔

۱۶۳۳ء حکم بن عاص [حکم بن عاص بن امیہ طبرستان] (صحابی -) آخر خلافت عثمان میں انتقال ہوا

۱۶۳۴ء حکم بن عبد [ابو عبد اللہ ابو محمد حکم بن عبد کندی کوئی سنی] (محدث - ۱۱۵)

۱۶۳۵ء حکیم نیشاپوری [ابو عبد اللہ محمد بن علی بن حسن نیشاپوری] (محدث - ۲۸۵) طبر - ۲۸۵) نوادر الاصول حدیث میں بطل الشراعیہ - ختم الولائی۔

۱۶۳۶ء حکیم بن عبد [حکیم بن عبد] (صحابی - ۳۶) جنگ جمل کے شروع ہونے سے پہلے عائشہ طلحہ اور ذریعہ سے لڑنے ہوئے مارے گئے۔

۱۶۳۷ء حکیم بن حرام [ابو خالد حکیم بن حرام] (صحابی - ۵۴۴) مدینہ) خدیجہ کے بیٹے ولادت ۱۲ سال قبل واقعہ فیل - اسلام یوم فتح مکہ عمر ۱۲۰

۱۶۳۸ء حکیم مرقی [ابو حکیم عبد اللہ بن مظفر بن عبد اللہ مرقی] (حکیم - شاعر - ادیب - ۵۴۹) دمشق) ولادت ۸۴۹ھ میں - مدون بغداد میں رہا۔

۱۶۳۹ء حلاء [ابو الحسن علی بن عبد اللہ بن وصیف (ناشی الاصغر)] (مستطعم - شاعر - ۳۶۶) بغداد) کبار شیوخ سے۔ ابوہریرہ نوہنجی کا شاگرد کوثر اور حلب میں رہا۔ اہلیت کی شان میں بہت سے قصیدے لکھے۔

۱۶۴۰ء حلاج [ابو یوسف حسین بن منصور حلاج بیضاوی واسطی] (صوفی - ۳۰۹) اپنے والد کے نام سے مشہور ہے۔ انا الحق کہنے کا سبب دلچسپی

گیا۔ حنفیہ بغدادی کے صحبت یافتہ۔ ان کا جد جوہی تھا۔

۱۶۴۱ء حلی [ابراہیم علی بن قسطنطنیہ] (فقہ - ۵۶۶) طبری الاوی

۱۶۴۲ء حلی [شہاب الدین محمود بن سلیمان طبری] (ادیب - ۷۷۵) حسن الوصل فی معرفۃ صفاتہ الزسل

۱۶۴۳ء حلی [ربیع الدین علی بن علی قاضی شافعی] (محدث - ۴۴۸) انسان العیون جسے سیرۃ الکلبیہ کہتے ہیں (دیکھو ربیع الدین طبری)

۱۶۴۴ء حلوانی [ابو محمد حسن بن علی بن محمد حلوانی] (محدث - ۴۴۲) محدث کہ

۱۶۴۵ء حلوانی [احمد بن احمد بن اسماعیل حلوانی] (ادیب - شاعر - ۱۳۸۸) الرسم فی الوشم

۱۶۴۶ء حلّ [صفی الدین عبد العزیز بن سرایہ حلّی] (شاعر - ۷۵۰) دیوان اشعار

۱۶۴۷ء حلّی [علاء الدین ابو منصور حسن بن سعید الدین یوسف بن علی حلّی] (فقہ - مستطعم - ۲۶۶) دیکھو علاء حلّی

۱۶۴۸ء حلّی [امام ابو عبد اللہ حسین بن حسن بن محمد شافعی حرانی] (فقہ - ۴۰۸) ولادت ۳۰۸ھ - ابوہریرہ نقال کا شاگرد۔ سکونت بغداد و نیشاپور

۱۶۴۹ء حمار [حماد بن ابی حنیفہ ابو اسماعیل کوثری] (محدث - ۱۷۶) (دیکھو ابو اسماعیل کوثری) ان کا بیٹا اسماعیل بصرہ کا قاضی تھا جس کی

معزونی پر بھیجے ان کے مقرر ہوا۔

۱۶۵۰ء حمار حارثی درہم [دیکھو ابو اسماعیل ازدی بصری] (محدث - ۱۷۶)

۱۶۵۱ء حمار اویہ [ابو القاسم حارثی بن علی بن سائر بن سعید دیلمی کوثری] (نوی - ۱۵۵) ولادت ۹۵ھ شاعر نے عرب اور اعلیٰ اشعار میں

۱۶۵۲ء حمار بن سلمہ [حماد بن سلمہ بن دینار (ابو سلمہ رجبی) بصری] (تاجی - ۱۶۷)

۱۶۵۳ء حمار بن ابی سلیمان [حماد بن ابی سلیمان اشعری کوثری] (تاجی - ۱۲۰)

۱۸۱. خارج بن حذاف [خارج بن حذاف عدوی] (صحابی - ۴۰ مصر) عمرو عاص کے شبہ میں خارجی سے قتل کیا۔
۱۸۲. خارج بن زید [ابو زید خارج بن زید بن ثابت انصاری مدنی] (تابعی، فقیہ - ۹۹) مدینہ کے فقیہوں میں سے
۱۸۳. خارجی [ابو حامد احمد بن محمد بنی خراسانی بغدادی] (ادیب - لغوی، محدث، مفسر - ۳۴۸ بغداد) تلمذ کتاب العین شیخ ابی اویس الکلبی
۱۸۴. حازن بغدادی [شیخ علاء الدین علی بن محمد بن ابراہیم بغدادی] (صوفی، مفسر - صدی ششم) تفسیر بابا بازل و ج ۲۵ میں لکھی
۱۸۵. حازن بغدادی [ابو منصور محمد بن احمد بن طاہر بن احمد] (نوی، ادیب، فقیہ - ۵۱۰) ولادت ۴۱۰ - خوشنویس بھی تھا
۱۸۶. حازن مزنی [حازن مزنی اندلسی مصری] (ریاضی - ۴۳۰) کتاب الفجر والشفق - کتاب البصریات
۱۸۷. حازن قانی [افضل الدین ابراہیم بن علی شردانی تبریزی] (شاعر فارسی - ۵۸۲) سلطان الشعراء - جان نجم - دراح منوچر شاہ شہر وان - تحفۃ الصائغین - دیوان اشعار
۱۸۸. حازن ازہری [ابو الفضل خالد بن عبد اللہ ازہری جرہادی شامی] (ادیب - نوی - ۹۰۵) ترمین الطلاب ج ۸۶۶ میں لکھی
۱۸۹. حازن یزید [ابو یزید یزید بن محمد بنی انصاری] (صحابی - ۱۵۰ قسطنطنیہ) عمر ۷۰ - کل شاہدیں رسول اللہ کے ساتھ رہے
۱۹۰. حازن سعید [خالد بن سعید بن عاص بن امیہ الوسی] (صحابی - ۱۳۰) یرموک، قدیم الاسلام، جہنگ بنی ہاشم، حضرت ابو بکر کی بیعت بنی ہاشم کی
۱۹۱. حازن ولید [ولید خالد بن ولید بن مغیرہ مخزومی] (صحابی - محدث - ۱۱۰) (مفسر) المستمسک میں سیف اللہ کو نام سے مشہور ہیں - ۵۸۰ میں عمر حاضر کی تصویر کشی
۱۹۲. حازن یزید [ابو ہاشم خالد بن یزید بن معاویہ اموی] (کیمیائی، طبیب - شاعر - ۸۵) طب اور کیمیاء کی رومی راہ پر مائل تھے، کونو
۱۹۳. خالغ [حسین بن محمد بن جعفر بن محمد افغی] (نوی - شاعر عرب - صدی چہارم) مضاف ابو علی فارسی و سیرانی
۱۹۴. خباب [باب بن الارت بنی زہل کوٹہ] (صحابی - محدث - ۳۷ کوٹہ) عمر ۷۰ - جنگ صفین میں علی کے ہمراہ تھے - ۶۴۳
۱۹۵. خورشانی [نجم الدین ابوالبرکات محمد بن یوسف بن سعید خورشانی شافعی] (فقیہ - ۵۸۷ قاهرہ) ولادت ۵۱۰ تحقیق المخطوط ج ۱۷۱ خورشانی قاهرہ شافعی
۱۹۶. ختم [ابو عبد اللہ محمد بن حسن بن ابراہیم استرآبادی شافعی] (فقیہ - ۳۸۶ ہجران) شرح کتاب الطیض ابن قاص - ۷۰۵
۱۹۷. خضائے وردی [خداے وردی بن قسّم افشار] (رحالی - صدی ۱۰ ازوم اصفہان) ولادت ۱۰۸۰ - شاعر و علامہ اللہ شوشتری بہم پہنچے تھے
۱۹۸. خدیج [خدیج بن خالد] (صحابیہ - ۱۰) ابنت مکہ - زوہر رسول
۱۹۹. خروزمی [ابو عبد اللہ محمد مالکی] (فقیہ - ۱۱۰۲) شرح مختصر امام غزالی فقہ مالکی میں
۲۰۰. خروگشی [ابو سعد عبد الملک بن محمد بن ابراہیم] (محدث - ۴۰۷) شرف النبوة
۲۰۱. خرواز [ابو القاسم علی بن محمد بن علی خرواز رازی قمی] (فقیہ - محدث - معتبر، منکر - صدی تیس) کتاب الايضاح اصولی ہیں - کفایۃ الاثر -
۲۰۲. خرمیز [خرمیز بن ثابت زواف شافعی] (ادیب - ۳۷۰) علی کی ہجرت میں صفین میں شہید ہوئے
۲۰۳. خرو [ابو الحسن بن سیف الدین دہلوی (ابیر خسرو)] (صوفی - شاعر فارسی - ۷۲۵) قرآن السعدین - خالق باری وغیرہ
۲۰۴. خضر کوٹی [شیخ خضر بن ابی کریم بن سونے مہرائی عدوی] (صوفی - ۷۷۰ قاهرہ) ملک الظاہر کا بیٹا
۲۰۵. خضر بن نصر [ابو العباس خضر بن نصر بن عقیل اربلی شافعی] (فقیہ - عابد - ۵۶۷) ولادت ۴۸۸
۲۰۶. خضریٰ [محمد الدیلمی] (نوی - ۱۲۸۸ دیلمی) حاشیہ شرح ابن عقیل
۲۰۷. خضریٰ [ابو عبد اللہ محمد بن احمد خضریٰ مروزی شافعی] (فقیہ - ۴۱۰ سے ۴۸۰ تک کسی سال) انتقال شافعی کا شاگرد - حافظہ عرب بہت اچھا
۲۰۸. خطا [خطا یزیدی الکھنوزی] (شاعر فارسی - ۱۱۰۲) اداس صدی سیر و دیم - واقعات کر بلائے فطری
۲۰۹. خطی [ابو سلیمان احمد بن محمد بن ابراہیم بن خطاب بنی یزید شافعی] (محدث - فقیہ - ادیب - ۳۸۸) معالم السنن شرح ابو داؤد وغیرہ
۲۱۰. خطیہ - اعلام السنن شرح بخاری - ۱۱۰۲ خطا المحدثین -

- ۱۸۳۵۔ خوارزمی [حسن عدوی خوارزمی] [عالم - صوفی - ۱۳۰۳ - ۱۲۲۰ ولادت - مشارق الانوار فی فوائد اہل الاعتبار
۱۸۳۶۔ خوات بن جبر [نامی - ۱۳۸۰] جنگ نہروان سے پہلے خارجیوں نے شہید کیا
- ۱۸۳۷۔ خواجہ [خواجہ کرمانی شیرازی] [دشاعر فارسی - ۷۵۳] مداح مظفر والی کرمان و ابو اسحاق شیرازی
- ۱۸۳۸۔ خواجہ پارسا [محمد بن محمد بن محمود حافظی بخاری] [صوفی - محدث - ۸۲۲ھ] فصل الخطاب [خواجہ زاہد - دیکھو روی]
- ۱۸۳۹۔ خوارزمی [ابن دختر جریطری] [محدث - ۳۸۳] صاحب مناقب بعض فطیری کا بھانجے لکھا ہے۔ دیکھو ابو بکر خوارزمی۔
- ۱۸۴۰۔ خیا [ابو الحسن علی بن ابوسعید بن ابوالفتح] [محدث - صدی پنجم] جامع الاخبار - معاصر کراچی
- ۱۸۴۱۔ خیالی [احمد بن موسے برومی روی] [متکلم - ۸۶۷ یا ۸۷۰] حاشیہ شرح عقائد نسفی
- ۱۸۴۲۔ خیشہ [ابو الحسن خیشہ بن سلیمان بن حیدرہ قرطبی طرابلسی شامی] [محدث - ۲۸۳]
- ۱۸۴۳۔ خیر الدین پاشا [خیر الدین پاشا] [عالم - مدرّس - صدی سیزدہم] وزیر تونس - اقوام المساک ۱۲۸۴ میں لکھی
- ۱۸۴۴۔ خیر الدین رلی [خیر الدین رلی خضفی] [فقیہ - ۸۸۱] فتاویٰ خیرہ
- ۱۸۴۵۔ خیر السراج [ابو الحسن خیر السراج] [صوفی - ۳۲۲] عمر ۱۷
- ۱۸۴۶۔ دانا گنج بخش [ابو الحسن علی جویری لاہوری] [مخدوم جلالی غزنوی] [صوفی - ۴۴۴ھ لاہور] ابو الفضل بن حسن قتلی حیدری کے مرید
- ۱۸۴۷۔ دارقطنی [ابو الحسن علی بن عمر بن احمد بغدادی شافعی] [محدث - فقیہ - ۳۸۵] علل بسند - دلائل النبوة کما فیہ الطالب المصاب - ولادت ۳۲۹
- ۱۸۴۸۔ داری [ابو محمد عبدالستہ بن عبدالرحمان بن فضل تیمی سمرقندی] [محدث - ۲۵۵] ولادت ۱۸۲ - مسند سائن داری
- ۱۸۴۹۔ دارونی [ابو عبدالستہ بن محمد بن عبدالمطلب غنوی دارونی قزوینی] [صوفی - شاعر عرب - ۳۴۲]
- ۱۸۵۰۔ داغ [فضیح الملک ذاب مرزاخان دہلوی راہوری] [شاعر اردو - ۱۳۲۲] محبوب علی خان نظام حیدر آباد دکن کے استاد - شاگرد ذوق
- ۱۸۵۱۔ دانی [ابو سلیمان محمد بن عبدالعزیز بن ابی الصلت دانی اندلسی] [ادیب - حکیم - ۵۲۹ھ] العمل بالاصحاب للوزیر بن علی - ادویۃ
المعزّہ - تقدیم الذہن منقش میں۔
- ۱۸۵۲۔ داؤد انطاکی [داؤد انطاکی] [طیب - ۱۰۵۵] نزہۃ القادرہ - تذکرہ اولی الالباب
- ۱۸۵۳۔ داؤد شاذلی [داؤد بن عمر بن ابراہیم شاذلی اسکندری مالکی] [صوفی - فقیہ - ۷۳۳]
- ۱۸۵۴۔ داؤد طائی [ابو سلیمان داؤد بن نعیم بغدادی] [صوفی - ۱۱۶۲] شاگرد ابو حنیفہ
- ۱۸۵۵۔ داؤد ظاہری [ابو سلیمان داؤد بن علی بن خلف اصغہانی بغدادی] [ادیب - زاہد - ۷۷۰] ابتداء شاگرد اسحاق بن راہویہ و ابو ثور - فرقۃ
ظاہریہ کا بانی - بغداد کا رئیس العلماء
- ۱۸۵۶۔ داؤد بن فرقہ [داؤد بن فرقہ] [اسدی کوئی] [محدث - دوسری صدی] امام جعفر کاظم سے روایت کی
- ۱۸۵۷۔ داؤد بن قاسم [داؤد بن قاسم بن اسحاق بن عبدالستہ بن جعفر بن ابی طالب] [ابو اسحاق جہری] [ابتداء] [محدث - تیسری صدی] امام ابو جعفر
اور ابو الحسن اور ابو محمد کی صحبت سے فیضیاب ہوئے۔
- ۱۸۵۸۔ داؤدی [ابو الحسن عبدالرحمان بن محمد بن مظفر خراسانی] [جمال الاسلام امام الکبیر] [محدث - فقیہ - ۴۶۷] ولادت ۴۷۳ - قتال مروزی اور
ابو حامد اسفرائینی کا شاگرد - راوی بخدی
- ۱۸۵۹۔ داؤدی [احمد بن علی بن عقیۃ الاسفہا] [مستأ - ۸۲۸] دیکھو ابن عقیۃ
- ۱۸۶۰۔ دہبسی [ابو عبد اللہ بن عمر بن عیث دہبسی بخاری] [محدث - ۳۰۸] بخاری و اربعہ - کتاب الاسرار و التقویم
- ۱۸۶۱۔ دبیر [مرزا سلامت علی لکھنوی] [شاعر اردو - ۱۲۹۲] مرثیہ - شاگرد میر تقی میر - عمر ۷۲

- ۱۸۶۲۔ دحلان [سید احمد زہی دحلان کی شاعری] (فقہہ - ۱۳۰۴) سیرۃ النبیۃ - دول الاسلامیہ - فتوحات اسلامیہ - اسنی المطالب فی کتابتہا
- ۱۸۶۳۔ دحیہ لکھی [دحیہ بن خلیفہ لکھی] (صحابی) - آنحضرتؐ پر جبرئیلؑ کی صورت میں ظاہر ہونے کے بعد سادہ نگہ ذہر رہے۔
- ۱۸۶۴۔ درد [خواجه میر بن خواجه محمد ناصر دہلوی] (صوفی - شاعر اردو - ۱۲۰۲) علم الکتاب - دیوان اشعار
- ۱۸۶۵۔ دردیر [احمد دیر مالدی] (صوفی - فقہہ - ۱۲۰۱) تحفۃ الاولیاء (تصوف) - تحفۃ الاولیاء (بیان) - شرح مختصر فقہ مالدی
- ۱۸۶۶۔ دسوتی [محمد بن و خد سوتی] (نوی - ۱۲۳۰) حاشیہ مفتاح العلوم - حاشیہ مفتی الیبیب
- ۱۸۶۷۔ دمل [ابوعلی دمل بن علی بن زینب شہی بھاری] (شاعر عرب - ۲۴۶) ولادت ۱۴۸ جلفاقت الشعراء - دیوان - قصائد و حرانی
- ۱۸۶۸۔ دھقی [تقی الدین ابو عبد اللہ بن سلیمان بن نبین بن خلفہ مصری] (نوی - ۶۱۴)
- ۱۸۶۹۔ دھیقی [ابوالفاسطی علی بن عبد اللہ بن الدقاق] (نوی - ۱۱۵) شاعر اردو لکھی فارسی و رمانی - شرح الايضاح مکملہ بالہجومات - ولادت ۳۴۵
- ۱۸۷۰۔ دلدار علی [سید دلدار علی بن محمد حسین بن فیدر آبادی لکھنوی] (فقہہ - ۱۲۳۵) عماد الاسلام - اساس الاصول - حواہم - شہاب ثاقب - مواضع حسنیہ - منشی انکار مسکن القلوب - آثار الاحزان - لقب بنیہ و وفات عرفان ماب
- ۱۸۷۱۔ دلگیر [منظفر علی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۰۰) حرانی
- ۱۸۷۲۔ دلاستانی [بدر الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابی بکر مخزومی اسکندری مالدی] (نوی - ۸۲۷) تحفۃ الغریب شرح مفتی الیبیب شرح لایہ العجم
- تعلیق المصباح - ولادت ۷۶۲
- ۱۸۷۳۔ دمشق [شمس الدین ابو عبد اللہ محمد بن ابیطالب انصاری دمشقی] (صوفی - ۷۲۸) تحفۃ الدہری فی عجائب البر والبرہ
- ۱۸۷۴۔ دمشق [عبد الدین ابو عبد اللہ محمد بن عبد الرحمن دمشقی] (فقہہ - ۸۰۵) تحفۃ الخویش صمدی - رحمة الاله فی اختلاف الائمہ جو - ۸۰۰ عین لکھی
- ۱۸۷۵۔ دمشق [محمد بن فضل الدین محمد دمشقی] (مورخ - ۱۱۱۱) خلاصۃ الاثر فی اعیان القرن الحادی عشر کتاب الاعلام
- ۱۸۷۶۔ دمنہوی [محمد] (ادیب - ۱۱۸۸) لغت الجواهر شرح سمر قندیہ - ارشاد الصافی عروض میں
- ۱۸۷۷۔ دمنہوی [محمد] (ادیب - ۱۱۹۲) حلیۃ اللب بلاغہ میں
- ۱۸۷۸۔ دیو مالدی [ابو محمد المومن بن خلف شافعی دیو مالدی] (حدث - ۷۰۵) سیرۃ کتاب لکھی - استاد ابن سید الناس - ولادت ۶۱۳
- ۱۸۷۹۔ دیر [کمال الدین محمد بن عیسیٰ مصری شافعی] (ادیب - ۸۰۸) تاجہ - حیات النبیان - دیباچہ شرح ابن ماجہ ۵ جلد
- ۱۸۸۰۔ دواتی [جلال الدین محمد بن اسعد دواتی شیرازی] (شکلم - ۹۰۸) شرح عقدہ عقدی - حواشی توبہ - توحیح تلویح - اخلاق جلالی - شرح تہذیب
- ۱۸۸۱۔ دولہی [ابو عبد اللہ جعفر بن محمد بن احمد عباس دورہی] (رازی] (فقہہ - ۷۵۱) جہم - شاعر شیعہ مفید - معاصر شیخ فوسی و وزیر نظام الملک
- ۱۸۸۲۔ دولہا [شاہ دولہا دواتی گجراتی] (صوفی - ۱۰۷۵)
- ۱۸۸۳۔ دولانی [ابو جعفر محمد بن صالح البراز بھاری] (حدث - ۲۲۷) کرخ - علم ۷۷ کتاب السنن
- ۱۸۸۴۔ دولانی البرق [ابو بشیر محمد بن احمد بن حماد انصاری رانی] (حدث - ۳۱۰) ولادت ۲۲۷ - الکلی - تواتر - ذبیہ ظاہرہ
- ۱۸۸۵۔ دولت آبادی [ملک اعلا شہاب الدین بن شمس الدین] (مفسر فقہہ - ۸۴۸) جوہر کے شیخ الاسلام - (دیکھو ملک اعلا)
- ۱۸۸۶۔ دولوی [دیکھو دولہ اللہ - محمد الغزیز عبد الحق] (۱۰۰) ولی اللہ وفات ۱۱۸۰ ازالۃ الخفا و تجلۃ اللہ بالانہ - قرۃ العینین وغیرہ
- ۱۸۸۷۔ دار بکری [عین بن محمد بن حسن] (مورخ - ۹۶۶) تاریخ الخلفاء
- ۱۸۸۸۔ دیرینی [عبد الغزیز بن احمد دیرینی] (عالم - ۶۹۴) تفسیر فی علم التفسیر
- ۱۸۸۹۔ دیکلین [ابو محمد عبد السلام بن زکریا بن عبد السلام بن شیبہ بغدادی] (شاعر عرب - ۲۳۵) ولادت ۶۶۱ عجم - دولت عباسی کے شاعر و شاعر
- ۹۰۰۔ دلی [حافظ شہرہ بن شیردار] (حدث - ۵۰۹) ہمدان - مختصر - فردوس اخبار

۱۹۔ راضی (امام الدین ابوالقاسم عبدالمکرم بن محمد بن عبدالمکرم ترمذی شافعی) [صوفی - فقہیہ - ۷۲۳] شرح الکبیر فقہ شافعی میں موجود ہے۔
کلی شرح ۱۲ جلد میں ہے۔

۱۹۲۰۔ ربعی [شیخ ابو الحسن، صاعد بن حسن بن عیسیٰ ربیع بن ہادی] (لعوی۔ ۴۱۷)

۱۹۲۰-۱۹۲۱: بن یونس [ابو الفضل ریح بن یونس بن محمد بغدادی] (دوزیر - ۱۹۲۰) منصور عباسی کا حاکم پھر دیر ہو گیا۔ رشید زہر دیا۔

۱۹۶۳ء۔ ریح خواجہ [ابوزید ربیع بن خثیم اسدی ثوری قمی کوفی شیعہ] (عمومی، محدث، مفسر، ادیب، نقوی، اول ہدی) از اصحاب علی۔ سبکت کلی

۱۹۷۳ء۔ ریح المصریٰ [ابو محمد ریح بن سلیمان بن عبد الجبار مصری شافعی] (فقہہ - ۲۷۰) شافعی کے اصحاب سے۔ شافعی کی اکثر کتابیں السومری میں۔

۱۹۲۵۔ ربیع الثانی [شیخ ابوعثمان رسیہ بن ابی عبدالرحمان فروغ] [نقیہ - ۶۶۴ ھ] سکونت مدینہ و انبار۔ امام مالک کا استاد

۱۹۲۶- ربیعہ [ربیع بن حارث بن عبدالمطلب] (صحابی - ۲۳۴ ھ) انتقال، دھلاقہ عمر - اپنے چچا عباس سے عمریں بڑے تھے۔

۲۷۹ ربيع [ربیع بن کعب اسلمی مدنی] (صحابی - ۳۷۹) خادم رسول

۱۹۷۲ء - ربیعہ [ربیعہ بن عبد الرحمن] (تالیفی - فقید - ۱۳۶۶) ، فقہائے مدینہ میں سے

۲۹۔ رتن ہندی [رتن ہندی] (محدث - ۱۱۰۲) عمر بعض ۶۷ سال بعض ۷۶ سال لکھی ہے۔ مسلمان ہو گیا تھا

۱۹۱۰ء رجاء [ابو المقدم رجاء بن ایحیوة کندی شامی] (ماہی - مہرث - ۱۱۲)

۱۹۱۰- رجب برسی (رضی الدین رجب بن محمد بن رجب برسی طلی سنی) (صوفی- اوائل صدی ہجری) دیکھو برسی۔

۱۹۳۲- رحمة الله [رحمة الهندي مهابرطه] [ششم- اواسط هندی چهاردهم] اطباء الحق در درویشان

۳۴- رزیں (یح ابوالحسن رزی بن معاویہ بن طارق عبدی سرسطنی) [محدث - ۵۴۵ھ] امام الحرمین - جمع بین الیمین

۱۹۳۴- رسم علی (رسم علی ابن علی اصغر نمونہ) (مفسرہ فقیہہ - ۱۱۷۸) التفسیر صغیر

۱۹۳۵۔ رکنی، عبداللہ بن ابی محمد عبدالرزاق بن محمد رزاقی، [تحریر: ۱۹۶۱]، محدث جزیرہ

۱۹۳۶ ر. رشتی (مس الدین محمد بن عبد الرزاق بن رزق الدین رشتی) (تحدت - ۶۸۹) ولادت ۶۱۰ - نزیل دوس

۱۹۳۶- رسائی ابو محمد عبداللہ بن علی بن عبداللہ اندلسی م (مورخ- ۵۲۶ھ مرثیہ) ولادت ۴۶۶ھ درپور۔ اقباس الاولاد والاساس لارہار

۱۹۳۸- رسیدن الدین خان (از سیب الدین خان دجولی) (اسلام- مجله- ۱۲۴۹) ساردرسیج الدین و عبد العزیز دجولی- سوت عمریه در سده- سراج الدین

۱۹۳۹- رسیدن رزیرا قاضی رسید الدین ابوالاسین احمد بن ابوالحسن علی بن ابراهیم اسماعیلی اسبانی (افعیه - سار - ساعرب - ۵۴۳ هـ) کتاب عجاب : تیس لایحه

۱۹۴۰- رسیه بجزری (نابنی - اول سندی) از اصحاب بنی عبید السدی بن ریاده و افراسیبه کیا

۱۹۴۱ - رحمان علی (رحمائی بن حکاوت علی بن محمد براہیم بشاری) (نقیبہ - شاعر فارسی - صاحب اسرار حسنی بشاری)

۱۴۰۹ هجری قمری در روز شنبه بیستم ماه ذی القعدة سنه ۱۲۸۵ بمقام هیئت مدیره و کمالیه

مسند مولانا محمد قاسم خان (آغا) رضی اللہ عنہ، ج ۱، صفحہ ۱۰۹۴، ترمذی، جامعہ اسلامیہ، لاہور، پاکستان، ۱۹۹۴ء

۱۵- حضرت امام علی (ع) فرمود: «مَنْ شَرَّكَ لِقَافَهُ وَشَرَّكَ شَافَهُ» (هر که با او شریک شود، با او شریک شود).

۱۴۰۰- وضو، الرین حاکم (شیخ فی الرین حاکم، بن سعد الرین، وسفط حاکم) (عالم...) در ادعای طهارت (نیز کلمه رحب موسر)

۱۴- رضی الدین علی اللہ [رضی اللہ عنہ] (صوفی) - ۴۴۴۶ (۱۰۱۱)

١٩٤٠ - رضي الدين اربلي [يوسف بن محمد بن معتق اربلي الموصل] (تقريباً ٥٤٠ هـ / ١١٤٠ م) ولدت في اربل

[illegible]

جاء به من غير ما كان عليه - فاستأجره - واستأجره - واستأجره

- ۱۹۷۹- زادہ [میر محمد زاہد بن قاضی محمد اسلم] (عالم - ۱۱۰۱ھ) حاشیہ شرح مرقاۃ - حاشیہ تہذیب دوانی
- ۱۹۸۰- زاہدی [میر الدین محمد بن محمد بن محمد بندادی] (فقہیہ - ۹۵۸ھ) بناد [قاضی قبیہ
- ۱۹۸۱- زاہدی [شیخ ابو الفتح احمد بن حسین بن سلیمان درویشی] (مفسر - صدی ششم) تفسیر زاہدی ج ۱۹ ص ۵۱۹ میں لکھی
- ۱۹۸۲- زاہدی [ابو القاسم علی بن اسحاق بن خلف بندادی] (شاعر - ۳۵۲ھ) ولادت ۳۱۸ھ - مدارح اہلبیت و مدارح صیف اللہ و ولہ و زہدی -
- ۱۹۸۳- زبیدہ [ام جعفر زبیدہ بنت جعفر بن منصور دوایتی] (زویہ رشید عباسی - ۲۱۹ھ) بناد [۱۹۵ھ میں ہارون رشید سے نکاح ہوا - اسکی کنیزیں قرآن حفظ کرتی تھیں - والدہ امین بن رشید - فیاض بہت تھی -
- ۱۹۸۴- زبیدی [سید مرتضیٰ محمد بن محمد بن مرتضیٰ حسین بلگرامی زبیدی] (صوفی - نقوی - ۱۲۰۶ھ) تاج العروس شرح تاجروس - تحائف السادۃ کج اچاء العلوم - از دارالانشاء -
- ۱۹۸۵- زبیدی [ابو محمد محمد بن حسن بن عبد اللہ بن محمد بن امین بن مغزی] (نوی نقوی - -)
- ۱۹۸۶- زبیر [زبیر بن عوام] (صحابی - محدث - ۳۶۶ھ) جنگ جمل سے کتلہ کش ہوتے ہوئے وادی السباع میں عمرو بن جرموز سے مارا ہوا
- ۱۹۸۷- زبیری [ابو عبد اللہ زبیر بن احمد بن سلیمان شافعی یحیری] (فقہیہ - ۳۱۸ھ) کافی فقہیں کتاب الہدیہ - کتاب اللہ - کتاب المستندہ والا ستارہ
- ۱۹۸۸- زبلی [میر جعفر زبلی] (شاعر - ۸۵۰ھ) صدی دوازدہم [عظیم شاہ بن اورنگ زیب کے قصوں میں سے تھا
- ۱۹۸۹- زجاج [ابو اسحاق ابراہیم بن محمد بن سری بندادی] (نوی - ادیب - عالم - ۱۱۳ھ) بناد [معانی القرآن الفوق بین المذکر والمؤنث - المعرفہ فیہ -
- ۱۹۹۰- زجاجی [ابو اسلم محمد بن ابراہیم بن شاپوری] (محدث - ۳۶۲ھ) کتاب الریاض
- ۱۹۹۱- زجاجی [امام ابو القاسم عبد الرحمن بن اسحاق صیری بندادی] (نوی - ۳۳۳ھ) دمشق [مصاحب حاج - ابن دریم و ابن الانباری کا شاگرد - کتاب جمل الکبریٰ -
- ۱۹۹۲- زرجیش [ابو مریم محمد بن جیش اسدی کوئی] (صحابی - محدث - ۸۶ھ) عمر ۱۲۰ھ
- ۱۹۹۳- زرارہ [زرارہ بن ابی اوفہ خزاعی] (صحابی - فقہیہ - ۹۳ھ) قاضی بصرہ
- ۱۹۹۴- زرارہ [زرارہ بن ابی ایمن بن حسن شیبانی کوئی] (محدث - فقہیہ - منظم - ادیب - ۱۵۰ھ) امام باقر و جعفر کا علم سے روایت کی
- ۱۹۹۵- زرقانی [عبد الباقی تالکی] (فقہیہ - ۱۰۹۹ھ) شرح مختصر طیل تالکی
- ۱۹۹۶- زرقانی [محمد زرقانی] (محدث - ۱۱۲۲ھ) شرح موطا - شرح مواہب اللدنیہ
- ۱۹۹۷- زرکشی [عبد الدین محمد بن بہادر بن عبد اللہ موصی شافعی] (محدث - مفسر - ۷۹۳ھ) ولادت ۷۴۵ھ شیخ بخاری شرح صحیح البخاری تفسیر القرآن و علوم القرآن
- ۱۹۹۸- زرندی [جمال الدین محمد بن یوسف زرندی مدنی] (عالم - ۷۵۲ھ) درر المصطفیٰ - مدارح الوصول
- ۱۹۹۹- زرندی [ابو محمد احمد بن محمد بن عبد اللہ زرندی بن شاپوری] (نوی - ادیب - محدث - ۳۳۸ھ)
- ۲۰۰۰- زحرفانی [ابو القاسم عمر بن جعفر بن محمد زعفرانی رومی] (ادیب - نقوی - نوی - -) متقدمین میں سے - کتاب اللغات - کتاب لغوی کتاب لغوی و لغوی -
- ۲۰۰۱- زعفرانی [ابو علی حسن بن محمد بن عبد اللہ زعفرانی] (محدث - فقہیہ - ۲۴۹ھ یا ۲۵۰ھ) یکے از اصحاب شافعی -
- ۲۰۰۲- زفر [ابو الہدیٰ بن زفر بن قیس حنفی کوئی بندادی] (فقہیہ - ۱۵۸ھ) ولادت ۱۱۰ھ - شاگرد ابو حنیفہ
- ۲۰۰۳- زکریا [زکریا بن آدم بن عبد اللہ بن سعد اشعری قتی] (محدث - تیسری صدی) امام رضا کے تلامذہ میں سے
- ۲۰۰۴- زکریا [زکریا بن اسلام ابو یوسف زکریا انصاری شافعی] (محدث - فقہیہ - ۲۶۶ھ) شرح بخاری - فتح الرحمن - منبع فقہیں المقصد فی الوقف و الاوقاف
- ۲۰۰۵- زکریا [زکریا بن قاضی محمد الدین زکریا بن محمد بن محمود قرظی] (نوی - فقہیہ - ۹۸۲ھ) مجاہد الملوکات ج ۳ ص ۷۷ میں لکھی - آثار اللہ و اخبار العباد
- ۲۰۰۶- زکی [زکی الدین غلیت انتہی شرف الدین علی اصغریانی] (رحالی - ۱۰۸۱ھ) حدیث پانچم [زکی الرحال - شاگرد مقدس ربیعہ و شیخ بہائی -
- ۲۰۰۷- زکلی [زکلی غسانی] (نوی - ۱۰۳۱ھ) شہری

۳۰۰۸۔ زمان تبریزی [علامہ زمان بن کلب علی تبریزی اصطنانی] (فقہ - اوائل ہدی دوازہم اصطنان) شاگرد علامہ مجلسی و آقا حسین خوانساری۔
شعبہ زبدۃ الاصول۔

۳۰۰۹۔ زمان شہیدی [ابیر زمان بن محمد جعفر شہیدی] (فقہ - ۱۰۴۱) شرح قواعد الاحکام
۲۰۱۰۔ زحشری [ابوالقاسم محمد بن محمد بن عروا زحشری حنفی] (نوی - لوی - ادیب - مفسر - ۵۳۸) تفسیر کشف بغض نویں۔ اساس البلاغہ
فائق۔ لطائف الزہب۔ ربیع الاربار۔ ولادت ۴۶۷۔

۲۰۱۱۔ زحلی [مسعود بن علی بن محمد زحلی] (حدیث - ۴۷۱) شیخ الحرم

۲۰۱۲۔ زحلی [ابراہیم بن عبد الوہاب بن ابراہیم زحلی] (صرفی - ۶۵۵) المختصر مفید میں جسکو العزے اور زحلی بھی کہتے ہیں۔

۲۰۱۳۔ زہادی [زین الدین ابو الحسن بن محمد بن عبد العزیز زہادی مغربی] (نوی - ۶۲۸) قاہرہ درۃ اللالیۃ نویں (دیکھو ابن اعلیٰ)

۲۰۱۴۔ زوزنی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن یوسف زوزنی] (ادیب - شاوغب - ۴۳۱) شرح سبۃ ملقات۔ شاہان خراسان کی اولاد کا معلم قدم ۲۴۲

۲۰۱۵۔ زوزنی [قاضی ابو عبد اللہ حسین بن احمد زوزنی] (ادیب - نوی - ۴۸۶)

۲۰۱۶۔ زہرائی [ابو الریح سلیمان بن داؤد حنفی بصری] (حدیث - ۲۳۴)

۲۰۱۷۔ زہراوی [ابوالقاسم خلف بن عباس قرطبی] (طیب - ۵۰۰) التشریف طب میں

۲۰۱۸۔ زہراوی [ابو حفص عمر بن عبد اللہ ذہلی قرطبی زہراوی] (حدیث - ۴۵۴) عمر ۹۳

۲۰۱۹۔ زہری [امام ابو بکر محمد بن مسلم بن عبد اللہ بن عبد اللہ بن شہاب زہری مدنی شافعی] (تاجی - فقہ - حدیث - ۱۲۴) ولادت ۵۱۔ مدینہ کبیری شریف
اور فقہ میں سے عبد الملک ابو شام خلفاوی اسی کی محبت میں رہا۔ امام الملک کا استاد۔ سب سے پہلے علم حدیث کو مدون کیا

۲۰۲۰۔ زہری [ابو عبد اللہ محمد بن سعد بن مسیح زہری کاتب و اقدی] (حدیث - مورخ - ۲۳۰) طبقات الصحابہ و التابعین و الخلفاء (دیکھو ابن سعد)

۲۰۲۱۔ زہر مری [زہر مری] (شاوغب - ۵۰۰) دیوان اشعار

ہونو۔ زلیات [ابو حامد حمزہ بن حبیب بن حمادہ کوفی] (قاری - ۵۶۱) حلوان) شاگرد اعش۔ مشہور قاریوں میں سے عمر ۷۶۔

۲۰۲۲۔ زیاد [زیاد بن اسید یا زیاد بن ابی سفیان یا زیاد بن سمید] (صحابی - ۵۳) کوفہ) ابوسفیان نے سمید سے نکاح کیا تھا اس سے پیدا ہوئے۔

۲۰۲۳۔ زیاد [زیاد بن سعید بن غلبہ انصاری] (صحابی - خلافت علی) رسول اللہ کے ساتھ تمام مشاہد میں رہے۔ آپ کے حامل حضروت

۲۰۲۴۔ زیاد [ابو الفضل زیاد بن مروان قندی انباری بغدادی] (حدیث - دوسری صدی) امام جعفر و کاظم سے روایت کی

۲۰۲۵۔ زید [زید بن ورقم بن زید انصاری خوزجی کوفی] (صحابی - محدث - ۶۶) رسول اللہ کے ساتھ تمام مشاہد میں اور علی کے ساتھ صفین میں تھے۔

۲۰۲۶۔ زید [زید بن ثابت انصاری] (صحابی - محدث - ۴۵) مدینہ) کاتب نبی - عمر ۵۶۔ ابو بکر اور عثمان کے عہد میں قرآن مرتب کیا

۲۰۲۷۔ زید [زید بن حارثہ] (صحابی - ۸) رسول اللہ سے اُمّ ایمن سے شادی کر دی جس سے اسامہ پیدا ہوئے۔ دوسری شادی زینب بنت جحش

سے جس کو طلاق دیدی۔ جنگ موتہ میں شہید ہوئے۔ عمر ۵۵

۲۰۲۸۔ زید [زید بن خارجہ خوزجی انصاری] (صحابی - عبد عثمان)

۲۰۲۹۔ زید [زید بن خالد جزی زیل کوفہ] (صحابی - محدث - ۷۸) عمر ۸۵

۲۰۳۰۔ زید [زید بن خطاب عدوی] (صحابی - ۱۲) حضرت عمر کے بڑے بھائی۔ جنگ بدر میں مارے گئے

۲۰۳۱۔ زید [زید بن سراء] (صحابی - ۱۳) جنگ جبر میں شہید ہوئے

۲۰۳۲۔ زید [زید بن صوحان بن جرج عبدی] (صحابی - محدث - ۱۴) صحابہ اور صحابہ کبار کی عمر اس میں جنگ جبر میں شہید ہوئے۔

۲۰۳۳۔ زید [زید بن وہب جزی] (تاجی - ۹۰) انصاری۔ بنی۔ جناب علی کے عہد میں اور جعدہ کے خطبہ جمع کر کے لکھے۔

- ۲۳۵۵۔ زین الدین یونس [زین الدین محمد بن یونس ابو سائر الشحام کوفی] (محدث - دوسری صدی) امام جعفر و کاظم سے روایت کی۔
- ۲۳۵۶۔ زلیخا [جمال الدین عبداللہ بن یوسف حنفی] (فقہ - ۷۶۲ھ) نقشب الراہ للاحادیث الہدایہ
- ۲۳۵۷۔ زلیخا [غفر الدین زلیخا حنفی] (فقہ - صدی ہشتم) تبیین الحقائق شرح کنز الدقائق - جمال الدین زلیخا کا استاد
- ۲۳۵۸۔ زینب [زینب بنت جحش] (صحابیہ - ۲۱ مدینہ)
- ۲۳۵۹۔ زینب [زینب بنت خدیجہ] (صحابیہ - ۸ مدینہ) ابو العاص بن بریق کی زوجہ
- ۲۳۶۰۔ زینب [زینب بنت خزیمہ (ام الماسکین)] (صحابیہ - ۴ مدینہ) زوجہ رسول
- ۲۳۶۱۔ زینب بنت الشعلی [ام الولید زینب بنت عبدالرحمن بن حسن جرجانی] (عالمہ - ۶۱۵ھ) ولادت ۵۲۴ھ ابن خلکان کے مشائخ سے۔
- ۲۳۶۲۔ زینب [زینب بنت علی بن ابی طالب] (صحابیہ - -) زوجہ عبداللہ بن جعفر
- ۲۳۶۳۔ زین الدین تباہی [زین الدین علی تباہی] (صوفی - ۷۹۱ھ) امیر بخارا
- ۲۳۶۴۔ زین الدین زلیخا [زین الدین ابو الفرج عبدالرحمن بن شہاب الدین ابو العباس احمد بن حسن بن ربیع حبشی حنفی] (محدث - فقہ - ۹۵۵ھ) شرح زلیخا
- ۲۳۶۵۔ زین الدین خساری [شیخ زین الدین بن حسن علی خساری] (فقہ - صدی دوازدہم) وفات در اوّل جلوس نادر شاہ
- ۲۳۶۶۔ زین الدین صفر [زین الدین بن شیخ علی بن محمد بن حسن بن شہید ثانی] (فقہ - صدی یازدہم) زین الدین وسطہ کے تلمیذ
- ۲۳۶۷۔ زین الدین عالمی [زین الدین بن حسین بن علی عالمی] (فقہ - ۱۰۷۸ھ) شرح تجرید - متوسط الفروع - مجتہد فقہ - کتاب التاریخ
- ۲۳۶۸۔ زین الدین عراقی [ابو الفضل عبدالرحمن بن حسین عراقی] (محدث - ۸۰۶ھ) تریخ احادیث اجابا والعلوم - شرح ترمذی ناتمام
- ۲۳۶۹۔ زین الدین کبیر [زین الدین بن علی بن احمد بن محمد بن علی شافعی] (فقہ - ۹۶۶ھ) شہید ثانی - شرح لمع
- ۲۳۷۰۔ زین الدین ناہسی [ابو الباقا خالد بن یوسف بن سعد ناہسی مقدسی] (محدث - ادیب - ۶۶۳ھ) ولادت ۵۸۵ھ ناہس
- ۲۳۷۱۔ زین الدین وسطہ [زین الدین بن محمد بن حسن بن شہید ثانی اصغہائی کئی] (فقہ - ادیب - ۶۶۴ھ) معروف بہ شیخ زین الدین الوسطہ - شاگرد بہاء الدین عالمی - ولادت ۱۰۰۹ھ
- ۲۳۷۲۔ زین العابدین [زین العابدین بن زید الدین علی بن حسین عالمی] (فقہ - ۱۰۷۳ھ) اپنے والد کے شاگرد
- ۲۳۷۳۔ زین العابدین [علی بن حسین بن علی بن ابی طالب ہاشمی] (امام جبارم - ۹۵ھ)
- ۲۳۷۴۔ زین العابدین [شیخ زین العابدین مازندرانی حائری] (فقہ - بعد ۱۳۰۷ھ) ابن کی وفات پر ایک بیٹے شیخ محمد بن حسین ان کے جانشین ہوئے۔ ذوق العابد
- ۲۳۷۵۔ زین العابدین بن حسن بن علی بن محمد جرجانی [فاضل - ادیب - شاعر و طب - ۱۰۷۸ھ] مسامک الرویہ فی شرح الحجیہ - متوسط الفروع - رسالہ فقہ - تاریخ - جرجانی کے بھائی
- ۲۳۷۶۔ زین المشائخ [محمد بن ابوالقاسم بن یاجوک بقالی خوارزمی] (نوی - انوی - ۵۶۲ھ) مفتح الزبیل - تقویم اللسان - شاگرد زعفرانی
- ۲۳۷۷۔ زین العابدین بن ابراہیم بن خیرمصر حنفی [فقہ - ۹۷۰ھ] (دو کتبوں کے انجیل اور دوحان)
- ۲۳۷۸۔ زین زبیر [حسین بن احمد] (نوی - صدی دوازدہم) ۱۱۶۸ھ میں زندہ تھا۔ فوائد الشیخ علی ابواب الکافیہ - معرب الاقوال
- ۲۳۷۹۔ زین الدین [قاضی عبداللہ شہر ملا محمد عمر بن قاضی غوث محمد بن قاضی محمد سعید عمری بخاری بخاری] (فقہ - مفسر - ادیب - فلسفی - شاعر فارسی - ۱۲۲۵ھ) شاگرد آرزو - گنج شایگان - مشنوی سوز و گداز - عمر ۹۲
- ۲۳۸۰۔ سالار مسعود [سالار مسعود بخاری (بائے میلان - سالار حبیب)] (صوفی - ۴۲۴ھ) پیر چاچ [محمد غزالی کے بھائی] محمد بن متقیہ کی نسل سے عمر ۳۰ سال
- ۲۳۸۱۔ سالار - ابوالرحمن العابد بن احمد بن سالم بن اسماعیل بغدادی [نوی - صوفی - ۶۱۱ھ] یعقوب حموی کا استاد - متقیہ کے نام سے مشہور ہے۔

۲۰۶۲۔ سالم [شیخ سید الدین سالم بن محفوظ بن عزیز علی شیبی] (فقہ - حدیث - مکتبہ) سید علی بن طاووس نے ان کی روایت کی ہے کتاب المناجیح علی حکام میں۔ اثبات و تحقیق علی

۲۰۶۳۔ سالم [شیخ حسین الدین ابوالحسن سالم بن بردان بن علی مصری نازلی شیبی] (فقہ - حدیث - مکتبہ) معاصر علامہ علی ۲۰۶۴۔ سالم ابوبکر بن سالم بن کرم بن عبد اللہ (ابو سلمہ کناسی) [تحریر - دوسری صدی] جناب صادق و کاظم سے روایت کی ۲۰۶۵۔ سالم بن ابی الجعد [سالم بن ابی الجعد راجح کوفی] [تابعی - محدث - ۷۹]

۲۰۶۶۔ سالم بن عبد اللہ [سالم بن عبد اللہ بن عمار بن خطاب مانی] [تابعی - محدث - فقہ - ۱۰۰-۱۰۱] (حدیث - مکتبہ) مینہ سے

۲۰۶۷۔ سالم بن معقل [سالم بن معقل فارسی اصمطری] [صحابی - ۱۲۰] (ابو جعفر بن عقیقہ بن ربیعہ کے غلام

۲۰۶۸۔ صاحب [ابو العباس احمی کتبی] [شاعر عرب - حدود ۱۰۰] علاؤ الدین غیبی - فاسن - آل محمد کا دشمن - بنی امیہ کا ظفر اور الجعلیل نامیوں والا شیعہ شاعر اس کے اقوال کو رد کرتا تھا۔

۲۰۶۹۔ سید ابی جوزی [شیر الدین یوسف بن خرم علی بن یزید اوطی] [مورخ - محدث - ۴۵۴] دمشق [تاریخ حراة الزمان - مذکورہ خاص لائبریری شرح مسلم - سبط حسن - سبط حسن لکھنوی - واعظ علیہ فیہ - جی]

۲۰۷۰۔ سبکی [سراج الدین عبد الوہاب شافعی] [فقہ - رحمانی - ۷۷۱] (مقاتل الشافعیہ - جمع الجوامع - اصول فقہ میں

۲۰۷۱۔ سبکی [اتم الدین ابوالحسن علی بن عبد اللہ کانی بن علی نوری شافعی مصری] [محدث - فقہ - مکتبہ - ۷۷۱] ولادت ۷۸۳ - قاضی القضاة۔

۲۰۷۲۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] کتاب التبرید فی فضائل القراء

۲۰۷۳۔ سبکی [ابو الحسن بن عبد اللہ بن علی بن عبد اللہ کانی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۷۴۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۷۵۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۷۶۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۷۷۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۷۸۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۷۹۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۸۰۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۸۱۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۸۲۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۸۳۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۸۴۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۸۵۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۸۶۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۸۷۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۸۸۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

۲۰۸۹۔ سبکی [ابو جعفر حسن بن احمد بن صالح سبکی] [محدث - ۷۷۱] (۷۷۱-۷۷۲) ولادت ۷۷۲ - شرح روایت کرتے ہیں

- ۲۰۸۸۔ سراج الدین [سراج الدین بن نور الدین] (محدث - ۸۰۳) شرح بخاری - شرح عمدہ
- ۲۰۸۹۔ سراج الدین [سراج الدین غزنوی ہندی مصری] (فقہ - ۷۹۳) شامل فقہیں - شرح جامع الصغیر - شرح منار - کتاب الخلافہ - لوائح الاوار - لوائح شرح جمع الجوامع -
- ۲۰۹۰۔ سراقہ بن حارث [سراقہ بن حارث] (صحابی - ۸) جنگ حنین میں مارے گئے۔
- ۲۰۹۱۔ سراقہ بن مالک [سراقہ بن مالک مدنی] (صحابی - شاعری - ۲۳)
- ۲۰۹۲۔ سرفوش [محمد فضل دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۱۲۶)
- ۲۰۹۳۔ سرو [سرد دہلوی] (صوفی - ۱۰۷۰) بالکل رہنہ رہتے تھے - عالمگیر نے قتل کر دیا
- ۲۰۹۴۔ سروجی [فتحی الدین عبداللہ بن علی بن نجدہ سروجی] (ناظم - نائری - ۹۳۳) قاهرہ - ولادت ۶۲۷ - سروج -
- ۲۰۹۵۔ سرتقی [شیخ ابوالحسن سری بن مغلس سقلمی بغدادی] (صوفی - ۲۵۳) بغداد - معروف کرنی کے مرید - جنید بغدادی کے ماموں اور خسر - معروف امام رضا کے دربان تھے۔
- ۲۰۹۶۔ سری موصلی [سری بن احمد بن سری موصلی] (شاعر - ۳۶۳)
- ۲۰۹۷۔ سعد بن خلعت [سعد بن خلعت بن سعید قرظی] (ادیب - صدی ششم) ابوالقاسم خراسانی کا شاگرد - ابوشامہ مالک سوسر سے پہلے ہوا -
- ۲۰۹۸۔ سعد بن عبادہ [سعد بن عبادہ خراجی انصاری] (صحابی - ۱۵) حوران - ۱۲ لقبوں میں سے - انصار کے سردار
- ۲۰۹۹۔ سعد بن عبداللہ قحطی [سعد بن عبداللہ قحطی] (فقہ - محدث - تیسری صدی) معاویہ نام جنگ مکہ کی - بعد از الدہقانم جلد و صفاری کے بعد از علاؤ
- ۲۱۰۰۔ سعد بن معاذ [سعد بن معاذ انصاری اوسی] (صحابی - ۵) عقبہ اول و ثانیہ کے درمیان مدینہ میں لڑے - جنگ خندق کے زخم سے انتقال - عمر ۳۴
- ۲۱۰۱۔ سعد بن ابی وقاص [مالک بن وہب زہری] (صحابی - محدث - ۵۵ھ) مدینہ - عمر ۷۰ - وقت اسلام ۱۷ سال - عشرہ مبشرہ سے ہیں
- ۲۱۰۲۔ سعد الدین فارسی [سعد الدین مروان بن عبداللہ فارسی] (ادیب - شاعر - ۹۱) دمشق - مصر میں بھی عرصہ تک رہا - (بزرگ و کچھ تازیانی)
- ۲۱۰۳۔ سعد اللہ [مفتی سعد اللہ بلواری] (ادیب - فقہ - ۱۲۹) راپور - ولادت ۱۲۱۹ - نوادر الاصول شرح فصول الکبریٰ - عروض و قافیہ - مفید الطلاب فی خاصیت الاواب - میزان الافکار شرح معیار الاشعار - رسالہ تہذیب و استعارہ -
- ۲۱۰۴۔ سعد اللہ [سید سعد اللہ سلونی شطاری قادری] (صوفی - ۱۱۳۸) سورت - سلون تصنیف الرادیا میں - ساتوں مکہ میں پھر شہر میں آئے -
- ۲۱۰۵۔ سعدون [ابوعلی سعید البصری] (مجتہد - بعد - ۲۵) [سعدی - ویکھو ابو عبداللہ سعدی]
- ۲۱۰۶۔ سعدی [شیخ مصطفیٰ الدین عبداللہ شیرازی] (صوفی - شاعر فارسی - ۹۹۱) گلستان - بوستان - تھانہ وغیرہ - شاگرد ابن جوزی - عمر ۱۱ -
- ۲۱۰۷۔ سعید (محمد) [محمد سعید مری بخاری بخاری] (حکیم - شاعر فارسی - صدی سیزدہم)
- ۲۱۰۸۔ سعید بن ابراہیم [سعید بن ابراہیم بن عبدالرحمن بن عوف] (تابعی - فقہ - ۱۲۵) قاضی مدینہ - عمر ۷۲
- ۲۱۰۹۔ سعید بن جبیر [ابو عبداللہ سعید بن جبیر بن ہاشم ابی اسدی کوفی] (مفسر - محدث - تابعی - ۹۵) واسط - سکونت مکہ کو نہ عمر ۴۹ - امام زین العابدین کے صحابی - حجاج نے شہید کیا
- ۲۱۱۰۔ سعید بن خالد [سعید بن خالد بن سعید بن خالد بن اوس] (صحابی - ۱۷) جنگ مرج الصفر میں مارے گئے۔
- ۲۱۱۱۔ سعید بن زید [سعید بن زید ابو الامام عدوی قرظی] (محدث - ۵۱) عمر کی بہن فاطمہ کے شوہر عشرہ مبشرہ سے ہیں عمر ۷۴
- ۲۱۱۲۔ سعید بن سعد [سعید بن سعد بن عبادہ خزرجی] (صحابی - ۱۰) علی کربلا سے یمن کے گورنر
- ۲۱۱۳۔ سعید بن العاص [سعید بن العاص اموی] (صحابی - ۵۹) عام الحجۃ کو پیدا ہوئے - مصحف عثمان کی ترتیب میں یہ بھی شریک تھے۔
- ۲۱۱۴۔ سعید بن مسیب [ابو سعید بن مسیب بن حزن غزوئی مدنی] (تابعی - فقہ - محدث - ۹۱) مدینہ - ولادت ۱۵۲ - مدینہ کے فضلاء -

- ۲۱۱۵۔ شافعی [حسام الدین حسن بن علی حنفی] (فقہ - ۷۱۴ھ) نہایت شرح ہدایہ
- ۲۱۱۶۔ شافعی [ابو اسحاق ابراہیم بن محمد شافعی] (نحوی - مفسر - ۷۴۲ھ) التجدید اور بقرآن میں - ابو حیان کا شاگرد
- ۲۱۱۷۔ سفیان ثوری [شیخ عبداللہ سفیان بن سعید بن مسروق کوفی] (حدیث - فقہ - ۱۶۱ ہجری - ۷۴۲ھ) شاگرد امام مالک -
جلیل بغدادی کے پیر - ولادت ۹۹۹ھ
- ۲۱۱۸۔ سفیان بن عیینہ [ابو محمد سفیان بن عیینہ بن ابی عمران میمون ہلانی کوفی کئی] (مفسر - حدیث - فقہ - ۱۹۸ھ) شاگرد ابو حنیفہ - عمر ۹۱
- ۲۱۱۹۔ سکاکی [سراج الدین ابو یوسف وسعت بن ابی کریم محمد بن علی خوارزمی] (ادب - فقہ - منکلم - ۲۲۴ خوارزم - استفاح العلم - ولادت ۵۵۵ھ)
- ۲۱۲۰۔ سکری [فتح ابو سعید بن حسین بن عبداللہ سکری عسکری] (نحوی - لغوی - ۲۷۵ھ) ازنیس صلب بن ابی صفہ - ولادت ۲۱۲ھ
- ۲۱۲۱۔ سکینہ [سکینہ بنت الحسین بن علی بن ابیطالب] (شاعرہ - ۱۱۷ھ) اہلسنت کے موافق اول مصعب بن زبیر سے پھر عبداللہ بن عثمان بن عفان سے نکاح کیا۔
بن حکیم بن حرام سے نکاح ہوا - اہل تشیع نے جواب شریعت میں ثابت کیا ہے کہ کسی میں قید خانہ شام میں اسحاق کیا۔
- ۲۱۲۲۔ سلام علی [سلام بن عبدالعزیز دہلی علی] (فقہ - منکلم - حدیث - نجم) شاگرد سفید و مرقفہ - دیکھو الشافعی تقریر اصول مریم فقہ - درجہ چہارم
- ۲۱۲۳۔ سلام اللہ [سلام اللہ راہبوری بن شیخ الاسلام] (فقہ - حدیث - مفسر - ۱۲۱۹ھ) ازنیس عبدالرحمن دہلی - کمالین حاشیہ جلالین - ترجمہ بخاری فارسی - اصول حدیث -
- ۲۱۲۴۔ سلام بغدادی [سلام بن محمد بن اسماعیل ازنی بغدادی] (حدیث - فقہ - ۳۳۹ھ) کتاب الغیبہ - کشف المحجۃ - کتاب المغنی فقہ میں کتاب الحج
- ۲۱۲۵۔ سلامی [ابو الحسن محمد بن عبداللہ بن محمد غزالی بغدادی] (شاعر - ۳۹۳ھ) ولادت ۳۳۹ھ کثرت کتب - نصف الدولہ کی شرح میں قصیدہ کہا
- ۲۱۲۶۔ سلامی [ابو الفضل محمد بن ناصر بن محمد بغدادی] (حدیث - ادب - ۵۵۰ھ) بغداد - ولادت ۲۶۷ھ
- ۲۱۲۷۔ سلامی [احمد بن خالد ناصری سلامی مروکشی] (مورخ - ادب - صدی چہارم) استقصاء الاخبار جہر کاش کی تاریخ و تاریخ کرامت و کرامت
- ۲۱۲۸۔ سلطان العلماء [ابو یوسف علیہ سلطان سیب بن رفیع الدین محمد راضیانی] (عالم حقوق - مدق - ۱۱۶۶ھ)
- ۲۱۲۹۔ سلطان العلماء [سید محمد بن سید ولد علی لکھوی] (فقہ - منکلم - بعد ۱۲۷۷ھ) (دیکھو صاحب محمد)
- ۲۱۳۰۔ سلفی [حافظ صدر الدین ابوطاہر احمد بن محمد بن احمد اصفہانی شافعی] (حدیث - مورخ - فقہ - لغوی - ۷۶۷ھ اسکندریہ) تاریخ - کیاہر بنی و بنی
- تبریزی کا شاگرد - ولادت ۴۷۲ھ - عمر ۱۰۶
- ۲۱۳۱۔ سلماسی [سید محمد بن ہبہ عبداللہ سلماسی شافعی] (فقہ - ۷۷۴ھ) بغداد - سلماس علاقہ آذربائیجان میں
- ۲۱۳۲۔ سلطان سادہ [جمال الدین بغدادی] (شاعر فارسی - ۷۷۸ھ) سراج البیہرین نوایں و انیر اوایں و الیابان بغداد
- ۲۱۳۳۔ سلطان فارسی [سلطان قادسی] (کافی - حدیث - ۳۵۷ھ - ۳۶۱ھ) (این) بکرت کاول سلطان جو عمر خانی سول بیض کہ تہجیزت علیہ کلا نازہ بیضا
- ۲۱۳۴۔ سلم بن کورث [سلم بن کورث اعلی مدنی] (کافی - حدیث - ۴۴۷ھ) عمر ۸۰
- ۲۱۳۵۔ سلم بن اوب [ابو القاسم ابی ابراہیم سلم بن اوب بن سلیم رازی شافعی] (فقہ - ادب - ۴۴۷ھ) عمر ۸۰ سے زیادہ - ابو حامد اسفہانی کا شاگرد - کتاب الاشارہ - تہذیب الکویت (دیکھو ابو الفتح رازی)
- ۲۱۳۶۔ سلم بن شعیب [شیخ سلیم بن شعیب] (حدیث - ۹۷۹ھ) تہذیب الکبری میں مراد - ابو جہر نگیر بادشاہ کے پیر
- ۲۱۳۷۔ سلم بن قیس [ابو صادق سلیم بن قیس ہلانی عامری کوفی شعیبی] (حدیث - نوادر حدیث اول) ازنا محاب علی - ہاماموں کی خدمت سے فیضیاب ہوا - کتاب الحدیث -
- ۲۱۳۸۔ سلیمان بخاری [شیخ سلیمان بن علی بن سلیمان بخاری شافعی] (فقہ - ۱۱۰۱ھ)
- ۲۱۳۹۔ سلیمان بخاری [شیخ ابوالحسن سلیمان بن عبداللہ بن علی بخاری شافعی] (فقہ - ۱۱۲۱ھ) بخاری بخاری

- ۳۰۔ ابوسلیمان قندوزی [سلیمان بن قاضی کلان قندوزی] مخفی قسطنطنیہ کی چوٹی نقشہ بندی [صوفی - ۱۶۹۳ قسطنطنیہ] بیابان المودۃ
- ۳۱۔ سلیمان حلوانی [ابو عبد اللہ سلیمان بن محمد بن العقی حلوانی تھروانی قندازی] [نوی - ۴۹۴ بغداد]
- ۳۲۔ سلیمان بن خالد ابو اسحق سلیمان بن خالد بلخی کوئی [محدث - دوسری صدی] معاصر خراب صادق
- ۳۳۔ سلیمان زہراوی [سلیمان بن زہراوی] [نوی - ۵۹۴ قرطبہ] نحاس سیرانی اور زجاج وغیرہ سے روایت کی
- ۳۴۔ سلیمان بن سفیان [ابو داؤد سلیمان بن سفیان المشرق کوئی] [محدث - ۱۲۳۰] عمر - ۷۰
- ۳۵۔ سلیمان [شاعر] شاعر سلیمان [صوفی - ۱۰۹۵]
- ۳۶۔ سلیمان بن صالح [سلیمان بن صالح بن احمد بن یحییٰ بن صفور دمانی] [فقہ - ۱۰۸۵] اکربا
- ۳۷۔ سلیمان بن مرد [سلیمان بن مردوزائی کوئی] [صوفی - ۹۵] انتقام خون حسین میں عبدالملک کی فوج سے لڑ کر شہید ہوئے
- ۳۸۔ سلیمان بن علی [سلیمان بن علی کوئی] [اصل تلمسانی] [صوفی - ۹۰] دمشق [ابن عربی کے طریق پر تھے۔
- ۳۹۔ سلیمان کاظمی [شیخ سلیمان بن محمد صیداوی عالمی کاظمی] [فقہ - صدی یازدہم] معاصر حرطالی
- ۴۰۔ سلیمان بن زید [سلیمان بن حسین طباطبائی نائینی زیدی] [فقہ - ۱۲۵۴] یزد
- ۴۱۔ سلیمان بن یسار [ابو یوسف سلیمان بن یسار] [تلمی - محدث - ۱۰۷۰ مدینہ] سیمونہ زوجہ نبی کے غلام - مدینہ کا مقبوضہ - عمر ۷۰
- ۴۲۔ ساعد [ابو شاعر ساعد بن ہرمان بن عبدالرحمان حضرمی] [محدث - ۱۲۵۵ مدینہ] امام جعفر صادق و کاظم سے روایت کی - عمر - ۹۰
- ۴۳۔ ساسک [ساک بن حرب ذہلی] [تلمی - ۱۲۳۰] یزد لکھو ابو جابر
- ۴۴۔ سنان [ابوسعید اسماعیل بن علی بن حسین رازی مشتری] [محدث - ۴۴۵]
- ۴۵۔ سنان [ابوبکر ابی ہریرہ سعد باہلی بصری] [محدث - ۲۰۳ یا ۲۰۷] ولادت ۱۱۱ - منصور دو انقی کا معاصرب
- ۴۶۔ سمروہ [سمروہ بن جندب فزاری] [صوفی - ۵۹] بصرہ
- ۴۷۔ سمرقندی [اسحاق بن محمد سمرقندی ماتری] [حکیم - شکم - ۳۴۲] سواد فخر اصول دین میں
- ۴۸۔ سمرقندی [شمس الدین محمد] [منطقی - ۱۲۰۳] قسطنطین المیزان منطق میں
- ۴۹۔ سمرقندی [شمس الدین محمد بن اشرف] [مهندس - ۹۰۰] اشکال التامیس ہندسہ میں
- ۵۰۔ سمرقندی [نجیب الدین ابو حامد محمد بن علی بن عمر] [طیب - ۹۱۸] اسباب الامراض - بحیات کلمات طب میں -
- ۵۱۔ سمصانی [ابوسعید عبد الکرم بن ابوبکر محمدی مروزی شافعی] [محدث - نساب - مورخ - ۵۴۲] کتاب الانساب - بحج البلدان بحج دمشق
- ذیل تاریخ خطیب - تاریخ مرو - ولادت ۵۰۶
- ۵۲۔ سمویہ [اسماعیل بن عبد اللہ اصغفانی] [محدث - ۲۶۷]
- ۵۳۔ سمودی [سید نور الدین علی بن عبد اللہ شافعی مدنی] [مورخ - محدث - ۹۱۱] خلاصۃ الوفاء و وفاء الوفا و فی اعتبار دار المصطفیٰ -
- جوہر العقیدین -
- ۵۴۔ سین [شہاب الدین احمد بن یوسف حلبی] [نوی - مفسر - ۷۶۰] ابوجان کاشگرد
- ۵۵۔ سمید [سمیدہ (والدہ عمار بن سمر) [صوفی - اسلام میں پہلی شہیدہ ہے - ابوجہل کے ہاتھ سے کتب شہید ہوئی
- ۵۶۔ سنائی [حکیم ابوالجود الدین محمد بن آدم غزنوی] [حکیم سنائی] [اصوفی شاعر غازی حکیم - ۵۲۵ یا ۵۵۹ غزنی] حدیثہ انتحالی - مولانا غفر
- ان کی بہت تعریف کی ہے - روایات اہل بیت میں ان کا نام محمد و لکھا ہے - عمر ۶۲
- ۵۷۔ سنجکاشی [سنجکاشی بن جندب حرطالی] [شاعر غازی - ۱۰۲۱] اکبر آباد و کجاوریس ایران کا گربا - دہاک اکبر و شاعر لڑکان -

- ۲۱۶۸۔ سندھی (سندی) [حدث - ۱۱۳۸] حاشیہ بخاری
- ۲۱۶۹۔ سنوسی [محمد بن یوسف اشعری] (منکلم - ۸۹۵) عقیدہ اہل التوحید کے لیے سنوسی - اُم البراہین یعنی عقیدہ سنوسیہ منفرے
- ۲۱۷۰۔ سیوا [مزار فیح دہلوی] [شاعر اردو - ۱۱۹۵] ولادت ۱۱۲۵۔ شاہ حاتم اور خان آرزو کے شاگرد
- ۲۱۷۱۔ سید سوده [سودہ بنت زمعہ] (صحابیہ - ۲۲ مدینہ)
- ۲۱۷۲۔ سونہ سید محمد میر دہلوی لکھنوی [شاعر اردو - ۱۲۲۵] مباحثہ سودا
- ۲۱۷۳۔ سوید (سوید بن غفلہ غطفی کوئی) [صحابی - ۸۱] عمر ۱۲۵ھ و ۱۲۷ھ ولادت ۲۷ عام الفیل
- ۲۱۷۴۔ سویدی [ابو العزیز محمد امین بغدادی] (نساب - ۷۰) سیالک الزہب فی معرفۃ قبائل العرب جو ۱۲۳۹ھ میں لکھی
- ۲۱۷۵۔ سویدی [ابراہیم بن محمد بن ترخان انصاری دمشقی] (طیب - فلسفی - ۶۹۰) تذکرۃ الامراء - خواص الامار
- ۲۱۷۶۔ سہروردی [حشیا الدین ابو الخلیل عبد القادر بن عبد القادر بن محمد سہروردی] (صوفی - نقیہ - ۵۶۳) انزل محمد بن ابی بکر شیبانی
- سہروردی کے چچا
- ۲۱۷۷۔ سہروردی [شہاب الدین ابو حفص عمر بن عبد القادر بن محمد سہروردی بغدادی شافعی] (صوفی - ۶۳۲) غرر المعارف
- ۲۱۷۸۔ سہیل بن سعد [سہیل بن سعد ساعدی انصاری] (صحابی - محدث - ۹۱ مدینہ) وفات رسول کو وقت ۵ سال کے تھے۔
- ۲۱۷۹۔ سہیل بن ضیف [سہیل بن ضیف انصاری اوسی] (صحابی - محدث - ۳۸ کوثر) علی طرف سے مدینہ کے پھر فارس کے گورنر
- ۲۱۸۰۔ سہیل شوستری [ابو محمد سہیل بن عبد القادر بن ریح شوستری] (صوفی - مفسر - ۲۸۳ بصرہ) تکریم ذوالنون مصری سے ملاقات کی
- عمر ۸۳۳ تفسیر۔
- ۲۱۸۱۔ سہیل صعلوکی [ابو الخلیل سہیل بن محمد بن سلیمان صعلوکی نیشاپوری شافعی] (فقہ - منکلم - ادیب - ۳۸۷)
- ۲۱۸۲۔ سہیل [سہیل بن عمرو قرظی عامری] (صحابی - ۱۸۱ عمواس)
- ۲۱۸۳۔ سہیلی [ابو القاسم عبد الرحمن بن عبد القادر بن احمد بن سعد بن مالکی] (محدث - مورخ - بخوی - ۵۸۱ مرگش)روض اللانث
- یعنی شرح سیرۃ ابن ہشام - ولادت ۵۰۸ - ۱۷ سال کی عمر میں نابینا ہو گیا تھا۔
- ۲۱۸۴۔ سیالکونی [قاضی عبد الحکیم] (فقہ - منکلم - ۱۰۶۷) حاشیہ تفسیر میضائی - حاشیہ عقائد غندی و سنی - ترجمہ فقہ العلامین
- ۲۱۸۵۔ سیبویہ [ابو بشر عمر بن عثمان بن قنبر حنفی میضائی بصری بغدادی] (نوی - ۱۸۰ھ ۱۹۴ھ بغداد) خلیل و انفس الکبر کا شاگرد
- مفتی بن و متاخرین میں سب سے بڑا نوی - کتاب بخویں - عمر ۳۲۲ھ
- ۲۱۸۶۔ سید ابراہیم [سید العلماء سید محمد ابراہیم بن ممتاز الخطا محقق بن سید حسین بن دلداری لکھنوی] (فقہ - حنفی)
- ۲۱۸۷۔ سید ابو [سید ابو الحسن محمد بن علی بن صفدر لکھنوی] (فقہ - حنفی)
- ۲۱۸۸۔ سید احمد [سید احمد بن سید ابراہیم] (فقہ - حنفی) حمایت الاسلام
- ۲۱۸۹۔ سید احمد [سید احمد مجاہد رائے بریلوی] (فقہ - صوفی - ۱۲۴۷ بالاکوٹ) مرید و خلیفہ عبد العزیز دہلوی
- ۲۱۹۰۔ سید احمد [سید احمد دہلوی] (ادیب اردو - لکھنوی - ۱۳۳۴) جنگ تصفیہ اردو - انشا وادی النساء
- ۲۱۹۱۔ سید احمد [سید احمد گیسو دراز] (صوفی - ۱۰۵۸ کالجی) سید محمد کالجی کے بیٹے
- ۲۱۹۲۔ سید احمد [سید نظام الدین بن زین العابدین عالمی] (فقہ - صوفی یا زہد) شاگرد سہیلی معارف الہیہ کشف الحق و حق و مستطاع الشفاء
- ۲۱۹۳۔ سید اشرف جاگیر [سید اشرف جاگیر سنائی] (صوفی - ۸۰۸) مخدوم جانیان جاگشت کے مرید۔
- ۲۱۹۴۔ سید حسن رسولی [سید حسن رسولی خاں دہلوی] (صوفی - ۱۱۰۷ دہلی)

۲۱۹۴- سید حسن غزنوی [سید حسن غزنوی] (شاعر فارسی - ۵۶۵)

۲۱۹۷۔ [یہ حسین ننگ سوار] [صوفی۔ ۱۱۰] اجمیر، شہاب الدین کی سزاؤں میں آئے۔ اجمیر کے صوبہ دار۔ (نیز دیکھو حسین سید)

۲۲۱۸- سید محمد (سید محمد بن عبد الجلیل بکراچی) (ادیب) (۱۱۸۵ھ) البرز اشراف سن استون - ولادت ۱۱۰۱ھ - آزاد بکراچی کا مولو۔
 ۲۲۱۹- سید محمد (سید محمد بن حسن بن قاسم) (فقیہ - واعظ - محدث) یازدہم) شہید ثانی کے دوست۔ اشعار میں فی المواعظ العزیز صاحب۔
 ۲۲۲۰- سید محمد سلطان العلماء (سید محمد بن سید دلدار علی نصیری آبادی گھنوی) (فقیہ - شاعر - محدث) (۱۲۰۴ھ) طعن المراج - ضرب سید ریاضیہ
 بعد وفات رشتہ دار بنے۔

۲۳۲۱- سید محمد آقا سید محمد بن سید علی طباطبائی (آفتابیه - ۱۲۴۴ طبران) مفاتیح الاصول - وسائل اصول فقه - مصابیح فقهیه - اصلاح العمل
۲۳۲۲- سید مرتضی (آقا محمد علی بن حسین بن مونس بغدادی شیعی (علم الهدی)) (فقیه - بشکریه - ادیب - ۱۲۴۹) مشارک فی فقهیه شافعی و ایزدیه
مصباح الفقه مختصر الاصول - انوار الدین - تشریح الانبیاء و الاصل - جمل العلم والعمل - کتاب التذخیر - آلاء البشیر - تقریب لاصول (دیوچهره)
۲۳۲۳- مصطفی (سید مصطفی بن حسین قزوینی) (درجانی - ۱۲۵۱ هجری یازم) معاصر قزوینی عالی - فقه الرجال -

۲۲۲۳۔ سید محمود (سید محمد محمود بن محمد ہدی بن حبیب اللہ اصفہانی) (فقہیہ - ۱۰۹۵ھ) اصفہان کے شیخ الاسلام
۲۲۲۵۔ سید میرزا ہریری (سید میرزا محمد بن سید شرف الدین علی بن سید نعمۃ اللہ جہری) (فقہیہ - محدث - صدی یازدہم) جامع الکملہ شاکر گوشتی
بن خاقان - اُستادِ نعمۃ اللہ جہری -

[illegible]

۲۲۲۸۔ سیرانی [قاضی ابوسعید حسن بن عبداللہ بن حرز زبان سیرانی ہندو ای] [نحوی۔ فقہیہ۔ ۳۰۶۸ ہندو] و لاہور ۲۸۔ شرح کتابا

۲۳۲۹۔ بیرونی [علامہ جمال الدین ابو بکر] (محدث - مفسر - مورخ - ۹۱۱) لب الالباب انساب میں تفسیر نقان و در المنثور (دیکھو مثال)

۲۳۳۰۔ شاب الطریق [شمس الدین محمد بن عقیف الدین تلسانی] (شاعر - عرب - ۹۸۸ دشت) دیوان اشعار

۲۶۳۱۔ شاذان [ابو عبد الرحمن السود بن عامر بغدادی] (محدث ۲۰۸۔ بغداد)
۲۶۳۲۔ شاذان [سید الدین ابو الفضل شاذان بن جبرئیل بن اسرائیل قتی] (محدث)۔ اوائل صدی ہجری، فخر کے استاد۔ الفضائل۔

خبر (پی)

- ۲۲۴۱۔ شافعی [امام ابو عبد اللہ محمد بن ادریس بن عباس ہاشمی عسقلانی مصری] (فقیہ - ۳۰۴ھ قاهرہ) ولادت۔ ۵۰۰ھ بغداد مولیٰ سلطان بغداد
- ۲۲۴۲۔ شاد چراغ [سید احمد بن کوٹہ بن جعفر ہادی مدنی شیرازی] (فاضل - محدث - آغا زہدی سوم) امام رخنہ کے بھائی
- ۲۲۴۳۔ شیرازی [عبد اللہ] (عالم - ۱۱۰۶ھ) سراج الاطراف فی دایع الاشراف عنوان البیان فی النصار
- ۲۲۴۴۔ شیرینی [ابراہیم بن عمر بن علی مالکی شریفی] (محدث - ۱۱۰۶ھ) فتوحات و مہینہ شرح اربعین النوہ
- ۲۲۴۵۔ شہبازی [محمد بن امین الدین شہبازی تبریزی] (صوفی حکیم - راغلہ -) گلشن راز - مرآۃ الحقین رسالت نامہ حق الباقین
- ۲۲۴۶۔ شہبازی [سید مومن برج شہبازی] (عالم - آغا زہدی چارہم) ذوالابصار فی مناقب آل بیت النبی المختار
- ۲۲۴۷۔ شہبازی [ابو جعفر بن یونس خراسانی قزاقی مالکی] (صوفی - ۵۳۳ھ بغداد) عمرہ - ۸۰ھ - مرید عبید بغدادی - مشاد و نوری کے پیر بھائی
- ۲۲۴۸۔ شہبازی شافعی [محمد بن یونس بن عبد اللہ اعظم کرمی] (ادیب متکلم - نورخ - ۱۳۳۲ھ) الفاروق - المنان - المومن - ابرار - علم الکلام کوکب زین
- الکبریہ - شاگرد احمد علی سہارپوری علی عباس چڑیا کوٹی دار الشافعیین رانیوری - ولادت ۶۱۵ھ
- ۲۲۴۹۔ شجاع [شجاع بن ابی دہب اسدی] (صحابی - ۱۲) کچھ ادیب چالیس کی عمر میں جنگ بامدین شہید ہوئے
- ۲۲۵۰۔ شداد [شداد بن اوس شامی] (محدث - ۵۵ھ قدس) حسان بن ثابت کے بھتیجے - عمرہ
- ۲۲۵۱۔ شرمینی [محمد بن محمد شرمینی شافعی] (خطیب مفسر - ۹۷ھ) تفسیر سراج المنیر - اذاع فی حل الفاظ المختصر ابی شجاع -
- ۲۲۵۲۔ شرمینی [شہاب الدین احمد شرمینی] (محدث - ۸۹ھ) تجرید الصریح لا حدیث الجامع للفتح
- ۲۲۵۳۔ شرمیل [شرمیل بن حسنہ گندی] (صحابی - ۸۰ھ) عمر کی طرف سے چھائی شام کا حکم - عمر ۶۶
- ۲۲۵۴۔ شرمیل [شرمیل بن مصطفیٰ اسود گندی] (صحابی - ۴۱) ساریہ کی طرف سے حصہ کا گورنر - ابو الماعز سلمیٰ کی طرح علی کا مخالف
- ۲۲۵۵۔ شرف الدین [ادیر شرف الدین علی بن حمزہ اللہ شولستانی] (فقیہ - ۱۰۵۰ھ) شاگرد تفریشی و ہمدانی استر آبادی - از شام محمد باقر طبری
- ۲۲۵۶۔ شرف الدین آل [قاضی حامد بن محمد بن حامد بریدی آبی شیبی] (فقیہ - فاضل - متبحر -) آداب قیام - کتاب اللہ - معیار العالی -
- عین الحقانی -
- ۲۲۵۷۔ شرف الدین اربلی [ابو الفضل احمد بن کمال الدین موسیٰ بن رضی الدین یونس شافعی اربلی] (فقیہ - ۶۲۲ھ موصل) موصل کی مدد سے قاهرہ کا رہنے والا
- ۲۲۵۸۔ شرف الدین دیلمی [امام عبد المؤمن بن خلف بن ابوالحسن دیلمی] (محدث - نسابہ - ۷۰۵ھ قاهرہ) ولادت ۶۱۳ھ
- ۲۲۵۹۔ شرف الدین غری [قاضی عبد الوہاب بن فضل الصمد غری] (فقیہ - ادیب - کاتبہ - ۷۱۷ھ) ولادت ۶۲۳ھ - معروف شام میں قاضی رہا
- ۲۲۶۰۔ شرف الدین نجفی [شیخ شرف الدین بن علی استر آبادی نجفی] (محدث - حدیث - ہمدانی) شاگرد نور الدین علی بن عبد العالی لکنی - آیات الباہر
- ۲۲۶۱۔ شرف قزاقی [امام عبد اللہ مجازی] (صوفی - عالم - ۱۱۲۷ھ) شرح کتاب الحکم تصوف میں نقطۃ النظارین جو تاریخ مصر ہے -
- ۲۲۶۲۔ شرفی [احمد بن شرفی اشرفی] (صوفی - ۹۹۴ھ) السلوک الی ملک الملوک
- ۲۲۶۳۔ شرفی [احمد بن محمد شرفی] (ادیب - ۱۲۵۶ھ) نقحۃ الیمین - انشاء عجیب العجاب - حقیقۃ الافراح (دیکھو احمدیہ)
- ۲۲۶۴۔ شرفی [قاضی ابوالامین شرفی بن عبد اللہ بن شمس] (صحابی - فقیہ - محدث - ۷۰۷ھ) کوفا شروع خلافت عمر سے ۷۰۵ھ سال کوکب قاضی رہا شرفی
- ۲۲۶۵۔ شرفی [شرفی بن ابی ابراہیم حارثی سجستانی] (صحابی - محدث - ۷۸۰ھ) علی کے بزرگ اصحاب سے عمر ۱۲۰
- ۲۲۶۶۔ شرفی [احمد] (ادیب - ۶۱۹ھ) شرح مقامات حریری -
- ۲۲۶۷۔ شریف العلماء [شرف الدین محمد بن حسن علی مازندرانی حارثی] (فقیہ - ۱۲۴۶ھ) عارف - آقا سید ابراہیم اور آقا سید ورنی کے استاد
- ۲۲۶۸۔ شریک [قاضی ابوالفضل شریک بن عبد اللہ بن حارث غلی غازی کوئی] (فقیہ - محدث - ۷۷۷ھ) ولادت ۷۰۵ھ بغداد علی کو قضا فی بیان کرتا - ابو جعفر علی بن عقیق کرتا - ہمدانی عباسی کے عہد میں کوکب کا قاضی - شاگرد ابو جعفر

- ۲۳۱۶- شهید ربیع [عزاد احمد محمدی بن ہدایت اللہ اصغری] [فقہ - ۱۲۱۷ھ (شہید) شرح دروس - دینی مکتبہ مزار احمد دہلی صاحب نمبر شہید ربیع
۲۳۱۷- شہید فاس [عاجی محمد علی بن محمد رفائی قزوینی] [فقہ - ۱۲۱۶ھ (قزوین) مجالس المتقین - ایران میں شہیدانہ مشہور دینی اگرچہ شہید فاس یا کربلا
۲۳۱۸- شہیدی [شہیدی قی] [اشاعرہ فارسی - ۹۳۵ھ (سرخس) یعقوب دانی تبرکات ملک الشہاد - ایران میں اگرچہ بجا پور اور گجرات آباد شاہوں پاس رہا۔
۲۳۱۹- شیبانی [محمد حسن] [فقہ - ۱۸۹ھ] شاگرد ابو حنیفہ - موثق
۲۳۲۰- شیعہ [شیعہ بن عثمان بن ابی طلحہ عبیدی کئی] [صحابی - ۵۹ھ] فتح مکہ پر مسلمان ہوئے۔ مولفۃ القلوب میں سے ہیں۔
۲۳۲۱- شیخ الاسلام ہروی [سیف الدین احمد بن یحییٰ بن سعد الدین مسعود بن عمر عثمانی] [فقہ - محدث - مفسر - ۹۱۶ھ]
۲۳۲۲- شیحانی [محمد بن محمد بن علی الشیحانی مدنی] [محدث - ۱۰۰ھ] امرطاسوی [شیخ الحرم - دیکھو ابن المنذر]
۲۳۲۳- شیخ التبریز [علی دادہ سکندری سیادی] [ادیب - ۱۰۰۰ھ] محاضرات الاوائل وسامرة الادوار
۲۳۲۴- شیخ الریس [ابو الحسن عیداد بن سینا بخاری] [طبيب فلسفی حکیم - ۹۲۸ھ] اشارات شفاء - قانون (دیکھو ابن سینا)
۲۳۲۵- شیخ زادہ [عبدالرحمان بن محمد بن علی الدین سلیمان رومی شنی] [فقہ - مفسر - ۹۵۱ھ] مجمع الانوار شرح طغی الامج - حاشیہ تفسیر میثادی
۲۳۲۶- شیخ الطائفہ [ابو جعفر محمد بن حسن بن علی طوسی شنی] [فقہ - مفسر - ۹۶۰ھ] مجتہد - شاگرد وفیدہ شہاد - ہندیہ الام - نہایہ - عدد الاصول
۲۳۲۷- کتاب لرحال - جبروت فقہیں - ریاض العقول تفسیر بیان - مصباح التوجہ - اقتصار کتاب الفیہ - مقتل حسین - اصول عقائد تفسیر ثانی
۲۳۲۸- شیخ سفید [محمد بن محمد بن عثمان بغدادی شنی] [فقہ - مشہور - ۱۰۳۸ھ] بغدادی تعینفات ۲۰۰ کتاب لارشاو - اصول الفقہ - کشف السرار - اعلیٰ
اختصاص - فرائض الشرعیہ - شرح عقائد صدوق - فصول - مجالس - متفق - مقالات - وجہ الاحکام وغیرہ۔
۲۳۲۹- شیدا [شیدا الکربادی] [اشاعرہ فارسی - ۱۰۶۶ھ] جہانگیر کا مہاجر
۲۳۳۰- شیعہ لہ [ابو المعالی عزیزی بن عبد الملک بن منصور جلیل شافعی بغدادی] [فقہ - واعظ - ۹۴۹ھ] بغدادی کتب لایعلا کا قاضی -
۲۳۳۱- شیرازی [عبد الدین محمد بن ابراہیم (طائفہ) شیعہ شیرازی] [حکیم فلسفی - ۸۴۱ھ] حکمت المتعالمیہ فی المسائل لربوبیہ عقیدت میں۔
۲۳۳۲- شیروہ [شیروہ بن شہر الدین شیروہ ہمدانی] [محدث - ۵۰۹ھ] فردوس الاخبار - تاریخ ہمدان
۲۳۳۳- شیفہ [نواب مصطفیٰ خان دہلوی] [اشاعرہ دو - آخر صدی سیزدہم]
۲۳۳۴- صابونی [ابو الفضل محمد بن محمد بن ابراہیم جعفی کوفی مصری] [فقہ - محدث - ۱۱۰۰ھ] صمدی چہار مصر - استاد ابن تولیہ - کتاب فاخر
۲۳۳۵- صابونی [ابو عثمان اسماعیل بن عبد الرحمان نیشاپوری] [محدث - ۴۳۹ھ] ولادت ۳۷۰ھ - بائیں
۲۳۳۶- صابی [ابو اسحاق ابراہیم بن ہلال بن ابراہیم حرانی بغدادی] [کاتبہ - شاعری - ۳۸۸ھ] بغدادی - عمر ۷۰ - تاجی تہذیب تاریخ میں بیحد اہمیت رکھتا ہے
۲۳۳۷- صاحب بن عباد [ابو القاسم اسماعیل بن ابوالحسن عباد طائفانی شنی] [ادیب - شعی - لغوی - ۳۸۵ھ] دیکھو ابن عباد
۲۳۳۸- صاحبہ [قاضی ابو القاسم صادق بن احمد اندلسی] [فقہ - محدث - ۴۶۲ھ] طبقات الامم
۲۳۳۹- صاحبہ [ابو العلاء صادق بن حسن بن عیسیٰ بن عبد اللہ بغدادی] [لغوی - ۱۱۷ھ] معقلیہ - کتاب الفصوص - ۳۸۰ھ میں بغدادی منہج علی کربلا میں شہید
۲۳۴۰- صاحبہ [شیخ صاحب بن حسین بن ابوالوفاء] [فقہ - صدی پنجم] شاگرد ابو جعفر طوسی
۲۳۴۱- صاحبہ [قاضی صادق بن منصور بن صادق ہمدانی] [فقہ - ۱۰۰ھ] نیز دیکھو شرف الدین آبی
۲۳۴۲- صاحبہ [عبد الدین صادق بن علی آبی] [فقہ - واعظ - ۱۰۰ھ]
۲۳۴۳- صاحبہ [حسن بن محمد عمری لہجی آبی] [محدث - لغوی - ۴۵۰ھ] دیکھو حسن صفانی
۲۳۴۴- صاحبہ [ساجد رفائی] [ساجد رفائی قزوینی] [فقہ - صدی سیزدہم] فقہیہ المطاوع مسکلت تفسیر کو - معدن الکلام - مخزن الکلام - معنی الکلام - براہین
۲۳۴۵- صاحبہ [ساجد رفائی] [ساجد رفائی قزوینی] [فقہ - صدی سیزدہم] فقہیہ المطاوع مسکلت تفسیر کو - معدن الکلام - مخزن الکلام - معنی الکلام - براہین

- ۲۳۵۳- صالح [شیخ صالح بن حسن بن جری] (فقہ - حدیث) (صدی یازدہم) کا تعلق (شیخ بہائی سے) روایت کی۔
- ۲۳۵۴- صالح [شیخ صالح بن سلیمان بن محمد بن علی حبیبی] (فقہ - کائنیں)
- ۲۳۵۵- صالح [صالح بن شرف] (فقہ - انھوں صدی) شاکر دہلوی
- ۲۳۵۶- صالح [شیخ صالح بن عبد الکرم بحرانی] (فقہ - محدث - شاعری - ۱۰۹۸- شیراز) تفسیر اسماء الحسنی - رحمة خیر - شاکر دہلوی بن سلیمان بحرانی
- ۲۳۵۷- صالح [ابو الفضل محمد صالح بن احمد سروری بازرگانی اصفہانی] (فقہ - محدث - ۱۰۸۱) ملا عبد اللہ اور ملا محمد علی کے شاگرد
- ۲۳۵۸- صالحی [عبد اللہ بن احمد صالحی بلبل مصری] (صوفی - ادیب - ۷۱۸) ولادت ۷۳۵
- ۲۳۵۹- صاحب [مرزا محمد علی اصفہانی اکبر آبادی] (تشیع - ۱۱۰۰) عبد - جہانگیر میں آکر ایران واپس گیا۔
- ۲۳۶۰- صالح [عبد علی بن حسین الصائغ عالمی بڑی] (فقہ - محدث - آخر صدی دہم) تنبیہ ثانی کا شاگرد - شرح شریع الاسلام - شرح اوشاد
- ۲۳۶۱- صاحب [ابو العرفان محمد بن علی مصری] (نوی - صوفی - ۱۲۰۶) کائنات الشافی فی العروض والقافیہ - حاشیہ شرح اشعری علی الافیہ - شرح تجرید
- علامہ تہذیبی لمحمد تقی زانی - اسعاف الراغبین۔
- ۲۳۶۲- صدر الدین اردبیلی [صدر الدین موسیٰ بن صفی الدین اسماعیل اردبیلی] (صوفی - ۷۸۵) عمر [صدر الدین = اخطب خوارزم]
- ۲۳۶۳- صدر الدین [مفتی صدر الدین شکیری دہلوی مخلص - آئندہ] (فقہ - شاعری و فارسی وارد - ۱۲۸۵) مستطیع المقال - در المنفرد - عمر ۸۱ -
- شاگرد عبد العزیز و فضل امام خیر آبادی
- ۲۳۶۴- صدر الدین اصفہانی [صدر الدین محمد بن سید محمد علی بندازی اصفہانی بختی] (فقہ - ۱۲۷۳) بختی
- ۲۳۶۵- صدر الدین شیرازی [ابو العباس] صدر الدین محمد بن ابراہیم بن محمد شمس شیرازی [حکیم - ۹۰۳] ولادت ۸۲۸ - حاشیہ تجرید - حاشیہ شرح مطالع - حاشیہ کشاف - حاشیہ شرح تنبیہ - حاشیہ شرح تحفہ الاصول -
- ۲۳۶۶- صدر الدین شیرازی [صدر الدین محمد بن ابراہیم شیرازی شیخی (ملا صدر)] (حکیم - شکر - ۱۰۵۰) شیراز کتاب الاسفار - شرح اصول کافی - شواہد الربوبیہ - مفتاح الغیب - شرح ہدایہ الکلیہ - اسرار القلیات - رد دلائل فخرانی - حاشیہ حکمہ اشراقی - شیخ بہائی اور ملا باقر داماد کے شاگرد
- ۲۳۶۷- صدر الدین قمی [صدر الدین بن سید محمد باقر زرقانی قمی شیخی] (فقہ - ۱۱۶۰) بختی [شاگرد] کمال جمال خوسری و مدققت شروانی
- ۲۳۶۸- صدر الدین قزوینی [ابو المعالی صدر الدین قزوینی] (صوفی - ۴۶۷) قونیہ [مفتاح الغیب - نصوص - لغات - البیہ
- ۲۳۶۹- صدر الافاضل [قاسم بن حسین خروزی بخاری خوارزمی] (نوی - ادیب - ۹۱۷) تجرید و تفسیر شرح مقامات - شرح الخوارج - شرح مختصر
- ۲۳۷۰- صدر الشریعہ اکبر [فخیر الدین احمد بن جمال الدین عبد اللہ بن ابراہیم بن احمد حنفی] (فقہ - حدیث) (صدی یستم) منبع العقول
- ۲۳۷۱- صدر الشریعہ اصغر [عبد اللہ بن سعود بن تاج الشریعہ محمود بن صدر الشریعہ احمد حنفی] (فقہ - ۷۶۷) شرح وقایہ
- ۲۳۷۲- صدر عالم [محمد صدر عالم] (محدث -) معارج السلطی فی مناقب آل مصطفیٰ
- ۲۳۷۳- صدر العلماء [ابو جلیل محمد بن حسین بن حسن عالمی کرمانی] (فقہ - حدیث) (صدی یازدہم) شیخ بہائی کے شاگرد - عمدۃ الجلیہ - مجاز البیان - منبع الطلاب
- ۲۳۷۴- صدقہ [صدر الدین حسین بن حسن بن بختیار بخدادی] (فقہ - ادیب - شکر - شاعری - مورخ - ۵۷۳) ولادت ۶۹۷
- ۲۳۷۵- صدوق [ابو جعفر ثانی محمد بن علی بن حسین بن موسیٰ بن ابوبکر قمی شیخی] (فقہ - محدث - ۳۸۱) ابن بابویہ بیٹے - تصنیفات ۳۳ سو - اکمال الدین - معالم اسلام - کتاب التوحید - کتاب توحۃ - من لا یحضرہ الفقہ - کتاب المنہج علی الشریع - کتاب الاوائل - ارکان الاسلام - کتاب السنۃ - معارج المصابیح - کتاب الارباب - دلائل الامۃ - تفسیر القرآن - کتاب النسخ والمنسوخ - جامع الکبیر - المالی - اعتقاد - کتاب العقبہ - عمود النجار الرضا وغیرہ -
- ۲۳۷۶- صمد بن حسن (عبد بن حسن خان بن علی حسن قزوینی بخوبائی) (محدث - مفسر - ۱۳۰۷) بخوبائی تفسیر فرخ البیان - اجد العلوم - نیل المرام - تحفہ النظار - اکسیر - روضہ النبیہ - تنبیہ الراشد - مسکن الختام - حصول المأمولی - کشف الاقباس - فتح البیضاء - اکلیل الکرامۃ - افادۃ الشیوخ فی النسخ والمنسوخ -

۲۴۲۷۔ طبرقی [محمد طاهر بن محمد بن فی بنی انباری] [فقہ - حدیث] [اصول طبرقی] [شرح تہذیب الحدیث -

حکیم الدین - بیچہ الدین تحتہ الاخیار - حجت الاسلام - قواعد مدنیہ - رد المحتار والاصول -

۲۴۲۸۔ طبرقی [شاہ طاهر بن رضی الدین اسماعیل حسین آتش عسری] [مشکلم - عالم - ۹۵۲] [شاگرد علامہ شمس الدین محمد عسری بن محمد بن شیخ

۲۴۲۹۔ طبرانی [شیخ ابوالقاسم سلیمان بن احمد بن ابوطبرانی اصفہانی] [حدیث - ۳۴۰ اصفہان] [ولادت طبر - ۲۴۰] [دلائل نبویہ - مجموعہ کتب

مجموعہ صفیہ - مجمع وسطہ فقہیہ - کتاب السنہ - کتاب الاوائل - کتاب الدعاء

۲۴۳۰۔ طبری [امین الدین ابوالفضل بن حسن بن افضل طبری مشہدی شیخی] [مفسر - ۵۴۸ مشہد] [تفسیر مجمع البیان - جمع الجوامع - مصنفہ

الرضا - اعلام الورع -

۲۴۳۱۔ طبری [رضی الدین ابو نصر بن امین الدین فضل اللہ شیخی] [حدیث - صدیقی شتم] [علامہ الاخلاص

۲۴۳۲۔ طبری [ابو منصور احمد بن علی بن ابیطالب طبری] [مشکلم - حدیث - صدیقی شتم] [آشاہ دین شہر آشوب - احتجاج - کافی قدیمی - مفاتیح العالیہ

تایخ الائمہ - محض طبری سے جو نام ہی مراد ہوتے ہیں -

۲۴۳۳۔ طبری [شیخ ابو جعفر محمد بن جریر بن رستم آملی امامی] [مشکلم - حدیث - صدیقی چارم] [دلائل الامامہ جسکا نام مستر ہے -

۲۴۳۴۔ طبری [ابو جعفر محمد بن جریر بن زید طبری بغدادی] [مفسر - مورخ - فقہیہ - ۳۱۰] [تفسیر جامع البیان - تاریخ الرسل والملوک

۲۴۳۵۔ طبری [ابو الحسن بن قاسم شافعی] [فقہیہ - ۳۰۵] [کتاب الافصاح قدیمی - کتاب البحر نفیس - کتاب العدہ

۲۴۳۶۔ طبری [ابو جعفر احمد بن محمد بن سلامہ ازہوی حنفی مصری] [حدیث - مورخ - ۳۲۱] [عمر ۸۵۰] [معانی الآثار - اختلاف العلماء - تاریخ الخلفاء

بیان السنہ - احکام القرآن -

۲۴۳۷۔ طحاوی [سید احمد مصری حنفی] [فقہیہ - ۱۲۳۱ یا ۱۲۳۳] [حاشیہ در المختار

۲۴۳۸۔ طوطی [ابو بکر محمد بن ولید بن محمد طوطی انسی مالکی] [زاہد - ادیب - فقہیہ - ۵۲۰] [سراج الملوک - ولادت ۴۵۱] [دیکھو ابن ابی رندہ]

۲۴۳۹۔ طوطی [شیخ فخر الدین بن محمد بن علی بن احمد بن طوطی حنفی] [انوی - فقہیہ - حدیث - ۱۰۸۵] [مجمع البحرین جو ۱۰۷۹ میں لکھی منتخب فی الای

والحب - الادبیین - شرح مختصر نافع

۲۴۴۰۔ طبرانی [مؤید الدین ابو اسماعیل حسین بن علی بن محمد اصفہانی] [المعید فخر الکتاب] [شاعر عرب - کاتب - ۵۱۵] [وزیر اربل للیثیہ - نجم - عمر ۶۰

۲۴۴۱۔ طفیل محمد [سید طفیل محمد بن شکر اللہ حسینی ازہوی بکرامی] [صوفی - عالم - فاضل - ۱۱۵۱] [انگرام] [ولادت ۱۰۷۳

۲۴۴۲۔ طفیل بن عبد اللہ [طفیل بن عبد اللہ بن عثمان بن عمری] [صحابی - حدیث - ۳۴۶] [ابوبکر] [دادا عامر وطلحہ] [دادا عثمان حقیقی] [بھائی قحطی وحمزہ بن

۲۴۴۳۔ طفلی [حافظ قوام اللہ ابوالقاسم اسماعیل بن محمد طفلی اصفہانی] [ادیب - ۵۳۵]

۲۴۴۴۔ طوسی [شیخ ابو جعفر محمد بن حسن بن علی طوسی شیخی بغدادی حنفی] [فقہیہ - حدیث - ۴۹۰] [دیکھو ابو جعفر طوسی اور نیز محقق طوسی

۲۴۴۵۔ طوسی [سلیمان بن عبد القوی صفی] [ادیب - مفسر - ۷۱۰] [فواصل الآیات

۲۴۴۶۔ طوطان [شیخ نجم الدین طوطان بن احمد عالمی] [فقہیہ - ۷۲۸]

۲۴۴۷۔ طویس [ابو عبد اللہ نعمت بن عبد اللہ] [صوفی - ۹۲۷] [نعمت میں ضرب المثل ہے

۲۴۴۸۔ طوسی [شرف الدین محمد بن حسن] [حدیث - مفسر - ۴۴۳] [حاشیہ کشف - شرح مشکوٰۃ

۲۴۴۹۔ ظالم [ابو صفور ظالم بن سراق بصری شیخی] [از اصحاب علی - -] [ملک باپ - نیز دیکھو ابوالاسود]

۲۴۵۰۔ ظفر [سراج الدین جبار شاہ] [شاہ دہلی] [شاہ اردو - ۱۸۴۲] [دیوان اشعار

۲۴۵۱۔ ظہر حسین [سید ظہور حسین لکھنوی رامپوری] [فقہیہ - حنفی]

نہ جو مصر کے وزیر مامون بھائی کے لئے لکھی تھ جگہ جہاں میں اسے لکھے

- ۲۵۱۲- عبداللہ شوشری [عز الدین عبداللہ بن حسین شوشری] (فقہ - ۱۰۲۱ھ) اصفہان) شرح قواعد علامہ
- ۲۵۱۳- عبداللہ شوشری [عبداللہ بن سید نور الدین علی بن نعمت اللہ شوشری جزائری] (فقہ - ۱۱۴۳ھ) دیکھو عبداللہ جزائری
- ۲۵۱۴- عبداللہ بن حامد [عبداللہ بن حامد بن کریم قرشی] (صحابی - ۵۹ھ) عثمان کا بصرہ کا گورنر
- ۲۵۱۵- عبداللہ بن عباس [عبداللہ بن عباس بن عبدالطلب] (صحابی - محدث - مفسر - ۷۸ھ) طائف) عمر ۷۱ یا ۷۲ - آخر میں بیمار ہو گئے تھے۔
- ۲۵۱۶- عبداللہ بن عطاء [عبداللہ بن عطاء بن ابی ریح] (محدث - دوسری صدی) شاگرد ابن عباس - جناب باقر جعفر کے اصحاب سے
- ۲۵۱۷- عبداللہ بن غالب [ابو علی عبداللہ بن غالب اسدی] (شاعر عرب - دوسری صدی) جناب باقر جعفر کے روایت کی
- ۲۵۱۸- عبداللہ بن قراط [عبداللہ بن قراط ثوری ثمالی] (صحابی - ۵۶ھ) روم میں مارے گئے
- ۲۵۱۹- عبداللہ بن قزوینی [عبداللہ بن منصور قزوینی ثوسی] (فقہ - ثوری - صدی یا نہ ہم شہد) مسافر قرطاجی - شرح الفید ابن مالک - سائلہ غیر
- ۲۵۲۰- عبداللہ بن عمر [عبداللہ بن عمر بن خطاب عدوی] (صحابی - محدث - ۷۴ھ) والدہ کرامتہ کے میں سلمان بن عمار ۸۲ھ کی بیعت کی بڑی بھینچا مالک
- ۲۵۲۱- عبداللہ بن عمرو حامد [عبداللہ بن عمرو بن حسان بن قریش] (صحابی - محدث - ۶۳ھ) عمر عباس کی سال کی عمر میں پیدا ہوا (فقہ حنفی کے دو ائمہ میں سے ایک)
- ۲۵۲۲- عبداللہ بن کاظمی [سید شریع عبداللہ بن محمد رضا حسینی کاظمی] (فقہ - محدث - وسط صدی سیزدہم)
- ۲۵۲۳- عبداللہ بن مبارک [ابو عبد الرحمن عبداللہ بن مبارک بن وائض مروزی] (صفوی - محدث - فقہ - ۱۸۱ھ) ولادت ۱۱۸ھ - شاگرد ابو جعفر
- وہابیان ثوری - آستانہ احمد علی و ابو بکر عثمان ابنائے ابی شیبہ - کتاب الزہد والرفاق
- ۲۵۲۴- عبداللہ بن محمد [ابو بصیر عبداللہ بن محمد اسدی] (محدث - صدی دوم) جناب صادق سے روایت کی
- ۲۵۲۵- عبداللہ بن مسعود [عبداللہ بن مسعود ہذلی] (صحابی - محدث - ۳۲ھ) مدینہ) قدیم الاسلام - دیکھو ابن مسعود
- ۲۵۲۶- عبداللہ بن محمود [ابو الفضل عبداللہ بن محمود بغدادی] (محدث - ۴۳۳ھ) بخارا
- ۲۵۲۷- عبداللہ بن مطیع [عبداللہ بن مطیع بن اسود دوی ہذلی] (صحابی - ۷۳ھ) اہل مدینہ نبی امیر کو نکال کر انکو امیر بنادیا تھا عبداللہ بن ابی سہل
- ۲۵۲۸- عبداللہ بن مفضل [عبداللہ بن مفضل حزنی بصری] (صحابی - ۶۰ھ) بصرہ)
- ۲۵۲۹- عبداللہ بن میمون [عبداللہ بن میمون بن اسود بن قراح] (محدث - صدی دوم) جناب باقر جعفر سے روایت کی
- ۲۵۳۰- عبداللہ بن وہب [ابو محمد عبداللہ بن وہب بن سلم مصری مالکی] (محدث - فقہ - ۱۹۷ھ) شاگرد امام مالک - راوی موطا - عمر ۷۷
- ۲۵۳۱- عبداللہ بن وہابی [عبداللہ بن وہابی] (محدث - ۱۹۹ھ)
- ۲۵۳۲- عبداللہ بن یحییٰ [عبد محمد عبداللہ بن یحییٰ کاظمی علی] (محدث - صدی دوم) جناب صادق کے واکلم سے روایت کی
- ۲۵۳۳- عبداللہ بن زید [عبداللہ بن شہاب الدین حسین بن زید شہابادی] (فقہ - ۱۰۶۹ھ) (یزد) شرح تہذیب النطق - شرح قواعد شرح عمالہ -
- ۲۵۳۴- عبداللہ بن ابی یونس [ابو محمد عبداللہ بن ابی یونس وذلان کوئی] (فارسی - عبد صادق) از اصحاب صادق
- ۲۵۳۵- عبد الباسط [عبد الباسط بن عیسیٰ بن قوتی] (فقہ - ۱۲۲۳ھ) عجیب البیان - ذوالفقار خانی
- ۲۵۳۶- عبد الباقی [شیخ ابو محمد عبدالباقی بن محمد بن عثمان خلیل بصری زہلی رے] (متکلم -) الحج والہجرت فی اہل بیت امیر المؤمنین والولاءہ - کتاب الکلی
- ۲۵۳۷- عبد الجبار ثوری [عبد الجبار بن شیخ عبداللہ بن ثوری ام ثوری] (محدث ثقی) ولادت ۱۲۹ھ - شاگرد زید بن جابر
- ۲۵۳۸- عبد الجبار زمزنی [قاضی ابو الحسن عبد الجبار بن احمد زمزنی بغدادی] (ادیب - متکلم - مورخ - ۹۵۵ھ) بغداد
- ۲۵۳۹- عبد الجلیل بکری [سید عبدالجلیل بن سید احمد حسینی واسطی بکری دہلوی] (مفسر - مورخ - ادیب - شاعر - ۱۱۳۸ھ) بگرام) ولادت ۱۰۱۱ھ - غیر عالمگیر
- ۲۵۴۰- عبد الجلیل قزوینی [عبد الجلیل قزوینی] (متکلم - فقہ - صدی ششم)
- ۲۵۴۱- عبد الجلیل زہری [سید الدین ابو سعید عبدالجلیل بن ابو الفتح سعود بن حبیب بن عبد الوہاب زہری] (متکلم - فقہ - صدی ششم) الفصول فی الاصول

۲۶۱۸۔ عبدالمقدّر [قاضی عبدالمقدّر دہلوی] (صوفی و فقیہ۔ ۷۹۱) خلیفہ فقیر الدین محمود چراغ دہلی۔ ملک الصلا، دولت آبادی کا ستاد عمر ۸۰۰

۲۶۱۹۔ عبد الملک بغدادی [عبد الملک بن بشر بغدادی] (محدث۔ ۴۳۰)

۲۶۲۰۔ عبد الملک جلی [دیکھو عبیدہ] (نوی۔ فقیہ۔ ۸۳۹) ولادت ۷۶۶

۲۶۲۱۔ عبد الملک ہروی [عبد الملک بن علی ہروی] (ادیب۔ نقوی۔ ۴۸۹) محیط اللغات

۲۶۲۲۔ عبد المؤمن [شرف الدین عبد المؤمن بن ہبہ اللہ مغربی اصفہانی] (ادیب۔ ۵۰۰) الطباق الذهب و زعفرانک الطواق الذهب کے تناقض میں لکھی

۲۶۲۳۔ عبد الباقی [عبد الباقی شطاری اکرک آبادی] (صوفی۔ عالم۔ صدی یازدہم) فرائع الاوار شرح لوائح طاحانی و ۱۰۲۰ احسن المعشر شرح نفوس۔

لوائح الاوار فی مناقب السادات الاطہار۔ تاریخ التنازع۔ شواہق المعانی شرح لمحات۔ ذریعۃ النجاة شرح مشکوٰۃ۔ شرح نخبہ الفکر۔

مقامات العارفين۔ شرح ارشاد الفخو۔ مرید شیخ عبد اللہ شطاری

۲۶۲۴۔ عبد الباقی [شیخ عبد الباقی بن سعد زائری] (فقیہ۔ محدث۔ رجالی۔ صدی یازدہم کربلا) الحادی یجمع الرجال بحال میں۔ شریعہ تہذیب الاصول

اقتصاد شرح ارشاد۔ کتاب البیوض امامہ میں ۱۰۱۳ احسن المعشر کے پاس ایک مقام ہے۔

۲۶۲۵۔ عبد الباقی احراری [عبد الباقی احراری کھلمی اکرک آبادی] (نوی۔ صدی دوازہم) جامع النعمان شرح کافہ فارسی ۴۴۲ احسن المعشر مرید و مریدین کربلا

۲۶۲۶۔ عبد الباقی [شیخ عبد الباقی بن علی بن احمد بن محمد عالمی] (فقیہ۔ ادیب۔ صدی دہم) برادر شہید ثانی

۲۶۲۷۔ عبد الواحد [عبد الواحد بن علی بن برہان عکبری صلی مسترلی حنفی] (نوی۔ ۴۵۰)

۲۶۲۸۔ عبد الواحد بن زید [عبد الواحد بن زید بھری] (صوفی۔ ۷۷۰) (ابوہ)

۲۶۲۹۔ عبد الواحد کشتی [عبد الواحد کشتی] (مورخ۔ تیرہویں صدی سنی) المغرب فی تاریخ المغرب (دیکھو کاشفی)

۲۶۳۰۔ عبد الواحد ہروی [ابو عبد الواحد بن احمد بن ابی القاسم بن محمد بن ہروی] (محدث۔ ادیب۔ ۴۳۴) کتاب البروضہ ابو عبدیٰ فی تاریخ العراق کا

۲۶۳۱۔ عبد الواسع [عبد الواسع جلی نوبختانی] (شاعر فارسی۔ صدی ششم) سرآمد شعرائے بہرام بن مسعود غزنی

۲۶۳۲۔ عبد الوہاب [قاضی عبد الوہاب ابو محمد بن علی بن نصر بغدادی مالکی] (فقیہ۔ ۴۲۲ مہر) حیدر المسائل کتاب لادول فی مسائل خلاف شیخ مدو

۲۶۳۳۔ عبدی [نعمان بن بشر عبدی] (محدث۔ ۲۵۳)

۲۶۳۴۔ عبید بن جوی [جمال الدین عبد الملک بن علی بن ابوالحسن بانی جلی شافعی] (نوی۔ فقیہ۔ ۸۳۹) ولادت ۷۶۶

۲۶۳۵۔ عبید بن عبد [ابو عبد اللہ عبید بن عبد جلی] (تابعی۔ محدث۔ ۵۰۰) اصحاب علی سے تھے

۲۶۳۶۔ عبید اللہ بن زیاد [عبید اللہ بن زیاد بن ابیہ] (تابعی۔ ۶۶) امیر کو ذبح سے قتل حسین کے لئے لشکر کو ذبح کیا۔ بمقام وصل مار گیا

۲۶۳۷۔ عبید اللہ احرار [خواجہ عبید اللہ احرار شافعی] (صوفی۔ ۸۹۵ سرقت) سولہ تاشقند ۸۰۶ یعقوب چرخ کر مرید جلی کے پیر

۲۶۳۸۔ عبید اللہ بن ابی رافع [عبید اللہ بن ابی رافع (علی کے کاتب)] (کاتب۔ تابعی۔ ۵۰۰) کتاب قتالیہ علی۔ ایک کتاب ابن صحابہ کے بیان میں جو

جمل مصنفین و نہروان میں علی کے ساتھ تھے۔

۲۶۳۹۔ عبید اللہ بن مسعود [ابو عبد اللہ عبید اللہ بن عبد اللہ بن عبید بن لی] (فقیہ۔ ۱۰۲) مدینہ کے فقہیوں سے

۲۶۴۰۔ عبید اللہ مسترلی [ابو القاسم عبید اللہ محمد بن جرد اللامدی مسترلی موصلی بغدادی] (نوی۔ عروسی۔ ۳۸۷) سکونت موصل و بغداد و غیر

الروض۔ الفصیح۔ شاگرد ابو علی فارسی

۲۶۴۱۔ عبید اللہ طہری [ابو احمد عبید اللہ بن عبد اللہ بن طاہر نزاری] (شاعر عرب۔ ۳۰۰) بغداد کتاب لاشارہ فی اخبار الشعراء۔ رسالہ فی

الرباۃ الملوکہ۔ کتاب البراۃ والعقائد

۲۶۴۲۔ عبید اللہ بن عباس [عبید اللہ بن عباس بن عبد الملک] (صحابی۔ ۵۸) عبد اللہ بن عباس کی سال چھوٹی علی کی طرف سے بن کے گورنر۔

۲۶۴۳۔ عبید اللہ بن عباس [عبید اللہ بن عباس بن عبد الملک] (صحابی۔ ۵۸) عبد اللہ بن عباس کی سال چھوٹی علی کی طرف سے بن کے گورنر۔

یہ اہل بیت ہیں ان کے اصناف ہیں اہل سنت (مؤلفین) برج بھری ارد بھری کو اسلام کا پہلا مصنف لکھا جو ان کے بعد ہیں بلکہ اہم ترین بیوفانی لک

- ۲۶۴۳۔ عبد اللہ بن عمر (عبداللہ بن عمر بن خطاب) (صحابی - ۳۷) جنگ صفین میں حصہ لے کر شہید ہوئے۔
- ۲۶۴۴۔ عتب بن اسید (عتب بن اسید اسیادی) (صحابی - ۳۸) اسلام پر مبعوث ہوئے۔ رسول اللہ اور ابو بکر کے عہد میں مکہ کے گورنر۔
- ۲۶۴۵۔ عتبی (ابونصر محمد بن علی بن ابراہیم عتبی) (نوی - ۵۵۶) ولادت ۴۸۴ء - عتبہ مکہ بخدا کا
- ۲۶۴۶۔ عتبی (کثوم بن عمر) (شاعر عرب - ادیب - حدود ۲۲۰) مذہب براہمہ - کتاب المنطق - کتاب الادب - کتاب الالفاظ
- ۲۶۴۷۔ عتبہ بن عہدہ (عتب بن عہدہ اسلمی) (صحابی - ۸۷) عمر ۹۴
- ۲۶۴۸۔ عتبہ بن خزوان (عتبہ بن خزوان مازنی) (صحابی - ۵۱) بصرہ) قدیم الاسلام - عمر ۵۵
- ۲۶۴۹۔ عتبہ بن ابونصر محمد بن عبد الجبار (ادیب - مورخ - بعد ۴۰۹) تاریخ یمنی
- ۲۶۵۰۔ عتبہ بن ابوعبدالرحمان محمد بن عبداللہ بن عمر ابوی بصری (ادیب - شاعر عرب - ۲۲۸) کتاب النیل - کتاب الاخلاق - کتاب الذیج - اشعار الاعراب - عتبہ بن ابوسفیان کی نسل سے
- ۲۶۵۱۔ عثمان بن ابی شیبہ (ابو عثمان عثمان بن ابی شیبہ محمد کوئی) (محدث - ۲۳۹) مسند - تفسیر - ابو بکر بن ابی شیبہ کا بھائی
- ۲۶۵۲۔ عثمان بن ابی العاص (عثمان بن ابی العاص ثقفی) (صحابی - ۵۱) بصرہ) عمر ۷۰ سکونت بصرہ
- ۲۶۵۳۔ عثمان بن حنیف (عثمان بن حنیف بن داہب اوسی انصاری) (صحابی - ۰) علی کے گورنر بصرہ - سکونت کوفہ - عہد معاویہ تک زندہ رہے
- ۲۶۵۴۔ عثمان بن سعید عثمان بن سعید اسدی (ابو عثمان یزیدات) (فقہ - ۰) اول وکیل صاحب العصر
- ۲۶۵۵۔ عثمان بن طلحہ (عثمان بن طلحہ عبدی قرشی) (صحابی - ۴۲) مکہ
- ۲۶۵۶۔ عثمان بن عامر (ابو عثمان عثمان بن عامر) (صحابی - ۱۱) دیکھو ابو تماد
- ۲۶۵۷۔ عثمان بن عفان (عثمان بن عفان) (صحابی - ۲) مدینہ) خلیفہ سوم
- ۲۶۵۸۔ عثمان بن مظعون (عثمان بن مظعون قرشی) (صحابی - ۳) مدینہ) قدیم الاسلام
- ۲۶۵۹۔ عثمان زندہ پیر (شیخ عثمان زندہ پیر) (صوفی - ۹۹۰۰) بانی پت
- ۲۶۶۰۔ عثمان ہارونی (خواجه عثمان ہارونی فیثا پوری) (صوفی - ۹۱۷) فیثا پور) عمر ۹۱
- ۲۶۶۱۔ عجبلی (محمد بن عبد القادر شافعی) (محدث - ۰) زخرفہ المال
- ۲۶۶۲۔ عدنی (محمد بن ابی محمد عیسیٰ عدنی) (محدث - ۷۴۳) مسند
- ۲۶۶۳۔ عدوی (محمد عبادة العدوی مصری) (نوی - ۱۱۹۳) شرح شذو الزہب
- ۲۶۶۴۔ عدوی (محمد طہ مہری) (نوی - ۱۱) شرح شواہد ابن عقیل
- ۲۶۶۵۔ عدی بن حاتم (عدی بن حاتم طائی) (صحابی - ۶۷) کوفہ) ۷۷ھ میں سلمان بن جبریل صفین و نہروان میں علی کے ساتھ عمر ۱۲
- ۲۶۶۶۔ عدی بن ساف (شیخ عدی بن ساف بن اسماعیل ہکاری) (صوفی - ۵۵۷) ولادت ۴۶۷ء - عمر ۹۰ - طائفہ عدویہ اسی سے منسوب ہے۔
- ۲۶۶۷۔ عراقی (حافظ عبد الرحیم) (محدث - ۸۰۶) فتح المہیت شرح الفہیہ مصطلح المحدث
- ۲۶۶۸۔ عواض بن عواض بن ساریہ (صحابی - ۵۷) شام) ساکن شام - اہل صفصہ تھے۔
- ۲۶۶۹۔ عرب شاہ (شہاب الدین احمد بن محمد بن عبداللہ دمشقی حنفی انصاری) (فقہ - ادیب - ۸۵۳) دمشق) ولادت ۷۹۱ء - فاکہۃ الخلفاء - کنانہ المقدونی احوال تیمور۔
- ۲۶۷۰۔ عربی (عربی شیرازی اکر بادی) (شاعر فارسی - ۹۹۹) عمر ۳۶ - عہد کبریٰ میں ایران سے آیا۔
- ۲۶۷۱۔ عروہ بن زبیر (ابو عبداللہ عروہ بن زبیر بن العوام مدنی) (تلمیذ - محدث - ۹) استاد ابن سعد زہری - مدینہ کی تفسیر ہوئے - ولادت ۲۲

- ۲۶۲۶۔ علی بن الحسین [امام زین العابدین علی بن الحسین] [نہائی۔ امام جہاد۔ ۹۵ مدنیہ] ولادت ۳۸
- ۲۶۲۷۔ علی بن حکیم [علی بن حکیم ادوی] [محدث۔ ۲۳۱]
- ۲۶۲۸۔ علی بن خلف [علی بن خلف بن مطلب بن جبر موسیٰ جوزی] [ادب شاعر۔ فقید محدث پندرہویں صدی یا زیدم] تفسیر القرآن۔ نورالمبین حدیث میں۔ دیوان شاعر۔ ذخیرۃ المقال۔ نکت الیسان
- ۲۶۲۹۔ علی رضا [علی رضا بن مرزا حبیب اللہ موسوی عالی کرکی] [محقق فقید۔ حکم۔ ۱۰۹۱] اصغیان کے شیخ الاسلام
- ۲۶۳۰۔ علی بن السمری [ابو الحسن علی بن السمری] [عالم۔ ۳۲۸] صاحب الامر کے چوتھے اور آخری سفیر۔ ان کے بعد سلسلہ سفارت بند ہو گیا
- ۲۶۳۱۔ علی سرہندی [خواجه ناصر علی سرہندی دہلوی] [شاعر فارسی۔ ۱۱۰۸]
- ۲۶۳۲۔ علی بن ہسل [ابو الحسن علی بن ہسل اصغیان] [صوفی۔ صدی سوم] معاصر جنید۔ شاگرد محمد بن یوسف بنار
- ۲۶۳۳۔ علی بن صبیح [علی بن صبیح عاملی] [فقید۔ محدث۔ ۴۳۷] بزرگ شیخ الاسلام شیخ القواعد شیخ الشرائع شیخ الفیہ عاشر ارشاد۔ عمر۔ ۴۳۷ اور
- ۲۶۳۴۔ علی صغیر [شیخ علی بن شیخ محمد بن شیخ حسن بن شیخ زین الدین علی بن صغیرانی] [فقید۔ ۱۱۰۳] اصغیان) ولادت ۱۱۰۳۔ درمنثور و منظوم۔ سہام المارۃ۔ حاشیہ شرح لمحہ بحر طوسی بائی۔ (دیکھو نمبر ۲۷۴۴)
- ۲۶۳۵۔ علی طباطبائی [سید علی بن سید محمد علی بن سید ابو المعالی صغیر طباطبائی اصغیان] [عائری] [فقید۔ ۱۲۳۱] کرکٹ) بیاض المسائل شرح مختصر تانق۔ ولادت ۱۱۳۱ کاظمین
- ۲۶۳۶۔ علی عباس [علی عباس چڑیا کوٹی] [فقید۔ ۱۳۰۲] برادر زادہ مولوی احمد علی عباسی
- ۲۶۳۷۔ علی بن عبدالعالمی [شیخ نور الدین علی بن عبدالعالمی عالمی سی] [فقید۔ ۳۸۸] شہید ثانی نے اسے روایت کی۔ خواجہ بر قواعد علامہ شرح معنی تعلق شریعہ۔ شرح صیغ العقود۔ (نیز دیکھو محقق ثانی) [۲۷۴۸۔ علی بن عبدالعزیز] [علی بن عبدالعزیز] [نہوی۔ ۲۸۷] شاگرد ابو عبیدہ
- ۲۶۳۹۔ علی بن علی بن حسین [نور الدین علی بن علی بن حسین بن ابی الحسن موسوی عالی] [ادب۔ شاعر۔ فاضل۔ ۱۰۶۸] شرح مختصر تانق۔ فوائد المکیہ۔ شرح انشاع عشریہ۔
- ۲۶۴۰۔ علی بن عیسیٰ [ابو الحسن علی بن عیسیٰ بن داؤد بن داؤد] [کاتب۔ ۳۳۳] وزیر مقتدر و قاهر عباسی۔ جامع الدعاء۔ دعائی القرآن و تفسیرہ
- ۲۶۴۱۔ علی بن عیسیٰ [ابو الدین علی بن امیر خضر الدین عیسیٰ بن ابی الفتح ارجلی شیبی] [مثنوی۔ کاتب۔ شاعر۔ ۹۹۲] کشف الغمہ۔ والی اہل کوزیر
- ۲۶۴۲۔ علی بن عیسیٰ [علی بن عیسیٰ بن فرج بن صلاح ربیع] [نہوی۔ ۲۲۰]
- ۲۶۴۳۔ علی قاری [علی بن سلطان محمد ہروی بلخی حنفی] [محدث۔ فقید۔ متکلم۔ ۱۱۱۴] شرح فدا کبر۔ شرح شفاء۔ حرقۃ شرح مشکوٰۃ۔ موضوعات احادیث قدسیہ۔ نور القاری شرح بخاری۔ شرح المسلم جلالین۔ شرح ربیع نووی۔ شرح الاقرب فی تفسیر الفکر شرح طوالت۔ سم الفواض فی ذم الروافض۔ حزب الاعظم۔ شرح عین العلم۔ ابن حجر مکی اور شیخ عبد اللہ سندھی کی کتاب شاگرد
- ۲۶۴۴۔ علی تاشی [نصیر الدین قاشی المشہور بالحق] [حکیم۔ فقید۔ صدی ہفتم] معاصر قطب الدین رازی۔ شرح تجرید اصغیان۔ شیخ طوائف
- ۲۶۴۵۔ علی قوشچی [علامہ الدین علی قوشچی] [متکلم۔ ۸۷۹] شرح تجرید۔ شرح عضدیہ
- ۲۶۴۶۔ علی کبیر [مفتی علی کبیر کچھی شہری] [فقید۔ بعد۔ ۱۲۶۰] شاگرد علامہ فضل حسین کشمیری۔ عمر۔ ۹۰ سے زیادہ
- ۲۶۴۷۔ علی بن مبارک [علی بن مبارک احمد] [نہوی۔ ۲۰۶] مصاحب کسائی
- ۲۶۴۸۔ علی شفیق [علی بن حسام الدین برہانپوری کئی] [محدث۔ ۹۷۵] ولادت ۸۸۵۔ کنز العمال
- ۲۶۴۹۔ علی بن محمد [علی بن محمد بن حسن بن شہید ثانی] [فقید۔ گیارہویں صدی] درمنثور و المنظوم۔ سہام المارۃ۔ حاشیہ شرح لمحہ بحر طوسی (نیز دیکھو نمبر ۲۷۴۵)
- ۲۶۵۰۔ علی بن خواجہ سی [علی بن خواجہ سی] [محدث۔ ۲۳۳]

- ۲۷۵۱۔ علی بن محمد رازی [ابو الحسن علی بن محمد رازی (زین الدین)] (متکلم - مناظر -) کتاب الواضح - دقائق الحقائق
- ۲۷۵۲۔ علی بن محمد عسکری [علی بن محمد عسکری شاشلی] (ابو الحسن بن عسکری) [ادیب - فاضل - صدی چہارم] غیب القرآن - نقد اہل البیت -
- البرقان - المقصور والممدود - المذکر والمؤنث - مختصر تاریخ فطری - معاصر صیغ الدولہ حیدر
- ۲۷۵۳۔ علی بن محمد علی [علی بن محمد بن علی عالمی] (فقہ - محدث - متکلم - ادیب - شاعر - عرب -) شرح رسالہ اثنا عشریہ
- ۲۷۵۴۔ علی بن المدینی [ابو الحسن علی بن عبد اللہ بن جعفر صدی دہائی بصری] (محدث -) ولادت ۱۶۱ - استاد بخاری
- ۲۷۵۵۔ علی بنی [حجۃ الاسلام مرزا علی بنی] (فقہ -) ۱۲۸۹ (اگر بلا)
- ۲۷۵۶۔ علی بن مقرب [امیر کبیر علی بن مقرب] (شاعر - ادیب - عالم - فاضل - صدی ہفتم) دیوان اشعار - بعض فقہانہ مسائل میں لکھے
- ۲۷۵۷۔ علی رضا [علی بن موسیٰ بن جعفر (امام رضا)] (امام شہسوار - ۱۲۸۳ طوس) ولادت ۱۲۸
- ۲۷۵۸۔ علی مہدی [زین الدین علی بن احمد بن علی مہدی] (صوفی - مفسر - ۸۳۵) تفسیر رحمانی - زوائد شرح عوارف شریعہ
- ۲۷۵۹۔ علی بن ہزیر [علی بن ہزیر اہوازی] (ابو الحسن دورق) (محدث - فقہ - تیسری صدی) امام رضا و جعفر ثانی کی روایت کی تفسیر کتبہ اربعہ
- ۲۷۶۰۔ علی بنشار [شیخ علی بنشار زین الدین عالمی اصفہانی] (فقہ - صدی دہم) شیخ بہائی کی تصدیق ثانی کا شاذ شیخ بہائی کی تصدیق شیخ الاسلام
- ۲۷۶۱۔ علی بنی [امام علی بن محمد بن علی بن موسیٰ بن جعفر صادق] (امام دہم - ۲۵۴ سمرقند) ولادت ۲۱۲
- ۲۷۶۲۔ علی بنی [شیخ علی بن علی بن شیخ ابو العلاء محمد بن مکرزی] (محدث - متکلم - ۱۰۶۰) شیخ الاسلام صفہان - معاصد الکرام
- ۲۷۶۳۔ علی نوری [علی بن محمد نوری ہمدانی اصفہانی] (حکیم - متکلم - ۱۲۴۶ اصفہان)
- ۲۷۶۴۔ علی بن ہلال [زین الدین ابو الحسن علی بن ہلال جزائری عراقی] (فقہ - ۹۳۷) ۶۰۰ سے ادیب
- ۲۷۶۵۔ علی بن یقین [علی بن یقین بن موسیٰ کوئی ہمدانی] (محدث - ۱۸۲ بغداد) امام موسیٰ کاظم کی روایت کی ولادت ۱۲۲
- ۲۷۶۶۔ علی بن یونس [زین الدین ابو محمد علی بن یونس عالمی] (محدث - متکلم - ادیب - ۸۷۷) الصراط المستقیم امامت میں مختصر تحقیق البیان -
- مختصر الصلاح - نیر الفلاح - زبدۃ البیان -
- ۲۷۶۷۔ علی بن یاسین بن زین الدین علی بن جسی [نوی - ۱۰۶۱] حاشیہ تصریح
- ۲۷۶۸۔ علیہ [علیہ بنت مہدی عباسیہ] (شاعر - ۲۱۰) رشیدی بہن - موسیٰ بن عیسیٰ عباسی کی زوجہ - عمر - ۵۰ دیوان اشعار
- ۲۷۶۹۔ عابد بنی [عابد الدین بن علی بن محمد بن عابد اصفہانی] (فقہ - متکلم - صدی ہفتم) معاصر بہاء الدین بن خواجہ شمس الدین محمد صاحب دیوان و محقق لو
- و علامہ علی بن محمد موسیٰ کمال بہائی - سادات الحقائق - عین الحاسن - بضائع الفردوس - الکلیات امامت میں - منہج تقدیم - جوامع الدلائل - المعجم
- اصول دین و فروع میں - فقہوں میں - عابد بنی سے مراد ہے۔
- ۲۷۷۰۔ عابد بنی [عابد الدین بن محمد بن علی بن محمد بن علی بن علی] (فقہ - محدث - صدی ششم) شاذرا ابو علی بن ابو جعفر موسیٰ و قلب راوندی -
- بشارت المصلح - کتاب الرزق المتوصل -
- ۲۷۷۱۔ عابد موسیٰ [عابد الدین ابو جعفر علی بن محمد بن علی بن محمد موسیٰ] (فقہ - صدی ششم) (دیکھو بہن حمزہ)
- ۲۷۷۲۔ عابد بنی [عابد بنی بن علی بن علی بن علی بن علی] (محدث - ۷۳۰) والدہ سیدہ کنیز ابو حذیفہ - قدیم الاسلام - عمر ۹۰ صفین میں علی کی رفاقت میں شہید ہوئے
- ۲۷۷۳۔ عابد بنی [عابد بنی بن علی بن علی بن علی بن علی] (مفسر - حدود - ۱۳۱۰) تفسیر عمدة البیان - تحفۃ الاشعریہ
- ۲۷۷۴۔ عابد بنی [عابد بنی بن علی بن علی بن علی بن علی] (محدث - ادیب - شاعر - عرب - ۵۹۹) تسنن میں کمال متصحب تھا
- ۲۷۷۵۔ عابد بنی [عابد بنی بن علی بن علی بن علی بن علی] (فقہ - اوائل صدی چہارم) دیکھو ابن عقیل
- ۲۷۷۶۔ عرب بنی [عرب بنی بن علی بن عبد اللہ بن عبد اللہ بن عبد اللہ بن عبد اللہ] (محدث - ۸۳۰) (دین) ام سلمہ کے بیٹے ۲۵ میں حبشہ میں پیدا ہوئے

۶۷۷۔ عمر بن سعد [عمر بن سعد بن ابی وقاص] (تابعی۔ محدث۔ ۶۶) کہ جہاں میں قتل حسین میں فوج یزید کا سردار۔ مختار نے قتل کرایا۔

۷۷۸۰۔ عمران بن حصین [عمران بن حصین خزامی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۶ ہجری) اسلام، ہجری میں۔ سکونت بصرہ

۲۶۸۱۔ عمران بن عبد اللہ [عمران بن عبد اللہ قتی] (محدث - دوسری صدی) معاصر صادق

۲۶۸۲. عمر بن شبّه [ابوزید عمر بن شبّه زید ابن حمید بن زید نمیری بصری] (مورخ - محدث - قاری - ۲۶۲ ساحره) تاریخ بصره - ولادت ۱۶۳

۳۸۲- عمر بن بعیش [عمر بن بعیش سوسی] (نخوی - اوائل صدی ششم)

۷۷. عمرو بن امیہ [عمرو بن امیہ ضمری] (مکابی - ۶۰) نجاشی یا رسول اللہ کے سفیر ہو کر گئے

۸۵۲۔ عمر بن حریث [عمر و بن حریث مخزومی] [صحابی۔ ۸۵ کنہ] عمر ۸۷

۲۷۸۶۔ عمرو بن حزم [عمرو بن حزم ابو الفحاک انصاری] (مطابق ۵۳۰ھ مدینہ) جنگ خندق میں ۵ سال کے تھے

۲۷۸۷۔ عمر بن حق [عمر بن حق] (صحابی۔ ۱۱) کے ازا اصحاب علی۔ معاویہ کے حکم سے روضہ میں شہید ہوئے

۲۷۸۔ عمر بن سعید [عمر بن سعید قرشی] (صحابی - ۱۳) شام میں شہید ہوئے

۸۹۔ عمرو بن العاص (عمر بن العاص بن واہل سہمی) (محبلی - محدث - ۳۳ مصر) ۵۸ یا ۵۹ میں مسلمان ہوئے خالد بن ولید اور عثمان بن طلحہ کے ساتھ

۹۰۔ ۲۷۔ عمر بن عبسہ [عمر بن عبسہ سلمیٰ ابو نجیح شامی] (صحابی۔ ۷۰) قدیم الاسلام۔ وفات خلافت علی میں

۹۱. عمر بن عبد العزیز [عمر بن عبد العزیز] (محدث - ۱۶۴ دمشق)

۳۷۹۳۔ عبد الملک [ابو نصر محمد بن منصور بن محمد کندری] (وزیر طفل سلجوقی - ۳۵۶ مروروز) الی ارسلان نے قتل کرایا

۲۷۹۳۔ عبیدی (سید مرتضیٰ عبد الدین عبد المطلب بن عبد المجید الدین ابو الفوارس محمد بن علی بن الاعرج صلی) [فقیہ - محدث و محقق - ۵۴۴ھ/۱۱۵۰ء (شرح

تهذيب الأصول - شرح القواعد العامة - تبصرة الطالبين شرح نوح المسترشدین - شاگرد و علامه - استاد ششمه اول - ولادت ۱۰۸۱ هجری

۴۷۹- عمادی [ابو حامد رکن الدین محمد بن محمد بن محمد سمقندی خنئی] (ص. فی - محدث - فقہ - ۵۱۶ نا را) نفاس - طریقه - ارشاد استاد احمد بن جلال لدین

حصیری (المثونی ۶۱۴)

۲۷۹۵۔ عنایت احمد [مفتی عنایت احمد کاکڑوی] (فقہ ...)

۲۶۹۶۔ غنات علار [غنات علار بن محمد عمری، سناری لکھنوی] (عالم - ص ۱۲) سنار میں اپنے والد کا حکم درس دیتے رہے

۴۹۴ - عنانت علی (رسول) عنانت علی محمد سامانی (فقہ - ۱۳۲۶)

۳۴۸۸ - غنہ ۱۷ کھنہ عبد اللہ [۲ (محدث - ۳۸۸۸)]

۶۷۹-۶۸۰- سبزی (سبزی بن عبد اللہ) (حدیث ۳۴۴۴)

۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰

۲۹۰۔ ع: پیر حنفیہ [اصحاب] - اور ان کے بھائی محمد و نور خانگتہ میر شہید ہوئے

۲۸۰۱۔ عون بن جعفر، عون بن جعفر، (عربی - ۱۲)، یہ اور اسے جہاں کے دو دوں جسٹس سرین سہید ہوئے

۱۰۰۔ عویم (عویم بن ساعدہ انصاری) (سکائی) : عقبہ ثانیہ میں ارسحان پڑے۔ نمبر ۹۔ وفات

[illegible]

۲۸۰۵۔ عیاض قاضی ابو الفضل عیاض بن عمرو بن موسیٰ حبیبی سبکی مالکی [محدث - ۵۴۳ھ] ولادت ۴۶۷ھ۔ کتاب الشفاء - جاسع الشیخ - مشارق الاولاد - الکمال مشرق مسلم۔

۲۸۰۶۔ عیاض بن غفر [عیاض بن غفر قهری] [صحبی - ۲۰ شام] عمر ۶۰۔ ابو عبیدہ بن الجراح کے ابن عم یا خالہ زاد۔

۲۸۰۷۔ عبدروس [سید عبد الرحمن بن مصطفیٰ عینی] [شاعری - ۱۱۹۲ھ مصر] دیوان اشعار

۲۸۰۸۔ عیسیٰ بن عمر [عیسیٰ بن عمر ثقفی] [نوی - قاری - ۱۴۹ھ]

۲۸۰۹۔ عین القضاة [عین القضاة حیدر آبادی] [فقیہ - حنفی] شاعر و مولوی عبدالحی دہلوی

۲۸۱۰۔ عینانی [شیخ ظہیر الدین بن علی بن زین العابدین غالی عینانی] [نقیہ - ۱۰۰ھ]

۲۸۱۱۔ عینی [قاضی القضاة بدر الدین محمود بن احمد بن موسیٰ حنفی عینانی] [نقیہ - محدث - ادیب - ۸۵۵ھ قاهرہ] ولادت ۶۶۲ھ۔ عمدة القضاة

شرح بحاری شرح کنز الدقائق [در المحتاج] نہایت شرح برایہ - عقد الجمان - مقاصد الخویہ -

۲۸۱۲۔ عینیہ بن حصن [عینیہ بن حصن بن حذیفہ قزازی] [صحبی - ۱۰۰ھ] مولفۃ القلوب سے تھے

۲۸۱۳۔ خافقی [ابو اسحاق ابراہیم بن احمد بن عیسیٰ خافقی اشبیلی] [نوی - قاری - ۷۱۰ھ]

۲۸۱۴۔ غالب [مرزا فوسلہ اسماعیلہ خاں دہلوی] [شاعر اور دو فارسی - ۱۲۸۵ھ] نظم الدولہ دیر الملک

۲۸۱۵۔ غبری [یحییٰ بن عبد اللہ غبری] [محدث - ۳۴۴ھ]

۲۸۱۶۔ غزالی مشہدی [غزالی مشہدی جو جویری اکبر آبادی] [شاعر فارسی - ۹۸۰ھ] ایران سے آکر علی قلی خاں کا ملازم پیر اکبر کا ملک الشعراء

۲۸۱۷۔ غزالی طوسی [حجۃ الاسلام زین الدین ابو حامد محمد بن محمد بن محمد طوسی بغدادی شافعی] [متکلم - فقیہ - ۵۰۵ھ] ولادت ۴۵۰ھ۔ احیاء العلوم کی کتاب

سحابت - منقذ من الضلال - جوابہ القرآن وغیرہ۔

۲۸۱۸۔ غزولی [علاء الدین علی بن عبد اللہ بہائی] [عالم - ۸۱۵ھ] مطالع الہدوی فی منازل السعور

۲۸۱۹۔ غزی حنفی [شمس الدین محمد بن عبد اللہ حنفی غزی] [نقیہ - ۹۹۵ھ] تنویر الابصار نقیہ حنفیہ جسکی شرح مصنف نے در المختار لکھی ہے

۲۸۲۰۔ غزی شافعی [ابو اسحاق ابراہیم بن یحییٰ بن عثمان لکھی غزی شافعی] [شاعر عرب - ۵۲۳ھ] (بخ)

۲۸۲۱۔ غسالی [قاضی ابو احمد محمد بن احمد بن ابراہیم اصفہانی] [محدث - ۴۴۹ھ] کرامات اولیاء - تاریخ - نسیم - غریب الحدیث - معرفۃ فی السعد -

۲۸۲۲۔ غسانی [امام ابو علی حسین بن محمد بن احمد غسانی جہانی] [محدث - ادیب - ۴۹۸ھ] ولادت ۴۶۷ھ - جامع فرط میں دس دینا تھا

۲۸۲۳۔ غصائری [غصائری ازلی] [شاعر فارسی - باخوبی ہمدی] عبد محمود غزوی کے مشہور شاعروں میں سے

۲۸۲۴۔ غصائری [ابو عبد اللہ حسین بن عبد اللہ بن ابراہیم غصائری بغدادی] [رجالی - ۴۱۱ھ] شاعر و ابن تولیہ - الرجال

۲۸۲۵۔ غلام شین کنوری [سید غلام شین کنوری] [نقیہ - متکلم - حکیم - ۱۳۳۷ھ] ماتین - اقتصاد الاسلام - ترجمہ قانون ابن سینا

۲۸۲۶۔ غلام علی شاہ [غلام علی شاہ دہلوی] [صوفی - ۱۲۴۰ھ] دلی (جان جانائ کے مرید - ولادت ۱۱۵۹ھ) (نیز لکھنؤ زاد)

۲۸۲۷۔ غلام [مرزا غلام احمد قزوینی] [بابی مذہب - ۱۳۲۶ھ] بانی مذہب مرزائی یا قادیانی - عمر ۷۰ سے اوپر

۲۸۲۸۔ غفران باب [دیکھو دولہ علی گھنوی] [نقیہ - متکلم - ۱۲۳۵ھ]

۲۸۲۹۔ غلام نقشبند [غلام نقشبند گھنوی] [صوفی - ۱۱۲۶ھ] فرقان الانوار - لامۃ العرش - عبد الحکیم بکرائی کے استاد

۲۸۳۰۔ غماری [محمد بن محمد بن علی بن عبد الرزاق غماری مصری مالکی] [نوی - ۸۰۲ھ]

۲۸۳۱۔ غنندر [ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن جعفر مدنی بصری] [محدث - ۱۹۳ھ]

۲۸۳۲۔ غنڈی [ابو موسیٰ محمد بن شمس] [محدث - ۲۵۴ھ]

۲۸۳- غوث الاعظم [دیکھو جیلانی یا محی الدین عبدالقادر جیلانی] (صوفی - ۵۴۱)

۲۸۳۳- غیاث الدین رامپوری [غیاث الدین رامپوری] (نوی- تیرھویں صدی) غیاث اللغات جو ۱۲۳۲ھ میں لکھی

۲۸۳۵۔ غیاث الدین ہروی (غیاث الدین بن جام الدین شیرازی ہروی) (مورخ - ۹۴۲) - صاحب روضۃ الصفا کے فوائسے۔ اکبر کے عہد میں ۹۳۵ء میں زندہ تھے۔

۷۸۳۶- غیاث الدین (امیر غیاث الدین منصور بن سید صدر الدین محمد بن ابراهیم دمشقی شیرازی) (مکرم- ۸۲۸) حجة الکلام - شرح سیاه کل الا نوار -
اللازم والمعارض - معالم الشفاء

۲۸۳۷۔ فیاضی [حسین بن محمد بن احمد کھسی] [نوی۔ نجوی۔ صدیقی ششم] ابو جعفر بن مودش سے روایت کرتا ہے

۲۸۳۸۔ فارابی [ابو نصر محمد بن محمد بن طرخان فارابی] (فیلسوف - ۳۴۹ھ/مطلب) اور غزنویوں (مشرق میں)۔ آراء المریۃ الفاعلہ - نشر فیاض جانشانہ۔
نور السیف الدولہ محمدان - الرسل علیہ آلہ - فارابی و حکم دوم - فلسفہ المسلمین میں سب سے بڑا۔

۲۸۳۹۔ فاختہ [ام ہانی بنت ابیطالب] (صحابیہ - محدثہ - ۱۰) ہبیرہ بن ابی وہب مخزومی کی بیوی۔ فتح مکہ پر مسلمان ہوئی

۲۸۳۹- فارسی (امام علی بن ابی طالب) از جابیه سید ابوبکر بن ابی طالب (رضی الله عنه) کتاب الفوائد علی المذهب
۲۸۴۰- فارسی (ابوعلی حسن بن ابراهیم بن علی فارسی تشافعی) [فقیه - ۵۲۸ واسط] قاضی واسط - کتاب الفوائد علی المذهب

۲۸۴) فاسی [محمد مهدی بن احمد بن علی فاسی] (محدث -) مطالع المستراتج و دلائل الخیرات

۲۴۲-۲۴۳-فاضل قمی [مرزا ابوالقاسم بن محمد حسن قمی جیلانی] (فقیہ تحقیق-۱۲۳۱) قوانین الاصول (دیکھو ابوالقاسم قمی)

[illegible]

۴۸۴۔ فاطمہ بنت اسد [فاطمہ بنت اسد بن ہاشم] (صحابیہ - ۴۸) والدہ طالب و عقیل و جعفر و علی ابنائے ابوطالب

۲۸۴۵. فاطمة بنت الحسين (فاطمه بنت حسين بن علي بن ابي طالب) (تابعه - ۷۱۱ هـ)

۲۸۴ - فاطمہ بنت الخطاب [فاطمہ بنت الخطاب] (صحابیہ - ۱۰) خواہر عمر

۴۸-فاطمه بنت محمد [فاطمه الزهراء بنت محمد رسول الله] (صحابیه - محدثه - ائمه)

۷۸۴۸- فتح الله شامی [کمال الدین فتح الله بن عبد الله بن عطاء الله سلامی شامی] [محوثہ فقہیہ - ۱] راجع لا بارانی متفادیکر ارفاء جمعی جسی حنفی سنیہ
۷۸۴۹- فتح الله کاشانی [فتح الله بن شکر الله کاشانی شیرازی] [فقیہہ مغربہ - ۹۹۹ لاہور] تفسیر منبع الصادات فقہیہ خلاصۃ المنبع

۲۸۸۹- فتحی خاقان، فتحی خاقان بن احمد غزالی (شاعر فصیح) (۲۸۸۹) کتاب البستان - کتاب الصيد والجوارح

۲۸۵۱۔ فتح محمد خان [الناصر فتح محمد بن عبد اللہ بن خاقان شہسلی] (ادیب - ۵۳۵ مرگش) قلائد العقیان - مطبع الانفس

۲۸۵۲۔ فخر [سید شمس الدین فخر بن محمد بن فخر موسوی حارثی] (فقہ - ۳۰۰ حارث) شاگرد ابن ادریس - ثبوت ایمان ابطال

۲۸۵۳. فخر الدین رازی [الواعظ المتوفی الدین محمد بن عربین حسین بکری رازی شافعی] (مفسر-شکلم-فقیه-۷۰۴ هجرات) (دیکھو رازی) ابن حبیب

۴۸۵ - فی الدین من حسن شهید ثانی کر بلائی [فقیه - مؤلف] شرح استبصار - حاشیہ معالم الاصول - حاشیہ تہذیب الاحکام -

٢٨٥٥ - فخر الدين بن عربي : شيخ فخر الدين محمد بن علي بن عربي بن خفي [نفتية - لنوى - ١٠٨٤] مجمع البحرين - المنتخب في المراتب والخطب

۲۸۵۶۔ فخر الدین اورنگ آبادی [سولانا فخر الدین بن نظام الدین اورنگ آبادی دہلوی] (صوفی - ۱۸۹) ان کے بیٹے قطب الدین المستوفی ۱۳۴۳ء

کے بیٹے کاٹے صاحب المتوفی ۱۲۶۲

۲۸۵۔ فنی الکتاب [اور علامہ حسن بن علی بن ابی ایوب جو فنی بخاری] (کاتب - خوشنویس - ۵۸۴ قہرہ) شام کو مصر چلا گیا۔ ندیم انامک نامی فنی و نولہ دین نامی

٢٨٥٨ - فخر الزمان [ابو الحسن مسعود بن علی بن احمد حلوانی بیهقی] (مفسر - ٥٧٢) شرح حاشیه تفسیر تذکرہ بیفقیہ الاصول

۲۸۵۹۔ خزائن حقین [خزائن الدین ابو طالب محمد بن حسن علامہ حلی] [فقیہ - محقق - ۷۷۱] اپنے والد کے شاگرد۔ ایضاً القواعد۔ ارشاد المہر شہین
۲۸۶۰۔ خزائن الملک [ابو طالب محمد بن علی بن خلف واسطی] [وزیر بہادر الدولہ - ۸۰۷] ہوا [ولادت ۳۵۴ واسطہ - شہر کواکب علیہ السلام تفسیر کیا۔
۲۸۶۱۔ فراہ بنوی [عجمی السنہ ابو محمد حسن بن مسعود بنوی شافعی] [مفسر - محدث - ۵۱۶] تفسیر معالم التنزیل - مصابیح السنۃ (دیکھو بنوی)
۲۸۶۲۔ فراہ بنوی [ابوزکر یحییٰ بن زیاد بن عبد اللہ دہلی کوئی] [نوی - لغوی - ۶۱۷] کتاب اللغات - الحدود والمخانی کتاب الہدایہ - کتاب النواہر -
۲۸۶۳۔ فزات [فزات بن ابراہیم بن فزات کوئی] [مفسر - -]

۲۸۶۴۔ فزادی [کمال الدین ابو عبد اللہ محمد بن فضل بن احمد نیشاپوری] [صوفی - محدث - فقیہ - ۳۰۰] نیشاپور [ولادت ۴۴۱
۲۸۶۵۔ فزیری [ابو عبد اللہ محمد بن یوسف بن مطر فزیری [بخارا] [محدث - ۳۱۰] ولادت ۲۳۱ - راوی صحیح بخاری
۲۸۶۶۔ فرج اللہ [فرج اللہ بن محمد بن درویش غازی] [حکیم - ادیب - رجالی - معاصر حاکمی] کتاب الرجال - مرقدہ - الغایۃ فی المنطق والکلام -
المصنوعۃ اصول میں - شرح تشریح الافلاک

۲۸۶۷۔ فرخی [ابو الحسن علی بن قلوغ] [شاعر فارسی - صدی خیم] از شوائب ہشتنگانہ محمود غزنوی
۲۸۶۸۔ فردوسی [حکیم ابو القاسم حسن بن خرد الدین اسحاق طوسی] [شاعر فارسی - ۴۱۱ یا ۴۱۶] شہنشاہ - معاصر محمود غزنوی
۲۸۶۹۔ فرنوق [ہمام بن غالب بن مصعبہ داعی ثبی بصری] [تابعی - شاعر عرب - - ۱۱۰] بصرا [ولادت ۳۸۸] معروف بہ ابو فراس [الحسان ثانی
۲۸۷۰۔ فرغانی [فرغانی [کنیت ابن کثیر] [ریاضی - تیسری صدی] [جوان علم النجوم جو ۲۱۸ میں بطلمیوس کی کتاب سے عربی میں ترجمہ کی
۲۸۷۱۔ فریابی [ابو عبد اللہ محمد بن یوسف بن واقد ترکی شامی] [محدث - مفسر - ۶۱۲]
۲۸۷۲۔ فرمان علی [سید فرمان علی] [عالم حکم - ۱۳۳۳] ترجمہ القرآن

۲۸۷۳۔ فرید العصر [محمود بن جریر بنی اصغریانی خوارزمی] [نوی - نحوی - طبیب - ۵۰۷] راجع بہ مقررہ بخوارزم [استاذ فخری زادہ الکلب
۲۸۷۴۔ فرید الدین عطار [فرید الدین عطار نیشاپوری] [صوفی - شاعر فارسی - ۶۲۷] نیشاپور [دیکھو عطار] تذکرۃ الاولیاء - النغمہ - پندنامہ عطار
۲۸۷۵۔ فرید شکر گنج [فرید الدین شکر گنج عمری] [صوفی - ۶۷۰] پاک پین، مختیار کا کے مرید - اجروہ [پاک پین] میں مزار ہے
۲۸۷۶۔ فرید کاتب [فرید کاتب] [شاعر فارسی - اوآخر صدی ششم] شاگرد نوری - ندیم سلطان سنجری

۲۸۷۷۔ فریدی [محمود بن امیر بن الدین فریدی] [شاعر فارسی - ۷۴۴]
۲۸۷۸۔ فسوی [زید بن علی بن عبد اللہ فارسی فسوی] [نوی - نحوی - ۴۶۷] طرابلس - سکونت دمشق و طرابلس الشام
۲۸۷۹۔ فصیح [مرزا جعفر علی لکھنوی] [شاعر اردو - صدی سیزدہم] معاصر ناز - نخل مائم - برق لامع
۲۸۸۰۔ فصیحی [ابو الحسن علی بن ابی زید محمد بن علی استرابادی [متشیع] [نوی - ۵۱۶] بغداد] شاگرد عبد القادر - استاد جیس بھی ملک النجاہ و سلفی
۲۸۸۱۔ فضالہ [فضالہ بن عبد الصمدی اوسی] [صحابی - ۵۳]

۲۸۸۲۔ فضل اللہ [فضل اللہ بن محمد بن عبد الدین دمشقی] [مورخ - دسویں صدی] تدوین صاحب خلاصۃ الاشتر کے والد جس کا
انتقال ۱۱۱۱ میں ہوا - ذیل تراجم الاعیان

۲۸۸۳۔ فضل اللہ [فضل اللہ بن محمود فارسی] [محدث - فقیہ - -] ریاض الجنان
۲۸۸۴۔ فضل اللہ [قاضی فضل اللہ بن روز بہان بن فضل اللہ بنی اصغریانی حنفی] [فقیہ - حکم - صدی ششم] ابطال الباطل - المقاصد
۲۸۸۵۔ فضل اللہ [سید ابو الرضا ضیاء الدین فضل اللہ علی بن عبید اللہ راوندی کا شانی] [فقیہ - محدث - صدی ہفتم] ضواء الشہاب شرح شہاب
اربعین - نظم العروض - موزن الکافی - قصص الانبیاء - استاد ائمہ عصر شاگرد علی طوسی و استاد فقیہ الدین طوسی
۲۸۸۶۔ فضل امام [فضل امام شہر آبادی فاروقی دہلوی] [فاضل - شاعر - ۱۲۴۴] دہلی کے صدر الصدور

۲۹۳۵۔ قالی [ابوعلی اسحاق بن قاسم بن عیون بغدادی] [الغوی۔ نحوی۔ شاعر۔ ۳۵۶ قریب] ولادت ۲۸۸ دیار بکر۔ کتاب الباری
لغة میں۔ کتاب الامالی۔ ۳۳۰ھ میں قرطبہ آیا

۲۹۳۶۔ قیس بن ذویب [قیس بن ذویب خزاعی] [صحابی۔ محدث۔ ۸۶] عمر ۸۶

۲۹۳۷۔ قتادہ [قتادہ بن نعمان انصاری] [صحابی۔ ۲۳۳] ابوسعید خدری ماری بھائی۔ عمر ۶۵

۲۹۳۸۔ قتادہ بن دعامة [ابو الخطاب قتادہ بن دعامة بن قتادہ سدوسی بصری] [صحابی۔ محدث۔ ۱۱۷ واسط] فقیہ بنی امیہ۔ عہدہ کاتب

۲۹۳۹۔ قتیبہ [قتیبہ بن سعید یمنی] [محدث۔ ۲۴۰]

۲۹۴۰۔ قیس [عزرا محمد بن نو مسلم زید آبادی] [شاعر فارسی۔ ۱۶۳۷] ایران ہاکر فن شاعری کی تکمیل کی

۲۹۴۱۔ قمر قمر بن عباس [صحابی۔ عہد معاویہ] علی کی طرف سے لکھے گئے گورنر زہد معاویہ میں قمر بن شہید بنو سعید بن عثمان کو ساتھ لگے۔

۲۹۴۲۔ قنبر بن علی بن داؤد بن یحییٰ [امام نجم الدین حنفی] [ادیب۔ ناظم۔ ۴۴۲] ولادت ۴۴۸۔ عہد میں اہل دمشق کا نام۔ زہد
بن العوام کی فصل ہے۔

۲۹۴۳۔ قتادہ [قتادہ بن مغلق قرشی] [صحابی۔ ۳۶] عہد ائمہ بن عمر کے ماموں۔ عمر ۶۸

۲۹۴۴۔ قسبی [محمد بن شہید دہلوی] [شاعر فارسی۔ ۱۰۵۶] شاہجہاں کا ملک الشعراء

۲۹۴۵۔ قدوری [ابو الحسن احمد بن محمد بن احمد بغدادی حنفی] [فقہ۔ ۴۲۸] الخضر (قدوری) فقہ میں

۲۹۴۶۔ قرانی [ابو العباس شہاب الدین احمد بن ادریس شہبازی قرانی مصری مالکی] [فقہ۔ ۶۸۴] انوار البیرونی فی انوار الفروق اسرار فقہ میں

۲۹۴۷۔ قرطبی نصیبی [محمد بن طلحہ شافعی وزیر] [محدث۔ ۶۵۲] النقد الفریہ للکمال السعید۔ (دیکھو طلحہ)

۲۹۴۸۔ قرطبی [ابو محمد علی الدین عبد القادر بن محمد قرطبی] [فقہ۔ ۷۷۵] جواہر المصنوعہ۔ غنیہ۔ اعتقاد و شرح الاعتقاد

۲۹۴۹۔ قرطبی مغربی [ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ابراہیم مغربی] [صوفی۔ ۵۹۹] قدس۔ عمر ۵۵ (دیکھو ابو عبد اللہ قرطبی)

۲۹۵۰۔ قرطبی [حکیم ابو القاسم محمد بن قرطبی] [حکیم۔ ۳۹۵]

۲۹۵۱۔ قرطبی [ابو محمد عبد اللہ بن محمد بن اردون قرطبی] [محدث۔ ۷۹۲ یا ۷۹۳] اسی سال بن قین کا انتقال ہوا

۲۹۵۲۔ قرطبی [علامہ ابو عبد اللہ محمد بن احمد بن ابی بکر قرطبی انصاری خزرجی مالکی] [زاہد مفسر۔ ۶۷۱] تفسیر ۵ جلد۔ تذکرہ فی امور الازہرہ ۲ جلد

شرح اسمائے سنہ ۲ جلد

۲۹۵۳۔ قرطبی [قتادہ بن کعب انصاری خزرجی] [صحابی۔ عہد علی] حضرت علی کے سب معرکوں میں شریک رہے۔ خلافت علی بن ابی طالب کو فوج دیا۔ وفات ہوئی۔

۲۹۵۴۔ قرطبی [محمد بن کعب قرطبی] [محدث۔ ۱۰۸]

۲۹۵۵۔ قرطبی [ابو العباس احمد بن یوسف دمشقی] [مورخ۔ ۱۰۱۶] اخبار اللہ ول و آثار اللہ ول

۲۹۵۶۔ قرطبی [ابو عبد اللہ محمد بن جعفر بن قریانی] [نحوی۔ لغوی۔ ۴۱۲] قرادان (قرطبی)۔ ملازم خزینہ موفقیہ مصر۔ جامع لغت میں کتاب الترتیب

۲۹۵۷۔ قرطبی [نجم الدین علی بن عمر بن علی کا شفی قرطبی] [منطق۔ حکیم۔ ۶۷۵] تفسیر جامع الدقائق۔ حلیہ الامین۔ (بزرگوار یا خطیب دمشق)

۲۹۵۸۔ قرطبی [میرزا قوام الدین محمد بن محمد ہمدانی حنفی] [فقہ۔ حکیم۔ شاعر۔ ۷۰۰] بارہویں ہمدانی شاعر دینج جعفر خزرجی حنفی۔ تحفۃ

القرامید شرح لمودفہ میں۔ شرح زبدہ بہائی۔ شرح رسالہ اسطرلاب۔

۲۹۵۹۔ قسطلانی [شہاب الدین احمد بن محمد بن حسین شافعی قسطلانی مصری] [محدث۔ ۶۲۳] قاہرہ ارشاد الساری شرح بخاری جواہر اللہ۔

۲۹۶۰۔ قضاوی [ابو عبد اللہ محمد بن سلامہ بن جعفر مغربی مصری شافعی] [فقہ۔ محدث۔ ۴۴۲] قاضی القضاۃ مصر۔ استاد جمعیہ۔ دستور الحکم۔

۲۹۶۱۔ قطان [ابو الحسن علی بن بکر بن قری فارسی بغدادی] [محدث۔ ۲۳۳] اہواز

- ۲۹۶۲۔ تھان [یعنی بن شانان بصری] (محدث - بعد ۲۴۰)
- ۲۹۶۳۔ تھان [ابو الحسن علی بن ابراہیم بن سلمہ بن بحر قزوینی] (محدث - ۳۲۵) ولادت ۲۵۴
- ۲۹۶۴۔ قطران [قطران بن منصور تبریزی] (شاعر فارسی - صدی ششم) انوری کا استاد
- ۲۹۶۵۔ قطرب [ابو علی محمد بن ستین بن احمد بصری] (نحوی - ادیب - ۲۰۶) شذات کتاب العلل - کتاب الاضداد - کتاب القوافی - کتاب الاستقامت - معانی القرآن - شاگرد سیبویہ
- ۲۹۶۶۔ قطب الدین بختیار [سید قطب الدین بختیار کاکی اوشی حسینی دہلوی] (صوفی - ۶۳۳ مہرولی) خواجہ معین الدین چشتی کے مرید - تاریخ خورشید جاہی میں ہے کہ ۵۵ مرحوم سن ۵۵۰ھ کو امام حسین کو ایسا روئے کہ انگلیوں اور ہرین مٹے ایک شب دروزن جاری رہا۔
- ۲۹۶۷۔ قطب الدین بوہی [ابو جعفر قطب الدین محمود بن محمد رازی بوہی شہی] (حکیم - منطقی - ۷۶۶ دمشق) قطبیہ - شمس شمسہ - شرح معانی شاذ علامہ حنفی
- ۲۹۶۸۔ قطب الدین بلوی [نواب قطب الدین خاں] (محدث - مفسر - فقہ - ۱۲۸۹) شاگرد محمد اسحاق دہلوی - مظاهر بن جامع التفسیر - فقہ جلیل - ترجمہ حصص حصین - تنزیل الحی - تحفہ - الزوجین - جامع الحسنات - معنی الجواهر۔
- ۲۹۶۹۔ قطب الدین سہاوی [سید قطب الدین شہید سہاوی لکھنوی] (فقہ - ۱۱۰۳) ازہل ابو یوسف نصاری
- ۲۹۷۰۔ قطب الدین شمس آبادی [سید قطب الدین شمس آبادی] (فقہ - ۱۱۲۱) قطب الدین سہاوی کے شاگرد - ۷۰۷
- ۲۹۷۱۔ قطب الدین شیرازی [علامہ قطب الدین محمود بن مسعود بن مصلح کازرونی شافعی] (محقق - متکلم - ۷۱۰) درۃ التاج قطبیہ شرح شمس
- ۲۹۷۲۔ قطب الدین تھانی [امام محمد بن احمد بن علی تنویری مصری مالکی] (زادہ - محدث - شاعر عرب - ۶۸۶ قہرہ) ولادت ۶۱۳ - مکہ سے ہجرت قہرہ کا شیخ الحدیث مقرر کیا گیا۔
- ۲۹۷۳۔ قطب الدین نیشاپوری [ابو المحالی مسعود بن محمد بن مسعود نیشاپوری شافعی] (فقہ - ۵۷۸ دمشق) الہادی فقہ میں
- ۲۹۷۴۔ قطب ندوی [قطب الدین ابو الحسن سعید بن ہبۃ اللہ بن حسن راوندی (کاشانی)] (مفسر - فقہ - شاعر عرب - محدث - متکلم - صدی ششم قمر) شاگرد شیخ ذوالفقار وسید مرتضیٰ بن داعی و کاظم طبرسی و ابو علی طبرسی خلاصۃ التفسیر یعنی شرح نہایہ - خراج الجواہر - نہادۃ الغلاف - جواہر الکلام مستطعی - کتاب المعاجز و المنہاج (شرح بیح البیان) - قصص الانبیاء - فقہ القرآن - فلاح السائل - شرح آیات الاحکام
- ۲۹۷۵۔ قطب نجدادی [امیر قطب الدین ابو المنصور مظفر بن اردشیر مروزی شافعی] (واعظ - ۷۴۷) عسکر کرم - مدفن بغداد - تین سال بغداد میں رہا۔
- غذیس ضرب لیش - ابو الحسن اردشیر (المتوفی ۳۹۰ھ) بھی بڑے واعظ تھے جو ان کے والد تھے
- ۲۹۷۶۔ قطب کیدری [ابو الحسن محمد بن حسین بن حسن کیدری بیهقی نیشاپوری] (فقہ - ادیب - شاعر عرب - آخر صدی ششم) حدائق الحقائق (شرح بیح البیان) - الاصلاح قدیم - غایۃ المراد - مسالک کشف اللثام - دیوان علی
- ۲۹۷۷۔ قطب آصفین [قطب الدین محمد بن محمد رازی] (فقہ - محقق - ۷۶۶ دمشق) شاگرد علامہ حنفی - شرح مطالع - تحفہ الاشراف حاشیہ کثافات - درۃ الاصفاد - شرح شمس - حاشیہ بر اشارات - شرح کلمات۔
- ۲۹۷۸۔ قطبی [ابو بکر احمد بن جعفر بن حران] (محدث - ۳۶۸) شاگرد عبد اللہ بن احمد جلیل
- ۲۹۷۹۔ قطبی [یعنی ابو ابراہیم بن یحییٰ قطبی علی بنی] (فقہ - صدی دہم) معاصر محقق ثانی - سراج الہاج - شرح الفیہ شہید - نفحات الفوائد
- ۲۹۸۰۔ قدسی [ابو عبد الرحمن عبد اللہ بن سلمہ بن قتب حارثی مدنی بصری مالکی] (محدث - فقہ - ۲۲۱) ولادت ۱۳۰ - شاگرد امام مالک مدنی موطا
- ۲۹۸۱۔ قتال شاشی [قتال شاشی] (اصولی - ۵۰۷) (دیکھو شاشی) اصول شاشی
- ۲۹۸۲۔ قتال مروزی [ابو بکر عبد اللہ بن احمد بن عبد اللہ مروزی شافعی] (فقہ - ۴۱۷) مرے بڑے شافعی امام حسن کا استاد
- ۲۹۸۳۔ قلیوبی [احمد بن سلام قلیوبی مصری] (ادیب - ۱۰۶۹) کتاب النوادر - تحفہ الراغب - تراجم المبیات

۲۹۸۳۔ تہذیب (مقبّر) (تاجی - ۱۰) غلام علی بن ابی طالب - حجاج نے شہید کرایا
 ۲۹۸۵۔ قدوزی (سیلمان بن قواہک) قدوزی (اسطغنیوی حنفی) [صوفی - ۲۹۸۳ (اسطغنیہ) نیایش المودۃ (دیکھو سیلمان قدوزی)

عبد العزیز سلطان روم کا پیر تھا

۲۹۸۶۔ تہذیب (تقدیر بن عیسیٰ بن جعفر بن عبد اللہ بن عیسیٰ) [اصحابی - ۱۰] کچھ دنوں عمر کی طرف سے لکھ کے گور زرت ہے

۲۹۸۷۔ تواریخ (ابوسعید عبد اللہ بن عمر بن مسیرہ بغدادی) [محدث - ۲۳۵]

۲۹۸۸۔ قوتی (علاء الدین علی بن محمد اسطغنیوی) [متکلم - ۸۷۸] شرح تجرید - حاشیہ کشف

۲۹۸۹۔ قوتی (اسماعیل بن محمد بن مسطیٰ قوتی) [مفسر - ۱۱۹۵ دمشق] حاشیہ بیضاوی

۲۹۹۰۔ قوسستانی (شمس الدین محمد بن حنفی بخاری) [فقہ - ۹۹۲ بخارا] جامع الرموز شرح مختصر وقایہ

۲۹۹۱۔ قیروانی (ابو عبد اللہ بن ابی دینار) [مورخ - صدی یازدہم] المونس تاریخ افریقیہ دوتوس جو ۱۰۹۲ء میں لکھی

۲۹۹۲۔ قیس بن سعد (قیس بن سعد بن عبادہ خزرجی) [اصحابی - محدث - ۹۰ء مدینہ] ہمیشہ علی کے ساتھ رہے

۲۹۹۳۔ قیس بن حازم (قیس بن ابی حازم احمسی بکلی کوئی) [تاجی - ۹۷ء] تہذیب میں علی کے ساتھ تھے - عہد رسول میں پیدا ہوئے

۲۹۹۴۔ قیس بن زید (قیس بن زید بن کنانہ) [شاعر عرب - حدود ۷۰ء] امام حسن کا برابر رضاعی

۲۹۹۵۔ قیس بن کشوح (ابو شداد قیس بن کشوح بکلی) [اصحابی - ۳۷ء] علی کی وفات میں صفین میں شہید ہوئے - عمر بن ابی بکر کے بھائی

۲۹۹۶۔ قیس بن طوح (قیس بن طوح بن راحم عامری) [شاعر عرب - حدود ۸۰ء] بنو ناسع میں جنم لیا - مگر اصل میں بنو ناسع تھا

۲۹۹۷۔ قیس (تاج الدین محمد بن عبد القادر) [محدث - ۷۴۹ء]

۲۹۹۸۔ قیس (برہان الدین ابواسحاق) [ابراہیم بن محمد بن ابراہیم مالکی دمشق] [غوی - ۲۷۲ء] ابویان اور ذوالکادشاگرد - اعراب باقران

۲۹۹۹۔ کتاب اصحابی (دیکھو اصحابی) [کاتب - ۵۹۷ء] تاریخ السیوفین

۳۰۰۰۔ کاتب لدی (ابو عبد اللہ محمد بن سعد بن مسیح زہری) [کاتب - مورخ - ۲۳۰ء] (دیکھو ابن سعد) [کاتب حلبی = حاجی خلیفہ]

۳۰۰۱۔ کاتب الدواعی (علاء الدین علی بن مغیر بن ابراہیم کندشی) [کاتب - محدث - تقری - ۱۹۷ء] ولادت ۴۴۰ء کو کونست و شق

تذکرۃ الکندیہ - ۵ جلدیں

۳۰۰۲۔ گادرونی (محمد بن مسود) [محدث - ۷۵۸ء] سیرۃ النبی

۳۰۰۳۔ گادرونی (سید الدین) [طیب - آٹھویں صدی] شرح موجز القافون (دیکھو سید الدین)

۳۰۰۴۔ گادرونی (شیخ نور الدین محمد بن جعفر (یا خضر) عمری شافعی گادرونی زیل لکھ) [مفسر - ۱۰] تفسیر صراط المستقیم

۳۰۰۵۔ گادرونی (احسن آملی) [شاعر فارسی - صدی ہفتم] معاصر سلطان خدا بندہ و علامہ علی - بہت بندہ رستاب علی

۳۰۰۶۔ گادرونی (دیکھو حسین کاشفی) [مفسر - ۱۰] ادیب فارسی - بعد ۹۱۰ء

۳۰۰۷۔ گادرونی (سید جواد بن مسود العالمی) [فقہ - صدی یازدہم] شاگرد شیخ ہمالی - شرح زبدۃ القادریں شرح خلاصۃ الحساب - فوائد علیہ

۳۰۰۸۔ گادرونی (کفایت علی مراد آبادی) [شاعر اردو - آخر صدی سیزدہم]

۳۰۰۹۔ گادرونی (ابو عبد اللہ ابوالعالمی محمد بن ابی سعد حسن بن محمد بغدادی) [کاتب - ادیب - ۵۷۲ء] ولادت ۴۹۵ء کو (دیکھو)

۳۰۱۰۔ گادرونی (دیکھو بزرگ) [فقہ - محدث - مفسر - ۸۷۹ء]

۳۰۱۱۔ گادرونی (محمد بن ابراہیم و طوطا انصاری) [محدث - ۷۱۸ء] غرر الخصال

۳۰۱۲۔ گادرونی (ابو محمد کثیر) [عبد الرحمن بن ابی سعید بن عامر خراسانی] [فقہ - شاعر عرب - ۱۰] عاشق مشہور

- ۳۰۴۔ کلیم [ابوطالب دہلوی] (شاعر فارسی - ۱۰۶۱) شاہجہان کا ملک الشعراء
- ۳۰۵۔ کلیم اللہ [شیخ کلیم اللہ چچان آبادی] (اصونی - ۱۱۴۲) دہلی تفسیر سواد الہیل مشکول - مرتق
- ۳۰۶۔ کلینی [نقذ الاسلام ابو جعفر (اول) محمد بن یعقوب بن اسحاق کلینی رازی] (محدث - ۲۹۴ بخار) کافی حدیث میں - کتاب الروضہ - تفسیر الرواؤ - رسائل الاممہ -
- ۳۰۷۔ کمال [اصغرائی] (کمال الدین اسماعیل بن جلال الدین عبدالرزاق) [شاعر فارسی - ساتویں صدی] اوکنا فی خاک اصغرائی کہ قتل عام میں
- ۳۰۸۔ کمال محمد [کمال الدین اسماعیل تبریزی] [شاعر فارسی - ۸۰۴]
- ۳۰۹۔ کمال زنگانی [امام علامہ کمال الدین محمد بن علی زنگانی بن عبد الواحد زشتی انصاری] (فقہ - ۷۷۷ طبرستان) ولادت ۶۶۷ - دمشق کا قاضی القضاۃ [جمال الاسلام] رد ابن تیمیہ
- ۳۱۰۔ کمال شیرازی [عزرا کمال الدین محمد بن معین الدین محمد فاضل شیرازی] (عالم - ادیب - اوائل صدی دوازدہم) المشترک میرزا کمالا - شرح شافیہ ابن حاجب -
- ۳۱۱۔ کمال کاشانی [کمال الدین عبدالرزاق کاشانی] (مشکم - ۳۵۷)
- ۳۱۲۔ کمال لاہوری [کمال الدین لاہوری] (عالم و فاضل - ۱۰۱۷ لاہور) اُستاد احمد مجتہد سرمندی و عبد الحکیم سیالکوٹی
- ۳۱۳۔ کیت [ابو ہاشم کیت بن زید بن خنیس اسدی شیبی] [شاعر عرب - دوسری صدی] معاصر امام محمد باقر
- ۳۱۴۔ کیل بن زیاد [کیل بن زیاد بن نہیک نخعی حضری مصطفوی مرتضوی] (اصونی - ۱۱۱۱) از صاحب علی
- ۳۱۵۔ کجی [محمد بن یوسف کجی شافعی] (محدث - ۶۵۸) البستان فی اخبار صاحب الزمان - کتایہ الطالب فی اخبار علی بن ابیطالب
- ۳۱۶۔ کندہ [ابو یوسف یعقوب بن اسحاق کندہ بصری بغدادی] (فلسفی - طبیب - ۴۴۴) قرآن - ابن - الامار والریاح - ۴۷۵ کتابیں لکھیں
- ۳۱۷۔ کوشی [مؤلف الدین احمد بن یوسف موصلی شیبانی شافعی] (مفسر - ۶۸۰) تفسیر تیسرہ - کشف المحجرات - تہذیب
- ۳۱۸۔ کیا الہری [حماد الدین ابو الحسن علی بن محمد بن علی طبری شافعی] (فقہ - ۵۰۴) بغداد - ولادت ۴۵۰ - امام الحرمین کا شاگرد فاضل بن زبیر
- ۳۱۹۔ گیلانی [شیخ علی الدین عبدالقادر بن علی دوست گیلانی] (اصونی - ۵۶۱) دیکھو جیلانی
- ۳۲۰۔ لاکانی [آرہبہ اللہ بن حسن بن منصور طبری رازی] (محدث - ۴۱۸) کتاب بہن - رجال النعمین
- ۳۲۱۔ لہید [ابو قیس لہید بن ربیع بن مالک عامری زہلی کوفہ] [شاعر عرب - ام کوفہ ۱۳۰ یا ۱۵۷ - دیوان اشعار
- ۳۲۲۔ لطف اللہ [لطف اللہ علی گڑھی] (فقہ - زہد) شاگرد مفتی عنایت احمد کاکوری - مفتی حمید آباد - اُستاد عبدالحی صاحب تفسیر حقانی و ابو محمد ابراہیم آردی و ذوالفقار خان جنگ وحید الزمان
- ۳۲۳۔ لطف اللہ [لطف اللہ نیشاپوری] [شاعر فارسی - ۷۸۶] دراج الہیہ تیمور و میرزا شاہ
- ۳۲۴۔ لطف اللہ [شیخ لطف اللہ بن عبدالکریم بن ابراہیم بن علی عالی سیسی] (فقہ - محقق - ادیب - ۱۰۳۵) معاصر شیخ بہائی
- ۳۲۵۔ لطفانی [ابراہیم اشرفی] (مشکم - ۱۰۴۱) جہرۃ التوحید عقائد میں
- ۳۲۶۔ لٹمی [احمد بن مبارک کلاس لٹمی] (اصونی - بارہویں صدی) الابریز جو ۱۲۹ھ میں لکھی
- ۳۲۷۔ لیث بن سعد [ابو الحارث لیث بن سعد بن عبدالرحمان حنفی] (محدث - فقہ - ۱۷۵) قاضی مصر - معاصر امام مالک - فقہ حدیث میں
- ۳۲۸۔ لیثی [لیث بن عبد اللہ بن اخیلہ] (شاعر - ۷۱) ۸۰ کے درمیان) خضار کے سوائے کوئی عورت اس سے بڑھ کر شاعر نہیں ہوئی
- ۳۲۹۔ لہری [ابو منصور محمد بن محمد بن محمد بن قندی] (مشکم - ۳۳۳) کتاب التوحید - دالامات - کتاب القللات
- ۳۳۰۔ لہجہ [سید ابو علی ماجد بن ہاشم بن علی بن مرتضیٰ حسینی ہرانی] (محدث - محقق - ادیب - ۱۰۲۸) سلاسل جدید - یوسفیہ - تصبیحہ بدیعہ

۴۔ مارید (تاریخ طبعیہ) [کنیز رسول] (مصحف - ۱۶) ابراہیم بن رسول کی والدہ - رسول اللہ نے انکی بہن سیرین حسان کو دی تھی
۵۔ مازی [ابو عبد اللہ محمد بن علی بن -
حقیق] [الکلی] (فقہ - محدث - ۳۴۷) شرح مسلم - ایضاً فی الأصول پر بیان لا اصول

۳۰۷۔ ماسرجسی [ابوالحسن محمد بن علی بن سهل ماسرجسی شافعی] (فقیہ - ۸۴۴ سنہ ۱۴۵۰ء) عمر ۷۶۔ ابوالسحاق مروزی کاشانگرد

۳۰۷- مالک بن انس [امام ابو عبد اللہ مالک بن انس صحیحی مدنی] (فدث - فقیہ - ۱۷۹ مدینہ) ولادت ۹۵ھ یا ۹۶ھ موطن

٤٦٠. مالک بن یثیاب [ابو الہیثم مالک ابن الیثیاب] (ص ۲۰ - ص ۲۱) (لیکھو ابو الہیثم

۳۰۷۸۔ مالک بن دینار [ابو یحییٰ مالک بن دینار بصری] (صوفی) - عالم - ۱۶۸ھ میرہ یا ۱۶۱ھ بصرہ (سن بصری کے مرید۔ جس کے لیے یہ ایک
کے کسی علاقہ میں انتقال ہوا۔

۱۳۰۸۰. مالدودی [ابوالحسن علی بن محمد بن حبیب بصری بغدادی شافعی] (فقیه - ۵۰ م بغداد) ولادت ۳۴ م - احکام السلطانیة - ابوالدین

والدين - اعلام النبوة تفسير القرآن - كتاب الحاوي -

۳۰۸۲- مبارک بن فاجر فی ابوالکرم مبارک بن فاجر بن محمد بن یحییٰ بسا (نخوی - لنوی - ۵۰۰) ولادت: ۴۲۸ - شاگرد ابن برهان

شاگرد مازنی و ابو حاتم سجستانی۔ استاد نفطویہ۔ ولادت ۲۰۷۔

۳۰۸۵- مستم [مستم بن نویره بن حمزہ یروسی] (مطابق - شاعر - ۰۰)

محمدان کا، ارج۔ دیوان اسفار
۳۰۸۷۔ متولی [ابوسعبد عبد الرحمان بن ما

۳۰۹۔ مبین [عبدالرضا اصفہانی کھنوی] اشعار فارسی - ۱۱۷۵ ایران سے ہند میں آیا

۹۱۔ مجاشع بن مسعود (سلی) (مہاجر - ۳۶) جنگ جمل میں علی کی طرف سے شہید ہوئے

۳۰۹۲۔ ۱۱۴۰ھ میں جبریل علی (تابی - ۱۰۲) امام قرأت و تفسیر

۱۰ شاعر و مبرد و زجلج - استاد ابو علی فارسی و سیرانی -

- ۳۱۱۵۔ محقق بکرانی (دیکھو سیلکان بکرانی ہاضمی) (فقہیہ - ۱۱۷۱)
 ۱۶۔ محقق سبزوادی (آقا محمد باقر بن محمد موسیٰ سبزوادی) (فقہیہ - متکلم - حدود و حدود ۱۰۸۳) محمد تقی مجلی کے شاگرد کفایت الفقہ سفینۃ النجاة -
 ذخیرۃ المعاد - شرح الارشاد
 ۳۱۱۷۔ محقق موسیٰ (غیر الدین محمد بن محمد بن حسن موسیٰ) (متکلم - حکیم - فقہیہ - ہیئت دان - ۹۷۲) تجرید العقائد - شرح اشادات - اساس التفتیح
 تحریر مجلی - نزہۃ الجانی - رسالہ اسطرلاب - رسالہ در علم دل - جامع الحساب - قواعد العقائد - بحث امامت - ترجمہ زبدۃ المحتاجین -
 اخلاق ناصری - محصل - نہایہ - الرجال - رسالہ فصول -
 ۳۱۱۸۔ محقق قلی (دیکھو ابو الفاسم قلی) (فقہیہ - ۱۲۳۱) [محقق اردبیلی - احمد اردبیلی]
 ۳۱۱۹۔ محقق جلال الدین علی مری شافعی (مفسر - ۸۶۳) (دیکھو جلال علی)
 ۳۱۲۰۔ محمد ابراہیم (مفتی محمد ابراہیم بن محمد عمر سابق بناری کھنوی) (محدث - فقہیہ - مہندس - ہیئت دان - ۱۲۵۴)
 ۳۱۲۱۔ محمد بن احمد (محمد بن احمد نرائی) (فقہیہ - صدی سیزدہم بزد) فضائل الشیعہ - سرور المؤمنین - زبدۃ
 المعارف -
 ۳۱۲۲۔ محمد بن احمد (محمد بن احمد فرغانی) (محدث - ۹۹۹)
 ۳۱۲۳۔ محمد بن احمد (محمد بن احمد باری (دیکھو بھیری) (فقہیہ - ۹۱۹)
 ۳۱۲۴۔ محمد باجلی (محمد باجلی آبادی) (شافعی - ۱۲۳۶)
 ۳۱۲۵۔ محمد استرآبادی (مرزا محمد بن علی بن ابراہیم استرآبادی) (رجال - ۱۰۲۸) منبع المقال مشہور بہ رجال کبیر - شرح آیات الاحکام -
 ۳۱۲۶۔ محمد خاوری (امیر زبیر ابو محمد محمد بن عبد الباقی بن عبد القاضی نیشاپوری ہندی) (محدث - ۱۲۳۳) ولادت ۱۱۷۸ تسلیۃ الفقہ
 کتاب المبین - منیۃ المرقا - بحیث الرجال - تقویم الرجال - مصادر الانوار - فتح الایاب - شباب الشاہ - دوائر العلوم - تلخیص الاسماء
 ۳۱۲۷۔ محمد اسماعیل (مفتی محمد اسماعیل بن مفتی محمد ابراہیم بن محمد عمر بناری کھنوی) (فقہیہ - فلسفی - طبیب - شافعی - ۱۲۰۵) ولادت ۱۲۱۷
 ایضہ والہ کے بعد لکھنؤ کے مفتی -
 ۳۱۲۸۔ محمد اسماعیل بھٹی (محمد اسماعیل بن عبد الغنی بن ولی اللہ بھٹی) (متکلم - ۱۲۴۶) بالاکوٹ - صراط مستقیم - منصب امامت - تقویۃ الایمان -
 ۳۱۲۹۔ محمد اسماعیل لدھی (محمد اسماعیل لدھی مراد آبادی) (سباح - ۱۲۵۳)
 ۳۱۳۰۔ محمد اسماعیل لدھی (محمد اسماعیل لدھی مراد آبادی) (فقہیہ - ۱۰۶۱ لاہور) سکونت کلن - شاگرد شیخ مولانا لاہوری - جہانگیر کی طرف سے کابل کا قاضی
 ۳۱۳۱۔ محمد بن محمد بن اسم (محمد بن اسم موسیٰ) (محدث - ۲۴۲) چہل حدیث
 ۳۱۳۲۔ محمد بن محمد بن احماق (محمد بن احماق بن یسار طبری لدھی) (ذاتی - مورخ - محدث - ۱۵۱) اتحاد المغازی والسیر
 ۳۱۳۳۔ محمد احماق (مولوی عبدالغفر زرد پوری کے واسطے) (فقہیہ - محدث - ۱۲۷۲) (گم)
 ۳۱۳۴۔ محمد بیطاب (محمد بن بیطاب استرآبادی) (فقہیہ - دسویں صدی) شاگرد علی بن عبدالحق لکھنوی - مطالبہ غفر - فی شرح سوانح
 ۳۱۳۵۔ محمد بن بیطاب (محمد بن بیطاب حارثی) (فقہیہ -) زینۃ المجالس - تسلیۃ المجالس - دونوں متفق حسین میں
 ۳۱۳۶۔ محمد اشرف (محمد اشرف کھنوی) (عالم - ۱۲۴۳)
 ۳۱۳۷۔ محمد فضل (محمد فضل الہ آبادی) (صوفی - ۱۱۲۳) الہ آباد (سید محمد کاپوری کے مرید - سید بر - بہداد ہروی کے پیر
 ۳۱۳۸۔ محمد امیر (محمد امیر مالکی) (فقہیہ - ۱۲۳۳) المجموع فتاویٰ مالکی - اتحاد الانس - ونظیرہ الشاذلیہ - حاشیہ منہج
 ۳۱۳۹۔ محمد بن محمد بن بغدادی المعروف بربویدی (نسب - تیرہویں صدی) سہاک - تہذیب فی نسل قبائل العرب جو ۱۲۳۹ء میں لکھی -

۹۲- محمد علی مازندرانی (ملا محمد علی بن محمد رضا ساروی مازندرانی) (فقیه - رجالی - محدث و دوازدهم) توفیق الاشتباه جو ۱۱۹۳ھ میں لکھی

۱۹۱۰ھ۔ محمد علی کر بلانی [محمد علی کر بلانی] (فقیدہ۔ صدی یازدہم) رسالہ واضح برائے استخراج آیات قرآنیہ

۱۹۳۰- محمد علی کرمانشاهی [آقا محمد علی بن آقا محمد باقر بهبهانی کرمانشاهی] (فقیه - صدی سیزدهم) متعاص

۳۱۹۵- محمد علی یکنی [آقا محمد علی بن آقا محمد باقر هزارجریبی مشہدی یکنی] (فقہ - ۱۳۴۵) ولادت ۱۱۸۸

۹۹- محمد بن علی (ابو عبد اللہ محمد بن علی بن عبد اللہ بن عباس ہاشمی) (۱۲۶-۱۰۰) ولادت: ۱۰۰- ہاشم بن محمد حنفیہ کا خلیفہ - مروان حمارہ کے نسل

کرایا۔ ابراہیم جاسین ہوا۔ ابراہیم سفاح اور مصور کا والد تھا۔

عالم فقیر جس نے عسکری کے راہ اور دین سے

۱۹۸۰ء - محمد بن علی (امام محمد بن علی بن حسین بن علی)

۳۱۹۹- (سید) محمد بن علی (سید شمس الدین محمد بن علی بن حسین بن ابوالحسن) [فقیه- ۱۰۰۹] مدارک الاحکام- حاشیہ ارشاد- حاشیہ الفیہ

قصيده ابن ابی الحديد - شاعر دین الصانع و مقدس اردبیلی

۳۲۰۔ محمد بن علی [شیخ محمد بن علی اشعری العالمی] (فقیہ - صدی یازدہ)

۳۰۱۔ محمد بن یحییٰ [محمد بن یحییٰ بن جابر مدائنی بغدادی] (محدث - ۲۷۴)

۳۲۰۲۔ محمد بن عمران (ابو عبید اللہ) محمد بن عمران بن موسیٰ بن سعد خراسانی بغدادی

۳۲۳۔ محمد بن عمرو [محمد بن عمرو بن حزم الصاری] (سجائی - ۶۳ حرہ) عمر ۶۵۔ نام معرووں میں ملے

۴۰۔ مکتوب مراد علی صاحب (اسکالہ) - ۲۸ جولائی ۱۹۳۷ء کو لکھا گیا ہے کہ اس کا جواب بعد میں دیا جائے گا۔

۱۰۶- شیخ محمد بن اسماعیل طبرستانى [فقیه - صدی یازدهم] معاصر حمزى

۳۷۷. محمد غوث [محمد غوث گوالیاری] (صوفی - ۹۷۰ گوالیار) جو اہر خستہ

۳۲۰۸۔ محمد بن ابی الفتح [محمد بن ابی الفتح بن ابی الفضل علی] (فقیہ۔ محدث۔ نحوی۔ لغوی۔

۳۲۰۹- محمد قاسم [محمد قاسم خان قزوینی دیوبندی] (متکلم- فقیہ- ۱۲۹۷) ہجری

۳۲۱۔ محمد بن قاسم [محمد بن قاسم بن یعقوب] (ادیب - ۹۰۴) روض الاخبار منتخب ربیع الاابرار

۳۶۱۔ محمد قلی خان [مفتی سید محمد قلی خاں بن محمد حسین نیشاپوری لکھنوی] (فقہیہ - متکلم - ۱۲۶۰ھ)

سيف نامري - تفریب الافهام - مصاصع الارباب - فلاح الیخین - برهان السعادت

۳۲۱۴۔ محمدی امیرزا محمد بن محمد رضا بن اسماعیل قوسی می (احداث: معسر - فیہ - حدی یارو
عکاشا: ۱۸۶۷ھ مشے می ... حج : ۱۰۷۵ھ عکاشا: ۱۲۹۲ھ فقط - مشک - ترمذ -

دائرتہ شریعت کے تحت جاریہ امور کے مطابق ہر ایک کے لئے ایک سے تین۔

محمد کاظم [او خود ملا محمد کاظم خراسانی نجفی] [فقیہ - ۱۳۳۱]

۳۶۱۵۔ محمد بن کعب [محمد بن کعب قرظی مدنی] (ساتھی۔ محدث۔ ۱۰۸)

۳۲۱۶۔ محمد بن مبارک [ابو عبد اللہ محمد بن مبارک قرظی دمشقی] (محدث

٣٢١- محمد بن [محمد بن عبد الله بن أحمد] فرغ من محلي المصنوع

۳۲۹۸۔ شیخ الزمان [شیخ الزمان شاہجہان پوری] (عالم - آخر صدی سیزدہم) استاد نظام حیدر آباد دکن -
 ۳۲۹۹۔ شیخ کاشی [شیخ کاشی] (شاہ فارسی - ۱۰۹۶) ہند میں آکر ایران کو مراجعت کی۔

۳۳۰۰۔ مشتاق احمد [مشتاق احمد امیرکھٹی] (متکلم فقہیہ - جی) ولادت ۱۲۴۳ شاکر عبدالرحمان پانی پتی فیض الحسن پوری سید لدھیانہ پوری
 ۳۳۰۱۔ مصطفیٰ [شیخ غلام احمد پوری دہلوی لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۴۰)

۳۳۰۲۔ مصطفیٰ [مصطفیٰ بن عبداللہ علی شیلی] (مورخ - ۱۰۹۶) (دیکھو حاجی طیفہ)

۳۳۰۳۔ مصطفیٰ [میر مصطفیٰ بن حبیب جیسے تفریشی] (درجائی - اوائل صدی یازدہم) نقد الرجال شاعر جمال شاہ عبداللہ شونستر سید حاضر شاہ

۳۳۰۴۔ مصعب [مصعب بن عمر بن ہاشم عبدی قرشی] (صحابی - ۲) قدیم الاسلام - جنگ اہدیں شہید ہوئے

۳۳۰۵۔ مصعب [مصعب بن زبیر بن العوام] (صحابی - ۷۱) عبداللہ بن زبیر کی طرف سے بصرہ کا گورنر - عبدالملک کی فوج سے شکست کھا کر واپس

۳۳۰۶۔ مصنفک [محمد ابن علی بن مسعود بن محمد بکری غری] (مفسر - ۸۶۵) خوارزمی کی ولادت - ۸۰۳

۳۳۰۷۔ مضمون [شیخ شرف الدین بک کراچی دہلوی] (شاعر اردو - بارہویں صدی) معاصر محمد شاہ و شاہ عالم

۳۳۰۸۔ مطر [ابوبکر قاسم بن بکر بن یحییٰ بغدادی] (محدث - ۳۰۵)

۳۳۰۹۔ مطر [ابو محمد محمد بن عبدالواحد بن ابی ہاشم باوردی بصری بغدادی] (صوفی - لغوی - ۳۴۵) بغداد - استاد کمال الصبیح للتحقیب -

شرح الفصحیح - کتاب الیواقیت - کتاب النوادر - فائت العین - فائت الجہرہ

۳۳۱۰۔ مطرز [ابو محمد محمد بن عبدالواحد بن ابی ہاشم بغدادی] (صوفی - نحوی - ۳۴۵) دیکھو ابو محمد زاہد

۳۳۱۱۔ مطرزی [ابو الفتح محمد بن محمد بن ابی الملاح عبداللہ بن علی خوارزمی جہنی معتزلی] (فقہیہ - نحوی - ادیب - لغوی - ۴۱۰) خوارزم - مغرب

فی اللغة - مصباح فی النحو - شرح مقامات حریری - ولادت ۳۳۸ خوارزم

۳۳۱۲۔ مطرف [ابو عبداللہ مطرف بن عبداللہ بن شجرہ شیشی بصری] (فقہیہ - ۸۷۷)

۳۳۱۳۔ مطرف [ابو ایوب مطرف بن یازن صفطانی شافعی] (فقہیہ - ۱۹۱) (رقہ)

۳۳۱۴۔ مطلب [مطلب بن ربیع بن عارف بن عبدالطلب ہاشمی] (صحابی - ۱۰) شہرہ میں غزوہ کے لئے مقرر تھے۔

۳۳۱۵۔ منہرجانجامی [میرزا حسن لارین حبیب اللہ منہرجانجامی] (صوفی - شاہ فارسی و اردو - ۱۱۵۵) جانجامی عالمگیری کا دیباچہ و انام -

منہرجانجامی - ولادت ۱۱۱۱

۳۳۱۶۔ منہرجانجامی [مکرم حسن] (عالم - جی) تہذیب المتین - کشف الکھائن - لمحۃ الضیاء

۳۳۱۷۔ محاذ بن جبل [محاذ بن جبل انصاری خرمی] (صحابی - محدث - ۱۸) (عواصم) عمر ۳۰ - عقبہ ثنائیہ میں ۱۸ سال کی عمر میں شہید ہوئے۔

۳۳۱۸۔ محاذ بن مسلم [ابو مسلم محاذ بن مسلم البزاز کوفی] (نحوی - ۹۰) (۱۸۷) کسان کا استاد - محمد بن کتب قرطبی کے حوالی سے - ۱۰۳۱ کافجی -

۳۳۱۹۔ محافزی [ابو طالب عبدالجبار بن محمد بن علی محافزی مغربی] (لغوی - ادیب - ۵۹۶) بغداد اگر علم حاصل کیا

۳۳۲۰۔ محانی اطراہہ [شیخ ابو الفرج صفانی بن یحییٰ بن زکریا ہروانی حریری] (فقہیہ - لغوی - نحوی -) کتاب الجلیس الانیس تفسیر قرآن -

۳۳۲۱۔ محاوید [معاویہ بن ابی سفیان مخزوم بن حرب اموی] (صحابی - محدث - ۶۰) دمشق (دیکھو) ان بد مذہب فقہیہ اکتفا کا دیکھو فتح کتب پرستان

۳۳۲۲۔ محاوید [معاویہ بن حکم سلمی] (صحابی - ۱۱۷) مدینہ میں بہت آئے رہتے تھے۔

۳۳۲۳۔ معاویہ بن عمار بن خیاب کوفی [فقہیہ - محدث - ۱۷۵] از اصحاب امام جعفر و کاظم

۳۳۲۴۔ معبد [معبد بن خالد جہنی] (صحابی - ۷۲) عموکہ اوپر ۸۰

۳۳۲۵۔ معرونی [ابن بخش خاں دہلوی] (شاہ اردو - انجام صدی سیزدہم)

نظام حال عثمان علی خاں کے استاد اور استاد خاں کا سترہ سالہ میں انتقال ہوا ہے عمر ۷۰ کے قریب۔

۳۲۶۔ معروف کرخی [ابوحنوفہ معروف بن فروز کرخی بغدادی] (صوفی۔ ۲۰۰ کرخ) امام علی رضا کے دربان و مرید۔ سری قحطی کے پیر۔ (کرخ بغداد کا قلعہ ہے)

۳۲۷۔ معروفی [محمد بن عبد الملک نیشاپوری] (شاعر فارسی۔ ۵۴۲) معز الدین سحر کا ملک الشعراء و امیر الامراء

۳۲۸۔ معشوق علی [معشوق علی جوہری] (حکیم۔ فقیہ۔ ۱۲۶۸)

۳۲۹۔ معنی [مختار بن خنیس] (غلام امام جعفر صادق) [محدث۔ ۱۴۵] ننس زکیہ کے خروج کے بعد اسی کے کینہ میں منصور قتل کر آیا۔

۳۳۰۔ معربین راشد [ابو عمرو معربین راشد ازوی] (صابی۔ ۱۵۳) ۵۸۶

۳۳۱۔ معربین عبد الواصل [معربین عبد الواصل بن رجاء اصفہانی] [محدث۔ ۵۶۴] ولادت ۴۹۴۔ معارب۔ معاجم

۳۳۲۔ معری [ابو الحسن علی بن شیبہ بغدادی] [محدث۔ ۲۹۵]

۳۳۳۔ معقل [احمد بن علی المعقل جہلی حصی] (نوی۔ ادیب۔ شاعر۔ ۶۴۴) ولادت ۵۶۷۔ شاگرد ابو البقاء و عکبری

۳۳۴۔ معقل بن یسار [معقل بن یسار بن زنی نصری] (صحابی۔ محدث۔) زائدہ و عاصیہ میں یا ۵۶۷ کے بعد انتقال ہوا

۳۳۵۔ معین بن زائدہ [امیر ابو الولید معین بن زائدہ بن عبد اللہ شیبانی] [فیاض و جواد۔ ۱۵۱] است۔ بنی امیہ کی طرف سے شگفت

و لاتیوں کا امیر رہا۔ ایام گورزی سیستان میں خارجیوں کے ہاتھ سے مارا گیا۔

۳۳۶۔ معین بن عدی [معین بن عدی ہروی] (صحابی۔ ۱۲) جنگ یمامہ میں مارے گئے۔

۳۳۷۔ معین بن صفی [معین الدین بن صفی الدین] (مفسر۔ ۹۰۵) تفسیر جامع البیان

۳۳۸۔ معین الدین چشتی [خواجہ معین الدین حسن بن خواجہ غیاث الدین حسینی چشتی سمرقانی] (صوفی۔ ۶۳۳) (جمیر) مرید

خواجہ عثمان بارونی۔ عمر ۱۰۷ سال

۳۳۹۔ معین الدین فراہی [معین الدین ہروی فراہی عوف طاسکین] (واعظ۔ محدث۔ ۹۰۷) معارج النبوة

۳۴۰۔ مغطانی [امیر علاء الدین بن قلیج مصری] (مورخ۔ ۷۶۲) سیرۃ نبویہ۔ منکمل تہذیب الکمال۔

۳۴۱۔ حمیرہ [حمیرہ بن شعبہ ثقفی] (صحابی۔ محدث۔ ۵۰) اسلام عام الخندق۔ امیر کوثر۔ عمر ۷۰

۳۴۲۔ معنی [شیخ معنی بن حسین صبری] (فقیہ۔ اوائل صدی دہم) شرح الشرائع۔ شرح الموجز مختصر الصالح۔ جواہر الکلمات۔

شاگرد ابن فہد۔ معاصر علی بن ہلال۔

۳۴۳۔ مفید بن جہم [مفید الدین محمد بن جہم اسدی حلی] (فقیہ۔ صدی ہفتم) شاگرد حنفی حلی و فزار۔ (یزید کچھوشن مفید)

۳۴۴۔ مقاتل [ابو اسحاق مقاتل بن حیان بلخی] (محدث۔ ۱۵۰) اہند

۳۴۵۔ مقاتل [ابو الحسن مقاتل بن سلیمان بن بشیر قراسانی مروزی بغدادی] (محدث۔ مفسر۔ ۱۵۰) بصرہ) تفسیر القرآن۔ مجاہد اور

عطاء سے روایت کرتا ہے۔

۳۴۶۔ مقبل [مقبل اصفہانی] (شاعر فارسی۔ ۱۱۵۷) مومن خاں ناظم گہرگت کے عہد میں ایران سے آیا۔

۳۴۷۔ مقبول احمد [مولوی سید مقبول احمد دہلوی] (واعظ۔ بدل۔ ملازم رامپور۔) (ترتیب القرآن۔) (ترجمہ حلیہ البتین۔) (ترجمہ اسنی اللہ)۔

۳۴۸۔ مقداد [مقداد بن الاسود کندی] (صحابی۔ محدث۔ ۳۳) مدینہ) اساس الاسلام۔ مدینہ متوہن میل مقام حنفی پر مرے۔

۳۴۹۔ مقداد [شیخ مقداد بن عبد اللہ بن محمد حلی] (فقیہ۔ منکمل۔ آخر صدی ہفتم) شرح باب۔ حادی عشر۔ شرح فہم المسترشدين جو ۹۲۷ء میں

لکھی۔ کنز العرفان فی فقہ القرآن نتیجہ الرابع شرح مختصر الشرائع۔ شرح مبادی الاصول۔ رصد القواعد فاضل سیوی یا غوثی کہتے ہیں

۳۵۰۔ مقدم [مقدم بن محمد کرب کندی] (صحابی۔ ۸۷) عمر ۹۱

شاگرد و شہید اول۔

- ۳۳۵۱۔ مقدسی [امام ابو محمد عبداللہ بن ابی الوحش بری بن عبدالحجاز مقدسی مصری] (توی۔ لغوی۔ ۵۸۲ھ) عراقی شاعر الفلاس استیلا
- ۳۳۵۲۔ مقدسی [محمد بن عبداللہ بن احمد] (محدث۔ ۷۸۹ھ)
- ۳۳۵۳۔ مقدسی [شمس الدین ابو عبداللہ محمد بن احمد مقدسی جنیبل] (جزائی۔ صدی چہارم) ۳۵۵ھ میں احسن التقاسیم فی معرفۃ الاقالیم
- ۳۳۵۴۔ مقدسی [شہاب الدین احمد بن محمد] (محدث۔ ۷۸۸ھ) قدس [شرح لامیہ و شاعریہ]
- ۳۳۵۵۔ مقدسی [عبداللہ بن مقدسی] (شاعر عرب۔ ۷۷۸ھ) کشف الاسرار عن حکم الطیور والازہار
- ۳۳۵۶۔ مقدسی [محمد بن عبدالواحد ضلی] (محدث۔ ۷۴۳ھ) قدس
- ۳۳۵۷۔ مقدسی [ابو محمد عبدالمنفی بن عبدالواحد بن علی مقدسی ضلی] (محدث۔ ۷۰۰ھ) ولادت ۵۴۱ھ۔ العمدہ۔ الاحکام۔ درالانزالکمال۔ مصباح احادیث صحیحہ غنیہ الحفاظ۔ نہایۃ المراد
- ۳۳۵۸۔ مقدس اردبیلی [دیکھو احمد اردبیلی] (فقیر۔ ۹۹۳ھ)
- ۳۳۵۹۔ مقرب علی [سید مقرب علی خاں بکرنوی (زار)] (عالم۔ حی) ذریعۃ النجات۔ اربعین (ارسطو جہ حبیب علیا کجھانی)
- ۳۳۶۰۔ مقری [احمد بن محمد بن احمد لسانی عالمی] (زبیل قاهرہ) (محدث۔ مفسر۔ ادیب۔ مورخ۔ ۱۰۴۱ھ) نفع الطیب جو اندلس کی تاریخ کو
- ۳۳۶۱۔ مقری [امام شیخ الاسلام ابو عبدالرحمان عبداللہ بن زید العمری الکوفی] (محدث۔ ۷۱۳ھ) ولادت حدود ۱۲۰ھ
- ۳۳۶۲۔ مقرنی [نقی الدین احمد بن علی بن عبد القادر مصری] (مورخ۔ ۸۴۵ھ) شاگرد ابن خلدون۔ الخطط والاثار یعنی تاریخ مصر
- فقو و اسلامیہ۔ الخیرین البشر
- ۳۳۶۳۔ مقش [عطاء خراسانی] (متشدد۔ ۱۶۴ھ) دعوی ربوبیت۔ مسلمانوں نے گھیر لیا تو اپنے کو ذہر سے ہلاک کیا
- ۳۳۶۴۔ مقیم [عزائمقلانے نصیر آبادی] (شاعر فارسی۔ ۱۱۳۱ھ) دیوان اشعار
- ۳۳۶۵۔ مکی [ابو عبداللہ کحل بن ابی مسلم عبداللہ ذلی کابلی دمشقی] (تاجی۔ ۱۱۸ھ دمشق) سعید بن عاص کا ملازم۔ فقیر و مفتی شام
- ۳۳۶۶۔ مکی [ابو محمد بن کئی بن ابیطالب خوش بن محمد قمرانی قرطبی] (توی۔ مفسر۔ ۷۴۳ھ) اعراب القرآن۔ تفسیر ۱۵ جلد
- ۳۳۶۷۔ ملا [عمر بن محمد بن خضر ربی] (محدث۔ چھٹی صدی) وسیلۃ المستبصرین۔ نور الدین زنگی بادشاہ شام اسکا مستعد تھا۔
- [تلامیزا۔ دیکھو ملائے شیروانی]
- ۳۳۶۸۔ ملا جون [شیخ احمد اسٹھوی دہلوی] (متکلم۔ ۱۱۳۰ھ) نور الانوار شرح المنار تفسیر احمدی۔ شاگرد ملا لطف اللہ کوثر آبادی
- ۳۳۶۹۔ ملک الافضل [ابو القاسم شاہنشاہ بن بدر الجہلی] (وزیر مصر۔ ۵۱۵ھ) اپنے والد کی وفات پر ۴۸۸ھ میں وزیر ہوا
- ۳۳۷۰۔ ملک الصالح [ابو الفاتر طلاج بن ربیع] (وزیر مصر۔ ۵۵۶ھ) ولادت ۴۹۵ھ
- ۳۳۷۱۔ ملک العلماء [شہاب الدین احمد بن شمس الدین محمد دولت آبادی جوہوری] (فقیر۔ محدث۔ ۸۴۸ھ جوہور) تفسیر بحر متوجہ۔
- ہدایۃ السعداء۔ مناقب السادات
- ۳۳۷۲۔ ملک فی [ملا ملک قچ] (شاعر فارسی۔ ۱۰۴۲ھ) استاد جوہوری۔ ایران سے آکر ابراہیم علوشاہ والی بھارت کا ملازم ہوا
- ۳۳۷۳۔ ملک النفاذ [ابو زکریا بن الحسن صافی بن عبداللہ شافعی بغدادی] (توی۔ فقیر۔ شاعر عرب۔ ۵۶۸ھ دمشق) ولادت ۴۸۹ھ
- ۳۳۷۴۔ طوی [احمد طوی] (فلسفی منطق۔ ۱۱۸۱ھ) سلم الموفق کی شرح منطق میں
- ۳۳۷۵۔ مرتزا علیا [سید محمد تقی بن حسین بن علی الحسنوی] (فقیر۔ ۱۲۸۹ھ)
- ۳۳۷۶۔ سید ملک علی [ملوک علی نانوتوی دہلوی] (فقیر۔ فیاض شاعر چندی نیم دم) شاگرد مولوی رشید الدین خاں
- ۳۳۷۷۔ نمون [نظام الدین قمر الدین مرثت دہلوی] (شاعر اردو۔ آخر صدی سیدجوہم)
- ملہ شفقینی اور صافی قرطبی کا شاگرد۔ ولادت ۴۹۹ھ مصر

صفین میں شہید ہوئے۔

- ۳۲۰-۳۲۱۔ مہدی [امام محمد بن حسن بن علی بن محمد بن امام رضا] [امام دوازدهم - ۹۰۰]۔ ۹۰۰ میں ہجرہ سال سراب ساحرہ میں غائب ہو گئے۔
 ۳۲۱-۳۲۲۔ مہدی رضوی [ابو صالح سید محمد مہدی بن شیخ بہاء الدین محمد فتویٰ عالمی نجفی] [فقہ - آخر ہدی ۱۲] سید مہدی بحر العلوم [استاد نتائج الاخبار (نیز دیکھو بحر العلوم)]
 ۳۲۲-۳۲۳۔ مہدی رضوی [علامہ مہدی بن ابو ذر رضوی کاشانی] [فقہ - آغاز ہدی سیزدہم] مستند الشیخ - لوائح الاحکام - تحفۃ الرضویہ - تجرید فی اصول الفقہ - جامع السعادات - کشکول - محرق القلوب - محمد باقر مہدی کے شاگرد
 ۳۲۳-۳۲۴۔ مہذب الدین نجفی [شیخ شہاب الدین ابو عبد اللہ حسین بن رودہ نجفی] [فقہ - محدث - مہدی ہجرت] حسن بن ابو علی طبرسی سے روایت کرتے ہیں۔

- ۳۲۴-۳۲۵۔ مہلب [ابو سعید مہلب بن ابی صفہ ظالم بن سراق ازدی بصری] [تائی - گورنبرہ و خراسان - ۸۲۰ م مروڑ] اسکا پ ظالم بن سراق اصحاب علی سے قبا جو علی کی خلافت میں فوت ہوا۔
 ۳۲۵-۳۲۶۔ مہدی [ابو محمد حسن بن محمد بن عبد اللہ] [وزیر معز الدولہ - ۳۵۷ ہجری] ولادت ۲۹۱ - کاتب بلخ - مہلب بن ابی صفہ کی نسل سے (دیکھو حسن بن ہارون)
 ۳۲۶-۳۲۷۔ مہیار [ابو الحسین مہیار بن مزدیہ فارسی دیلمی] [کاتب - شاعر عرب - ۳۲۸] مجوسی تھا۔ شریف رضی کے ہاتھ پر سلطان ہوا
 ۳۲۷-۳۲۸۔ مہیار [شیخ محمد مہیار] [صوفی - ۹۰۷ ہجری]
 ۳۲۸-۳۲۹۔ مہدی [قاضی کمال الدین رحیم بن حسین بن حسین بن حسین بن مہدی] [صوفی - حکیم - ۹۱۰] قواع شریح دیوان حضرت علی جوہرؑ میں لکھی - شرح ہدایۃ الحکمتہ
 ۳۲۹-۳۳۰۔ میدانی [ابو الفضل احمد بن محمد بن احمد نیشاپوری] [نحوی - لغوی - ادیب - ۹۱۸ ہجری] مجمع الامثال [اسامی فی الاسامی ملفوظ] نویں - شاگرد و اہدی

۳۳۰-۳۳۱۔ میرزا محمد تقی دہلوی لکھنوی [شاعر اردو - ۱۲۲۵]

- ۳۳۱-۳۳۲۔ میرزا محمد جہانگیری [سید میرزا محمد بن سید شرف الدین علی بن نعمت اللہ موسوی جہانگیری] [فقہ - محدث - ہدی یا زہد] دیکھو سید میرزا
 ۳۳۲-۳۳۳۔ میرزا شیردانی [میرزا محمد بن حسن شیردانی اصفہانی] [دیکھو ملا میرزا] [فقہ - متکلم - ۱۱۹۹] حاشیہ معالم الاصول [شیخ شریح الاسلام - حاشیہ شرح تجرید قوشچی - نموذج العلوم - معاصر شاہ سلیمان صفوی]
 ۳۳۳-۳۳۴۔ میرزا بہار [میرزا بہار بن قاضی محمد اسلم کابلی ہروی] [متکلم - ۱۱۰۱ کابل] حاشیہ شرح مناقب - حاشیہ شرح تہذیب و آدانی
 ۳۳۴-۳۳۵۔ میرزا گل [میرزا گل اکبر آبادی نجفی] [محدث - ۹۸۳] خواجہ ربیع بن جمال الدین محدث کے شاگرد - استاد و اعلیٰ قاری و شاہ جہانگیر - عمر ۱۰۰ سال

- ۳۳۵-۳۳۶۔ میرزا لیل [مفتی سراج العلماء و فضلاء الفقہاء سید رحمت علی خاں دہلوی] [فقہ - تیرہویں ہدی]
 ۳۳۶-۳۳۷۔ میرزا شمس بخرانی [شیخ کمال الدین میرزا شمس بن علی بن میرزا بخرانی] [متکلم - فیلسوف - فقہ - محدث - ۹۷۹] استاد علامہ حلی [شیخ نجف البلاغ] استقصاء النظر فی امامۃ الائمة الاثنی عشر - قواعد المرام
 ۳۳۷-۳۳۸۔ میرزا شمس ثار کوئی [تائی - ۱۰] کیے ازا اصحاب علی - شہادت حسین کے بعد عبید اللہ بن زیاد نے شہید کیا۔
 ۳۳۸-۳۳۹۔ میرزا علی بن عبد العالی مہدی [فقہ - ۱۳۸۸] [دیکھو علی بن عبد العالی]
 ۳۳۹-۳۴۰۔ میرزا علی بن عبد العالی مہدی [طہیب - حکیم - ہدی - ہجرت] معاصر و اعلیٰ سینا

- ۳۲۲- میوند [میوند بن مهران کوئی (ابوایوب رقی)] (تالیسی - ۱۱۷)
- ۳۲۳- میوند [میوند] (کتابیہ - محدثہ - ۱۵۷۵) زوجہ رسول
- ۳۲۴- ناجم [ابو عثمان سعید بن حسن بن شاذلی] ادیب - فاضل - شاعر عرب - (۳۱۴) ابن الرومی کا مصاحب
- ۳۲۵- ناجی [محمد شاکر دہلوی] (شاعر اردو - بارہویں صدی) محمد شاہی امیر خاں کا ملازم
- ۳۲۶- ناسخ [شیخ امام بخش لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۲۵۴)
- ۳۲۷- ناصر الدین [ابوبکر ناصر الدین احمد بن محمد بن حسین ازجانی] (فقہ - شاعر عرب - ۴۴۵) ولادت ۴۷۰ ازجان عسکری اور شوستر کا قاضی
- ۳۲۸- ناصر [شیخ ناصر بن ابراہیم بوہی احسادی عاملی] (فقہ - ادیب - شاعر عرب - ۸۵۳) حاشیہ قواعد علامہ - شاہ ابن نبی بوہی کی نسل سے
- ۳۲۹- ناصر حسین [سید ناصر حسین بن سید عاصم بن محمد قلی خاں لکھنوی] (فقہ - محکم - ح)
- ۳۳۰- ناصر خسرو [ناصر بن خسرو بن عارف اسماعیلی اصفہانی] (حکیم - سیاح - شاعر فارسی - ۴۳۱) سفر نامہ - کتاب السعادت
- ۳۳۱- ناصر بن رضا [سید ابوالبرہیم ناصر بن الرضا بن محمد بن عبداللہ حسینی] (فقہ - محدث - پانچویں صدی) شاگرد ابو جعفر طوسی مناقب آل الرسول -
- ۳۳۲- ناصر الدین عسقلانی [امام شافع بن علی بن عباس عسقلانی مصری] (کاتب - ادیب - ۴۳۳) ولادت ۴۴۹
- ۳۳۳- ناصر الدین محمد [ابوالمنصور ناصر الدین محمد دہلوی] (مناظر - محکم - صدی چہارم) امام فن مناظرہ نصار نے سے - ۱۳۱۲ میں ۶۴ سال کے تھے۔
- ۳۳۴- ناصر علی [ناصر علی] (شافعی صبی یا زہبی) معارف اور نگ زہب - [ناصری = سلوی]
- ۳۳۵- نافع [امام ابورویم نافع بن عبدالرحمان بن ابولیم مدنی] (قاری - ۱۹۹ مدینہ)
- ۳۳۶- نافع [ابو عثمان سعید بن محمد قرطبی] (نوی - صدی پنجم) ابوالحسن انطاکی کا شاگرد
- ۳۳۷- نافع بن سرجس [نافع بن سرجس دہلی] (تاجی - محدث - ۱۱۷) غلام عبداللہ بن عمر
- ۳۳۸- نافع بن علی [نافع بن علی] (صوفی - ۱۶۱) [نامی = ابوالعباس نامی]
- ۳۳۹- نجاشی [ابوالعباس احمد بن علی بن احمد بغدادی] (رجالی - ۴۵۵ بغداد) شاگرد شیخ مفید - الرجال (دیکھو ابن ابی شامہ)
- ۳۴۰- نجف علی خاں [قاضی نجف علی خاں بن محمد عظیم الدین ہجری ٹوکی] (فاضل - ادیب - شاعر عربی فارسی - آغاز ۴۴۴ صدی) سرکار
- شرح مقامات حریری عربی میں - شرح شمس حساسہ - شرح دستاویز پازندی - شرح قصیدہ بانہ سعادت
- ۳۴۱- نجم اللہ [رضی الدین محمد بن علی اسرار بادی بکشی شمس] (نوی - علامہ - ۶۸۶) (نجف) شرح کافہ - شرح شافعیہ تفسیر الحقود
- ۳۴۲- نجم الدین عثمان [نجم الدین علی خاں کاکوردی (تاج العلماء)] (فقہ - ۱۲۳۹) قاضی القضاۃ ملکتہ
- ۳۴۳- نجم الدین بغدادی [مختار بن محمود بن محمد بغدادی] (فقہ - ۶۵۸) فتاویٰ قبیہ
- ۳۴۴- نجم الدین جیلرودی [نجم الدین خضر بن شیخ شمس الدین محمد بن علی رازی جیلرودی شمس] (فقہ - محکم - صدی نہم) نجف ۸۲۸ میں تحقیق المبین علیہ السلام - جامع الدرد شرح باب عادی عشر - جامع الاصول
- ۳۴۵- نجم الدین کبریٰ [ابوالنجاہ احمد بن عمر شوقی] (صوفی - ۶۱۷ خوارزم) اولیا کریم شہر میں - ولادت ۴۰
- ۳۴۶- نجم الدین بخاری [شیخ احمد بن ابی بکر بن محمد بخاری] (حکیم - ۶۰) شرح کتابا لاشادات - شرح کلیات قانون

۳۴۳۸- نجم الحسن (مولوی سید نجم الحسن) (فقہ - حنفی)

۳۴۳۸- نجیب الدین (نجیب الدین علی بن محمد بن یحییٰ عاملی) (فقہ - حدیث وادب) شاگرد شیخ بہائی شرح اشعار شریف شیخ حسن

۳۴۳۹- نجیب الدین محمد قندی (نجیب الدین محمد قندی) (طیب - ۹۱۸) اسباب لامر اعلیٰ علامتہ - انجیبات

۳۴۴۰- نجاشی (ابو جعفر محمد بن محمد بن اسماعیل رادی مصری) (نوی مفسر - ۳۳۸) تفسیر القرآن و احوال القرآن النسخ والمنسوخ شرح

۳۴۴۱- ندیم بغدادی (ابو عبد اللہ حسین بن محمد بن عبد الوہاب بغدادی) (شاعر و بانی نوئی - قاری - ۵۲۳) خاندان آری

۳۴۴۲- نذیر احمد (نذیر احمد بلوی) (ادیب اردو - ۱۳۳۱) مرآة العروس - توبہ المنصور - نبات النعش - الحقوق فیما بیننا و بینکم فی العرف - ترجمہ قرآن -

۳۴۴۳- نذیر حسین بن سید محمد علی دہلوی (محدث - ۱۳۱۹) ولادت ۱۲۲۵ شاگرد محمد اسحاق دہلوی و عبد الرحمن اہل مدینہ مدنی و

عبد اللطیف بیرونی - استاد عبد اللہ نذیری و عبد الباقی رام تسمی - محمد بشیر سہبانی - محمد حسین لاہوری - احمد بن بلوی - عبد المجید الہوی

عبد الحی دہلوی - محمد سلیمان پھلواروی - بدیع الزمان لکھوی -

۳۴۴۴- نراقی (دیکھو محمدی نراقی و احمد نراقی)

۳۴۴۵- نسائی (امام ابو عبد الرحمن احمد بن شعیب بن علی خراسانی) (محدث - ۳۰۳ھ) ولادت ۲۱۵ - منہج خاص علیہ

۳۴۴۶- نسفی (نجم الدین ابو محمد عمر بن محمد النسفی حنفی) (مشکلم - ۵۳۷ھ) سمرقند تیسہ رقی علم التفسیر - عقائد

۳۴۴۷- نسفی (حافظ الدین ابو البرکات عبد اللہ بن احمد بن محمد نسفی بغدادی) (مفسر فقہ - ۷۱۰ھ) تفسیر ارکان التبریل و شالانوار کراوات

۳۴۴۸- نسوی (حسن بن سفیان) (محدث - ۳۰۳ھ)

۳۴۴۹- نسیمیہ (ام عطیہ بنت حارث انصاریہ) (مکابیر -) غزوہ میں رسول اللہ کے ساتھ جو حوکی تیمارداری میں بھی گئی تھی -

۳۴۵۰- نشاط (نشاط) (شاعر فارسی - تیرہویں صدی) فتح علی شاہ قاجار شاہ ایران کا دراج

۳۴۵۱- نیشوان (ابو سعید نیشوان بن سعید بن نیشوان بن حمیر بن مغزی) (فقہ - نوئی - ادیب - شاعر و بانی نوئی) (۱۰۰ھ) ابن علی بن علی بادشاہ ہونیکا

۳۴۵۲- نصر بن مزاحم (شیخ ابو الفضل نصر بن مزاحم شافعی کوفی) (محدث - ۱۰۷ھ) حدیث دوم) کتاب الصغین کتاب البکلی شمس حسین -

میں الورود - اخبار الخمار کتاب المناقب - لقب عطار - معاصر ابو مخنف

۳۴۵۳- نصر اللہ زنجانی (نصر اللہ بن ابی نصر زنجانی شافعی) (فاضل مجتہد ادیب نوئی -) مقامات الکلیہ - رسالۃ السعدیہ کتاب البحر و زمین

۳۴۵۴- نصر اللہ حارثی (سید نصر اللہ بن سعید بن حارثی) (ادیب شاعر و بانی نوئی - ۱۱۶۵ھ) تادرسا کی طرف سے تفسیر سفیرنا کریم کو سلطان

۳۴۵۵- نصر اللہ کابلی (نصر اللہ کابلی) (مشکلم -) صوات درویش جکا ترجمہ عبد العزیز دہلوی نے فقہ اشاعرہ لکھا

۳۴۵۶- نصر بن مریم (نصر بن مریم مصری) (ادیب - ۱۲۹۱ھ) المطالع النصری

۳۴۵۷- نصر بن منصور (ابو الحسن نصر بن منصور بن حسن بن فیصل بن رقی بغدادی) (فقہ - شاعر و بانی نوئی - ۵۸۸ھ) بغداد ولادت ۵۰۱ رقد

۳۴۵۸- نصیر (نصیر الدین دہلوی حیدر آبادی) (شاعر اردو - ۱۲۵۴ھ)

۳۴۵۹- نصیر الدین محمود (نصیر الدین محمود روشن پراغ دہلی) (صوفی - ۷۵۳ھ) نظام الدین اولیا اکرمیہ (نیز دیکھو طوسی)

۳۴۶۰- نصیر بن عمیل (ابو الحسن نصیر بن عمیل بن خورشید مازنی نصری مروزی) (نوی - محدث - ۲۰۰ھ) ابو الحسن ثانی کا نام کو بھی مشہور ہو

۳۴۶۱- نصیری (ابو الفتح محمد بن علی بن ابراہیم نصیری) (محدث - ادیب - ۹۹۷ھ) نظریہ اصحابیہ ۲۰ فرخ پر ایک فقہ ہے -

۳۴۶۲- نظام سادی (نظام الدین محمد بن حسن سادی) (فقہ - گیارہویں صدی) شاگرد شیخ بہائی نظام التوال اور جامع عباسی شافعی

۳۴۶۳- نظام الملک (ابو علی حسن بن علی بن اسحاق قوام الدین طوسی) (وزیر - ۸۵۵ھ) اصحابی (ولادت ۳۳۸ھ) شاہ بلوچی کا وزیر فقہی اور

لے افش زجاج لغویہ اور سیر و غیرہ کا شاگرد -

سبب صلاحت - تشریح

سبب صلاحت - تشریح

سبب

صوفیوں کی بہت سلوک کرتا تھا۔ امام الحرمین اور ابوالقاسم شیری کو اپنی مسند پر بٹھا تھا۔

- ۳۴۷۳۔ نظام معزی [ابو اسحاق ابراہیم بن سبار معزی بنی بصری بغدادی] (متوفی - ۵۹۶ھ) سکندر نامہ - معاصر فضل بن ارسلان
 ۳۴۷۵۔ نظامی گنجوی [ابو محمد نظام الدین الیاس گنجوی] (صوفی - شاعر فارسی - ۵۹۶ھ) سکندر نامہ - معاصر فضل بن ارسلان
 ۳۴۷۶۔ نظامی عروضی [نظامی عروضی سمرقندی] (شاعر فارسی - صدی ششم) شاعر و شاعر - طائر و طائر الدین حسن جو زویری - چاند قمار
 ۳۴۷۷۔ نظام الدین احمد [نظام الدین احمد بن محمد معصوم دکنی شیراز شیشی دکنی] (ادیب - فاضل - ۱۰۸۹ھ) قطبہ والی حیدر آباد کے داماد
 ۳۴۷۸۔ نظام الدین ولیا [نظام الدین اولیا و دیوبلی] (صوفی - ۷۲۵ھ) وطن بدایوں - فردی شکر گنج کے مرید
 ۳۴۷۹۔ نظام الدین ابو المود [نظام الدین ابو المود] (صوفی - ۷۴۲ھ) کوئل - مختیار کاکی کے مرید
 ۳۴۸۰۔ نظام الدین استر آبادی [نظام الدین استر آبادی] (شاعر فارسی - ۹۲۱ھ)
 ۳۴۸۱۔ نظام الدین اورنگ آبادی [نظام الدین اورنگ آبادی] (صوفی - ۱۱۴۲ھ) اورنگ آباد - کلیم اللہ جان آبادی کے مرید
 ۳۴۸۲۔ نظام الدین برہانپوری [نظام الدین برہانپوری] (فقیر - صدی یازدہم) شاعر دقاعتی نصیر الدین برہانپوری المتوفی ۱۰۳۱ھ - ۸۰۰ھ
 ۴۰ سال عالمگیر کا لازم رہا۔ قادی عالمگیری کی تیاری میں سب سے زیادہ اس نے کوشش کی۔
 ۳۴۸۳۔ نظام الدین بدخشی [قاضی نظام الدین بدخشی] (فقیر - ۹۹۲ھ) عمر ۷۰ - جلال الدین اکبر کو سجدہ کرنا تجویز کیا اور کیا
 ۳۴۸۴۔ نظام الدین سہاولی [نظام الدین بن قطب الدین سہاولی لکھنوی] (حکیم - فقیر - ۱۱۶۱ھ) حواشی صدرا و شمس باز تہ صبح صادق
 شرح مسلم النبوت۔

۳۴۸۵۔ نظیر [نظیر اکبر آبادی] (شاعر اردو - ۱۲۱۹ھ)

- ۳۴۸۶۔ نظیری [نظیری نیشاپوری] (شاعر فارسی - ۱۰۲۱ھ) طائر محمد الرحیم خان غاناں - معاصر جلال الدین اکبر و جلال
 ۳۴۸۷۔ نعمت اللہ دلی [نور الدین نعمت اللہ دلی حسینی] (صوفی - ۸۳۴ھ) متوفی [انکبوت] ضلع لکھنؤ کا احشہ دلی میں بنی مرتضیٰ عہدہ ۵۰۰ سالہ
 ۳۴۸۸۔ نعمت اللہ بزمی [سید محمد نعمت اللہ بزمی بزمی شری] (فقیر - محدث - ۱۱۱۳ھ) شرح تہذیب الیاسی شرح استبصار شرح غزالی فی الایمان
 زاد اللہ الخار - ریاض الارباب - ہر لرین فصل اللہ الخار - شرح الحجج - شرح عیون الاخبار - شرح تہذیب الخوف - تہذیب الخوف - ہدایۃ المؤمنین
 ۳۴۸۹۔ نعمان بن بشیر [ابو عبد اللہ نعمان بن بشیر بن مقرن انصاری] (صحابی - محدث - ۹۴ھ) صحابی کیسوف کوڈ کا پھر زیدی طرف حمل کوڈ و لایم
 ۳۴۹۰۔ نعمان بن جحلاں [نعمان بن جحلاں انصاری] (صحابی - شاعر -) علی کی طرف سے عمان و بحرین کے گورنر
 ۳۴۹۱۔ نعمان بن عمرو [نعمان بن عمرو بن مہزیل] (صحابی - ۲۱ھ) جنگ نہاد میں مارے گئے۔ ساکن بصرہ و کوڈ
 ۳۴۹۲۔ نعمانی [ابو عبد اللہ محمد بن ابراہیم بن محمد نعمانی شیشی] (کاتب - محدث -) کتاب الفقیہ - کتاب الفرائض - رد الاساعلیہ - جامع الاخبار فی الزلازل
 تفسیر القرآن - ابن ابی زینب کے نام سے بھی مشہور ہیں - شیخ مفید سے مقدم تھے نعمانی منسوب بہ نعمان جو قرین پر بغداد و واسطہ کے رہنماں۔
 ۳۴۹۳۔ نعیم [ابو عبد اللہ نعیم بن محمد ذراعی مروزی (نزل مصر)] (محدث - ۲۲۸ھ) (سارہ)
 ۳۴۹۴۔ نعیم بن مسعود [نعیم بن مسعود شیشی] (صحابی - ۳۶ھ) واقعہ جیل میں علی کی پیچھے سے پہلے طرف داران عائشہ سے قتل کر ڈالا
 ۳۴۹۵۔ نعیمی [ابو عبد اللہ ابراہیم بن محمد بن عمرو دہلی بغدادی] (فقیہ - ادیب - ۳۲۳ھ) ولادت ۲۴ھ کوڈ جہلیب بن ابی صفہ کی نسل سے
 ۳۴۹۶۔ نعیم بن انیس [سید محمد شریف نعیم بن میر علی انیس لکھنوی] (شاعر اردو - ۱۳۱۳ھ) (نیز دیکھو ابن عوض)
 ۳۴۹۷۔ نعیم بن قسطنطین [ابو العباس احمد بن عبد النبی بن احمد مالکی قسطنطینی] (ادیب - شاعر عرب -) (توضیح - عمر ۷۰)
 ۳۴۹۸۔ نقاش [ابو محمد محمد بن محمد مرقی دہلی بغدادی] (محدث - مفسر - ۳۵۱ھ) ولادت ۶۶ھ سنہ ۵۱ھ انصاری و لایم اللہ الخار
 ۳۴۹۹۔ نقاش [ابو محمد محمد بن علی بن حسن مصری] (محدث - ۷۹ھ) ولادت ۲۸۲ھ

حکیم کاتب نعمانی۔

طفن اللہ علیہ السلام و عبدالحی المعصی - ڈیڑھ ہزار ماہوار پچید آباد کے فارن سکریٹری ہے۔

۳۵۲۶۔ وحشی (وحشی بن حرب شیبی) [صحابی۔] قاتل حمزہؓ و سبیلہ کذاب۔ جنگ طائف کے بعد مسلمان ہوا

۳۵۲۷۔ وداعی [علاء الدین علی بن مظفر کندی اسکندرانی دمشق شیبی] [محدث۔ ۷۱۶] دیکھو کاتب وداعی

۳۵۲۸۔ وراق کھڑی [ابو العالی سعد بن علی بن قاسم خرمی] [شاعری۔ ۵۶۸ ہجری] تذکرہ زینۃ الدہر۔ طبع

۳۵۲۹۔ ورام (ابو جیسر) نام بن ابوالفراس شمری غنی حلی [فقہی۔ صدی ہجری] محمود حسی شاگرد۔ یعنی الدین علی بن ابی الدین ابن ادریس کمانی شیبی

۳۵۳۰۔ وژان [موفق الدین عبد اللہ بن جزیب ہمدانی] [فاضل حکیم طبیب شاعر۔ ۶۷۷] فقہ اور وعظ میں بھی ماہر تھا۔ امام حسینؑ کے شریک

۳۵۳۱۔ وزیر المعزی [ابو القاسم حسین بن علی بن حسین غازی] [از نسل یزید بن ہارم] [شاعر۔ ادیب۔ منطق۔ ۱۸۰ ہجری] کتاب الایمان مختصر

اصلاح المنطق۔ ادب الخواص۔ حاکم شاہ مصر کا وزیر

۳۵۳۲۔ وصالی [ابراہیم بن عبد اللہ بن شافعی] [محدث۔ ۱۰] اسنی المطالب فی فضل علی بن ابیطالب۔ انکشاف فی فضل الاربعۃ الخلفاء

۳۵۳۳۔ وصال [مرزا محمد شفیق عرف مرزا کوچک شیرازی] [شاعر فارسی۔ ۱۲۶۲]

۳۵۳۴۔ ووطاط [رشید الدین محمد بن عبد اللہ کلیل] [شاعر فارسی۔ ۵۷۸] شاعر بارگاہ آئینہ خوارزمی

۳۵۳۵۔ ووطاط [محمد بن ابراہیم انصاری کلبی] [ادیب۔ ۷۱۸] غرہ انصاف

۳۵۳۶۔ وکیع [وکیع بن الجراح کوفی] [مفسر۔ ۱۹۹ ہجری]

۳۵۳۷۔ وکیل اللہ [وکیل محمد حسن کندی پوری (ہلبا)] [فقہی۔ تفسیر صوری] ترجمۃ الاشباہ والنظائر۔ کلام المقبول فی اثبات اسلام آباء الرسول۔

۳۵۳۸۔ ولی [شمس الدین ابی اللہ بکری دہلوی] [شاعر اردو۔ بارہویں صدی] سحر محمد شاہ۔ اردو کا آدم الشعراء

۳۵۳۹۔ ولی اللہ دہلوی [ولی الدین عبدالرحیم عرف نقشبندی] [حکیم حکیم فقہیہ۔ ۱۱۷۶] نظام مجاہدین فی حق الدین عبدالقادر

عبدالحی۔ فی الخرجان ترجمۃ قرآن۔ فوہ کلیر اصول تفسیر شرح مطا۔ قول کلیل۔ معاصرہ غنیہ۔ انصاف ترقیہ العینین۔ ازالۃ الکف۔ حجتہ البانیہ۔

در اثبات نبوتہا الہیہ۔ فتح الغیہ۔ سرور الخزون۔ ولادت ۱۱۱۴

۳۵۴۰۔ ولی اللہ فرخ آبادی [محمد ولی اللہ فرخ آبادی] [مفسر۔ ۱۲۴۹] تفسیر نظم الجواهر

۳۵۴۱۔ ولی اللہ کھنوی [ولی اللہ بکری کھنوی] [فقہی۔ حکم۔ ۱۲۷۰] شرح مسلم الثبوت تفسیر معدن الجواهر شرح غایۃ العلوم مرآۃ المؤمنین

۳۵۴۲۔ ولی اللہ [ولی الدین نعمۃ الدین حسینی رضوی طبری] [محدث۔ صدی یازدہم] مجمع البحرین فی فضائل السلفین۔ کز المطالب فی فضائل علی بن ابیطالب

۳۵۴۳۔ ولید بن عقبہ [ولید بن عقبہ بن ابی معیط قرظی] [صحابی۔ ۷۰] عثمان کے مادی بھائی۔ اسلام بوقت فتح مکہ۔ گورنر کوفہ اور نظر عثمان

۳۵۴۴۔ ولی [امام ابو عبد اللہ حسین بن محمد ولی شافعی] [فرضی۔ حاسب۔ ۴۵۱] بسامیری کے فتنہ میں قتل ہوا

۳۵۴۵۔ وہب بن منبہ [ابو عبد اللہ وہب بن منبہ صفانی] [صحابی۔ محدث۔ ۱۱۴] الاجارہ والقصاص

۳۵۴۶۔ ویران [حافظ ویران] [شاعر اردو۔ صدی ۱۴] شاگرد ذوق

۳۵۴۷۔ وادی [مرزا ہادی کھنوی] [عالم۔ ۱۲۹۰] خلاصۃ المصائب

۳۵۴۸۔ یارون [سید محمد یارون ننگی پوری] [عالم۔ متکلم۔ ۱۲۰۰] توحید الائمہ۔ علوم القرآن وغیرہ

۳۵۴۹۔ یارون [یارون بن عبد اللہ] [محدث۔ ۲۳۳]

۳۵۵۰۔ یارون [ابو عبد اللہ یارون بن علی بن یحییٰ بغدادی] [مفسر۔ ادیب۔ فاضل۔ ۲۸۸] کتاب البار۔ کتاب الناسا

۳۵۵۱۔ یاشم [یاشم بن عقبہ بن ابی وقاص (مرقال)] [صحابی۔ ۳۷۷] جنگ خندق میں علیؑ کی ہجرت میں شہید ہوئے

۳۵۵۲۔ یاشم [یاشم بن محمد] [محدث۔ صدی ہجری] مصباح الانوار فی مناقب امام الابرار۔ شاذان بن جبرئیل قی سے روایت کی

نظم در حالت گریہ۔ شاگرد عبدالحکیم یعنی محمد یوسف کھنوی کے مفسر قرطانی۔

۳۵۸- یکے لبرکی [ابو الفضل یکے ابن خالد بن برمک] (وزیر- ۱۹۰ رقم) ہارون رشید کا وزیر- قید میں مرا

۳۵۸۲۔ یکے ابن جراح [تاج الدین ابوالحسن یکے ابن منصور بن جراح مصری] (کاتب۔ فاضل۔ ادیب۔ ۴۱۶ مہیات) ولادت ۵۴۱

۳۵۸۳۔ یحییٰ بن حسین [ابو محمد یحییٰ بن حسین نیشاپوری] (نسب نامہ -) نسب آل ابیطالب

۳۵۸- یحییٰ بن سعید زکی بن سعید بن قیس مدنی (تابعی - ۱۴۳) (دیکھو ابو سعید انصاری)

۳۵۵۔ یحییٰ بن سعید (شیخ ابو زکریا نجیب الدین یحییٰ بن احمد بن یحییٰ بن حسن بن سعید ہنظلی علی [دفعیہ - ادیب - ۶۸۹] مستوفی عبدالمکریم طائوس و علاء الدینی - جامع الشرائع دفعیہ - الفضل اصول دفعیہ - محقق حقی کے ابن عم۔

۳۵۸۶۔ یکے قرطبی [ابوبکر عاصم الدین یکے بن سعد بن تمام قرطبی] [قاری۔ محدث۔ نحوی۔ لغوی۔ ۵۶۹ھ بمولودات ۸۲۰ھ قزوینہ مصر و

بغیر ادب میں علم حاصل کیا۔ سکونت موصول اختیار کی

۳۵۸۷۔ بچے اپنے کثیر [۱] بہ محمد بچے اپنے بچے بن کثیر معصودی لکشی مالکی [۲] محدث فقیہ ۲۳۳۷ قمریہ شاگرد امام مالک اندلس میں مالکی مذہب پھیلائیو الاذیع ۸۳

۳۵۸۸۔ یکے بن مبارک [ابو محمد یکے بن مبارک بن مفیر عذری بن زید مرقی بصری بغدادی] [بخوی۔ لغوی۔ ۲۰۶] مودب ناموں۔ شاگرد خلیفہ و

ابوعمر و عمر۔۔ اسے کچھ کم۔ کتاب النوادر

۳۵۸۹۔ یکے ابن معاذ [یکے بن معاذ رازی] (حکیم۔ صوفی۔ واعظ۔ ۲۵۷ نیشاپور)

۳۵۹۔ یکے ابن معین [ابوزکریا یکے ابن معین رنی بغدادی] (محدث - ۲۳۳ مدینہ) ولادت ۱۵۸۔ تاریخ احوال الرجال

۳۵۹۔ یکے ابن مندہ [ابن زکریا یکے ابن عبد الوہاب بن محمد اصفہانی] (محدث - ۵۱۲ اصفہان) یارب اصفہان۔ اکبر والدہ میں پیدا اور ۷۷۷ھ میں

۳۵۹۲۔ یکے امینی [شرف الدین احمد منیری] (صوفی - ۷۶۷ ہجری) حرید شہزادہ دین سہروردی - بہاؤ الدین زکریا اور شیخ سعدی کے - پربھائی

۳۵۹- یحییٰ بن واقد [ابو صالح یحییٰ بن واقد بن محمد بن عدی] [نحوی- لغوی- حدیثی سوم] شاگرد دہمس- ولادت ۱۶۵

۳۵۹۴۔ یکے بن تیگے [یکے بن یکے بن بکیر تمیمی نیشاپوری] (محدث - ۲۲۲)

۳۵۹۵۔ تکیہ بن میر ابو سلیمان کیجی بن میر عبد اللہ بصری [تابعی - بخوی - محدث - فقیہ - ۱۲۹ھ] قاضی خراسان - نیمہ بہت پشیمان تھا۔ ابو اسحاق کشت گرد

۳۵۹۶- یزید بن ابی نعیم [ابو رجاء یزید بن ابی نعیم از دی مصری] (تایلی- ۱۲۸) ولادت ۵۳

۳۵۹۴- یزید بن ابی سفیان بن حرب اموی [محابی- ۹ شام] فتح مکه پر مسلمان - عمر کی طرف شام کا گورنر - اسکی وفات ۶۸۰ء

۳۵۹۸- یزید بن ہارون [یزید بن ہارون] (نخوی - ہندی سوم) معاصر اصفی

۳۵۹۹- زیدی [ابو محمد یحییٰ بن مبارک بن سفیرہ عدوی ممتزق بصری بغدادی] (نوی-نحوی-۲۰۲ مرد) دیکھو یحییٰ بن مبارک اور ابو عبد اللہ

۳۶۰۰۔ یعقوب بن اسحاق [ابو محمد یعقوب بن اسحاق بن زید حنفی بصری] (قاری۔ ۲۰۵) دس مشہور قاریوں میں سے۔ اس کی اس کے

باپ کی اور دادا کی سب کی عمر ۸۸

۱-۳۶- یعقوب چرخي [يعقوب چرخي نقشبندي] (صوفي - ۸۵۱ هجرون)

۳۶۲- یعقوب بن کلس [ابوالفرج یعقوب بن یوسف بن ابراهیم] (وزیر - ۳۸۰ قاهره) ولادت ۳۱۸ بغداد - عزیز بن معز بادشاہ مصر کا وزیر

۱۳۰۔ یحییٰ بن لمیہ (یحییٰ بن اُمیہ ثقیفی (ماں کا نام ثمنیہ) [ص ۷۱-۷۲] جنگ صفین میں علی کی ہمراہی میں شہید ہوئے

۳۶۰-۳۶۱۔ یگزنگ [غلام مصطفیٰ خاں دہلوی] [ارشاد اردو۔ بارہویں صدی] بمعاصر آبرو و جانجناں

۳۶۰- بیوت [ابو بکر بیوت بن مزروع بن بیوت عبدی بصری] (ادیب اخباری - م. ۳۰۴ دمشق) جاحظ کا بھانجا

۳۶۰- یوسف بحرانی [شیخ یوسف بن احمد بن ابراہیم بن مصغور و رازی بحرانی] (رجالی - ۱۸۶۶ کرکلا) ولادت: ۱۱۰۰ لکھنؤ -

حدائق المناظر - شہاب ثاقب - درالمنہج - اعلام القاصدین -

۳۶۱- یوسف بحرانی [یوسف بن محمد بحرانی] (محدث - ۱۳۰۸) خزائن الاکمل

۳۶۲- یوسف حلی [شیخ سید الدین یوسف بن شیخ شرف الدین علی بن سطر حلی] (فقہ - ادیب - صدیقی) و الدلائل حلی

۳۶۳- یوسف بن عمر [ابو نصر یوسف بن عمر بن محمد رازی] (ادیب - فقہ - لغوی - شاعر) (۱۳۵۶) ولادت: ۳۰۵

۳۶۴- یوسف قتال [شیخ یوسف قتال دہلوی] (صوفی - ۱۷۷۴ دہلی)

۳۶۵- یوسف ہمدانی [سید ابویوسف یوسف بن ابوبکر یوسف ہمدانی] (صوفی - فقہ - ۵۳۵ ہجری) ولادت: ۳۴۴ یوزجورد

شاگرد ابواسحاق شیرازی - مرد و ہرات جس بہت رہے -

۳۶۶- یوسفی اعز الدین حسن بن ابی طالب یوسفی [افقیہ - صدیقی] (محدث - ۱۸۲۰) کشف الرموز شرح مختصر نافع

۳۶۷- یونس بن حبیب [ابو عبد الرحمن یونس بن حبیب بصری] (نحوی - ۱۸۲۰) شاگرد ابوعمر بن اعلاء - آئینہ بیہودہ - ولادت: ۹۰

معانی القرآن - کتاب الفرائض - کتاب الامثال - کتاب النوادر

۳۶۸- یونس ہمدانی [ابو یونس یونس بن عبد الاعلی بن یونس ہمدانی] (فقہ - ۲۴۳ ہجری) ولادت: ۱۷۰ - امام فقی

کے انتخاب سے تھا -

۳۶۹- یونس بن عبید [یونس بن عبید بصری] (تابعی - ۱۳۹)

۳۷۰- یونی [علی بن محمد بن احمد یونی] (افقیہ - محدث - زائد - ۴۸۱ ہجری) ولادت: ۴۲۱

۳۷۱- یونس نقیطنی [یونس بن عبد الرحمن نقیطنی] (افقیہ - محدث - ۲۸۰ ہجری) امام موسیٰ کاظم و امام رضا سے روایت کرتا

ہے - نقیطنیوں کے روایں ایک ہزار کتب میں لکھیں -

اطلاع

جلد پنجم کے اس نمبر میں ساڑھے تین ہزار مشاہیر اسلام کا نہایت مختصر حال سرسری واقفیت کی نظر سے

لکھا گیا ہے - اس کے نمبر میں انشاء اللہ ان میں سے پانچ سو مشاہیر المشاہیر کے

تفصیلی حالات درج کئے جائیں گے -

مَمَّتْ بِالْخَيْرِ

فروری ۱۹۱۹ء

